

1948

ROLDUC'S JAARBOEK

ONDER REDACTIE VAN
H. TURLINGS, Pr.
C. COENEN, Pr.

XXVIII
1948

MGR. HANSSEN

Foto Koch.

Mgr. Dr. A. Hanssen,

Bisschop-Coadjutor

L'univers n'a rien de plus grand que les grands hommes modestes. (Bossuet)

„Ik ben maar het knechtje van de Bisschop”.

Van de Redactie ontving ik het vererend verzoek een bijdrage in te zenden over Mgr. Hanssen. Voor een klasgenoot ongetwijfeld een hachelijk ondernemen. Ik ben ervan overtuigd, dat de Coadjutor — van mijn voornemen op de hoogte — enig bezwaar zou maken, vaag denkend aan het spreekwoord: il n'y a pas de grand homme pour son valet de chambre. Dan nog liever een artikel van een oudere of jongere hand, zou hij zeggen. Desondanks waag ik het erop.

Mgr. Hanssen is misschien wel een van de sprekendste voorbeelden van de groei ener persoonlijkheid, dank zij eigen inspanning, studie en gebed enerzijds en een uitstekende opleiding anderzijds. Waarom zouden wij niet mogen opmerken, dat zijn eerste optreden aan het College van Roermond volstrekt niet daverend was? Een zwijgzame, schuchtere jongen, op wiens bleke gelaat de innerlijke dingen zich nauwelijks weerspiegelden. Van gebaar en houding eerder housterig dan elegant, in de gymnastiekles eerder bij de laatsten dan haantje de voorste. Wij, zijn klasgenoten, zagen vooralsnog niets bijzonders in hem. Integendeel. De jeugd let meer op uiterlijke qualiteiten en sportprestaties, dan op adel van geest of scherp verstand. Maar al gauw moesten we onze houding veranderen en tegen de tijd van het eindexamen bleek deze stille jongen uit Broekhuizen vorst zijn gymnasiale opleiding en zijn opvoeding volledig te hebben uitgebuit en wist hij door kennis en algemene ontwikkeling, door karaktervastheid en beslistheid van optreden gezag af te dwingen onder zijn vrienden. Hoevelen hebben niet vaak geprofiteerd van zijn beter inzicht in vertaling of wiskundig probleem, een voorlichting, die hij gul en zonder pretentie gaf.

Dan komt het verblijf in Rolduc, waar zijn spitse geest naar hartelust kon doordringen in de problemen van wijsbegeerte en sociologie. De lezingen, gehouden in de Academie, getuigen van een wetenschappelijke belangstelling, die vooral uitging naar sociale kwesties. In de vrije tijd kon men hem altijd met een of ander studiewerk vinden, vaak — vooral in de vacaties — in de vrije natuur, zonder dat deze nochtans in staat was zijn aandacht af te trekken van zijn boek (Esser-Mausbach!). Graag mengde hij zich in discussies, waarin hij een slagvaardig tegenstander was met heldere betoogtrant. In het tweede jaar werd hij president der Philosophen, een functie, waarvoor toendertijd heel wat diplomatieke gaven vereist werden ter omzeiling van allerlei klippen. Ook op dit terrein bezat hij qualiteiten, die hij tot tevredenheid van overheid en „onderdanen” aanwendde. Meen nu echter niet, dat de interesse in de studie hem tot een saai ongenietelijk of on sociaal mens maakte. Tijdens de wandelingen of op het Casino was hij een gezellig causeur, die het: dulce est dissipere in loco terdege verstond en de goedronde humor volop kon waarderen. Uit deze periode stamt zijn bij deze uitingen van humor bekende uitroep: „Mer miene lével!” Rolduc bleef hem steeds dierbaar en hij zou er naderhand nog geregeld vertoeven, met name tijdens de Sociale Studieweken, die hij vrijwel nooit oversloeg. Uit de Rolducse tijd dateert ook zijn verstrooidheid, voor de omgeving telkens een bron van vermaak. Steeds sprak hij ook in de gewone conversatie „Algemeen Beschaafd”, niet alleen omdat het reglement dit voorschreef, maar ook omdat hij de taalpaedagogische waarde van deze regel beseftte. Op het Groot Seminarie bleef hij deze gewoonte ge-

trouw, waarbij hij dan graag zijn vrienden met een bewust plechtstatig: „Mijnheer.....” aansprak.

De vorming van zijn persoonlijkheid, op Gymnasium en Philosophicum begonnen, zette hij met energie door op het Seminarie. Het houderige van zijn eerste optreden als jongen werd langzaam gestileerd tot een bij zijn persoon behorende statigheid in gang en gebaar. Op ieder gebied — schijnbaar ook het onbelangrijkste — zocht hij achterstand in te halen of zijn „vorm” te verbeteren. Zo was zijn handschrift uitermate slecht. Het onbeholpen gekribbel van zijn brieven was zelfs voor vrienden nauwelijks leesbaar. Dûs begint hij op het Seminarie weer van voren af met iedere dag geduldig tijd te besteden aan schrijfoefeningen. Het resultaat — dit moet erbij gevoegd worden — beantwoordde niet aan de onverdroten ijver. Anders dan Demosthenes, die door zijn stemoefeningen tot Griekenlands grootste redenaar werd, bleef onze Seminarist in de schrijfkunst een kruk. Daarom zou hij later de techniek in de arm nemen en typte hij alle brieven, ook aan zijn vrienden, waarbij hij — weer echt karakteristiek voor zijn gedistingeerde levenshouding — als aanhef het gemoedelijke „Beste” verving door „Waarde”. Eenzelfde onverwoestbare ijver legde hij aan de dag om zijn zangprestaties te verbeteren. Van nature misdeeld, wat het muzikaal gehoor betreft, oefende hij dag aan dag met een vakbekwaam klasgenoot in de liturgische zang, naar mijn weten met bevredigender resultaat.

Na de priesterwijding in 1930 aanvankelijk benoemd als Professor in de Philosophie te Rolduc, werd hij spoedig naar Rome gezonden om daar Canoniek Recht te studeren voor het Groot Seminarie. Na deze studie, bekroond met het Doctoraat, nam hij het onderwijs in dit vak met kracht ter hand, van meet af aan erop bedacht zijn lessen op academische wijze te doceren. Zelfstudie en hard werken moedigde hij vurig aan, met eigen voorbeeld voorgaand. Ook buiten het Seminarie droeg hij zijn activiteit: de Roermondse burgerij draagt nog herinneringen

aan eclatante lezingen en heldere voordrachten, waarin hij een moeilijke stof voor iedereen begrijpelijk wist te maken.

Zijn belangstelling als Professor lag op velerlei gebied, met name: het Onderwijs en de Zielzorg. Graag verbleef hij te midden van priesters uit deze beide kringen. Onder ongedwongen samenzijn kwamen dan de actuele vraagstukken ter sprake, vaak in heftige debatten, waarin hij zich reeds in zijn Rolducse tijd een meester betoond had. Zijn waardering was steeds merkbaar voor het schijnbaar eenvoudige werk van Pastoors en Kapelaans, voor de gewone vorm van zielzorg en onderwijs. De zo zeldzame gave der bewondering bleek dan, niet alleen voor hen, die boven hem stonden, maar ook voor de „gewone man” uit zijn omgeving, die hij in een vlijmscherpe analyse en met een paar woorden uitstekend wist te karakteriseren.

„Een harmonische combinatie van humanitas en priesterschap”, zo karakteriseerde hij onlangs een jubilerend priester, wiens leerling hij nog geweest was. Zouden wij dit ook niet van hem mogen zeggen? Limburger door geboorte en opvoeding, heeft hij een open oog voor de eigen aard van de Limburgse clerus met zijn sterk gevoel voor traditie. Anderzijds is hij overtuigd van de voortreffelijkheid der seculiere spiritualiteit en ascese. Een gelukkige combinatie!

Zo hoop ik naar best vermogen voldaan te hebben aan de wens van de Redactie van Rolduc's Jaarboek. Tijdens het schrijven besloop mij dikwijls het verslappende gevoel bezig te zijn aan een Necrologie van onze Coadjutor. Hij moge mij dit dan vergeven: een zo hoge benoeming immers sluit als het ware een levensperiode af; een nieuwe phase gaat voor hem beginnen, het oude heeft afgedaan. De leeftijdgenoten hebben dus een zeker recht een wijle te mijmeren over hetgeen voor goed voorbij is. En zodanig zijn bovenstaande regels bedoeld.

Weert.

Drs. P. EVERS.

ROLDUC en ORANJE

Foto Bonke.

'n Ongewone gebeurtenis kan 'n mens plotseling attent maken op zaken, dingen of verhoudingen van wier bestaan hij zich te voren weinig of geen rekenschap gaf. De schok van de gebeurtenis roept hem dan wakker en 't oude vertrouwde komt in een ander en meer helder licht te staan en gaat stof bieden tot nadenken.

Zo riep ook het bezoek, dat H.K.H. Prinses Juliana op Dinsdag 27 April van dit jaar aan ons huis bracht, in eens, als door zulk een schok, bij velen de herinnering wakker aan de banden die sinds lang Rolduc aan ons Vorstenhuis hebben gebonden.

Vanaf het eerste ogenblik dat een Oranje de Nederlandse Troon beklom, zou men hem hebben kunnen wijzen op de graven van de

Hertogen van Limburg, verre voorzaten van het Oranjehuis, die in de oude abdij hun grafsteden lieten inrichten. Niemand heeft toen nog vermoed welke betekenis deze hertogen voor de afstamming der Oranjes zouden krijgen en de toenmalige bewoners zou 't waarschijnlijk ook weinig geïnteresseerd hebben. Eerst in latere jaren zal de geschiedenis deze betekenis openbaren.

Met gemengde gevoelens zullen Directeur en leraren in 1845 Koning Willem II ontvangen hebben. Waarop immers kon men zich tegenover de vorst beroepen om aanspraak te maken op zijn welwillendheid? Nauwelijks twee jaar geleden overgegeven in handen van 't Roermondse diocees, kon het Klein-Seminarie nog niet wijzen op grote diensten den lande bewezen. En al was 't bekend dat de vorst ook zijn katholieke onderdanen een goede gezindheid toedroeg, toch zal men hier met kloppend hart de Koning hebben afgewacht.

Welk een vreugde als de vorst met koninklijke gulheid dat historische woord uitspreekt: „Je vous maintiendrai”. Het verbreekt in één slag de schuchterheid en zet de weg tot verdere toenadering open, want door dat woord voelt Rolduc zich voorgoed aan Oranje verplicht: „.....cette parole. qui nous fut d'abord un encouragement, ne cessera jamais d'être notre espérance”.¹⁾

Hoe groot Dir. Peters op dat ogenblik zijn verwachtingen ook stelde, hij zal zelf wel niet vermoed hebben dat ook zijn steutste verwachtingen in de verre toekomst zouden worden overtroffen.

Het eerste contact was gelegd, de eerste band gebonden. Toen 'n jaar later, 11 Nov. 1846, Dir. Peters en Prov. van Laer door de Koning in audiëntie werden ontvangen op 't kasteel te Vaeshartelt heeft de vorst hen opnieuw eenzelfde geruststellende verklaring gegeven.²⁾

Steeds meer gaat in de loop van de vol-

¹⁾ Rolduc's Jaarboek, 1928, blz. 11.

²⁾ Ibid.

Foto Persbureau Het Zuiden.

gende jaren de Rolducse gemeenschap zich één voelen met het Vorstenhuis. En als dan in 1853 Prins Willem van Oranje, oudste zoon van Koning Willem III, Rolduc komt bezoeken, durft dezelfde directeur vrijuit te verklaren: „Nos destinées sont entièrement liées aux vôtres: un jour nous serons heureux sous votre sceptre ou nous partagerons vos dangers et vos revers; mais heureux ou malheureux, je vous le déclare à la face du Ciel, notre devise comme chrétiens et comme limbourgeois sera toujours: Fidèles à Dieu, fidèles au Roi!“. ³⁾

Ongetwijfeld hebben deze bezoeken op de leerlingen uit die jaren een indruk gemaakt die ze als een schone herinnering in hun latere leven hebben meegedragen. 'n Herinnering van Rolduc op zijn best, uitspreidend zijn gulle gastvrijheid, door de vorsten met vriendelijke genegenheid beantwoord. Toch mogen we aannemen dat bij de leerlingen de liefde tot Oranje zeer zeker nog meer is toegenomen door de jaarlijkse uitstapjes naar het kasteel Rah, waar ze door de Gravin van Nassau, weduwe van Koning Willem I, werden ontvangen en bij wie ze in de jaren 1856—1864 de graag geziene gasten waren. ⁴⁾

Als Koning Willem III een kwart eeuw de koningskroon gedragen heeft (1874), komt bij de Rolducse geschiedenisleraar A. Brouwers ⁵⁾ het plan op, de Koning bij gelegenheid van dit jubileum een passend huldeblijk aan te bieden, waaruit tevens zou blijken dat de wetenschap op Rolduc naarstige beoefenaars vond. Het plan vond instemming bij Dir. W. Everts. Hij wist dat de hier begraven Hertogen van Limburg onder zijn afstammelingen ook ons Vorstenhuis telde. „Zou het Limburgse vorstenhuis niet aan het geslacht der Pepijnen verwant zijn?“ zo stelde hij zich de vraag. En mocht dit waar zijn, dan zou ons vorstenhuis een stamboom bezitten die het tot een der oudste van Europa maakte.

Zijn vriend prof. Jozef Alberdingk Thijm, aan wie dit plan wordt voorgelegd, vindt het

„een benijdenswaardig denkbeeld“ en is er onmiddellijk enthousiast voor. Prof. Verzijl van het Groot Seminarie, die vroeger te Rolduc geschiedenis doceerde, verschaft de geslachtslijst, prof. Paul Alb. Thijm van Leuven brengt er enkele kleine aanvullingen in aan en zo groeit uit de samenwerking van deze geleerden een album, waarin men de „Afstamming van Zijne Majesteit Koning Willem de Derde, van Keizer Karel den Groote, langs de hertogen van Limburg, die begraven liggen te Rolduc“ kan volgen in de sierlijk uitgevoerde, met wapens versierde stamboom.

De Koning was zeer ingenomen met dit geschenk en noemde het: „..... het mooiste wat ik ontvangen heb“. ⁶⁾

Van nu af aan heeft de band tussen Rolduc en Oranje ook een historische achtergrond.

Bij de opening van de spoorlijn Sittard—Kerkrade-Rolduc (1896) heeft dir. Corten in zijn rede op het laatste station erop gewezen welke taak Rolduc ten opzichte van het vaderland wilde vervullen. Als Rolduc nog een abdij van monniken was, zouden nu langs deze spoorlijn de door hen opgegraven delfstoffen worden vervoerd; maar de tijden zijn veranderd en Rolduc wil nu andere schatten aan Nederland meedelen: warme liefde tot God, tot Vorst en Vaderland. Hij besloot zijn rede met een luid: „Leve Nederland! Leve zijn Vorstinnen“, ⁷⁾

Op de huwelijksdag van Koningin Wilhelmina met Z. H. Hertog Hendrik in 1901 werd een herinneringseik op 't voorplein geplant. Bij deze gelegenheid vergeleek de directeur de eik met de Oranjestam, die op deze dag nieuw leven kreeg en onder Gods zegen nieuwe wortels en nieuwe takken ging schieten. En om die zegen af te smeken werd om twaalf uur, 't uur der huwelijksinzegening, in de kerk één plechtig Te Deum gezongen. Het aangeboden geschenk, bewijs van hulde

³⁾ Rolduc's Jaarboek 1928, blz. 12.

⁴⁾ Dr. R. Corten, Rolduc in woord en beeld, blz. 127.

⁵⁾ Studiën, C, 1923, blz. 409.

⁶⁾ Studiën, CI, 1924, blz. 140-149 en blz. 208-216.

⁷⁾ De gegevens over de jaren 1889-1905 werden ontleend aan de aantekeningen van Dr. J. W. H. Goossens, voor de jaren 1905-1920 door R. de Guasco en A. van de Venne aangevuld. Deze aantekeningen bevinden zich in het archief te Rolduc.

en trouw, ging vergezeld van een gedicht, waarvan de slotwoorden luiden: Oranje nu! Oranje nu altijd! ⁸⁾

Waarschijnlijk terwille van de steeds toenemende spanning tussen rechtse en linkse partijen, werd het bezoek van Prins Hendrik (1902) in alle stilte voorbereid. De Prins liet door zijn adjudant vóór 't bezoek absolute geheimhouding vragen, daarna, zo wensde hij, zou 't in een der grote katholieke dagbladen bekend gemaakt moeten worden.

Op de dag van 't bezoek zelf (6 Oct.), waren de leerlingen tot voor 't diner volkomen onkundig van de komende gebeurtenis. Als de prins in de namiddag verschijnt is het

later door zijn adjudant een groot portret met eigenhandig onderschrift bezorgen, maar ook kwam hij nog vaker de directeur met een vriendenbezoek vereren.

Toen hij, wegens een buitenlandse reis, 't eeuwfeest in 1904 niet kon bijwonen, bevestigde hij per telegram zijn „zeer groote en oprechte belangstelling”. 't Telegram sloot met de woorden: „Mijn bezoeken aan Rolduc blijven voor mij steeds zeer aangename herinneringen”. ⁹⁾

Enkele maanden tevoren (6 April) was in de Limburger Koerier naar aanleiding van de op de feestdag plaatshebbende onthulling van 't beeld van Ailbertus een artikel ¹⁰⁾

Foto Prevoo.

bezoek des te hartelijker. In Dr. Nolens herkent hij een oude bekende en vriend, met de jongens onderhoudt hij zich ongedwongen en vrij op de cour. De directeur ziet in dit bezoek een garantie dat de prins een „oude, ons allen dierbare en voor deze stichting zo eervolle traditie” wil voortzetten.

Nadat Prof. H. Verhagen in Het Centrum (8-10-'02) een volledig verslag van deze gebeurtenis had geplaatst, reageerde het sociaal-democratisch hoofdorgaan met een fel artikel onder de titel „Een Geuzenprins en paapsch gebroed”.

De banden die tussen Rolduc en de prins gesloten werden, waren vriendschapsbanden, want niet alleen liet de prins enkele dagen

over deze verschenen, waarin gewezen werd op de verwantschap tussen Ailbertus en 't Koningshuis. Deze verwantschap zou bestaan door Mechtilde, echtgenote van Hendrik de Rijke en dochter van Otto I van Gelderland. ¹¹⁾

Niet enkel de prins-gemaal, ook koningin Wilhelmina zelf zou Rolduc met een bezoek vereren (1919)). ¹²⁾

Staande voor de kerk, die als een kostbaar kleinood 't graf van een der koninklijke

⁹⁾ H. van Rode, Schetsen en herinneringen, blz. 95.

¹⁰⁾ Van de hand van Dr. J. Goossens?

¹¹⁾ Dit geslacht zou afstammen van Antoing. Dr. P. C. Boeren betwijfelt of Ailbertus tot 't geslacht Antoing behoort. Rodensia II (Maastricht, 1942), blz. 15.

¹²⁾ Rolduc's Jaarboek, 1926, blz. 81 e.v.

⁸⁾ Katholieke Illustratie, 1901, No. 7-8, blz. 64.

voorvaderen bewaarde, zweert dir. Geurts: „temidden van de troebele dagen die wij „hier in 't Zuiden beleven..... eeuwige „trouw, die wortelt niet alleen in de liefde „voor U en het Oranjestad, (maar die ook) „haar diepste grond en hechtsten steun in ons „onwrikbaar christelijk geloof" vindt.

Met alle feesten in het koninklijk huis leeft Rolduc in de volgende jaren telkens hartelijk mee, zoals de verlovings- en 't huwelijk van prinses Juliana en de geboorten der kleine prinsessen, totdat een nieuwe wereldoorlog 'n domper op dit alles komt zetten.

Deze oorlog liet geen gelegenheid om officieel en openlijk te getuigen van de liefde voor Koningin en Vaderland. Maar wie in deze jaren op Rolduc vertoefde, heeft telkens kunnen bemerken hoe in onze jonge Boanerges een vaderlandsliefde en oranje-trouw smeulden, die slechts wachtten op 't ogenblik der bevrijding om zich vrij en machtig te kunnen uiten. Velen zouden helaas lang op dit tijdstip moeten wachten; maar op Rolduc zelf werd, nadat na de bevrijding en de daaraan voorafgaande evacuatie de eerste bewoners waren teruggekeerd, een borstbeeld van H. M. de Koningin bij de portiersloge geplaatst. Een korte, maar veelzeggende plechtigheid!¹³⁾

Niet lang daarna kreeg Rolduc een andere bestemming, en twee jaar na de heroprichting kwam — vreemde herhaling der geschie-

denis — weer een lid van ons koningshuis ons met een bezoek vereren: onze Kroonprinses.

Kort tevoren op Zondag 18 April was de Commissaris der Koningin, Mr. Dr. F. J. M. Houben onze gast. In zijn toespraak tot de jongens heeft hij als het ware het motto aan gegeven, waaronder de Prinses zou moeten ontvangen worden. Sprak hij niet van de bijzondere plaats die de Limburgse clergé bekleedde en van de bijzondere taak die zij van hieruit aan Kerk en Staat moest bewijzen?

Zo moest een oude traditie op Rolduc worden voortgezet.

Onder geestdriftige toejuichingen wordt dan ook de Prinses ontvangen; onze Bisschop stelt zich zelf als hoofd van 't Klein-Seminarie voor 't front van zijn toekomstige priesters om haar te verwelkomen.

Het bezoek draagt een intiem en vertrouwelijk karakter. Kon het ook anders. De beminnelijkheid van onze prinses en de hartelijkheid van onze Bisschop moesten op dit bezoek wel dit stempel drukken. De kroonprinses vertoefte bij 't graf van Walram en is vol belangstelling voor zijn geschiedenis.

Zo werden oude banden weer nauwer aangehaald en 't nieuwe Rolduc bewees dat 't woord, door een der leerlingen tot de prinses gericht nog altijd waar is: *Utrique Fideles!*

Trouw aan God!
Trouw aan Oranje!

¹³⁾ Rolduc's Jaarboek, 1945-'46, blz. 22.

20 Juli. Het lerarencorps ondergaat wederom een wijziging. Mhr. H. Franssen is benoemd aan het Bisschoppelijk College te Sittard, waar hij de functie van onder-prefect zal waarnemen. Ook Mhr. P. Dings gaat Rolduc verlaten en zal een benoeming krijgen in de zielzorg.

Drie priesters van het Groot Seminarie komen naar Rolduc: R. Salemans, M. Starmans en J. Stassen.

De Zusters beginnen de retraite, gepredikt door Pater J. Wetzels C.ss.R.

22 Juli. Delftse studenten, op excursie in Zuid-Limburg, doen Rolduc aan en bezichtigen Kerk en Crypte onder leiding van Mhr. Everts.

27 Juli. De Zusters beëindigen hun retraite met een plechtige Hoogmis in de Kerk.

31 Juli. De Zusters vieren feest. Vijftig jaar geleden begonnen zij haar onopgemerkt en toch zo onmisbaar werk te Rolduc. Vóór die tijd werd het huiswerk verricht door knechten. Zonder kwaad te spreken van het mannelijk personeel uit die tijd, mogen we wel

zeggen, dat haar komst op Rolduc een vooruitgang is geweest. Een vrouwenhand schept gemakkelijker orde en regelmaat in een gezin dan een mannenhand, zeker wanneer het gaat

om een zo talrijke gemeenschap als Rolduc. Hoeveel goede diensten zij ons hebben bewezen in al die jaren is niet uit te drukken in woorden en cijfers. God alleen weet dat en zal die gestage toewijding niet onbeloond laten. Als er één jubileum met recht gevierd is te Rolduc, dan is het dit. Het merendeel der Rolducse leraren is dan ook graag naar Rol-

duc gekomen, om door hun aanwezigheid blijk te geven van de grote waardering, die ze hebben voor het werk der Zusters.

Tevens is aan dit feest verbonden een reünie van oud-leraren, die meer dan 25 jaar priester zijn. Velen onder hen, vergrijsd in de dienst van de wetenschap en van de zielzorg, hebben de eerste jaren der Zusters te Rolduc meegemaakt. Zij kunnen vergelijken met voorheen en zullen nog beter dan wij de betekenis van deze verandering begrijpen.

Ook de zusters hebben een soort reünie. Enkelen van haar waren bij de eersten, die in 1897 te Rolduc kwamen.

De feestdag wordt ingezet met een plechtige Hoogmis, opgedragen door de President, met assistentie van Mhr. Everts en Mhr. Sittarz.

In grote dankbaarheid zingen wij het Te Deum, waarbij de aanwezige Heren assisteren.

Tegen twaalf uur begeven allen zich naar het Zustershuis, waar de President in een treffende toespraak de Zusters feliciteert en bedankt voor de talloze diensten die zij in stilte Rolduc en zijn bewoners bewezen. Ook Mgr. van Gils voert het woord en vertelt enige historische wetenswaardigheden en anekdotes in verband met dit feest.

Daarna verzamelen zich leraren en oud-leraren aan de feestdis. Er worden enthousiaste speechen afgestoken namens oud en jong. 't Zou te ver voeren in details te treden. Een ding echter viel in ieder woord te beluisteren: een kinderlijke blijheid weer in 't huis te zijn, „dat bindt met banden, die niet loslaten”. Met grote instemming begroeten wij, dan ook het plan van de President deze reünie niet alleen te continueren maar ook uit te breiden tot alle oud-leraren.

Als besluit van deze mooie dag draait de film Pastor Angelicus, waarbij ook de Zusters aanwezig zijn.

Tijdens de receptie bij de Zusters vernemen we de benoeming van Prof. Dr. A. Hanssen tot coadjutor met recht van opvolging. Wij begroeten deze benoeming met oprechte vreugde en bieden Mgr. Hanssen onze hartelijke gelukwensen aan. Mgr. Hanssen maakte zijn philosophische studies te Rolduc en werd na zijn priesterwijding hier als leraar benoemd op 1 Augustus 1930. Deze benoeming was echter van zeer korte duur, want twee weken later kreeg hij opdracht te gaan studeren in Rome.

1 Augustus. De voorbereidingen der aanstaande studiedagen worden reeds merkbaar. In een der kruisgangen wordt een tentoonstelling ingericht van kunstproducten uit de aardewerk-ateliers van Tegelen, Beesel en Brunssum.

Dezer dagen meldde de krant de benoeming van Dr. A. M. J. Chorus — tot dusver lector aan de R. K. Universiteit te Nijmegen — tot hoogleraar in de psychologie aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Professor Chorus, die te Rolduc filosofie studeerde in de jaren 1927—1929 en in 1937 te Nijmegen met lof promoveerde tot doctor in de wijsbegeerte, is na Prof. Sassen en Prof. van Laer de derde oud-Rolducien die in de twee laatste jaren

aan 's lands Oudste benoemd werd. Ook hem wensden wij van harte een lang en vruchtbaar professoraat.

3 Augustus. Begin der sociale studieweek. Voor de 16e maal gaan Rolduc's poorten open voor meer dan 400 deelnemers. Negen jaar verliepen sinds de laatste studieweek: een tijd waarin vele trouwe bezoekers het slachtoffer werden van de bezetting. Mgr. Dr. H. Poels, de stichter van de Limburgse sociale studieweken weerstond de storm en maakt deze dagen mee. Het middelpunt der lessen en debatten zal de neutraliteitsgedachte zijn.

Vele vooraanstaande figuren, waaronder de Minister-President Dr. Beel, Minister Gielens en Minister Huysmans, wonen de opening bij.

5 Augustus. Slot der studiedagen. Mgr. Lemmens, hersteld van zijn langdurige ziekte, is te Rolduc en wijst de deelnemers op het

grote gewicht van datgene, wat zij in deze dagen bestudeerd hebben en brengt een speciale dank aan de oude Doctor.

Wij ontvangen het treurige bericht, dat onze leerling Michel Roelofs hedenmorgen te Scheveningen verdronken is bij het baden. Michel was leerling van de VIde klas.

Van 6 tot 9 Augustus vergaderen de Limburgse Universiteitsstudenten te Rolduc onder wetenschappelijke leiding van Prof. Dr. F. J. Th. Rutten. 't Rijk gevarieerd programma, vooraanstaande sprekers geven de garantie, dat ook deze studiedagen zullen slagen.

9 Augustus. Te Sittard heeft de begrafenis plaats van Michel Roelofs. Verschillende leraren en een groot aantal leerlingen zijn daarbij aanwezig.

10 Augustus. Frans Schols slaagt te Amersfoort voor het Staatsexamen Gymnasium A. Proficiat!

Zodra Rolduc weer vrij is, kunnen de Zusters met de grote vacatieschoonmaak beginnen, wat dan ook met veel ijver gebeurt.

22 Augustus. Onze oud-leerling Henk Wakkers S.J. ontvangt te Maastricht de H. Priesterwijding.

30 Augustus. De priester-leraren keren terug naar Rolduc en maken hun jaarlijkse retraite onder leiding van de Z.E. Pater de Gier M.S.C.

In het Ziekenhuis te Kerkrade overlijdt onze vroegere dienstknecht Conrad. R.I.P.

2 September. Einde der retraite. Nog enkele dagen resten voor de rentrée des classes, die vastgesteld is op 9 September.

3 September. Begrafenis te Kerkrade van Conrad. President en Provisor wonen namens Rolduc deze plechtigheid bij.

Opening van het Internationaal Mariacongres te Maastricht, met de officiële ontvangst van de Pauselijke Legaat Johannes Kardinaal de Jong. De President is bij deze grootse gebeurtenis tegenwoordig.

9 September. Einde van de vakantie. Het weer is dit jaar bijzonder mooi en zonnig ge-

weest, misschien zelfs te zonnig. De aanhoudende droogte dreigt een ramp te worden voor de voedselvoorziening. De benedenvijver is geheel uitgedroogd. Mhr. Schrijen heeft op het voetbalveld een respectabele grasvlakte te voorschijn getoverd, dank zij de voortdurende besproeiing tijdens de vacantie.

Het aantal nieuwe leerlingen is ook dit jaar bijzonder groot. Alle beschikbare ruimte is bezet. Er zijn over de verschillende klassen verspreid 107 nieuwelingen. Bij het begin van het schooljaar zijn er in totaal 448 leerlingen!

Een der nieuwe leraren, Mhr. Starmans, gaat naar Nijmegen voor de studie der Klassieke Letteren. Mhr. Salemans en Mhr. Stassen blijven te Rolduc en studeren respectievelijk Wiskunde M.O. en Tekenen M.O.

Als opvolger van Mhr. Franssen zal Mhr. Slangen de functie van onder-prefect waarnemen.

In het Leraren-tijdschrift St. Bonaventura wordt de opening aangekondigd van een cursus Frans M.O.B. aan de R.K. Leergangen. Onze collega Dr. J. Boosten is benoemd als docent in de Linguistiek. Onze hartelijke gelukwensen.

Met grote instemming zullen de leerlingen en misschien ook de leraren vernemen, dat het lesprogramma een sympathieke verandering heeft ondergaan. De Zondagsles is namelijk afgeschaft. In plaats daarvan komt een studie van 50 minuten. Onder deze studie zullen enige afdelingen der Maria-congregatie hun bijeenkomsten houden.

10 September. Begin van het schooljaar met een plechtige Hoogmis, opgedragen door Mhr. de President. Daarna wordt het gebruikelijke programma van de eerste dag afgewerkt: plaatsaankomst in Kerk, studiezaal en eetzaal; eerste les van de hoofdleraar. In de avonduren komt de stilte der retraite over Rolduc. Deze wordt gepredikt door vijf Eerw. Paters Redemptoristen.

14 September. Na drie dagen van veel gebed, voorbeeldige ingetogenheid en stilzwijgen in de vrije tijd, besluiten de jongelui hun retraite met een plechtig Te Deum, waarbij de Heren assisteren in rochette.

15 September. De eerste lessen worden nogal eens onderbroken. Vandaag en morgen heeft namelijk het medisch onderzoek plaats van de leerlingen door Dr. H. Bak uit Maas-tricht.

16 September. De warmte en droogte houden aan. Dit heeft blijkbaar invloed op de watervoorziening, want aan het diner vraagt de President de uiterste zuinigheid te betrachten bij het gebruik van water.

17 September. Mhr. Damen, die momenteel in Nederland is, brengt een bezoek aan Rolduc, waar we hem van harte welkom heten.

20 September. De twee laatste ochtend-lessen vallen uit. Om half elf wordt een plechtige Requiem-mis gezongen voor de zielerust van Michel Roelofs. Verschillende familieleden van de overledene wonen deze dienst bij.

't Eerste V.R.E.E.-nummer van dit jaar verschijnt, gedeeltelijk gewijd aan de nagedachtenis van Michel Roelofs, die lid was van de Redactie.

21 September. Het voetbalveld kan nog slechts gedeeltelijk bespeeld worden. Twee elftallen, samengesteld uit leerlingen van II en III Gymnasium meten hun krachten.

De match Zwitserland—Nederland wordt met spanning gevolgd, eerst op de cour en na een regenbui in de speelzaal.

22 September. Wilde zwijnen schijnen overal door te dringen. Vanmorgen zou een exemplaar gezien zijn in de buurt van de kippenkooien.

23 September. Door de hevige regenbuien van gisteren, werd in de Graaf van Saffenberglaan (neutrale weg) een anti-tankmijn blootgelegd. De gemeentepolitie van Kerkrade trof de nodige veiligheidsmaatregelen en maakte de mijn onschadelijk.

25 September. Leerlingen van de Ondergrondse Vakschool uit Kerkrade spelen een handbalwedstrijd tegen een elftal van de middenklassen. Rolduc wint.

Het Limburgs Oudheidkundig Genootschap bezoekt Rolduc.

26 September. De Z.E. Pater R. van Cauwelaert O.S.B. uit het klooster der Hereniging te Chevetogne (België) is voor enkele dagen de gast van Rolduc en zal a.s. Zondag een H. Mis opdragen in Byzantijnse Ritus. Het Rolducse Koor heeft met veel energie de mooie griekse gezangen ingestudeerd. Na het souper repeteert Pater van Cauwelaert met de zangers.

27 September. Na het souper geeft Pater van Cauwelaert een uiteenzetting van de plechtigheden van morgen.

28 September. De Oosterse gezangen, de mooie ceremonies der Griekse Mis maken diepe indruk. Na deze plechtigheid houdt de Missievereniging een algemene vergadering in de aula, waar Dom van Cauwelaert vertelt over de Hereniging der Kerken.

29 September. De laatste rapporten betreffende het medisch onderzoek zijn onverdeeld gunstig. Een bewijs, dat de Limburgse jeugd gezond is.

30 September. Wij lezen in 't Limburgs Dagblad, dat het z.g. millioenenlijntje wederom geopend wordt voor personenvervoer. Jammer dat ook dit station betrekkelijk ver verwijderd ligt van Rolduc.

5 *October*. Bezoekdag. Dit trimester is er geen afzonderlijke bezoekdag genomen voor Noord en Zuid. Dit feit en een prachtig herfstweer voeren de drukte te Rolduc op tot een toppunt.

7 *October*. De Heemkunde-club, een onder-afdeling van de Maria-congregatie der hogere klassen, organiseert een Rolducse dag, gewijd aan de geschiedenis van ons huis. Geheel de dag door worden we ondergedompeld in de rijke historie van Rolduc. Onmiddellijk na het ontbijt vormen Groot- en Klein-

Rolduc onder het schallen der trompetten 'n carré voor het bordes. Onder het zingen van Lève Rolduc hijst de prefect met stoere hand de vlag. In een plechtige Hoogmis wijst Mhr. Hommes ons op het fundament van Rolduc's grootheid door de eeuwen heen: God. Ailbertus begon zijn stichting op deze grondslag. Alles wat er gepresteerd werd, kon alleen zo gedijen. Alles wat nog verricht moet worden, zal ook alleen op dit fundament vrucht kunnen dragen.

In de gangen worden we vertrouwd gemaakt met een lange rij schilderijen: abten, bisschoppen, directeuren, talrijke oude foto's en litho's, die het gros der Rolducse bevolking maar zelden onder 't oog krijgt. Op de

Bibliotheek zijn oude oorkonden en kostbare boeken tentoongesteld, die met veel belangstelling bezichtigd worden. Om twaalf uur hebben sectie-vergaderingen plaats. Philosophie en VI Gymnasium beluisteren in de aula minor een historische uiteenzetting van Mhr. Everts. De grote studiezaal vergadert onder leiding van Mhr. Deumens; de kleine studiezaal onder leiding van Mhr. Coenen en Klein Rolduc onder leiding van Mhr. Janssen Ch.

Na het diner bezichtigen de verschillende klassen Kerk en Crypte, waar geschiedenis en bouwstijl van onze mooie monumenten belicht worden.

Een Rolducien in hart en nieren, Dr. van Can, oud-leraar van Rolduc en thans Rector van het R.K. Meisjes-Lyceum te Maastricht, vertelt ons in de aula maior hoe hij Rolduc ziet.

Met een goedgeslaagde gezellige avond en het strijken van de vlag wordt deze mooie en leerzame dag besloten.

Terwijl Rolduc zich verdiept in zijn rijk verleden heeft te Roermond de plechtige Bisschopswijding plaats van Mgr. Hanssen. De Rolducse gemeenschap biedt de nieuwgewijde Bisschop haar hartelijke gelukwensen aan en vraagt Gods rijkste zegen voor Zijn Episcopaat.

9 October. Tweede Jeugdconcert gegeven door het M.S.O. De aula is wederom tot in de hoeken gevuld, ofschoon de laagste klassen niet aanwezig zijn. Leerlingen van de H.B.S. te Kerkrade, van de Ambachtschool en van de Ondergrondse Vakschool wonen mede deze uitvoering bij.

Vandaag ontvangen we het nieuwe Jaarboek, goed verzorgd en rijk aan inhoud. Vooral de omslagtekening van de hand van onze oud-leerling Ch. Vos, geniet een algemene belangstelling.

10 October. Door een val met zijn fiets heeft Mhr. Smits een ernstige hoofdwonde opgelopen; hij moet enige dagen het bed houden.

13 October. Met genoegen constateren we het herleven van een mooie traditie, die bijna vergeten was. Het Zangkoor zingt namelijk weer de bekende Zondagmorgen-motetten.

De middag wordt gevuld met enige niet erg interessante voetbal- en handbalmatches.

De toneelgroep „Het Masker” uit Beek geeft voor de Culturele Kring van Kerkrade een uitvoering van het toneelspel „Goud”, dat het vorig trimester voor de leerlingen van Rolduc gespeeld werd.

16 October. In verband met het Jubileumboek ontvangen we vanmiddag bezoek van onze drukker. De bijdragen der schrijvers zijn ongeveer allen aanwezig, zodat met het drukken kan worden begonnen. Wij hopen dat het boek begin 1948 zal verschijnen.

Onze collega Mhr. F. Beiten slaagt te Nijmegen voor het candidaatsexamen Klassieke Letteren. Proficiat!

19 October. De missiegedachte staat vandaag in het midden der belangstelling. De Z.E. Pater B. Gootzen S.M.A., President van het Groot Seminarie te Aalbeek, oudleerling van Rolduc, spreekt na de Hoogmis over de Missie in West-Afrika. Vanavond draait de missiefilm De Zwarte Non, voorafgegaan door een korte film, die vooral bij de jongeren in de smaak schijnt te vallen.

20 October. De gangen van Klein Rolduc worden stevig gestut om eventuele instortingen te voorkomen.

21 October. Het eerste klasterrein van ons sportveld is nog altijd onbruikbaar. De Kerkraadse voetbalvereniging is zo bereidwillig geweest haar veld voor enkele keren af te staan. De eerste klassers Minor en Sparta spelen daar hun eerste competitie-wedstrijd.

23 October. Een plechtige Hoogmis en de uitstelling van de reliekschrijn herinneren ons aan het feest van de H. Daphne.

24 October. Voor honderd jaar werd op plechtige wijze het gebeente van de H. Daphne naar Rolduc overgebracht. Een bijzondere viering brengt dit feit niet mede, maar het blijft toch ook niet zonder gevolgen. Wij roken vanavond een sigaar en, wat meer welkom zal zijn bij de jeugd, wij gaan een dag vroeger op herfstvacantie.

25 October. Feest van Christus-Koning.

Na de Hoogmis spreekt Pater Hanrath C.ss.R. over Mgr. Savelberg. In de middag-uren enige voetbalmatchen.

28 October. De Heemkunde-Ciub maakt een excursie naar het Kasteel Oud-Ehrenstein, waar zij een leerzame en interessante middag doorbrengt.

30 October. Tegen half twee verlaat de jeugd voor enkele dagen Rolduc en blijft weg tot a.s. Maandag 3 November. 'n Verdiende pauze in het lange trimester.

1 November. Feest van Allerheiligen. De thuisblijvers hebben een plechtige Hoogmis in de Kerk, gezongen door de Zusters.

2 November. In stilte herdenken we de overledenen en bidden voor hun zielerust.

3 October. Niets verloopt zo vlug als een half trimester. Om half zes is Rolduc wederom bevolkt en als overgang naar het normale programma is er vanavond studie. Wij vrezen, dat de gedachten der leerlingen wel 'ns afwezig zullen zijn.

Dank zij het manmoedig optreden van een der Heren, arresteert de politie van Kerkrade een jongeman, die reeds enige uren het huis inspecteerde. Achteraf blijkt het een tamelijk onschuldig geval te zijn.

4 November. Muziekliefhebbers beluisteren vanmiddag de Requiem van Mozart.

Mhr. Smits, intussen geheel hersteld, hervat zijn lessen.

9 November. Eerste voetbalmatch op ons eigen sportterrein. Stromende regen schrikt publiek en spelers niet af. Minor wint van Pantarei.

12 November. De Prefect en zijn surveillanten hebben de loffelijke gewoonte ons ieder trimester te onthalen op een congé. Vanmiddag genieten we van deze gunst. De avondstudie wordt vervroegd. Daarna draait de film Roversymphonie. Een goede film, ingeleid door een interessante causerie van Mhr. Bohnen over film en filmkunst. Het steeds terugkomende melodietje zal nog wel enige tijd naklinken door de Rolducse gangen.

18 November. Prof. Sassen en Prof. Cobbenhagen, beide oud-leraren van onze school, ontvangen de benoeming van Geheim Kamerheer van Zijne Heiligheid Paus Pius XII. Rolduc en zijn bewoners begroeten deze hoge onderscheiding met grote vreugde en bieden hun oprechte gelukwensen aan.

19 November. De eerste sneeuw bedekt de cour en is aanleiding tot enige schermutselingen. Spoedig is er nog slechts een slijkerige watermassa over.

Het water der waterleiding schijnt onbruikbaar te zijn. De President doet een beroep op de hogere klassen zich te belasten met het putten van water bij de bronnen.

Ter ere van de nieuwbenoemde Monsignori krijgen we na het middagmaal een extraatje.

22 November. Sinte Caecilia. Een meerstemmig Lof en de bekende drapeau zetten enige uiterlijke luister bij aan dit feest.

De Katholieke Economische Hogeschool viert haar twintigjarig bestaan. Bij deze gelegenheid ontvangt Dr. Poels het eredoctoraat in de economische wetenschappen. De President is namens Rolduc bij deze promotie aanwezig.

23 November. Laatste Zondag van het Kerkelijk Jaar. Na de Hoogmis processie door de Kerk met Te Deum.

Overigens een regenachtige dag. Toch wordt er gevoetbald door enkele elftallen uit de lagere klassen.

24 November. In besloten kring zetten de wijsgeren het feest in van hun schutspatrones. Vanmiddag worden de laatste voorbereidingen getroffen voor het toneelstuk van morgen. Ondanks gissingen en pogingen de titel te achterhalen, blijft deze geheim. De verrassing zal des te groter zijn.

25 November. Sinte Cathrien, dag van de filosofen. Het Koor der wijsgeren zingt de Hoogmis, opgedragen door de professoren der philosophie. Eindelijk wordt dan ook de titel van het toneelstuk bekend, ofschoon iets later dan gewoonlijk. Voor details zie de Toneelrubriek.

26 November. De uitvoering van gisteren heeft nogal lang geduurd. Wij slapen uit.

27 November. Er is een defect aan de waterleiding. In de buurt van het Zustershuis is een diepe greppel gegraven. Er wordt druk gewerkt.

28 November. St. Nicolaas te Rolduc. Dit jaar beperkt zich zijn bezoek niet tot de jongeren, maar de eerbiedwaardige grijsaard verschijnt ook bij de ouderen in de rookzaal.

30 November. Druilerige regen maakt sport onmogelijk. De Heemkunde-club presenteert een lezing over Maastricht in de aardrijkskundeklas.

1 December. Met veel kunst en vliegwerk heeft de prefect een dagorde samengesteld, die ons in staat stelt een prachtig concert te beluisteren van het M.S.O. zonder een minuut studie te verliezen. Ook voor dit derde Jeugdconcert is de belangstelling groot. Het programma omvat werken van Mozart, van Weber en het pianoconcert no. 2 van Rachmaninoff, met aan de vleugel Jean Franssen. Een goed geslaagde uitvoering, waar echter jammer genoeg geen explicatie bij gegeven werd.

Om 8 uur volgt een tweede uitvoering voor de Culturele Kring van Kerkrade. De belangstelling is zeer gering. Er zijn ongeveer zestig bezoekers, *rari nantes in gurgite vasto*.

Theo Krekelberg, leerling van de Philosophie, moet enkele maanden rust nemen.

2 December. Na het souper spreekt Dr. Joos, oud-voorman der Duitse katholieken over zijn verblijf in Dachau. Dr. Joos, die momenteel Frans staatsburger is, was vóór de oorlog een trouw bezoeker van de Sociale Studieweken.

5 December. Sint Nicolaas heeft sinds enige dagen zijn surprises opgestapeld in de Bibliotheek. Na het diner komt een einde aan het spannende wachten. De middaglessen vallen uit. In plaats daarvan wordt er gestudeerd. In de avonduren treedt Bert Brugman op met zijn Marionettentheater.

Wederom wordt een oud-leraar van Rolduc, Mhr. Damen, benoemd tot Geheim Kamerheer van Z. H. de Paus. Proficiat!

Te Venlo overleed onze oud-leerling Dr.

J. M. R. Beckers (1893—1897), oud-directeur van het gemeente-slachthuis, aldaar.

Na zijn studie te Rolduc studeerde hij aan de toenmalige Veeartsenijschool te Utrecht om zich in 1910 als praktizerend veearts in Venlo te vestigen. Om zijn practische kennis en zijn joviale omgang was hij bij de boeren

zeer gezien en in weinige jaren had hij hierdoor een uitgebreide praktijk opgebouwd. In 1913 werd hij benoemd als Directeur van de Vleeskeuringsdienst. Ook daarna bleef hij vruchtbaar werken op het gebied van de veeartsenijkunde en de volksgezondheid. Zijn bijzondere verdiensten werden officieel erkend door zijn benoeming tot Ridder in de orde van Oranje-Nassau en tot Chevalier de la Croix de Mérite Agricole. R. I. P.

Uit de krant vernemen we, dat te Keratjasa onze oud-leerling Leo C. Dongelmans

uit Abcoude op 2 December sneuvelde voor het Vaderland. Leo Dongelmans kwam in 1935 te Rolduc en deed in 1940 met succes eindexamen H.B.S.-B. Wij bidden voor zijn zielerust.

6 December. Begin van het Triduum ter voorbereiding op het feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis, onder leiding van Pater Kluiters C.ss.R.

7 December. In de morgenuren draait de film Het lied van Bernadette. Een goede film, die de gemeente stil maakt.

Een groep leerlingen van het Bisschoppelijk College van Sittard, onder leiding van Mhr. Franssen, bezoekt Rolduc.

8 December. Feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis. Met veel toewijding zingt het Zangkoor onder leiding van Kapelaan Huib Voncken de Missa sine Nomine van Philip Demonte. Koor en dirigent hebben eer van hun werk.

In de speelzaal heerst geheel de dag een gezellige drukte. Een bridge-drive en ping-pongwedstrijden cour—wijsgeren, gisteren begonnen, worden voortgezet.

Ondanks regen en modder speelt het Rolduc's Elftal tegen de H.B.S. van Heerlen en wint met 4—1.

Ruim 80 jongelui van II Gymnasium worden plechtig aangenomen als lid van de Maria-Garde. Na het souper feestvergadering in de aula minor. Leuke voordrachten, mooie zangnummers van het Gardisten-Koor schep- pen een echt huiselijke feestsfeer.

11 December. Mgr. van Gils, die ondanks zijn 78 jaar, over een bewonderingswaardige activiteit beschikt, brengt een bezoek van enkele dagen aan Rolduc en werkt in ons archief.

Te Valkenburg overleed de Z.E.H. M. W. H. V. Roebroek. De overledene was leerling van Rolduc van 1878 tot 1886. R.I.P.

13 December. Sinte Lucia. In vroeger tijden werd deze heilige heel bijzonder vereerd te Rolduc. Thans is de viering bescheidener, maar we vergeten haar feest niet.

15 December. Mhr. Timmermans slaagt te 's-Gravenhage voor het examen Geschiedenis M.O. Proficiat!

17 December. De officiële compositieorde begint vandaag. De spanning is overal in het huis merkbaar. Het vooruitzicht op een mooie Kerstvacantie vergult de pil enigszins.

18 December. Onder grote belangstelling wordt op de basse-cour een nieuwe verwarmingsketel afgeladen. De plaatsing zal eerst in de zomervacantie gebeuren. Wij vragen ons af, hoe hij in de kelder terecht moet komen.

21 December. Laatste Zondag van het trimester. Voortdurende regen dwingt ons binnen te blijven.

Onze organist Nico Zeyen Jr. brengt ons reeds in kerststemming met het traditionele kerstconcert.

22 December. Vanmiddag laatste compositie. De koffers staan reeds gepakt. Een stijlvolle kerstavond, met muziek van het orkest, zang en mooie voordrachten, schept een intieme, huiselijke kerstsfeer. Een passende versiering is in de speelzaal aangebracht. Als slot geeft de President een opwekkend woord mede voor de vacantie.

23 December. In blijde stemming verlaat de jeugd Rolduc en zal op 12 Januari terugkeren.

De leraren vergaderen in de loop van de dag in verband met de kerstrapporten.

25 December. In de weldoende rust van de vacantie vieren de nog aanwezige bewoners van Rolduc het intieme Kerstfeest.

28 December. Een gedeelte van het kerkgewelf, ter hoogte der laatste pilaren in het middenschip, stort tijdens de Hoogmis der Zusters naar beneden. Het geschonden vlak droeg een der mooiste schilderijen der Kerk: Maria Beschermster der Schone Kunsten. Gelukkig bevond zich niemand op de plaats, waar het pleisterwerk neerkwam. Vier kruiwagens puin werden verwijderd. Nog dezelfde dag inspecteert Ir. Peutz uit Heerlen de kerk.

30 December. Bezoek van Mhr. Ruiters in verband met de instorting. Er wordt besloten onmiddellijk steigers te plaatsen.

3 Januari. Plaatsing der steigers, die een groot gedeelte van het middenschap in beslag nemen. Na een grondig onderzoek der gewelven blijkt, dat het beschadigde gedeelte opnieuw gepleisterd moet worden, waarmede onmiddellijk begonnen wordt.

Er komt een enorme waterverspilling aan het licht door een lek in de leiding. De technische dienst van het huis neemt de nodige maatregelen om hieraan een einde te maken.

In het bosquet worden 52 jonge bomen aangeplant, voornamelijk eiken en beuken. Reeds eerder waren fruitbomen, in de oorlog door granaatscherven getroffen, door nieuwe vervangen.

4 Januari. Verdiepingsdag van de kern der arbeidersbeweging Kerkrade.

5 Januari. De waarnemend inspecteur-generaal van staatstoezicht op de Mijnen bezoekt Rolduc. Hij was vergezeld van Prof. Dr. Grond, oud-leerling onzer school.

6 Januari. Verkenners uit Utrecht onder leiding van Dr. Thijssen bezichtigen Rolduc.

8 Januari De Bisschoppelijke Bouwcommissie vergadert te Rolduc.

Onze oud-leerling Dr. W. Roukens werd bij Koninklijk Besluit benoemd tot Directeur van het Rijksmuseum voor Volkskunde „Het Nederlands Openluchtmuseum” te Arnhem. Proficiat!

Vandaag herdenkt Mhr. A. van der Heyden de dag waarop hij vóór 25 jaar zijn taak

van Hoofd der Voorbereidende klas te Rolduc begon. Op uitdrukkelijk verzoek van de jubilaris zal dit feit niet feestelijk worden herdacht. Wij danken hem hartelijk voor de grote toewijding, de trouw en de stiptheid, waarmede hij zijn werk al die tijd heeft vervuld, voor de goede zorg, waarmee hij zovelen heeft voorbereid voor het middelbaar en gymasiaal onderwijs en wij wensen hem nog vele jaren van vruchtbare werkzaamheid.

10 Januari. Ter erkenning van zijn fiere houding als Rector Magnificus van de R. K. Universiteit te Nijmegen tijdens de bezettingsjaren heeft H. M. de Koningin Prof. Mr. B. Hermesdorff, oud-leerling van Rolduc, benoemd tot Ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw. Hartelijk gefeliciteerd met deze eervolle onderscheiding.

12 Januari. Einde der vacantie. De herstelwerkzaamheden in de kerk vorderen goed, doch voor de gezamenlijke oefeningen is zij niet geheel bruikbaar. Het avondgebed wordt voorlopig in de speelzaal gebeden. Een gedeelte der leerlingen zal morgen de H. Mis bijwonen in de crypte.

Door de komst van enkele nieuwe leerlingen is het noodzakelijk de Voorbereidende Klas te splitsen in twee secties. Een dezer afdelingen staat onder leiding van Mhr. Slangen.

De Franse regering verleent posthuum de Médaille Commémorative de la Guerre 1939—1945 aan twee oud-leerlingen: Kapelaan L. M. Penders uit Gulpen en Kapelaan H. P. Houben uit Epen, voor bijzondere hulp tijdens de bezetting aan Franse krijgsgevangenen.

16 Januari. Na de tweede les deelt de President mede, dat de laatste ochtendlessen vervallen ter ere van Mhr. Timmermans, die het vorig trimester slaagde voor het examen Geschiedenis M.O. Geheel het convent trekt uit op wandeling, gesplitst in 9 groepen.

De werkzaamheden in de kerk lopen ten einde. De steigers zullen na enkele dagen verdwijnen uit het middenschip. De Zusters houden een grondige schoonmaak en vanavond bidden we het avondgebed wederom in de kerk.

18 Januari. De handbalsport vindt veel liefhebbers, vooral onder de jongere leerlingen. Elftallen van I en II Gymnasium meten hun krachten.

19 Januari. Feest van de H. Gerlachus, dat zeer bescheiden gevierd wordt.

Met een enthousiast Wilhelmus herdenken we de verjaardag van Prinses Margriet.

20 Januari. Mgr. Hanssen brengt zijn eerste bezoek aan Rolduc. Tijdens het middagmaal spreekt Monseigneur grote en kleine eetzaal toe. Daverend applaus en..... morgen congé.

In het kader der Nationale Bidweek spreekt na het souper Pater Thijssen S.V.D. over de Flores-missie.

21 Januari. Wij genieten van de extragunst verbonden aan het hoge bezoek van gisteren. Vanmiddag studie, vanavond aula. Een toneelgroep uit Oirsbeek speelt: En waar de ster bleef stille staan van Felix Timmermans. Een mooie, kleurrijke uitvoering.

Te Amsterdam overleed gisteren de Wel-
edelgestrenge Heer E. A. J. W. Gefken,

notaris aldaar. De overledene was leerling te Rolduc van 1894-1896. In de notariële wereld was notaris Gefken een bekende en geziene figuur om de hoge opvatting van zijn ambt, om de hulpvaardigheid waarmee hij

collega's zijn uitgebreide kennis en ervaring ten dienste stelde, om de vruchtbare lessen waarvan tal van notarissen en candidaat-notarissen in het land de vruchten hebben mogen plukken. Mogen zij allen — met ons — hem gedenken in een dankbaar gebed.
R. I. P.

25 Januari. De wijsgeren bezoeken te Heerlen een interessante tentoonstelling van kunstwerken, die tijdens de bezetting naar Duitsland verhuisden.

Mgr. Dr. F. Feron, Vicaris-Generaal, brengt een bezoek aan Rolduc.

27 Januari. Een dag, rijk aan afwisseling. Leerlingen van VI Gymnasium bezoeken de tentoonstelling Herwonnen Kunstbezit in het Gemeentehuis van Heerlen. Intussen heerst er een grote activiteit op het sportterrein. De handbalcompetitie der verschillende secties van II Gymnasium wordt besloten met een overwinning van II Gymnasium B. Muziek liefhebbers beluisteren een kunstvol piano-recital, gegeven door Mhr. L. Maes, leerling van onze muzikleraar P. Zeyen.

Na het souper brengt de Missievereniging ons tezamen in de speelzaal. De Z. E. Heer J. Theunissen C.M. vertelt op zangerige en humoristische wijze over zijn missie in China, waar hij meer dan dertig jaar werkzaam was.

28 Januari. De steigers verdwijnen uit het middenschip en worden opgesteld in het

noordelijk transept bij de sacristie. Tengevolge van een granaatinslag tijdens de oorlog is hier nog altijd een grote opening in het gewelf.

31 Januari. Wederom een massaal Wilhelmus in de eetzaal, nu voor Prinses Beatrix.

Ofschoon het trimester erg kort is, zal er toch een onderbreking van enkele dagen zijn. Wel wordt verwacht van de leerlingen, dat verder „illegaal” bezoek achterwege zal blijven.

Huub Vliegen van VI Gymnasium wordt opgenomen in het Ziekenhuis van Kerkrade voor een blindedarm-operatie.

Op het priesterkoor verschijnen ook al stellages. Het schijnt wenselijk, dat ook daar het gewelf een controle ondergaat.

1 Februari. De muziekclub organiseert vanmiddag een viool-recital, gegeven door Frans Ondracek, begeleid door Karel Nogossek, piano. Mhr. Castermans geeft voor ieder nummer een korte explicatie. Een goed geslaagde uitvoering.

Limburgia II speelt tegen Klein Rolduc en wint.

De St. Vincentius-Vereniging van Rolduc houdt haar jaarvergadering. Zuster-conferenties uit de buurt wonen deze bijeenkomst bij, waar de Z.E. Pater Colsen M.S.C. het woord voert.

2 Februari. Feest van Maria Lichtmis. Na de kaarsenwijding trekken we in processie door de kerk.

Ondanks voortdurende regen speelt Pantarei tegen Minor en wint.

Het Zuid-Limburgs Toneel o.l.v. Jef Schillings speelt het mooie mirakelspel De klucht van de gestrafte met de koorde van Henri Ghéon. Twintig jaar geleden werd ditzelfde stuk opgevoerd door de leerlingen van Rolduc. Een filosoof uit die tijd, thans leraar, schreef een kritiek over deze opvoering in De Tijd, die werd overgedrukt in Jaarboek 1926. Voor details over dit stuk verwijzen we dus naar jaargang VI en naar het verslag der Toneelrubriek van dit Jaarboek.

4 Februari. Vandaag is de Weledelzeergel. Heer Mathias F. Vrancken, oud-lid van de

Provinciale Staten van Limburg, rustend geneesheer te Weert, in de ouderdom van 84 jaar aldaar overleden. Hij was leerling van ons Gymnasium van 1882 tot 1884; in het

laatste jaar slaagde hij voor het Staatsexamen. Bijna vijftig jaar heeft hij in Weert en omliggende plaatsen in een zware praktijk steeds klaar gestaan voor de lijdenden. Hoeveel zieken hij heeft geholpen, hoeveel leed hij verzacht, hoeveel levens hij gered heeft, weet God alleen. Moge Hij hem de grote zorg voor het leven van zijn medemenssen vergelden met het Eeuwige Leven.

Van de Firma H. van der Marck te Roermond ontvangen we bericht, dat zij zich gelukkig in zoverre hersteld heeft, dat zij Rolduc's Jaarboek weer zelf kan drukken. Wij danken de N.V. Drukkerij Mercurius te Eindhoven voor de bereidvaardige hulp waarmede zij ons de uitgave van Rolduc's Jaarboek 1943 tot 1947 heeft mogelijk gemaakt, voor haar goede zorgen en de prettige samenwerking.

8 Februari. Vandaag en de twee volgende dagen heeft het traditionele 40-urengebed plaats. De Kerk is feestelijk versierd en om half elf wordt een plechtige Hoogmis gecelebreerd.

Na de Hoogmis spreekt Mhr. Bonekamp uit Heerlen over het Filmprobleem. De hogere klassen wonen deze bijeenkomst bij in de aula minor en genieten van een enthousiast voorgedragen lezing.

Onze ping-pongers spelen vanmiddag tegen Kerkrade. Ondanks het goede spel van onze zijde, weten we het niet te brengen tot een overwinning.

Na een nogal lange inleiding van Mhr. Bonekamp, draait de film *Matter of life and death*.

De V.R.E.E. presenteert een extra-carnaval-editie. Het kruiswoordenraadsel dat hierin verscheen, wordt ijverig bestudeerd.

Wederom maken de kranten melding van een hoge onderscheiding, die werd toegekend aan Dr. Poels. In verband met zijn tachtigste veraardag, die hij binnen enkele dagen zal vieren, ontving de oude Doctor gisteren de benoeming tot Groot-Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Dr. Poels is een der vier Groot-Officieren in deze Orde, die Nederland rijk is.

9 Februari. Het zangkoor zingt de mooie Missa sine Nomine van Philip Demonte, onder directie van Mhr. Voncken.

Ook de wetenschap krijgt in deze dagen haar bescheiden deel. Er zijn vandaag en morgen twee lessen, voorafgegaan door een korte studie.

Om vijf uur wederom aula. We beluisteren met veel genoegen de jonge voordrachtskunstenaar Gerard Heystee. Zijn mooie, gave vertolking van gedichten en prozastukken wist allen te boeien.

10 Februari. Plechtige sluiting van het veertig-urengebed.

Klein Rolduc speelt in de middaguren tegen Avanti en verliest.

11 Februari. Aswoensdag. Getekend met het askruisje gaan we de Vastentijd in. Ook dit jaar heeft het Nederlands Episcopaat algemeen, gedispenseerd, behalve op deze dag en Goede Vrijdag. De twee eerste lessen vallen uit.

Tegenover de Bisschop-zaal wordt de gang bedekt met een laag plastic.

12 Februari. Twee oud-leerlingen van Rolduc, Mr. R. Weyers, vice-president van het gerechtshof te 's-Gravenhage en Ir. H. Verhey, Directeur van de R.K. Landbouwschool te Didam, werden benoemd tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Onze hartelijke gelukwensen met deze eervolle benoeming.

Mgr. Lemmens brengt zijn jaarlijks bezoek aan de filosofen. Tijdens het diner spreekt Monesigneur enkele hartelijke woorden tot de jeugd. Zulk een hoog bezoek heeft meestal een vrije middag als gevolg. Gezien de vele vrije dagen, die er geweest zijn en nog zullen komen, is dit echter minder wenselijk. Toch krijgen we een extraatje, dat even welkom is: we zullen een trein later terugkeren van half-trimester.

Vandaag herdenkt Hubèr, een onzer knechten, zijn zilveren dienstjubileum. De toewijding en stiptheid, waarmede deze jubi-

laris zijn werk verrichtte zonder te letten op werktijden, op ieder uur van de dag en van de nacht, heeft hem haast onmisbaar gemaakt in de Rolducse gemeenschap. Wij bieden Hubèr onze oprechte gelukwensen aan en hopen dat hij nog vele jaren zijn werk moge doen met dezelfde zorg en opoffering.

Te Sevenum overleed dhr. August Pijls, in leven onderwijzer te Puth-Schinnen en hoofd der school te Bingelrade en Blerick. Meester Pijls genoot zijn onderwijzersopleiding aan de Normaalschool van Rolduc (1878—1882). Hij ruste in vrede.

13 Februari. Na het diner is er gelegenheid koffers te pakken voor 't half-trimester, dat morgen begint.

De steigers verdwijnen definitief uit de kerk. De opening in het gewelf bij de sacristie is gevuld.

14 Februari. Dr. Poels viert zijn tachtigste verjaardag. Rolduc leeft mede en zendt zijn gelukwensen.

Gisteren overleed te Heerlen de Hoogeerw. Heer P. P. J. Nicolaye, Kanunnik van het Kathedraal Kapittel te Roermond. De ontslapene was leerling te Rolduc van 1894 tot 1896. In 1918 was hij als kapelaan van Heerlen belast met de stichting van de parochie Molenberg. In 1924 keerde hij weer terug in Heerlen als Pastoor-Deken. In 1945 vroeg hij als zodanig eervol ontslag en ging hij rusten in het Sanatorium te Heerlen. Om zijn veel en vruchtbaar werk in de mijnstreek werd hij benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau en begiftigd met de gouden medaille der stad Heerlen. R.I.P.

Na het middageten begint het half-trimester, dat duurt tot Maandagavond. Welgemeed gaat de jeugd de vrijheid in, die de studie zeker ten goede zal komen.

15 Februari. Onder grote belangstelling viert Hubèr Moonen zijn feest in het knechten-kwartier. Na de Hoogmis heeft een intieme huldiging plaats, waar al zijn verdiensten nog eens naar voren worden gebracht in talrijke toespraken. Geheel de dag door heerst er een prettige feeststemming in de buurt van de basse-cour.

16 Februari. Einde half-trimester. Om negen uur spreekt Professor Leopold Levaux uit Luik voor het Lerarencorps over: L'admirable Don Quichotte.

17 Februari. Het schijnt, dat we dit jaar de winter overslaan. Tot nog toe heerste er een zachte temperatuur. Toch is er een ver-

andering op til volgens de laatste weerberichten.

De competitiewedstrijden worden voortgezet met een match Sparta—Minor.

18 Februari. Ir. J. H. C. A. P. Timmermans, oud-veeteeltconsulent te Roermond, wordt bevorderd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Ir. Timmermans studeerde te Rolduc van 1896—1902. Proficiat!

Met ingang van September e.k. is benoemd tot directeur van de R. K. Middelbare Meisjesschool te Sittard onze oud-leerling Drs. M. H. J. Zeyen, thans leraar Frans te Baarn. Onze hartelijke gelukwensen!

Aan tafel Wilhelmus ter ere van Prinses Marijke.

19 Februari. Toch nog winter. Vannacht een vrij sterke vorst. De vijvers zijn reeds met een dunne laag ijs bedekt. Schaatsenliefhebbers hopen, dat de koude nog enkele dagen blijft duren.

Wederom ging een oud-leerling van ons heen. In het hospitaal te Sittard overleed

gisteren Pastoor J. H. Hangx (1890—1892),
pastoor van Susteren. R.I.P.

21 Februari. Twee vijvers zijn reeds be-
rijdbaar. Vanmiddag wordt er reeds volop
genoten van de ijssport.

22 Februari. In de morgen- en middag-
uren wordt er flink geschaatst. Leerlingen
van het Bisschoppelijk College te Sittard spe-
len tegen enkele leden der Rolducse Ping-
Pongclub. Rolduc wint.

24 Februari. Lichte dooi, maar toch nog ijs.
Hoe lang nog?

Jo Frissen breekt bij een val op het ijs zijn
pols. Dr. Beckers uit Beek, die enkele repe-
tities leidt voor het toneel van Halfvasten,
verleent de eerste medische hulp.

25 Februari. Wij vernemen het overlijden
te Peking van de Z.E. Pater P. H. N. van
Esser, missionaris van Scheut-Sparrendaal.
Pater van Esser maakte te Rolduc zijn phi-
losophie van 1904—1906. R.I.P.

Burgemeester G. H. A. Habets van Kerk-
rade heeft tot H. M. de Koningin het ver-
zoek gericht, hem met ingang van 1 April a.s.
eervol ontslag te verleen en uit zijn functie,
wegens het bereiken van de pensioengerech-
tigde leeftijd. Meer dan dertig jaar heeft
Burgemeester Habets aan het hoofd gestaan
van onze grens- en mijn gemeente met haar
vele problemen. Begonnen in de eerste we-
reldoorlog, eindigt zijn ambtsperiode in een
tijd die nog vol zorgen is voor het herwin-
nen van de vrede na de tweede wereldoor-
log. Dat deze nog zo vitale mens, na zo'n
lange en zorgvolle periode, nu zal gaan rus-
ten, wij kunnen het ons moeilijk voorstellen.
Wij wensen hem „Nog vele jaren!”

Aan de Rijksuniversiteit te Groningen
doctoreerde in de klassieke letteren onze
oud-leerling H. ten Berge, leraar aan het
R. K. Gymnasium voor jongens te Heerlen.
Proficiat!

26 Februari. Vanmorgen overleed vrij
plotseling te Margraten Pastoor M. E. G.
A. Honnée. In de oorlog was de Z. E. Heer
Honée pastoor van de parochie Holz-Kerk-
rade. Hij was leerling te Rolduc van 1916—
1918. R.I.P.

27 Februari. Een oud-leraar van Rolduc de Z.E. Heer F. R. E. Petry viert vandaag zijn gouden priesterfeest. Mhr. Petry ontving zijn priesterwijding in de kerk van Rolduc in 1898. Reeds een jaar vroeger was hij benoemd als leraar. Twintig jaar lang was de jubilaris werkzaam aan onze school, waarna hij in 1917 de leiding kreeg van de nieuwe R. K. Bijzondere Kweekschool te Venlo. In 1921 werd hij regent van de Bisschoppelijke Kweekschool te Roermond, waar hij sedert 1939 van een welverdiend emeritaat geniet. Op wens van de jubilaris droeg deze

aula van de Kweekschool een hartelijke huldiging plaats, waar van diverse zijden gewezen werd op het buitengewoon verdienstelijk werk, dat Mhr. Petry in zijn lange loopbaan voor het onderwijs gedaan heeft. Mhr. de President was namens Rolduc bij deze huldiging aanwezig.

De dooi maakt een definitief einde aan de ijspret.

29 Februari. Schrikkeldag, die twee merkwaardige verjaardagen medebrengt in de Rolducse familie. Een leraar viert namelijk zijn achtste, een leerling van II Gymnasium zijn vierde verjaardag. Gefeliciteerd!

Onze schaakclub speelt vandaag tegen

leerlingen van het Bisschoppelijk College van Roermond. De gasten winnen vijf partijen, wij vier. Voor beide afdelingen een remise.

Morgen *1 Maart* zal een nieuwe dagorde ingaan. De eerste veranderingen beginnen reeds in de vroege morgen: we staan om zes uur op, een kwartier later dan tot nog toe. Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag gaan we voor morgengebed en meditatie naar de diverse studiezalen. Zondag, Dinsdag en Donderdag heeft het morgengebed

plaatst in de Kerk, de meditatie wordt op deze dagen privatim gedaan onder het Lof. Tot aan de avondstudie volgen we het oude programma. De duur der eerste avondstudie wordt verlengd tot anderhalf uur, waarna souper en avondrecreatie. Tenslotte nog een studie van een uur met tien minuten vrij. Het avondgebed geschiedt in de studiezalen, behalve op Zaterdag en Zondag. Klein Rol-duc volgt in de avonduren een eigen orde.

2 *Maart*. Father J. Kiggen geeft een zeer interessante causerie over zijn pionierswerk in de missies van Oeganda en Soudan.

5 *Maart*. Generale repetitie van „Koning David herstelt”. Zover we kunnen nagaan,

werd dit stuk nooit gespeeld. Het getuigt dus wel van durf, dat de regisseurs dit treurspel van Vondel hebben aangedurfd. Dr. Beckers uit Beek was wederom bereid meerdere repetities te leiden.

Het rozenhoedje, dat tot nog toe vier maal gezamenlijk gebeden werd, is voortaan iedere dag privatim, behalve op Zaterdag en Zondag.

Te Maastricht overleed de Weledelgeb. Heer H. F. J. Welters, leerling te Rolduc van 1903—1911. R.I.P.

7 Maart. Zondag Laetare met als hoogtepunt het grote toneel, waarbij een derde der Rolducse gemeenschap direct betrokken is. Vertolking der diverse rollen, zang der koren, decors, grime, alles was in stijl. De Toneelrubriek vertelt er meer van.

8 Maart. Ook de Herengang krijgt een laag plastic. Vandaag beginnen de werkzaamheden in verband daarmee.

Het Limburgs Dagblad plaatst het wel wat voorbarige bericht, dat er binnenkort een prijsvraag zal worden uitgeschreven door het Centraal Oranje-Comité van Kerkrade over Walram III, Hertog van Limburg, die te Rolduc begraven ligt. Er bestaan inderdaad plannen in die richting, die echter nog geen concrete vorm gekregen hebben.

12 Maart. Namens Rolduc werd aan dhr. J. Heyendaal te Amsterdam opdracht gegeven een Toneelstuk te schrijven over Walram. De bedoeling is dit spel op te voeren bij gelegenheid van het Regeringsjubileum van H. M. de Koningin.

13 Maart. Een en twintig oud-leerlingen ontvangen te Roermond de H. Priesterwijding. In de afgelopen weken hebben we Gods zegen afgesmeekt voor deze jonge priesters.

14 Maart. Een oud-leerling L. van der Meulen, neef van de President, draagt vanmorgen in onze kerk zijn Eerste H. Mis op.

De match Holland—België vraagt vanmiddag aller belangstelling. Luidsprekers, aangebracht boven het bordes, stellen de jeugd in staat dit spannend gebeuren te volgen.

17 Maart. Mhr. Stroux herdenkt de dag, waarop hij vóór 25 jaar de H. Priesterwijding ontving. Om tien uur draagt de jubilaris een plechtige Hoogmis op tot dankzegging, met assistentie van Mhr. Castermans en Mhr. Senden, terwijl de President fungeert als presbyter assistens. Het Koor zingt de Missa Sanctorum Innocentium van Jan Nieland en het vierstemmige Te Deum van Hendrik Andriessen. Directie Mhr. Voncken.

Tegen twaalf uur gaan we naar de aula, waar in verzen en toespraken, met muziek en zang, hulde gebracht wordt aan de feesteling. Met de film De sleutels van het Koninkrijk besluiten we deze mooie dag.

Ook een oud-leraar van Rolduc, de Z.E. Heer Jean Adams, pastoor te Nunhem, viert hetzelfde feest. Wij zenden hem onze gelukwensen.

Er zijn vandaag zelfs twee diamanten priesterfeesten in ons bisdom, die we zeker niet onvermeld mogen laten. Beide Jubilarissen zijn momenteel woonachtig te Horst en leerden elkaar kennen te Rolduc, met name de Hoopeerw. Heer Th. Creemers, oud-deken van Horst en de Z.E. Pater L. Smeets O.F.M. Deken Creemers was leerling aan onze school van 1882 tot 1884, Pater Smeets van 1876 tot 1884. Onze hartelijke gelukwensen.

19 Maart. Feest van de H. Joseph en dus een vrije dag. In de morgenuren vrije studie, na het diner het eerste gedeelte van de Mattheus-Passion in de aardrijkskundeklas.

20 Maart. De officiële compositierooster gaat heden in. 'n Teken, dat de vacantie nadert.

21 Maart. Palmzondag met de traditionele Mattheus-Passie van Pothast. Een muzikale gebeurtenis, die altijd weer tal van oud-leerlingen naar Rolduc trekt. Mhr. Schrijen dirigeert.

Bij echt lenteweer wordt de eerste bekerwedstrijd gespeeld. Noch Pantarei, noch Sparta is in staat een doelpunt te verwezenlijken. Uitslag: 0—0.

24 Maart. Mgr. Prof. Dr. F. Sassen en Mgr. J. Damen, arriveren vanavond te Rol-

duc en wonen de plechtigheden der Goede Week bij.

Als inleiding op de dagen van bezinning op Christus' lijden zingen we de eerste nocturne der donkere metten.

25 Maart. Met grote luister vieren we de plechtigheden van het Triduum Sacrum. Vanmorgen plechtige Hoogmis, processie naar de crypte, waar het Allerheiligste geheel de dag blijft uitgesteld. Vanavond wederom officie. Er zijn twee composities.

Ook Directeur Linssen, oud-prefect, is in de komende dagen de gast van Rolduc.

26 Maart. De bekende Beeker arts, archeo-

loog en historicus Dr. H. J. Beckers viert vandaag zijn gouden arts-jubileum. De jubilaris maakte te Rolduc zijn gymnasiale studies. Na zijn arts-examen vestigde hij zich te Beek (L.) en verwierf zich een grote

Foto Dagblad v. N.-Limburg.

naam niet alleen als geneesheer, maar ook als archeoloog. Tal van werken verschenen van zijn hand en zelfs nu nog volgt hij met grote belangstelling alles, wat er op dit gebied wordt geschreven. Provisor en Prefect van Rolduc gaan naar Beek om de zes en tachtigjarige doctor onze hartelijke gelukwensen aan te bieden.

Nog een compositie, de laatste. De rest van deze dag wordt in beslag genomen door

de kerkelijke plechtigheden. De leraren vergaderen vanavond en morgen over de Paas-rapporten.

27 *Maart*. De leerlingen volgen in alle vroegte de ceremonies van Paas-Zaterdag en daarna..... vakantie Het weer is schitterend, de stemming uitstekend. Aan allen een Zalig Paasfeest en tot 14 April.

28 *Maart*. De nog aanwezige bewoners vieren in stilte het Paasfeest. In Kerkrade dragen vandaag en morgen drie oud-leerlingen onder grote belangstelling hun Eerste H. Mis op.

30 *Maart*. De Graaf en Gravin d'Ansembourg uit Gulpen bezoeken Rolduc en bezichtigen de inrichting.

3 *April*. Paters en Fraters van Wittem brengen hun traditioneel bezoek aan Rolduc.

4 *April*. De gemeente Kerkrade viert twee veertigjarige priesterjubilea, met name van Pastoor van den Goor te Chèvremont en van Pastoor Spierts te Terwinselen. Rolduc feliciteert.

8 *April*. Mhr. Smits wordt opgenomen in het Ziekenhuis te Kerkrade voor een operatie.

11 *April*. De Edelachtbare Heer Houbiers, burgemeester van Simpelveld, viert zijn zilveren ambtsjubileum. Burgemeester Houbiers is oud-leerling van Rolduc. Wij bieden onze hartelijke gelukwensen aan.

14 *April*. In verband met de heropvoering van „Koning David herstelt” op 18 April hebben de toneelspelers enige repetities gehouden te Beek onder leiding van Dr. G. Beckers. Ook vandaag wordt geoefend. De acteurs zijn daarom enige treinen vroeger naar Rolduc teruggekomen. Het gros der jongelui arriveert in de avonduren.

Nauwelijks zijn we te Rolduc of we vernemen het droeve bericht, dat Mhr. Smits hedenmiddag is overleden. Mhr. Smits werd, zoals we vermeldde, op 8 April opgenomen in het Ziekenhuis voor een kleine operatie,

die goed verliep. Na een plotselinge inzinging in de middaguren, werd hij voorzien van de sacramenten der stervenden. Vrij spoedig daarna trad de dood in. Wij verliezen in Mhr. Smits een toegewijde leraar en een joviale collega en wij zijn er van overtuigd dat de goede God hem een mooie plaats in de hemel bereid heeft. Wij bidden voor zijn zielerust.

15 April. Tot de begrafenisdag a.s. Zaterdag bidden we voor elke les en studie een tientje van de rozenkrans voor de zielerust van de overledene.

Mhr. Beiten zal voorlopig naar Rolduc komen en de lessen van Mhr. Smits gedeeltelijk overnemen. Twee dagen in de week reist Mhr. Beiten naar Nijmegen om nog enkele colleges te volgen.

17 April. Na de tweede les heeft de plechtige uitvaartdienst en begrafenis plaats van Mhr. Smits. Veel oud-collega's, confraters, vrienden en oud-leerlingen zijn naar Rolduc gekomen op deze zonnige morgen om een laatste eer te bewijzen aan de overledene. Leerlingen en alle aanwezigen trekken in eindeloze stoet naar het kruispunt, waar de gebruikelijke liturgische gebeden verricht worden. Biddend en zingend keren we terug naar Rolduc, terwijl de lijkstaf afwisselend gedragen wordt door collega's en leerlingen.

Het priesterkoor is gehuld in grote rouw. Het H. Misoffer wordt opgedragen door de President, geassisteerd door Mhr. Reijnen en Pastoor Hutschemakers, oud-leraar van Rolduc, beiden klasgenoten van de overledene. Na de dienst spreekt de President nog een woord ten afscheid en dan begint de tocht naar het kerkhof. In de gangen speelt het orkest *Adieu Rolduc*, een laatste Rolducse groet, die diepe indruk maakt op allen. Langs groenende kastanjes en bloeiende vruchtboomen brengen we het stoffelijk overschot naar ons intieme kerkhof, waar de President de beaarding verricht. Het was een mooie plechtigheid, een treffende hulde en tevens een uiting van dankbaarheid voor wat deze priester voor ons allen geweest is en gedaan heeft. Moge de goede God hem belonen met de eeuwige rust en de eeuwige vreugde.

18 April. De eerste Zondag van het trimester. De rouw van gisteren heeft plaats gemaakt voor een bescheiden feestvreugde. De Commissaris der Koningin in Limburg Mr. Dr. F. Houben brengt zijn eerste bezoek aan Rolduc. Deze kennismaking draagt een

geheel eenvoudig karakter. Tegen een uur arriveert de Gouverneur, vergezeld van zijn echtgenote en twee dochttertjes, te Rolduc en begeeft zich naar de cour, waar de leerlingen rond het bordes geschaard staan. Een meerstemmig Jubilate en het Limburgs Volkslied, 'n welkomsgedicht van een der jongsten en toespraken van President en Gouverneur vormen de substantie van deze spontane receptie.

Om half vijf geven onze toneelspelers een heropvoering van „Koning David Herstelt”. De hoge gasten zijn bij deze opvoering aanwezig, die gegeven wordt ten bate van de Missie onzer Zusters.

19 April. Qui cito dat, bis dat, denkt de President en geeft het door de Commissaris beloofde congé. Daverend applaus!

H. K. H. Prinses Juliana zal op 27 en 28 April een bezoek brengen aan de Mijnstreek. Ook Rolduc zal de grote eer hebben de Prinses te mogen ontvangen.

20 April. Onze collega Mhr. H. Lemmens slaagde te Groningen voor het candidaatsexamen Natuur- en Scheikunde. Onze hartelijke gelukwensen.

21 April. Namens de Franse regering werd de onderscheiding: „Médaille Commémorative Française de la Guerre 1939-1945 avec barette Libération” uitgereikt aan de

oud-leerling' onzer school, L. v. d. Dungen,
Kapelaan te Eysden.

25 April. Na de communautetsmis St.
Marcusprocessie.

Rolduc's Elftal heeft vanmiddag een club
uit Chèvremont op bezoek en wint met 4—2.

27 April. Vandaag hebben we dan het
grote voorrecht onze Prinses te Rolduc te

mogen ontvangen. In de morgenuren wordt de laatste hand gelegd aan de smaakvolle, kunstzinnige versiering van gangen en voorfront. De gevel van het voorplein draagt de wapens der elf provinciën, in de kruisgangen prijken keurige schilden, omgeven door pauselijke en nationale kleuren. Deze feesttooi en de bedrijvigheid in gangen en voor het huis brengt ons van zelf in een zekere feeststemming. Om half vier arriveert Mgr. Lemmens, vergezeld van Secretaris Delhoofen. Spoedig komt het bericht, dat H. K. Hoog-

heid reeds te Kerkrade is en binnen enkele minuten te Rolduc zal aankomen. Leraren, leerlingen en zusters verzamelen zich op het voorplein. Als de auto's der gasten vijf minuten na vier voorrijden, breekt er een geestdriftig gejuich los. De Prinses, vergezeld van de Commissaris der Koningin in Limburg, mejuffrouw Mr. H. A. Sneller en Baron Baud, wordt verwelkomd door Mgr. Lemmens en de Hoopeerw. Heer President. Nadat verschillende personen zijn voorgesteld en bloemen zijn overhandigd, begeeft het hoge bezoek zich naar binnen. Een ogenblik later verschijnen H. K. Hoogheid, Mgr. Lemmens en de Commissaris op het balkon onder luide toejuichingen van de aanwezigen. Daarna begint de bezichtiging der gebouwen. Allereerst worden de kerk en de crypte bezocht. In de kerk toeft de Prinses een ogen-

blik bij het graf van Walram III, een der voorvaderen van ons vorstenhuis. Door het carré, waar Japanse kers en magnolia heerlijk bloeien, gaan allen naar het bordes. Op verzoek van de Bisschop zingen de jongelui nog een strophe van het Wilhelmus en tenslotte begeeft de Hoge Bezoekster zich naar de Bisschopszaal, waar voor het gezelschap thee geserveerd wordt. Als herinnering aan dit bezoek wordt een prachtig fotoalbum en een exemplaar van Rolduc in Woord en Beeld aangeboden. Maar de tijd is beperkt en om

ten voor vijf rijden de auto's weg door een haag van juichende jongelui. Rolduc heeft onze toekomstige Vorstin op waardige wijze ontvangen.

Te Wessem overleed de Z. E. Heer H. A. B. Steinhart, em.-pastoor te Vaesrade (1895—1904). Hij ruste in vrede.

Te Kerkrade wordt een gereorganiseerde afdeling van het voormalig Kruisverbond opgericht en wel door de oude Dr. Verhagen, die altijd een enthousiast voorvechter geweest is van de Sobriëtas-beweging. Wij feliciteren Dr. Verhagen met dit initiatief.

29 April. Te 's-Gravenhage overleed onze oud-leerling Mr. P. M. J. E. Bloemarts, oud-president der Arr.-rechtbank te Breda. Paul Bloemarts, geboortig van Gennep, was leerling van Rolduc van 1869 tot 1875. Rud. van

Oppenraay S.J. en Frans Erens o.a. waren klasgenoten van hem. Hij speelde de rol van Joseph in de opera „Joseph in Egypte” in 1870 onder leiding van Pothast opgevoerd.

In vijf jaar had hij reeds de gymnasiale studies beëindigd; daarna bleef hij nog een jaar de philosophie volgen, om dan te gaan studeren in Leiden, waar hij in 1881 promoveerde in de rechten.

Vijf jaar was hij als advocaat werkzaam in Tilburg; in 1886 vestigde hij zich als zodanig te Breda. Bij zijn drukke advocatenpraktijk vond deze werkzame man nog tijd om zijn krachten vele jaren te geven aan de behartiging van de gemeentebelangen van deze stad als raadslid en als wethouder. In 1909 werd hij er benoemd tot president van de arrondissementsrechtbank. Ook daarna bleef het Katholiek verenigingsleven zijn actieve belangstelling vragen; vooral op charitatief en sociaal terrein heeft hij zeer verdienstelijk werk verricht, dat ook 'n officiële erkenning vond in zijn benoeming tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Moge deze goede en getrouwe dienst-knecht, deze wijze rechter, in God zijn Rechtvaardige Rechter gevonden hebben en het rijke loon voor de ijver waarmee hij met de van Hem ontvangen talenten gewoekerd heeft.

30 April. Verjaardag van H. K. Hoogheid Prinses Juliana. Na de soep een stevig Wilhelmus te harer ere.

Van middag opening van de Meimaand. Het Mariabeeld staat wederom op zijn traditionele plaats bij de ingang der crypte tussen een schat van bloemen.

1 Mei. Bij het Limburgs Dagblad te Heerlen verschijnt het Verslagboek der 16e Limburgse Sociale Studieweek.

2 Mei. Een regenachtige Zondag. De voetbalwedstrijd Rolduc—Haanrade, die vanmiddag zou gespeeld worden, moet worden afgelast. Voor muziekliefhebbers draaien platen in de aula. Mhr. Vogels geeft in de aardrijkskundeklas een lezing met lichtbeelden over het planetenstelsel.

3 Mei. Eerste van de drie Kruisdagen. De route, die gevolgd wordt, is veranderd in verband met de tocht naar Schaesberg a.s. Woensdag.

4 Mei. Onder zeer grote belangstelling worden de twee beugelbanen, die geheel vernieuwd zijn, geopend. Met genoegen zien we dat deze mooie sport weer in ere hersteld is, dank zij de goede zorgen van Mhr. Vogels.

5 Mei. Nationale Feestdag en tevens pelgrimage naar het kapelletje in Schaesberg. Zeer tevreden over verloop en weer keren we tegen half één naar huis terug. Vanmiddag toch nog voetbal, ondanks de vermoeiende tocht.

De herdenking van de gevallenen geschiedt op zeer eenvoudige en toch indrukwekkende wijze in de aula. Mhr. Hermens geeft enkele schetsen uit het leven van Nederlanders, die hun leven gaven voor onze vrijheid.

De Sportvereniging „Eendracht” van Kerkrade geeft als slot van deze dag een prachtige demonstratie, waaraan de Nederlandse en de Limburgse kampioenen medewerken.

Rolduc's elftal trachtte te Weert onze eer hoog te houden op het voetbalveld, wat deernlijk mislukte. Wij hadden toch wel iets meer verwacht van onze jongelui, maar enfin, het volgend jaar beter op eigen terrein.

6 Mei. Hemelvaartsdag. Het koor zingt een meerstemmige Mis onder leiding van Mhr. H. Voncken. Na de Hoogmis kiest de Missievereniging een nieuw bestuur.

Wederom treedt Rolduc's Elftal in het strijdperk, nu tegen de R. K. H. B. S. uit Hoensbroek en wederom een nederlaag, liefst met 6—1.

Belangstellenden kunnen na het souper een zeer interessante causerie beluisteren van Lt. José Erens, oud-leerling, die onlangs uit de Oost terugkeerde.

7 Mei. Mhr. Beiten gaat terug naar Venray en krijgt als opvolger Drs. W. Peters uit Duiven. Mhr. Peters is oud-leerling en deed in 1939 Eindexamen Gymnasium. Welkom in ons midden.

9 Mei. Spannende bekermatch Pantarei—Minor. Wijsgeren winnen met 4—1.

14 Mei. Zoals reeds vermeld, werd door Rolduc opdracht gegeven aan Jef Heyden-dael, Maastrichtenaar van origine, wonend te Amsterdam, een toneelstuk te schrijven over Walram III. Het ligt in de bedoeling, dat dit stuk, omstreeks de tijd van het regeringsjubileum, als openluchtspel vóór onze Kerk zal worden opgevoerd onder auspiciën van Rolduc en het Oranje-comité van Kerk-rade door het toekomstig beroepstoneel „Lim-burg”. Vanavond leest de schrijver zijn werk voor in aanwezigheid van verschillende lera-ren en de leiders van het toekomstige be-roepstoneel Dr. Beckers, Mhr. Ploum, Mhr. Schillings. Namens het Oranje-comité woont Mhr. C. Sprokel deze voorlezing bij. De eer-ste indruk is uitstekend.

16 Mei. Hoogfeest van Pinksteren. Een stralende lentezon verhoogt het feestelijk ka-rakter van deze dag. In de middaguren staat

de bekerwedstrijd Sparta—Minor in het middelpunt van de belangstelling.

Vanavond film: Madame Curie.

17 Mei. Wederom grote bedrijvigheid op het sportveld geheel de dag door. Vooral de wedstrijd Klein Rolduc—Groot Rolduc wordt met geestdrift gevolgd.

Van 4 tot 7 Augustus vinden onder wetenschappelijke leiding v. Pater Peters C.ss.R. te Nijmegen de jaarlijkse studiedagen plaats voor de Limburgse hogeschoolstudenten. Het onderwerp zal zijn: „Opgang of ondergang der Christelijke cultuur”. Deze bijeenkomst zal ook dit jaar wederom te Rolduc gehouden worden.

18 Mei. We onthalen de President op een hartelijk applaus bij gelegenheid van zijn een en zestigste verjaardag.

Eindelijk weet Rolduc's elftal een overwinning in de wacht te slepen in een vurig gespeelde match tegen leerlingen van de Franciscanen te Heerlen. Het oorverdovende geschreeuw van de mensen langs de lijn heeft hier zeker iets toe bijgedragen.

Het lang verbeide Jubileumboek is er! Het is een prachtig werk geworden, dat door ieder oud-leerling met grote vreugde zal ontvangen worden.

Prof. Dr. Ir. H. C. J. H. Gelissen, oud-leerling, werd door de ministerraad benoemd tot voorzitter van de Nederlandse Delegatie, die deelneemt aan de Economische Conferentie voor Azië en het Verre Oosten, te Otakamund.

20 Mei. Het College van Weert, waarin een stuk van het oude Rolduc voortleeft, viert zijn 300-jarig bestaansjubileum als onderwijsinstelling. Mgr. Lemmens draagt een pontificale Hoogmis op in de St. Martinuskerk. De President van Rolduc en de Heren Thijssen en Wijnen wonen dit feest bij. Bij deze gelegenheid verscheen van de hand van pater Cunibertus Sloots O.F.M. een boek, dat de geschiedenis van deze 300 jaar beschrijft.

22 Mei. Te Roermond ontvangen twee en twintig oud-leerlingen de wijding van het Subdiaconaat.

De Mariagarde onthaalt geheel Rolduc op een zeer romantisch kampvuur, dat plaats heeft in het bosquet. Zoals de intense voorbereiding wel deed vermoeden, werd dit eerste optreden van uitsluitend jongeren een daverend succes.

23 Mei. Drievuldigheids-Zondag. Bekerwedstrijd tweede klas. Avanti wint van Sparta II.

De Heemkundeclub houdt een bijeenkomst in de aardrijkskundeklas, waar Mhr. Jongen in een zeer interessante causerie spreekt over: De Limburgse kastelen.

25 Mei. Het M.S.O. geeft het vierde Jeugdconcert, waarvoor een grote belangstelling bestaat. De dirigent Henri Arends geeft bij ieder nummer een korte, zeer bevattelijke verklaring; voor de jeugd een leerrijke middag.

De Zeventiende Limburgse Sociale Studieweek zal dit jaar op 1, 2 en 3 Augustus gehouden worden.

Begin van de schriftelijke eindexamens Gymnasium, die twee dagen duren. Wij wensen de jongelui sterkte en succes.

26 Mei. Avondstudie van anderhalf uur, waarna generale repetitie van de vrije oefeningen, die morgen worden uitgevoerd. Er schijnt een hartig woordje nodig geweest te zijn om alles in orde te doen verlopen.

27 Mei. Sacramentsdag en tevens feest van de President. Het Zangkoor zingt een meerstemmige Hoogmis onder leiding van Mhr. Schrijen. De aubade na de Hoogmis bestaat dit jaar in de uitvoering van vrije oefeningen. Een prachtig schouwspel, dat door president en leraren vanaf het bordes wordt gevolgd. Aan het middagmaal, dat geheel Rolduc verzamelt in de grote eetzaal, wordt door verschillende sprekers uiting gegeven aan de grote dankbaarheid voor alles wat de overheid van dit huis in het afgelopen jaar voor ons deed. Het Rolduc's Orkest met Mhr. Noé aan het hoofd, geeft aan dit alles een muzikale omlijsting. In de avonden luisteren we op de cour naar een prachtig concert van het Harmonie-orkest „Wilhelmina” uit Terwinselen.

28 Mei. Jour des jeux. Regen en nog eens regen geheel de dag door. Toch laten we ons niet van ons stuk brengen en we spelen door. Spelen die binnen kunnen plaats hebben worden afgewerkt in speelzaal en gymastiek-lokaal. Voor de buitenspelen trotseren we het slechte weer. Ondanks alles is de stemming goed. Intussen hebben wijsgeren en VI Gymnasium koortsachtig gewerkt aan een revue: Na regen komt zonneschijn, die goed slaagt, zeker als men in aanmerking neemt de korte tijd van voorbereiding.

30 Mei. De jaarlijkse Sacramentsprocessie kan niet plaats hebben van wege de regen. Er is dus om half tien een Hoogmis en vervolgens processie door de gangen.

31 Mei. Sluiting van de Meimaand met een plechtig Lof, waarin de President Rolduc opnieuw toewijdt aan de H. Maagd.

3 Juni. Een ruim half trimester ontruikt ons enige dagen aan de studie. Na de lessen verdwijnt de menigte en zal a.s. Maandag 7 Juni weer naar Rolduc terugkeren om met des te groter toewijding de laatste etappe te nemen.

7 Juni. De vacantiegangsters stromen tegen half acht Rolduc binnen. Nog slechts enkele weken scheiden ons van de overgangsexamens.

11 Juni. Het is Rolduc gelukt de hand te leggen op een aantal muziekinstrumenten, voldoende voor de uitrusting van een volle-

dige harmonie. Het ligt in de bedoeling zo spoedig mogelijk over te gaan tot de vorming van een harmonie, waarvan Mhr. Noé de leiding zal nemen. De belangstelling van de kant der leerlingen is buitengewoon.

12 Juni. Het toneelspel „Genaderijke Walram” is voltooid. Voor een kleine kring leraren, toneeldeskundigen en vertegenwoordigers van de Pers leest de schrijver Sjef Heydendael vanavond het stuk voor in de aula minor. Na voorlezing draagt Mhr. Houben het spel over aan het beroepstoneel Limburg, dat onder regie van Dr. Beckers uit Beek, op 28 Augustus de première zal geven.

Te Horst overleed de Hoogerwaarde Heer Th. Cremers, die onlangs zijn diamanten Priesterjubileum vierde. (1882-1884). Hij ruste in vrede.

16 Juni. In verband met het a.s. regeringsjubileum van H. M. de Koningin, houden onderdelen van het Nederlandse leger een parade in verschillende plaatsen van Limburg. Kerkrade krijgt vanmiddag zijn beurt. Op verzoek van de loco-burgemeester is ook Rolduc daarbij aanwezig. Vandaar een vrije middag met een korte wandeling naar Kerkrade, waar we de defilerende troepen gade slaan.

Wederom ontvangen we het overlijdensbericht van een oud-leerling L. Roumen, aalmoezenier te Maastricht. (1925-1927). R.I.P.

17 Juni. Ook dit jaar zal wederom een oudersdag gehouden worden. Zuid-Limburg wordt verwacht op Zondag 27 Juni, Noord-Limburg op 29 Juni.

Onze organist Nico Zeyen Jr. besluit vandaag zijn studie aan het conservatorium te Tilburg met een examen in de afdeling Kerkmuziek en slaagt met lof. Onze hartelijke gelukwensen.

20 Juni. De klassenwedstrijden zijn in volle gang en trekken veel belangstelling.

21 Juni. Begin mondeling eindexamen van het Gymnasium Afd. A. Als gecommiteerden treden op: Dr. Groenenboom, em.-Hoogleraar te Groningen; Dr. C. A. F. van Dam, Hoogleraar te Utrecht; Dr. H. Freudenthal, Hoogleraar te Utrecht.

23 Juni. Prof. van Dam houdt voor de hoogste klassen een zeer interessante causerie over Don Quichotte

24 Juni. De eindexamens eindigen vanmiddag. Van de veertien kandidaten worden er vier afgewezen; de rest slaagt, waarvan drie na herexamen.

25 Juni. Elf kandidaten van de Afd. S. gaan vandaag en de volgende dagen onder het mes. De uitslag hiervan zal over een week, na het examen Godsdienst worden bekend gemaakt. Intussen kunnen zij een week uitrusten van het zware werk der laatste dagen.

Een oud-leerling, de heer Ir. L. A. H. Peters (1912-1918) wordt benoemd tot gouverneur van Curaçao, als opvolger van Dr. P. Kasteel. Curaçao krijgt in hem een Limburgse Gouverneur. De heer Peters werd namelijk in 1900 in Noord-Limburg geboren als zoon van de toenmalige burgemeester van Well. Tot dusver was hij als Landbouwrapraad verbonden aan de Nederlandse ambassade te Washington.

27 Juni. De ouders der leerlingen van Zuid-Limburg bezoeken in groten getale Rolduc. Op de cour hebben vrije oefeningen plaats, waaraan alle leerlingen deelnemen. Om half vijf houdt de President een toespraak in de aula.

29 Juni. Wederom oudersdag, thans voor Noord-Limburg. Hetzelfde programma van Zondag wordt afgewerkt. Het weer is echter minder gunstig.

1 Juli. De inspecteur der gymnasia Dr. J. M. van Buytenen bezoekt vandaag onze school.

3 Juli. De Rector Gymnasii, Mhr. Everts, viert zijn zestigste verjaardag en wordt aan het diner met applaus ontvangen.

4 Juli. De leerlingen van VI Gymnasium zijn wederom te Rolduc en hebben vanmorgen hun laatste examen.

Een gezelschap van Belgische historici uit Doornik, het land van Ailbertus, bezoekt Rolduc. Mgr. van Gils begeleidt hen op hun rondgang door de gebouwen.

5 Juli. Overgangsexamens beginnen. Nog een laatste krachtsinspanning en we zijn er.

6 Juli. Een en twintig leerlingen van VI Gymnasium worden toegelaten tot de Filosofie, terwijl een candidaat begin Augustus Staatsexamen zal doen. Voor hen is dit tevens het begin van de vakantie.

7 Juli. Met ingang van 16 Juli a.s. is benoemd tot burgemeester van Kerkrade Mr. A. P. J. M. Lempers, tot dusverre Burgemeester van Brunssum. Mr. Lempers was van 1934 tot 1941 burgemeester van Schaesberg. Hij was een der twaalf burgemeesters, die na de beruchte burgemeestersvergadering, door de N.S.B.-commissaris bijeengeroepen, hun ambt neerlegden. Na de bevrijding keerde hij terug naar Schaesberg en werd in 1944 benoemd tot burgemeester van Brunssum. Rolduc wenst de nieuwe burgemeester een lang en vruchtbaar bestuur toe.

10 Juli. Nog twee examens en het leed is geleden. Terwijl de jongelui reeds voorbereidingen treffen voor hun vertrek a.s. Dinsdag, vergaderen de leraren over de resultaten van hun werk.

12 Juli. Rolduc pelgrimeert naar het graf van Sint Servaas. Vijftien bussen van De Valk brengen ons naar Maastricht. Op het punt van aankomst worden we afgehaald door de H.H. Geestelijken van de parochie en in processie gaan we naar de Sint Servaaskerk. Mgr. Hanssen draagt een pontificale Hoogmis op, geassisteerd door Heren en misdienaars van Rolduc, terwijl de gezangen worden

uitgevoerd door het Rolducse Koor. Na de toning der relieken wordt geluncht in het Gebouw De Stuers. De aanhoudende regen stuurt onze plannen voor de namiddag enigszins in de war. Een groot gedeelte van de lagere klassen heeft toch nog een interessante middag in de Poesjenellenkelder, de rest zoekt elders een beschutting tegen regen. Ondanks het slechte weer zijn tegen vier uur de meeste leerlingen bij de Sint Pietersberg en maken een tocht door de onderaardse gangen. Na het gouter, dat geserveerd wordt op het Fort Sint Pieter, halen de bussen ons wederom op en tegen half negen arriveren we te Rolduc.

Na het souper komen de hoofdleraren in 't geweer en delen aan hun leerlingen de uitslag mede van hun werk. En daarna veel stralende gezichten van degenen, die slaagden, maar ook betraande ogen van hen voor wie de uitslag niet zo gunstig was.

13 Juli. In een plechtige Hoogmis danken we God voor de vele gunsten, die hij ons schonk in het afgelopen jaar. Nog een laatste bijeenkomst in de aula voor de prijsuitdeling. Mgr. Lemmens luistert deze plechtigheid op met zijn tegenwoordigheid. Veel pastoors van leerlingen, die te Rolduc studeren, zijn vandaag onze gasten. Om half twee verlaten de leerlingen Rolduc, voor een lange en welverdiende vacantie.

14 Juli. De rust in het huis wordt nog een ogenblik verstoord door de nieuwelingen, die vandaag en morgen hun toelatingsexamen doen.

JAARVERSLAGEN

De Maria-Congregaties

1e AFDELING

Directeur: R. D. H. v. d. Mühlen, President.

Prefect: W. Beenders.

Assistenten: J. Buck, H. Hanenbergh, H. Peters en T. Crousens.

Naast de filosofen waren dit jaar de leerlingen van de hoogste klas van het Gymnasium bij de 1e afd. ingedeeld. De bijeenkomsten werden daarom niet langer in de filosofieklas maar in het oratorium gehouden, dat meer plaats biedt.

Onze afd. heeft haar uitsluitend kerkelijk karakter behouden in tegenstelling met de lagere afdelingen. In de conferenties behandelde de Directeur, de Hoogeerw. Heer Pre-

sident, de devotie tot de H. Maagd, daarbij gebruik makend van het boekje „Mijn Ideaal”, een vertaling van het uitstekend werkje „Mon Idéal, Jésus Fils de Marie”. Hij liet ons zien de grote betekenis en plaats van Maria in het leven van ieder mens, en à fortiori in het geestelijk leven van ieder priesterstudent juist in zijn vormingsjaren.

Tijdens de vergaderingen werd gecollec-teerd en de opbrengst besteed aan H. Mis-sen voor onze soldaten in Indonesië en het geestelijk welzijn van de leden.

Moge de godsvrucht tot de H. Maagd in ons blijven groeien, opdat wij straks berekend zijn voor de taak die ons wacht: Limburg aan Christus door Maria.

2de AFDELING (IVde en Vde klas).

Directeur: R. D. W. Meys.

Prefect: Th. Borgers.

Penningmeester: G. Moonen.

Assistenten: J. Notermans, E. Gerards, K. Welters, W. Engelen, G. Brunenberg.

Meer dan het vorig jaar, waarin het er op aankwam vooral de problemen „binnen de muren” van Rolduc te beschouwen en op te lossen, hebben wij ons dit jaar bezig gehouden met de behandeling van problemen „buiten de muren” van Rolduc.

In de loop van het jaar zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen: de armen, Ik ben een kind van de Kerk, het lijden van Christus, de vaderlandsliefde en wereldproblemen. Steeds was op de vergaderingen ons procedé: zien, oordelen, handelen. Hierdoor hebben we veel kennis opgedaan, onze blik verruimd en ons verantwoordelijkheidsbesef verdiept.

Niettemin hebben wij de actiepunten „binnen de muren” van Rolduc niet laten rusten. In het eerste trimester organiseerden we een grootse „Rolducse Dag” om de belangstelling van de jongens te wekken voor het roemrijk verleden en de schoonheid van het Oude Roda. Ons streven om het spreken van dialect door de week tegen te gaan werd voortgezet. Daarnaast voerden we een groot-scheepse actie ter bevordering van het spel op de cour, omdat dit onmisbaar is voor een goede ontspanning.

Hoewel de congregatie in haar huidige vorm nog jong is, heeft zij in de twee jaren die thans voorbij zijn, wel bewezen, dat zij zich bewust is van haar gewichtige taak om haar leden te vormen tot sociaaldevkende wereldburgers en dat zij naar best vermogen gepoogd heeft dit doel te bereiken.

3de AFDELING (IIIe klas).

Directeur: R. D. Th. Thijssen.

Prefect: J. Hendrix.

Assistenten: P. Goossens, J. Snijders, J. Offermans.

Toen op Sacramentsdag, 27 Mei, 33 leden van onze afdeling de opdracht deden, konden wij al terugzien op een welbesteed jaar.

Op een van de eerste bijeenkomsten werd het bestuur samengesteld, zoals boven staat aangegeven. De afdeling werd dit jaar gesplitst in twee groepen, de ene hield haar bijeenkomsten in de congregatiekapel, de andere in de aula minor. Ieder kon kiezen bij welke groep hij wenste ingedeeld te worden.

In de aula minor werd over verschillende godsdienstige onderwerpen van gedachten gewisseld. Omdat de opinies aangaande de diverse punten vaak uiteenliepen, was het debat dikwijls zeer levendig. Wij zouden te ver gaan, als we de meer of minder ketterse opvattingen, die geuit werden, hier zouden opnoemen. Veel dank zijn we verschuldigd aan onze directeur, die altijd weer zorgde, dat het debat in goede banen terecht kwam. De bijeenkomsten in de congregatiekapel hadden een meer kerkelijk karakter.

Door verschillende omstandigheden, o.a. door een verandering in de dagorde werden er dit jaar betrekkelijk weinig bijeenkomsten gehouden.

Zoals we boven schreven, had op 27 Mei de opdracht plaats van 33 leden. Zij werden tijdens het Lof door de Hoogerwaarde Heer President in onze afdeling opgenomen. In zijn toespraak spoorde hij ons aan, onze plichtige belofte van trouw aan Maria steeds na te komen.

Voor het mooie en leerzame ons geboden in deze zeer vitale afdeling van de Mariacongregatie zijn we dankbaar.

Maria-Garde

Vol vertrouwen op Gods bijstand door de voorspraak Zijner Moeder begonnen wij op 24 September het nieuwe schooljaar met een propagandavergadering in de aula minor, waarin wij steeds bijeenkwamen. Een uitzon-

dering daarop vormden de algemene vergaderingen van alle congreganisten. Deze werden in de kerk gehouden.

Geleid door de ervaring van 1946—1947 werd de toetreding tot de Mariagarde vrij

gelaten voor iedere leerling van de tweede klas. De Mariagarde wil een voorbereiding, een soort noviciaat van één jaar zijn voor de Mariacongregatie. Hoe eer men Mariagardist wordt, des te eer kan men zijn opdracht doen als congreganist. Dit geschiedt op zijn vroegst op de derde klas.

Het resultaat dezer eerste bijeenkomst was dat alle leerlingen van de tweede klas zich opgaven via de eerste van het alfabet van de vier verschillende secties. Wij begonnen met 95 leden. Zij kozen als bestuur:

Hans Smeets, prefect.

André Widdershoven, vice-prefect.

Leo Hausmans, secretaris.

Jan Aerts, raadslid.

Herman Rieter, raadslid.

Directeur was R. D. A. Deumens.

Na een avondwake op 7 December wijd-den zich 63 leden als Mariagardist toe aan hun hemelse Moeder onder het plechtig lof op het feest van de Onbevleete Ontvangenis. 's Avonds hielden wij een feestvergadering in de aula minor. Mooie voordrachten, leuke één-acters, fijne zangnummers van het Garde-koor, alles verzorgd door de Mariagardisten, vormden een welgeslaagd geheel. Deze bijeenkomst begon met zegening en op-legging van de wonderdadige medaille voor allen door de Directeur. Tijdens het schooljaar deden nog drie leden hun toewijding als Mariagardist.

Tot onze grote vreugde kunnen wij dit jaar een flinke groei van de Mariagarde constateren. De kiemen voor clubvorming, verleden jaar gelegd, ontsproten goed.

Het Garde-koor gaf aan onze feesten en vergaderingen een apart cachet, dank zij de voortreffelijke leiding van R. D. H. Schrijen. Voor goede declamatie zorgden meer bijzonder J. Lejeune en H. Valk. De Directeur behandelde actuele onderwerpen.

De versiering van het steeds variërend O. L. Vrouwebeeld en van de aula minor was in goede handen van de Doe-club, mede dank zij de hulp van R. D. P. Slangen en het ijverig voorgaan van de ploegbazen A. van Basten Batenburg en H. Smeets. De leden van deze club maakten zich ook verdienstelijk in bosquet en klein carrée.

De bibliotheek ging dit jaar flink vooruit o.a. door de steun van de collectes in onze vergaderingen. Het aantal boeken nam toe van 390 tot 432. Er werden bijna 400 boeken uitgeleend. Bibliothecaris was A. Rikers, die werd bijgestaan door de congreganisten Hub. Notermans en Nico Bischoff.

Wij hielden dit jaar 15 ledenbijeenkomsten en 13 bestuursvergaderingen.

De goede geest en intense samenwerking van alle Mariagardisten maakten het mogelijk, dat zij op 22 Mei een fijn kampvuur in het bosquet konden aanbieden aan Heren en jongens.

Door de zorgvuldige voorbereiding verliep alles in vlot tempo en verwierf twee Gym. 1947—1948 zich een naam. De clou van het feest was de melodraak „De Bloedbijl” in drie taferelen. Het fantastische Indiaanse karakter werd niet enkel door de vlammengloed, maar vooral door het vlotte, krijgshaftige spel van L. Oudenhoven, H. Smeets en H. van Wersch zeer goed uitgebeeld. De koren der onzichtbare roodhuiden onder aanvoering van R. D. H. Schrijen verhoogden ten zeerste de gewenste stemming.

Deze avond begon met een hulde aan de Meikoningin en stond onder leiding van de Directeur. De prefect H. Smeets bood Rolduc als herinnering een artistieke Madonna met rustiek kapelletje aan, dat een plaats gevonden heeft aan een der bomen tegenover het kampvuur.

Wij danken God voor de bloei van de Mariagarde ons door Zijn Moeder geschonken.

Missievereniging „Rolduc”

Opgericht 23 Maart 1919.

Bestuur:

- J. Cobben, voorzitter.
- J. Peters, vice-voorzitter.
- P. Timmermans, secretaris.
- J. Offermans, penningmeester.
- P. Mars, bestuurslid.
- J. Goossens, bestuurslid.
- J. Notermans, bestuurslid.
- J. Janssen, moderator.

Het deelnemen van Rolduc's leerlingen aan het werken en streven van onze Missievereniging was dit jaar, allereerst quantitatief bezien, niet minder dan het vorig jaar. Immers weer lieten zich, op enkele uitzonderingen na, allen van de daarvoor in aanmerking komende klassen als lid opnemen, zodat ook de klasgewijze indeling in secties, ieder met haar eigen moderator, gehandhaafd bleef. Deze indeling had het vorig jaar haar nut wel voldoende bewezen.

Ook het deelnemen aan de algemene genootschappen zoals „Voortplanting des Geboofs” en „Apostolaat des Gebeds” was dit jaar even algemeen als het vorig jaar. Hier past ons opnieuw een zeer oprecht woord van dank aan onze zelateurs, aan wier ijvervolle en volhardende medewerking dit mooie resultaat te danken is. Hoe vaak werd niet een beroep op hun bereidwilligheid gedaan om onze verschillende actie-punten onder de leerlingen tot welslagen te brengen? Hun werk was wel eens ondankbaar, en werd soms met allerlei kritiek bejegend, maar gedreven door een waarachtig apostolisch idealisme hebben ze weten vol te houden in het goede.

Wij behoeven onze tevredenheid over het afgelopen verenigingsjaar niet te beperken tot de bovenvermelde quantitatieve deelname. Want het is ons vaak genoeg gebleken, dat het bij de meeste leden niet gebleven is bij het zich laten inschrijven als lid. Vooral het bidden en communiceren voor de missie, en het brengen van een persoonlijk offer, waartoe zij herhaaldelijk werden uitgenodigd, werd door hen ernstig genomen.

Dat wij ook hun vrijgevigheid voor de missie bevredigend mogen heten, bewezen de opbrengsten van de contributies en collecten. In verband hiermee moeten wij onmiddellijk opmerken dat desondanks ons batig saldo van dit jaar lager is dan het vorig jaar. Deze vermindering van enkele honderden guldens is echter te wijten aan de geringere opbrengst van onze boekenverkoop. Dit schooljaar begon immers niet met dezelfde massale verwisseling van leerlingen als het vorige, toen Rolduc een groot gedeelte van zijn leerlingen, de niet-seminaristen, verruild zag met nieuwelingen. Dat bracht een massale verwisseling van leerboeken met zich mee, die dit jaar uitbleef.

Voor de beantwoording van de vraag, hoe onze leden voor het overige meewerkten met en in de M. V., is het goed om eerst nog eens het doel, dat wij ons aan het begin van het jaar voor ogen gesteld hadden, naar voren te halen. Dat doel was: belangstelling op te wekken voor de missie en al haar problemen; een werkzame liefde te doen ontstaan voor het Rijk van Koning Christus op aarde, een liefde die zich het eerst en het meest zou uiten in gebeden en offers. Als ons middel bij uitstek hiervoor beschouwden wij het bijbrengen van missiekennis. Hierop werd door het bestuur dit jaar heel bijzonder de nadruk gelegd. En voor het vergroten van de missiekennis werd het lezen van boeken uit onze bibliotheek en van de diverse missietijdschriften, die regelmatig onder de leden verspreid werden, zeer aanbevolen. Zoals men in de verantwoording over de besteding van de gelden in de laatste jaren heeft kunnen zien, werd er steeds een aanzienlijk bedrag besteed aan het aanvullen van onze uitleenbibliotheek en aan abonnementen op allerlei missieperiodieken. Deze uitgaven, die niet rechtstreeks aan het eigenlijke missie-werk ten goede komen, zijn eerst verantwoord, wanneer de betaalde boeken en tijdschriften ook goed en door velen gelezen worden.

Voor studerende is een zekere dosis missiekennis onontbeerlijk te achten; wij bedoe-

len een kennis van zodanig formaat, dat ze met onze overige verstandelijke ontwikkeling ongeveer gelijk staat. Welnu, onze M. V. is er een van studerenden, zij heeft derhalve als specifiek doel: haar leden te vormen tot ontwikkelde kenners van het missiewerk, om aldus hun missieliefde en -ijver gaande te houden en te vergroten. Daarom kwamen wij tot ons bovenvermeld actiepoint van dit jaar. Wij kregen voor dit actiepoint bovendien in de maand October nog een betekenisvolle aansporing in de Missie-intentie van het Apostolaat des Gebeds: „Dat in de hogere kringen van de Christen-landen meer belangstelling en ijver voor het missiewerk mogen ontstaan”. Hoe zouden de hier bedoelde hogere kringen, die van de meer ontwikkelden, in het algemeen tot grotere belangstelling in het missiewerk komen, anders dan juist door het beter en geregelder lezen van de missieuitgaven? En wat onze M. V. betreft kunnen we verder nog vragen: Hoe zouden haar vergaderingen echt slagen, en hoe zou de missiegedachte in het algemeen onder haar leden bevorderd worden, anders dan doordat er vaak en veel gelezen wordt over de missie? De op deze wijze opgedane of vermeerderde kennis moet noodzakelijk bij ieder goedwillende leiden tot het spreken over en het bidden en offeren voor het missiewerk. Daarbij, verruiming en verdieping van onze missiekennis zijn voor ons, toekomstige geestelijken, toch zeker nog meer noodzakelijk dan voor de andere „hogere kringen”; dit terwille van het leiding en voorbeeld geven. Wij mogen derhalve, nu niet en later niet, nog minder dan de ontwikkelde leken, menen, dat wij volstaan kunnen met slechts een gelidelijke steun aan de missie.

Zelfs met het gebed alleen voor de missie zijn we niet klaar. Wij zijn dan ook van mening, dat, meer dan in de stoffelijke giften, en naast onze geestelijke gave van het gebed, onze specifieke gave aan de missie, onze bijzondere daad van missieactie moet gelegen zijn in onze persoonlijke inspanning en op-offering, die ons het op de hoogte zijn en blijven van het actuele missiewerk kosten. En wanneer wij derhalve van de ene kant een bepaald peil van missiekennis voor ons noodzakelijk moeten achten, en wij van de andere

kant over de geschiktheid, de gelegenheid en de middelen daartoe kunnen beschikken, dan, zo menen wij, zouden wij verkeerd doen met deze specifieke missieactie te verwaarlozen.

Terugkomende tot onze bovengestelde vraag, kunnen wij alleen oordelen en antwoorden naar hetgeen uiterlijk viel waar te nemen. Welnu, de uiterlijke medewerking van de kant van onze leden, wat aangaat het lezen van boeken en vooral van missietijdschriften, was in het algemeen goed te noemen. Weer moeten wij hier een groot gedeelte van dit resultaat toeschrijven aan de ijver en zorgen van onze zelateurs. Wel moesten soms enkele leden op een zekere slordigheid met de tijdschriften gewezen worden, maar van de andere kant bleek het vaak genoeg in de vergaderingen en anderszins, dat de leden in het algemeen veel en goed lasen. Wat nu in feite daarvan het resultaat genoemd kan worden, wordt hieronder, na het overzicht van de gehouden algemene vergaderingen, medegedeeld in de verslagen van de verschillende afdelingen.

Wat verder onze gewone afdelings- en sectievergaderingen betreft, lijkt het ons, dat we nog meer redenen dan vroeger hebben om in dit jaarverslag over frequentie en duur ervan te moeten klagen. Gedurende de eerste helft van het jaar kon voor onze vergaderingen nog de recreatietijd na het avondeten gebruikt worden; een tijd, waarvan al vaak gezegd was dat hij eigenlijk te kort was. In de tweede helft van het jaar kwam echter deze vergadertijd in verband met een streng doorgevoerde nieuwe indeling van studie- en recreatietijd te vervallen. Bij dit opnieuw uitbalanceren van inspanning en ontspanning in het Rolducse leven werd de mogelijkheid van vergadering-houden gereduceerd tot een nauwelijks toelaatbaar minimum, hetgeen des te meer betreurd werd, omdat juist het geregeld en vaak vergaderen van het grootste belang geacht moet worden voor onze doelstelling. Zelfs de animo van onze bijeenkomsten, die tot dan toe groot genoeg genoemd kon worden, dreigde door deze onopzettelijke, maar als het minste kwaad geoordeelde beknotting van onze vergadergelegenheid sterk te verminderen. Er bleef ons niets anders

over, naast deze nog zeldzamer geworden vergadergelegenheid, dan onze leden op het hart te binden, met des te meer ijver onze missieperiodieken in te zien; en zich daarnaast met groter getrouwheid aan hun geestelijke verplichtingen ten gunste van de missie te houden.

De zo juist besproken beperking van de geregelde bijeenkomsten van onze M. V. heeft ons ook nog om een andere reden noodlottig toegeschenen voor ons verenigingsleven. Immers om financiële redenen moesten wij onze uitnodigingen aan missionarissen dit jaar zeer beperkt houden. Een bezoek van een missionaris aan onze vereniging, dat gewoonlijk gebracht wordt om ons over zijn missiewerk te spreken, brengt altijd een greep in onze kas met zich mee. Welnu, deze kas had permanent een lege bodem. Dit werd veroorzaakt door het feit, dat wij dit jaar de vrij hoge drukkosten van het missiegebedenboekje „Adveniat Regnum Tuum” hadden te betalen. En nu bereikte helaas de verkoopopbrengst van dit boekje allerminst een gelijke hoogte met de in gedeelten af te betalen rekening van de drukker. Om onze financiersopenhartigheid te volmaken, delen wij nog mede, dat de M. V. zich zelfs gedwongen zag een lening aan te gaan, waarvan — gezien het trage tempo waarin de voorraad gebedenboekjes slinkt — de laatste aflossing nog lang niet in zicht is. Tot overmaat van de financiële rampspoed loopt, — goed te begrijpen, sedert Rolduc van bestemming veranderde — ook het aantal van onze donateurs buiten Rolduc voortdurend achteruit. Er vallen ieder jaar enige donateurs uit, en daarvoor komen geen nieuwe in de plaats. De door dit alles noodzakelijk geworden bezuiniging op de uitgaven moest natuurlijk eerder toegepast worden op veranderlijke posten dan op de onveranderlijke. Welnu, tot de eerste categorie behoren de giften aan bezoekende missionarissen. Dit moge ietwat vreemd schijnen voor een M. V., die toch ook tot doel heeft het verlenen van stoffelijke steun aan missionarissen. Maar we hebben toch naast onze vaste bijdragen voor algemene missieondersteuning, aan enkele afzonderlijke missionarissen nog iets meegegeven. Wij hebben alleen deze giften moeten

verminderen in aantal en grootte. Wat gemist moest worden door het minder talrijk bezoek van missionarissen, moest, evenals het gemis van veelvuldiger sectievergaderingen, zo goed mogelijk worden gecompenseerd door het lezen en bestuderen van missieboeken en -tijdschriften.

Wij zullen nu een kort overzicht geven van de gehouden

ALGEMENE VERGADERINGEN.

Op Zondag 28 September werd onze aandacht gevestigd op de Oosterse Kerken. Reeds daags tevoren was Dom R. van Cauwelaert, Benedictijn van de priorij van Chévetogne, te Rolduc gearriveerd. Met Rolduc's zangkoor werden de gezangen, die de volgende dag tijdens de H. Mis in Byzantijnse ritus zouden worden gezongen, voor het laatst ingestudeerd. Op Zaterdagavond gaf Dom van Cauwelaert ook nog aan de hand van tekstboekjes, die onder de leerlingen verspreid waren, enige uitleg over de Byzantijnse ritus in het algemeen, en de H. Dienst van de volgende dag in het bijzonder. Deze H. Ceremonie, met vooral de telkens herhaalde smekingen in de gebeden door priester en volk uitgesproken, heeft een diepe indruk op ons gemaakt. Hoewel deze dienst naar Oosterse trant zeer eenvoudig te noemen was, gaf hij ons toch enig idee van de luisterrijke en prachtige liturgische vieringen van het Oosten.

Na afloop van deze plechtigheid hield de monnik een boeiende toespraak voor een goed gevulde aula. Nog nooit heeft iemand aan ons zulk een heldere en tevens optimistische kijk op de Oosterse Kerken en haar problemen gegeven als Dom van Cauwelaert. De HoogEerwaarde Heer President sloot deze Oosterse dag met de volgende woorden: „Veel kunnen wij van de Oosterse Kerken bewonderen en navolgen, met name de grote aanbidding van de Allerheiligste Drieëenheid, de diepe verering van Maria, en het op juiste waarde schatten van het smeekgebed”. Zijn slotwoorden: „Ik heb nooit geweten, dat wij zo dicht bij elkaar stonden, gaven aller mening weer.

Pater B. Gootsen S.M.A., Overste van het Missieseminarie te Aalbeek, sprak op Missiezondag over de Goudkust, waar hij acht jaar als missionaris werkzaam was geweest. Als oud-Rolducien had hij gaarne gevolg gegeven aan de uitnodiging om een spreekbeurt te komen houden; temeer daar hij zijn roeping tot missionaris voor een groot deel aan de M. V. te danken had. Het betrekkelijke succes dat de missie in Afrika ten deel viel, was volgens spreker te vergelijken met een druppel op een gloeiende plaat. Er is nog ontzaglijk veel te doen. In sommige streken hebben de missionarissen de grootste moeite om te behouden wat er gewonnen werd. Aan het einde van zijn speech gaf spreker enkele motieven aan, die ons er toe moeten brengen daden van missieliefde te stellen. Hij sloot met een aansporing tot vurig gebed.

Op 20 Januari, 's avonds in de speelzaal, sprak Pater A. Thijssen S.V.D. over de missie op Flores. Op een zeer geestige en pakkende wijze vertelde hij over zijn internering bij de Japanners. Na bevrijd te zijn uit het kamp, trok hij direct naar Australië op zoek naar hulpmiddelen voor zijn zwaar getroffen gebied. Bewonderenswaardig was de manier waarop hij bepaalde situaties beheerste. Hierna besprak hij de noden en vooruitzichten van de Floresmissie, met name het gevaar van de kant van de Mohammedanen, en de noodzakelijkheid van scholen om dit gevaar te bezweren. „Wat Engeland eens was voor de missionering van West-Europa”, aldus spreker, „dat kan Flores in de toekomst zijn voor de bekering van Indonesië”.

Een week later had er wederom een algemene vergadering plaats in de speelzaal. Nu was het een missionaris uit China, de Zeereeuw. Heer J. Theunissen C.M. Tengevolge van zijn jarenlang verblijf in China sprak hij met een Chinees zangerig accent; iets wat vooral in het begin zeer vreemd aandeed. Maar het besef dat deze man zich zó geheel had weten te geven aan zijn taak als missionaris, dat hij hier in Nederland zich direct verried door zijn accent, deed deze bevreemding omslaan in een diep respect. Missionaris Theunissen sprak over zijn eigen ge-

bied, dat vele jaren door de Japanners bezet was, en waar uiterlijk veel van zijn arbeid was teniet gedaan. Dit gebied maakt nu een tweede bange periode door onder een grotendeels Communistisch bewind aldaar. Ook deze zeer sympathieke en rustige man, strijder van Christus, leerde ons een groot godsvertrouwen te hebben. Hoe hopeloos, menselijkerwijze gesproken, de toestand in zijn gebied ook was, hij had besloten terug te gaan naar zijn geliefde China. De Zeereeuw. Heer Theunissen kan rekenen op ons vurig gebed voor zijn persoon en werk.

De missie van Oeganda stuurde op 2 Maart een vertegenwoordiger in de persoon van Father J. Kiggen (Mill Hill). Op een andere tijd had hij reeds, zoals ook de Zeereeuw. Heer Theunissen deed, voor Klein Rolduc over zijn missionarisleven gesproken. Het was nu voor de velen van Groot Rolduc een gebeurtenis, deze, door zijn vele publicaties bekend geworden missionaris, te ontmoeten. Op gemoedelijke wijze sprak deze pionier over zijn lange, zware en dadenrijke missionarisleven; over zijn studie van de inlandse talen, het woordenboek en de grammatica die hij ervan had samengesteld. Hier sprak een man op eenvoudige wijze over zijn eigen leven; en daardoor klonk alles heel gewoon, en niet heldhaftig, zoals het toch in werkelijkheid was. Hij wees ons nog „als toekomstige officieren van Christus in Limburg” op de grote plicht om „missionaris” te zijn, ook al werken wij niet in eigenlijk missiegebied.

Deze vijf sprekers zijn we zeer dankbaar. Niet alleen omdat zij een inniger missieliefde hebben opgewekt, maar ook omdat zij ons daarmee onze eigen roeping duidelijker hebben doen zien.

EERSTE AFDELING (Philosophen).

Uiteraard ging men hier in de vergaderingen wat dieper op de behandelde onderwerpen in. Juist ons specifiek doel: „missiekennis bijbrengen bij onze leden”, kon hier het gunstigst worden nagestreefd en verwezenlijkt. Onze filosofische overtuiging: „nihil volitum nisi praecognitum”, d.w.z. on-

bekend maakt onbemand, kon hiertoe meewerken. Ons verstand moet inderdaad eerst kennen; en daarna, als wij tegelijk hebben ingezien, dat het onze plicht is, als levend deel van het Mystieke Lichaam van Christus, de missionering te helpen bevorderen, pas dan kan de wilsdaad tot liefde, offers en gebed komen. Aan dit voor de Kerk essentiële uitbreidingswerk moet ieder meehelpen in overeenstemming met zijn staat, zo goed als hij kan. En het is niet overdreven een gezonde missiegeest te verkiezen als het substraat van onze hele geestelijke houding.

De in de vergaderingen behandelde onderwerpen waren bijna alle van actuele aard. Hierop werd door de voorzitter speciaal bij de inleiders aangedrongen, daar juist het actuele en het concrete meer tot ons spreken en eerder tot actie aanzetten dan theoretische beschouwingen.

In de lezingen werden de volgende onderwerpen behandeld:

Japan en Shintoïsme

Vietnam en het Katholicisme

Hedendaags China

Missie en Cultuur (in het Verre Oosten)

Mohammedanisme

Universiteiten in de Missielanden

Communisme in China

De Islam in Indonesië

Het Negerprobleem in de U.S.A.

Sint Franciscus Xaverius.

Plaats men deze onderwerpen bij die van de algemene vergaderingen, dan mag wel gezegd worden, dat we dit jaar als het ware een grote tocht gemaakt hebben door de voornaamste missiegebieden.

Daarmee bood het afgelopen jaar aan de eerste afdeling een ruim overzicht van de landen en de vraagstukken van de missionerende Kerk.

TWEEDE AFDELING

(Gymnasium).

Zoals reeds gezegd werd, besloot men om ook dit jaar de tweede afdeling weer per klas te laten vergaderen; en ook nu werd deze methode weer met succes toegepast. De vergadertijd blijft echter nog steeds, vooral voor deze afdeling, een probleem. Was deze

aanvankelijk op zich al te kort, door de reeds vermelde verandering in de dagorde moest in het laatste trimester op Zondagmorgen vergaderd worden. Die vergaderingen waren nu wel lang genoeg, maar hun aantal werd, in verband met nog andere bijeenkomsten op Zondagmorgen, zeer gering.

Ondanks de genoemde beperkingen kunnen wij toch zeggen, dat de tweede afdeling vooral wat betreft het gehalte der vergaderingen, een goed jaar heeft gehad. Over het algemeen was de agenda hiervan in alle secties hetzelfde: voorlezing van het verslag, bespreking van de maandintenties of een ander punt door de moderator, en een lezing, gevolgd door debat. Naast enkele lezingen, waarin een biographie werd gegeven, zoals: „S. Franciscus Xaverius”, werden door de meeste inleiders zeer actuele onderwerpen behandeld, zoals het Communisme, de Islam, missie en nationalisme in Indonesië, Europees Christendom en Wat de missie ons leert, enz. Op de derde en vierde klas koos men over het algemeen minder theoretische onderwerpen. We noemen er enkele: Flores, Congo, de Eskimo's, de Miva, China.

De sectie van de zesde klas heeft dit jaar niet alleen het gewone programma goed afgevoerd, maar bovendien het initiatief gehad om in de vergaderingen wat meer afwisseling te brengen. Hier droeg men wel eens missiegedichten voor; ook werd er een missie-meditatie gehouden in de kerk. Op een sectie van de vijfde klas verzamelde men krantenberichten om ze in de vergaderingen voor te lezen. Op een sectie van de derde klas vond men het nuttig in de lezingen eerst de godsdiensten te bespreken, omdat die steeds weer ter sprake komen. Ook tekende men hier voor de vergaderingen ter verduidelijking wel eens een landkaartje op het bord. Een ander goed gebruik werd het voorlezen en bespreken van brieven van missionarissen.

Het animo voor de vergaderingen blijkt dus wel uit de pogingen, die men deed om er ook enige variatie in te brengen. Uit al het voorgaande blijkt dat in de secties van de tweede afdeling veelal reeds een vaste lijn gevonden werd. Wij hopen van harte dat deze in het volgend jaar verder zal worden doorgetrokken.

Minder algemeen was de belangstelling voor de missiebibliotheek. Bijna uitsluitend de lagere klassen, en dan nog slechts een bepaalde groep daaruit, maakte er gebruik van. Dit tekort werd op de hogere klassen gecompenseerd door het, beter dan in andere jaren, intensief lezen van de missietijdschriften.

Dit jaar hadden wij niet de gelegenheid ter inleiding op de Indische Missieweek een Indonesisch missionaris voor een uiteenzetting uit te nodigen. Doch een aankondiging van deze Week door de bestuursleden in de sectievergaderingen, door tekeningen en programma op de zwarte plank, door een artikel in de V.R.E.E., en niet te vergeten door een opwekkend woord van de kant van de heer Erens, die op Hemelvaartsdag gesproken heeft over onze soldaten in Indië, al deze factoren tezamen hebben zeker de Indische Missieweek doen slagen. Door bemiddeling van onze zelateurs werd in elke klas ook een collecte gehouden voor de Indische Missies, die de som van f 108.— opbracht.

Wij vermelden nog dat de collecte, gehouden op Missiezondag voor het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, f 135.— opbracht, die reeds eerder werden afgedragen aan de diocesane penningmeester van het Genootschap.

Onze gelden hebben wij als volgt besteed:

Vaste bijdragen:

Genootschap tot Voortplanting des Geloofs: f 445.67; St. Petrus-Liefdewerk f 250; Genootschap van de H. Kindsheid f 50; Indische Missievereniging f 50; M.I.V.A. f 10. Totaal f 805.67.

Giften:

Zweedse Missie (procuur te Wassenaar) f 10; Dominicaanse Missie (procuur te Zwolle) f 50; Pater G. Kuypers S.M.M. (Port. O.-Africa) f 50; Dom R. van Cauwelaert O.S.B. (Chevetogne) f 75; Pater B. Gootsen S.M.A. (Aalbeek) f 75; Pater A. Thijsen S.V.D. (Flores) f 50; Father J. Kiggen C.S.J. (Oeganda) f 50; Z.E. Heer J. Theunissen C.M. (China) f 50. Totaal f 410.

Overige uitgaven:

Apostolaat des Gebeds f 135.34; Bibliotheek f 67.34; Missietijdschriften f 237.50; Drukwerken f 34.15; Diverse onkosten f 5.44. Totaal f 479.86.

Totaal generaal f 1695.53.

HET BESTUUR.

Jeugdconferentie „H. Joannes Bosco”

van de Vereniging van de H. Vincentius.

1 Jan. — 31 Dec. 1947

Fr. Schols, President.
J. Billekens, Vice-President.
G. Vijgen, Penningmeester.
F. Leijgraaf, Secretaris.
Th. Thijssen, Geestelijk Adviseur.

Als we over het afgelopen jaar de balans opmaken, mogen we tevreden zijn over het bereikte resultaat en over de ijver die de leden, Heren en jongens, getoond hebben. Dit jaar zijn we echt verrast door de offervaardigheid die in geheel Rolduc en ver daarbuiten aan de dag gelegd is. We hopen, dat deze offervaardigheid en vrijgevigheid ons, Vincentianen, dieper de overtuiging zal bij-

brengen, dat we niet alleen staan, waar het geldt de armen op te heffen uit hun geestelijke en materiële nood.

Jaarverslag 1946 vermeldde, dat de gezinnen op stoffelijk gebied slechts in zeer beperkte mate geholpen konden worden, daar ons het textiele goed, waaraan vooral behoefte bestond, ontbrak. Al heel in het begin van 1947 stroomden textielgoederen binnen en deze stroom bleef aanhouden tot aan het einde van het jaar.

De jaarvergadering had plaats op Maandag 3 Februari. De President heette de gasten welkom en gaf een overzicht van het afgelopen, en een plan voor het pas begonnen

jaar. Aalmoezenier Beel liet ons daarna horen hoe ook de tegenwoordige wereld een antwoord verwacht op de vraag „Zijt Gij het die komen moet, of moeten we een ander verwachten?” De Kerk wil de geestelijke nood lenigen door de materiële ellende te dekken, het Communisme let niet op de geestelijke nood en let alleen op de materiële ellende. De Kerk moet het Christendom beleven vooral door beoefening van de naastenliefde in haar leden. In het Vincentiuswerk hebben wij een buitengewone oefenschool voor deze naastenliefde.

Op de volgende bijzondere Raadsvergadering werd aan de presidenten medegedeeld, dat onze conferentie het bonnensysteem had afgeschaft. De verschillende gezinnen waren zeer tevreden over deze verandering; bij sommige kon de ondersteuning worden verhoogd.

Na de Paasvacantie werd een gezin, dat tot dan eenmaal in de twee weken bezocht werd, weer aan de zorgen van Chèvremont toevertrouwd en onze leden bezochten in het zomertrimester vier gezinnen.

Op 26 Mei werden Toon Crousen en Emile Gerards als nieuwe leden van onze conferentie aangenomen. De President wees in zijn welkomstwoord er op, dat de Vincentiaan aan zijn zelfheiliging werkt door middel van het armenbezoek. Hij moet de liefde tot God in zich vermeerderen en die tonen in al zijn bezigheden; hij kan die liefde alleen naar de armen uitdragen, wanneer hij ze eerst in zich heeft aangekweekt. Vervolgens wenste de geestelijke adviseur, Mhr. Franssen, de nieuwe leden geluk en zette in het kort het ontstaan van de vereniging uiteen. Ozanam zag duizenden studenten blootgesteld aan de gevaren die de wereldstad Parijs voor hun zielen vormde, en hij wilde hen helpen zichzelf te redden door de beoefening van de naastenliefde. In de grond is de Vincentiusvereniging dus een vereniging voor studenten.

Mhr. Franssen behandelde in de maand Juni het programma van de K. A. voor 1947, dat inhield „Het herstel van liefde en rechtvaardigheid in de gemeenschap onzer dagen”, waarin hij wees op het grote gebrek aan eerbied voor het menselijke leven, vervolgens op het handhaven van de goede naam van de naaste en tenslotte op het gebrek aan sociaal

gevoel, waaruit de zwarte handel, corruptie enz. voortvloeien. Van deze behandeling hebben wij bij ons huisbezoek vaker een nuttig gebruik kunnen maken.

Op de vergadering van 22 Juni was Dr. Limpens, President van de Bijzondere Raad te Kerkrade, aanwezig om de nieuwe president, Frans Schols, te installeren.

Eind Juni gingen drie leden ons verlaten, met name Jan Castro en Jo Vijgen, die naar het Groot Seminarie vertrokken en Paul Driessen, die intrad bij de Kruisheren.

Bij het begin van het nieuwe schooljaar werd de plaats van adviseur ingenomen door Mhr. Thijssen. In de grote vacantie was Mhr. Franssen benoemd te Sittard; hij had met gemengde gevoelens Rolduc en de Vincentiusvereniging verlaten, aan hem was een groot deel van de eerste vergadering gewijd. De president heette Mhr. Thijssen en de nieuwe leden Frans David en Hubert van den Boorn hartelijk welkom.

Mhr. Thijssen wenste zich zo spoedig mogelijk helemaal in te werken; hij ging daartoe in het eerste trimester met de bezoekers mee op huisbezoek om de toestanden te leren kennen. Het advies van Dr. Limpens om voor elk gezin vaste bezoekers aan te wijzen en zodoende de band hechter te maken, werd opgevolgd. Het trimester werd begonnen met vijf gezinnen; in October werd nog een gezin aan onze zorgen toevertrouwd. Het leden-tal moest daarom worden uitgebreid; Hein Willems en Ruud de Sévaux waren de gelukkigen.

In dezelfde maand begon Mhr. Siepers met de eerste van een serie spreekbeurten over sociale problemen. Hij hoopte de lessen eens in de veertien dagen te kunnen geven, maar wegens ziekte in zijn gezin kon dit plan niet worden uitgevoerd.

Sinterklaas werd het hoogtepunt van het trimester en van het hele jaar. In de afzonderlijke studiezalen gaf de president een korte uiteenzetting van het werk der vereniging; hij deed een beroep op de jongens om de armen te helpen en hun een gelukkig Sint Nicolaasfeest te bezorgen. De vloed van textielgoederen, natura en speelgoed die na Allerheiligen begon, bleef aanhouden tot Kerstmis en zelfs daarna. Hard werd er gewerkt

en zo kon de Sint op 6 December uittrekken en twaalf gezinnen met ongeveer tachtig kinderen blij maken. Drie grote pakken werden uitgedeeld aan elk gezin en zo werd Sint Nicolaas voor deze gezinnen en voor de leden echt een feest, dank zij onze honderden stille weldoeners in en buiten Rolduc.

In de laatste vergadering van het jaar stelde Mhr. Thijssen ons de betekenis van het Kerstfeest voor ogen, gezien in het licht van het Vincentiuswerk: De uiterlijke glans van aardse persoonlijkheden verergert vaak geestelijke armoede. Christus is als een klein Kind geboren om ons dit duidelijk te maken. Het moet voor ons gemakkelijk zijn ook in de armste mensen Christus te zien, omdat waar uiterlijke glans afwezig is, innerlijke waarde in rijke mate aanwezig kan zijn.

1947 is een mooi jaar geworden; na God zijn we hiervoor onze leraren, onze bekende en onbekende weldoeners hartelijk dankbaar. Vooral de jongens zijn tot het inzicht gekomen, dat de conferentie van Rolduc van hen is en dat ook zij hierin een taak te vervullen hebben, al is het dan ook niet in de voorste gelederen, bij het verzorgen van de gezinnen.

Het vertrouwen dat we in de gezinnen ge-

makkelijk konden winnen, heeft ons doen zien, dat we niet alleen staan, maar dat het gebed van velen ons bij ons werk heeft gesteund.

Hier moge het financiële verslag nog volgen om onze weldoeners op de hoogte te houden van inkomsten en uitgaven.

Ontvangsten:

Collecten wekelijkse vergaderingen	f 231.14 ⁵
Collecte algemene vergadering	„ 21.37
Jaarlijkse collecte in de kerk	„ 182.68
Giften van weldoeners	„ 170.56 ⁵
Giften in natura	„ 1.075.03
Bijdrage Bijzondere Raad	„ 250.—
Batig saldo 1 Jan. 1947	„ 711.56
	f 2.401.99

Uitgaven:

Ondersteuning in natura	f 951.85
Ondersteuning in geld	„ 1.026.30
H. Mis	„ 2.50
Diverse uitgaven	„ 23.84
	f 2.004.49

Batig saldo (kasgeld en natura)

31 Dec. 1947	f 397.50
------------------------	----------

HET BESTUUR.

Academie „St. Augustinus”

Moderator: Dr. R. Huysmans.

Voorzitter: N. Sprokel.

Vice-voorzitter: D. Kallen.

Secretaris: H. Hanenbergh.

Nadat wij in het begin onze aandacht hadden gewijd aan enige actuele problemen van de Oosterse kerk onder de deskundige leiding van Dom. R. van Cauwelaert O.S.B., begaven wij ons op ander terrein en volgden een analyse van de methode waarop velen van ons in hun jeugd het lezen hebben geleerd, zodat deze methode ons meer bewust voor de geest kwam te staan. Tevens werd aangegeven in welke richting deze methode is hervormd. Vervolgens werd ons de figuur van onze grote dichteres H. Roland Holst nadergebracht aan de hand van enige van haar dichtbundels, terwijl ons tevens op deze vergadering in een causerie over de St. Vin-

centiusvereniging getoond werd hoe wij er aan kunnen meewerken de sociale noden te lenigen, een werk waaraan ook deze vrouw zulk een groot gedeelte van haar krachten heeft gewijd.

Een zeer goede aansluiting hierop vormde de lezing over industrialisatie, welke immers een geweldige invloed kan uitoefenen op de economische en sociale structuur van een volk.

Hierna volgde een tweetal inleidingen waarin de sprekers een zeer grote plaats inruimden voor het praktische element. Achtereenvolgens werden ons voorgehouden de verschillende methoden van godsdienstonderwijs op de lagere school, en hun meer of minder overeenstemmen met de kinderpsychologie, en — in de volgende vergadering — de houding die wij moeten aannemen tegenover de zich steeds meer als probleem opdringende film.

Na een causerie, waarin ons de figuur van Don Bosco en zijn werk als jeugdapostel werd geschilderd, volgde een lezing over de Katholieke Actie, waarin ons de structuur van deze grote pauselijke instelling vertrouwd werd gemaakt en waarin wij er aan herinnerd werden dat ook wij als toekomstige priesters hieraan grote aandacht moeten besteden.

Het laatste gedeelte van ons verenigingsjaar begon met een breed uitgewerkte lezing over het occultisme, die ons gelegenheid bood onze kennis aangaande de parapsychologie te verrijken en die ons tevens aantoonde dat practisch alle occulte verschijnselen verklaard kunnen worden volgens de principes van het klassiek thomisme.

Na een intermezzo, dat gevormd werd door een tweetal causerieën, respectievelijk over Churchill en de studentenclub, belanden wij andermaal op filosofisch terrein, waarbij de thomistische filosofie als basis diende voor de ascese en de mystiek van de H. Johannes van het Kruis.

De laatste vergadering tenslotte was gewijd aan een bespreking van de grote sociale voorman en priester, de Rolducien Alphons Ariëns. Het beeld van Ch. Vos was bij deze gelegenheid in ons midden en zorgde voor een kunstzinnige illustratie van zijn noeste en standvastige werkJijver, gevoed door een innerlijke liefde tot God en de mensen.

Beschouwen wij dit overzicht, dan springt aanstonds in het oog, dat de inleidingen vooral op de practijk waren afgestemd. Misschien wekt het de indruk, dat men zich op sommige gebieden al te weinig heeft begeven. Met name schijnt dit het geval te zijn met de muziek. Hierbij dient men echter in het oog te houden dat bij verschillende gelegenheden een muzikale omlijsting op het programma voorkwam — wij hoorden o.a. werken van Bach, Chopin en Mozart — en dat buiten de vergaderingen dit jaar meer gelegenheid

dan gewoonlijk bestond om de muzikale ontwikkeling te vergroten.

Vervolgens kan misschien de indruk gewekt worden dat de lijst van lezingen en causerieën vrij kort is. Hiertegenover kan echter opgemerkt worden dat de supérieure — wier leden toch, zeker gedurende het eerste trimester, de aangewezen fakkeldragers zijn — dit jaar wel uitzonderlijk gering in aantal was. Ook dringt zich als schaduwzijde op de weinige afwisseling, niet zozeer wat de onderwerpen betreft — al overheerste het sociale element misschien enigszins — als wel in de entourage van de spreekbeurten. Misschien ook is het hieraan te wijten dat er soms een zekere matheid over de toehoorders lag.

Belichten wij hiertegenover de goede facetten van deze periode, dan valt aanstonds op de vrijwel algemene deelname aan het debat, wat wel als het belangrijkste resultaat beschouwd mag worden. Verder kunnen wij opmerken, dat percentsgewijze veel leden een bijdrage leverden, en ook dat de inleidingen voldoende bevattelijk bleken, met name in het algemeen beter te volgen dan verleden jaar. Ook het feit dat meestal bij de behandeling van een onderwerp voldoende plaats werd ingeruimd voor problemen waarover in het debat gediscussieerd kon worden, is zeer lofwaardig.

Tegenover allen die aan dit betrekkelijk bevredigend resultaat meewerkten spreken wij onze dank uit.

Wij hebben nu het leven van onze Academie in het afgelopen jaar onder de loupe genomen en kunnen thans na onze ervaringen ter beschikking te hebben gesteld van de nieuwe bestuursleden de fakkel aan hen overdragen. Hopenlijk zal zij met de hemelse bijstand van St. Augustinus in hun handen hoog oplaaien.

H. HANENBERGH.

Academie „Alberdingk Thijm”

Marinus Waltmans, Voorzitter.
 Jos. Notermans, Vice-Voorzitter.
 Tonny Hoens, Secretaris.
 Dr. J. Boosten, Moderator.

Wij zijn weer aan het einde van een academiejaar gekomen, een jaar, dat niet zonder moeilijkheden was. Desondanks zal ieder die dit jaar aan de academie heeft deel genomen, er met genoegen op terugzien. Er is hard gewerkt en daardoor zijn er behoorlijke resultaten bereikt.

Het is een gunstig verschijnsel, dat er dit jaar in onze academie, die immers vooral een literaire vereniging wil zijn, meer aandacht is besteed aan letterkunde, zowel in hoofdopstellen als in improvisaties, dan het vorige jaar.

Wat de kwaliteit van de hoofdopstellen betreft: er is dit jaar, en wel in de laatste vergadering, een éclatante prestatie verricht met een hoofdopstel over Guido Gezelle, dat uitmuntte door stijl, bouw en inhoud. De vervaardiger van dit hoofdopstel werd dan ook beloond met een Thijm-penning. Zeer goed was ook het aantrekkelijke opstel over Sophocles. Van de hoofdopstellen, die een literair gegeven behandelen, dienen hier nog vermeld te worden: Slauerhoff, De Griekse letterkunde, Het Wilhelmus, Hamlet.

Er werden ook nog interessante hoofdopstellen gehouden over andere onderwerpen. Men denke b.v. aan de lezingen over Sterrenkunde, Karel V, Witte Cornelisz. de Wit, J. S. Bach.

Ook de improvisaties zijn zelden onder de maat gebleven. Naast literaire onderwerpen werden behandeld historische onderwerpen en nog enige actuele gegevens.

Wanneer we de lijst van hoofdopstellen en improvisaties beschouwen, is het gerechtvaardigd de conclusie te trekken, dat een van de voornaamste doeleinden van de academie, n.l. een bijdrage te leveren tot de algemene ontwikkeling van de leden, in dit jaar bereikt is.

Jammer is het, dat van het nuttige werk van de academie slechts weinigen konden profiteren, doordat het aantal leden het minimum naderde. Moge in de volgende jaren door de leerlingen die belangstelling en waardering voor het werk van de academie getoond worden, die ze verdient!

Een tegenslag was het, dat in het begin van het tweede trimester de voorzitter zich genoodzaakt zag zijn ontslag in te dienen, maar zijn plaatsvervanger, de vice-voorzitter, heeft zich op alleszins bevredigende wijze van zijn taak gekweten.

Aan het slot van dit overzicht past een woord van dank aan de Zeereerw. Heer Moderator, die steeds zijn belangstelling voor het wel en wee van de academie bleef tonen, en zich steeds enthousiast aan zijn taak wijdde.

DE SECRETARIS.

DONDERDAG 9 OCTOBER TWEEDE JEUGDCONCERT

door het
Maastrichts Stedelijk Orkest
o.l. van Paul Hupperts.

Programma

1. *Moussorgsky — Ravel*
(1839-1881) (1875-1937)
Tableaux d'une Exposition
Promenade. a. Gnomus
Promenade. b. Il vecchio castello
Promenade. c. Tuileries
d. Bydlo
Promenade. e. Ballet des poussins dans leurs
coquilles
f. Samuel Goldenberg et Schmuyle
g. Limoges-Le Marché
h. Catacombae
i. Con mortuis in lingua mortua
j. La cabane sur des pattes de poule
k. La grande porte de Kiev
(met toelichting)
P A U Z E
2. *Rossini* (1792-1868)
Ouvverture „l'Italiana in Algeri”
3. *Chabrier* (1841-1894)
España-Rhapsodie
4. *Wagenaar* (1862-1941)
Ouvverture „Cyrano de Bergerac”

Dit programma was in opbouw gelijk aan dat van het eerste Jeugdconcert in het vorige schooljaar; weer viel te onderscheiden

een eerste helft van meer onderwijzend karakter en een tweede helft van lichte werken, die misschien niet zozeer moeten begrepen als wel eenvoudig genoten worden. Zowel vóór als na de pauze heeft het orkest gemusiceerd in de volle zin van het woord, zodoende ruimschoots goedmakend wat er ontbreken mocht aan een interessante verzorgde en sprekende inleiding, want wat dit betreft kunnen er nog best verbeteringen worden aangebracht, lijkt me. Kan de dirigent deze zo gewichtige taak niet aan zich houden?

Dit concert stelde echter in enkele opzichten hogere eisen aan het in doorsnee jeugdig auditorium dan het vorige. Er viel progressieve ordening te bespeuren, al blijven we nog bij de programmamuziek. Zo stelt Moussorgsky in zijn Tableaux hogere eisen dan Paul Dukas in l'Apprenti Sorcier, dat we in het eerste concert mochten beluisteren. Met voldoening hoorden we ook een Nederlandse meester in de persoon van Dr. Johan Wagenaar. Dit mag gerust een vaste regel worden, want de Nederlanders van de laatste tijd zijn belangrijk, zoals blijkt uit het feit, dat hun composities door de beste en grootste orkesten, ook buiten ons vaderland, vertolkt worden. Men begon wel niet met het makkelijkst verstaanbare werk uit onze orkestlitera-

tuur en bovendien ging de rijkdom ervan mede door niet voldoende uitleg gedeeltelijk langs ons heen. Dit laatste geldt ook voor Promenades uit Moussorgsky's Exposition. De „Schilderijen” behoeven weinig uitleg; zij spreken voor zichzelf.

Afgezien van genoemde bezwaren hebben we alle respect voor de techniek en muzikaal goed verzorgde uitvoering; dit zijn we van het M. S. O. gewend! Alleen de verhouding van het koper tot de rest kon nog niet geheel voldoen; mogelijk speelde hier de niet voor alle toehoorders even gunstige accoustiek ook een rol.

Na de pauze konden we het levendige werk van de luie Rossini beluisteren en de zo bekende melodie van een temperamentvolle Chabrier. Dat was muziek die tot allen sprak en die de lichter verteerbare kost van dit mooie programma vormde.

Resumerend kan men zeggen, dat het succes van deze concerten, als ze in dit schema blijven, verzekerd is, en dat ons op deze wijze ongetwijfeld een stuk opvoeding wordt meegegeven.

J. B.

MISSIEZONDAG 19 OCTOBER.

Filmvoorstelling

DE ZWARTE NON.

WOENSDAG 12 NOVEMBER

Filmvoorstelling

ROVERSYMPHONIE.

SINTE CATHARINA 25 NOVEMBER

DE WIJZE KATER

Toneelspel in drie bedrijven
van

Herman Heyermans.

Personen

Abdulla	Jos. Buck
Bakker	Frans Schols
Achmed, zoon van bakker	Matthieu Spierts
Schoenmaker	Matthieu Creemers
Melkboer	Sef Cobben

Kattenmepper	Harry Hahnenberg
Kater	Justin Offermans
Hofmaarschalk	Guus Dohmen
Prins Abdel Barak	Xavier Bogman
Hassan, lakei	Leo Wieërs
Aboo Seyda, lakei	Frans David
Sultan	Harry Schillings
Lijfarts	Sef Cobben
Kok	Jo Bors
Slager	Piet Timmermans
Griffier	Hub. v. d. Boorn

Men zou de naam Herman Heyermans boven een toneelstuk, dat men gaat opvoeren, kunnen vergelijken met een rode vlag boven een schip waarmee men zich in zee denkt te wagen. Van de ene kant trekt de vlag door haar frisse kleur sterk de aandacht, van de

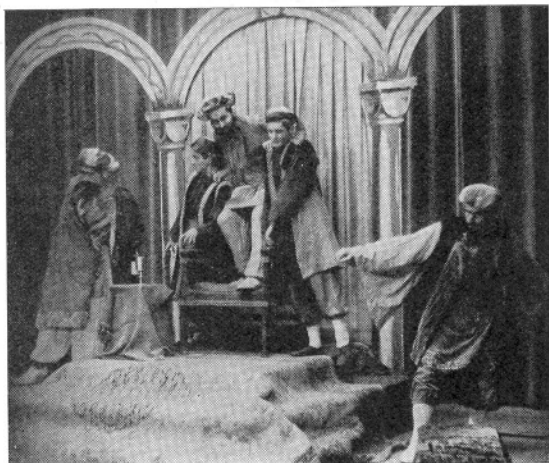

Foto J. Hegtermans

andere kant is die ook enigszins verdacht. Zo garandeert Heyermans' naam doorgaans een goed toneelspel, als men dit goed enkel afmeet met de maatstaven van speelbaarheid, verantwoorde vorm en rake heldere uitdrukking, maar schrikt men anderzijds misschien een beetje er voor terug, men verbindt er immers onmiddellijk rauwheid en eenzijdig op-de-stof-ingesteld-zijn mee. Bij de Wijze Kater is noch het een, noch het ander in hoge mate het geval; dit moraliserend sprookje — zo heeft men het stuk genoemd — paart aan een zekere minachting van het gezag en zelfs van het specifiek menselijke, toch een rijkdom aan rake opmerkingen, sprankelende, voor ieder aanvoelbare humor en verrassende afwisseling, zonder dat aan de eenheid van het spel schade wordt toegebracht.

Het bezwaarlijke is in het algemeen uit het stuk weggenomen. Bij dit zuiveringsproces zal natuurlijk wel het een en ander zijn geschrapt dat het toneelspel literair aantrekkelijker kon maken, maar dit bezwaar weegt wel op tegen het voordeel dat de Wijze Kater nu ook meer op de planken komt. Tevens is het stuk zo voor jongenstoneel geschikt gemaakt. We horen hier dus niet de hele Heyermans, maar het is toch zijn tintelende geest die het hele stuk een weldadige levendigheid geeft, het is zijn heel eigen manier van zeg-

komt te zitten. Het stuk begint dan met een episode waarin bakker, schoenlapper en melkboer Abdulla lastig vallen en dreigen met gerechtelijke vervolging. De jonge man krijgt de raad zijn kater, het enige waardevolle bezit dat hem nog rest, van de hand te doen. Dit beest heeft des te meer waarde nu in heel het land geen kat of kater meer te vinden is, en in het paleis van de sultan een niet te stuiten, ja zelfs een steeds groeiende rattenplaag heerst. Abdulla slaat alle aanbiedingen af en dan begint het sprookje pas

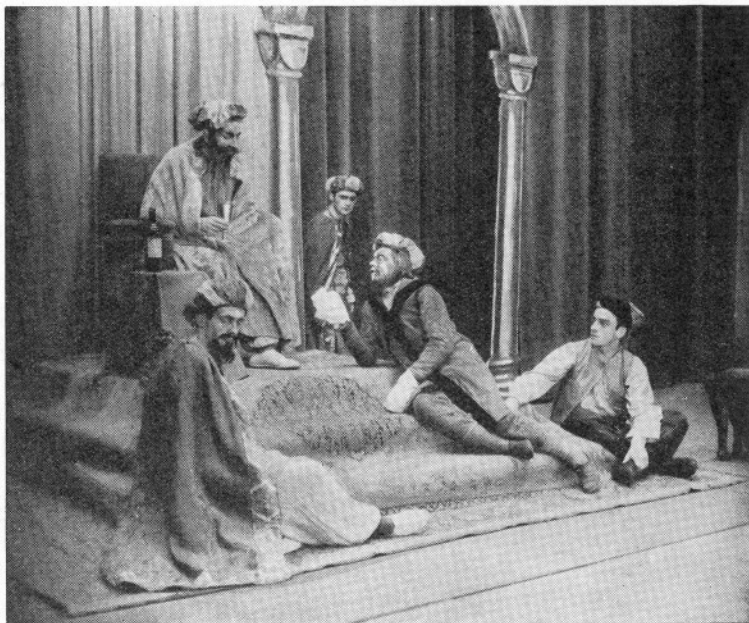

Foto J. Hegtermans

gen die ons treft door haar gevatheid en raakheid. Het stuk werd in een pseudo-Oosterse sfeer overgebracht, niet zo heel gelukkig, omdat het niet radicaal gebeurde. Toch is het idee om er een Perzisch cachet aan te geven gelukkig te noemen, omdat het sprookjesachtig karakter er door wordt versterkt.

Een jonge, idealistische Perzische boer heeft van zijn vader een aanzienlijk vermogen, maar tevens de kwade roep van schraperigheid geërfd. Het bewustzijn een slechte naam te hebben is voor hem ondraaglijk, en daarom helpt hij zijn medemensen te kust en te keur, met het gevolg, dat hij al gauw zelf aan lager wal raakt en dik in de schulden

voor goed: op een gegeven ogenblik begint de kater te spreken. Hij kleedt zich als mens en weet zijn meester er toe te brengen met hem naar het paleis te rijden. Hier wordt hij door de hofmaarschalk, een meesterlijke caricatuur, geïntroduceerd bij de radeloze sultan. Al spoedig blijkt, dat de rattenplaag aan het hof begunstigd wordt door Prins Abdel Barak, sultan's zoon, die graag aan het bestuur wil komen. Hij kent de angst van zijn vader voor de grauwe beestjes en maakt het paleis met behulp van enkele lakeien tot een eldorado voor dit gespuis.

Als de kater als Dr. Felis van Angorensis zijn entrée maakt aan het hof, kennen alleen

de ratten hem als hun natuurlijke vijand en vluchten in paniek. Ieder ander houdt hem voor een mens. Na verschillende avonturen weet hij de sultan te kalmeren en het paleis geheel rat-vrij te maken ondanks alle mogelijke tegenwerking van prinselijke zijde. Tot beloning wordt Felis tot opperste rechter benoemd en in die kwaliteit neemt hij in zijn eerste en enige zitting de kans waar om de sultan flink de les te lezen en zijn meester Abdulla op verrassende wijze te ontdoen van zijn prozaïsche schuldeisers, waarna hij zich weer als kater ontpopt.

Het spel was zeer bevredigend, vooral als men in aanmerking neemt, dat de acteurs moesten gekozen worden uit een heel beperkt getal personen. Speciaal de titelrol, met falssetstem vertolkt, sloeg in, maar ook de hofmaarschalk, de sultan en de lakei Aboo Seyda waren boven het gemiddelde.

De costumering en de décors wisten de Oosterse sfeer goed uit te drukken en waren in één woord „af”.

Vraagt men naar de grootste verdienste van deze toneeluitvoering, dan moet het antwoord luiden, dat elke Rolducien in dit stuk iets geboden werd dat hij wist te waarderen. Klein Rolduc was enthousiast over dit kijkspel, al was het misschien voornamelijk om het koddige staartje van de kater, en de al wat hoger geclassificeerden genoten vooral van de geestige, oorspronkelijke tekst en de komische situaties. Gewoonlijk komt een van beide groepen iets in het gedrang, maar dit stuk, in deze vertolking, bood het voordeel, elk wat wils te geven. Regisseur en spelers mogen vooral hierom met grote voldoening op het feest van St. Cathrien terugzien.

N. S.

MAANDAG 1 DECEMBER DERDE JEUGDCONCERT

door het

Maastrichts Stedelijk Orkest
o.l. van Paul Hupperts
met medewerking van
Jean Franssen, Piano.

Programma

1. *Mozart* (1756-1791)
Symphonie no. 40 in g. Kl. t.
a. Allegro molto
b. Andante
c. Menuetto
d. Allegro assai
2. *v. Weber* (1786-1826)
Overture „Euryanthe”
Pauze
3. *Rachmaninof* (1873-)
Concert No. 2 voor piano en orkest
in C. kl. t. op. 18
a. Moderato
b. Adagio sostenuto
c. Allegro scherzando

Het karakteristiek van dit — het derde — jeugdconcert bestond hierin, dat het geen jeugdconcert was; bij een jeugdconcert behoort toch zeker een inleiding en zo mogelijk een uitleg. Bij de twee eerste jeugdconcerten werden deze ook gegeven; de uitleg bij „l'Apprenti Sorcier” van P. Ducas was zelfs zo duidelijk, dat het auditorium na de uitvoering gewoon enthousiast was. Al was de uitleg bij het tweede concert wel veel minder, toch was hij nog voldoende om de uitvoering tot een succes te maken.

Bij dit derde jeugdconcert vermeldde het programma enkel de te spelen stukken met aanduiding van de verschillende delen, maar geen enkel woord als inleiding of uitleg.

We begonnen met de Symphonie No. 40 van Mozart. Hoevelen weten wat een symphonie is? Hebben onze jeugdigen en ook vele bejaarden niet het idee, dat een symphonie altijd zware kost is? Was reeds daarom alleen reeds een van Haydn's melodieuze symphonieën hier niet beter op haar plaats geweest? Gedurende het eerste deel van Mozart's symphonie was er warme belangstelling, maar deze daalde daarna tot dicht bij het vriespunt om bij het Menuetto weer even op te leven, maar toch niet zó, dat de aandacht ook bij het vierde deel gespannen bleef. Gelukkig redde na de Symphonie een brillante uitvoering van Weber's Overture „Euryanthe” de eindindruk van de eerste helft der uitvoering; wat was het stil gedurende die heerlijke pianissimo-passage voor strijkorkest; toen kon je merken, dat het contact tussen orkest en zaal hersteld was, maar tijdens de pauze kon men heel goed bespeu-

ren, dat het geheel niet erg was meegevallen.

En na de pauze: dat korte woordje van Mhr. Castermans was op zijn plaats en het tweede Pianoconcert van Rachmaninof werd een groot succes, dank zij het heerlijke spel van Jean Franssen, die zich een pianist toonde van waarlijk groot formaat — prachtige aanslag, fijn passagewerk, voortreffelijk samenspel met het orkest; wat begrepen pianist en orkestleider elkaar goed! De jeugdige toehoorders genoten, zo niet allen van de muziek, dan toch van de schitterende techniek, zoals het applaus bewees, dat de pianist zelfs tot een toegift dwong. En zou het succes niet nog groter geweest zijn als te voren een enkel woord was gezegd over de Russische ziel met haar hartstochtelijke uitbarstingen en haar stille weemoed?

Zou de bedroevende opkomst bij het avond-concert voor de „grote” mensen van Kerkrade — het programma bestond uit Nos. 2 en 3 van het jeugdconcert met de Symphonie Phantastique van Berlioz — ook niet voor een groot stuk het gevolg hiervan zijn dat velen menen: „Dat is niets voor ons; dat is alleen voor kenners.”? Wanneer bij een volgend concert — indien de Culturele Kring het finantiële risico nog aandurft — te voren wordt aangekondigd, dat de voornaamste stukken door een gesproken inleiding wordt voorafgegaan, liefst met het ten gehore brengen van de noornaamste thema's, zal de opkomst waarschijnlijk veel beter zijn. Het publiek moet opgevoed worden. Kerkrade's vorige generaties konden regelmatig genieten van concerten in Aken; het tegenwoordige geslacht heeft deze muzikale „opleiding” moeten missen. Zou hier niet een mooie taak liggen voor Mhr. Castermans, die zich zoveel moeite geeft om het culturele peil van Kerkrade op te voeren?

✱

TH.

SINTERKLAASAVOND 5 DECEMBER FAUST

door

Bert Brugman's Marionetten-Theater.

„Faust”, die naam klonk door de eeuwen heen als 't symbool van de mens die zich aan de satan verbond om tot algehele bevrediging van z'n hartstochten te komen.

„Faust” was 't thema dat vele kunstenaars inspireerde en bezielde tot 't scheppen van onsterfelijke werken.

De Faustsage ontwikkelde zich, werd gemeen-goed van vele volkeren; karakters vormden, personen werden bijgevoegd.

We zagen „Faust” in z'n meest primitieve en oorspronkelijke vorm. 't Gegeven zoals 't de eeuwen door van geslacht op geslacht bleef leven: als marionettenspel.

Eenvoudig was de opzet van Brugman's theater, maar juist in z'n eenvoud suggestief en treffend. Een klein miniatuur-toneel — een „bak” met een open bodem — een tiental poppen door stangen van beneden uit voortbewogen, een vijftal sprekers: dat was heel de enscenering met technische bediening.

Maar toch, welk een realiteit gaf Brugman weer met dit spel van levenloze poppen. Want hij was de man die bezielde; de man, die in letterlijke zin aan de touwtjes trok.

Hoe volkomen beheerst waren de bewegingen van lichaam, de gebaren der armen. Hoe sterk omlijnde 't gebaar 't woord, zodat de poppen zelfs de suggestie wekten van te spreken. Opvallend werden zelfs de afzonderlijke karakters getekend, op de eerste plaats natuurlijk door tekst en voordracht. Maar het geheel zou onnatuurlijk zijn, indien de innerlijke gesteltenis voor ieder individu niet gesymboliseerd werd door 't uiterlijke masker. Zo kwam het geheel tot wonderlijke harmonie.

Zo denk ik bijvoorbeeld aan de scène, nadat Wagner (Faust's knecht) ontslag heeft gevraagd. Zijn woorden hebben iets in Faust wakker geroepen, iets van 't eeuwig heimwee van de mens naar 't goede. Faust is er door getroffen en ziet zich in z'n eigen verachtelijke toestand. Hij kan weer bidden. Maar Mephistofeles waakt en stoort Faust. Door Faust gedwongen (volgens contract) geeft hij antwoord op een drietal vragen. „Wij zijn de mensen gaarne van dienst om hen te onttrekken aan de hemel”. „Is de vreugde van de hemel zo groot als ons wordt geschilderd?” vraagt Faust. „'t Is zo groot een vreugde dat alle moeiten van de wereld er niet tegen opwegen. Als ik om de hemel te bereiken, zo dit nog mogelijk ware, een lad-

der, van de hemel tot de aarde reikend, moest beklimmen, terwijl ieder sport van scherpe zwaarden was voorzien, ik zou 't doen'. „Is er dan voor mij nog redding“?, vraagt Faust ademloos. Maar daar kan de duivel geen antwoord op geven..... wil hij niet. Hij vlucht en Faust bidt.....

Maar de duivel poogt opnieuw. Hij ver- toont zich aan Faust als jonge vrouw en verlost hem tot zijn vroeger leven.....

Scherp treden in 't stuk naar voren de fi- guren van Faust, Wagner, en Hans Worst, de nar. Als verbindingsman tussen Faust en de helse geesten treedt op Mephistofeles.

Faust, de zoeker en navorser der weten- schap, spaart niets om 't uiterste te bereiken, wat te bereiken is. „Volmaakt“, dat is Faust's slagwoord. Om het volmaakte te bereiken zoekt hij contact met de duivel. Nuchter, koud, berekend sluit hij 't verdrag.

Als dienaar biedt zich aan 'n duivel zo snel als de wind, 'n duivel snel als de kogel, 'n duivel snel als de gedachte. Deze wordt z'n dienaar 24 jaar lang en daarna zal Faust hem behoren met lichaam en ziel. In ruil daarvoor zal Faust terugkrijgen z'n jeugd, schoonheid, rijkdom, alle schatten der aarde, volmaakt geluk.

Faust's tegenspeler is Wagner, z'n dienst- knecht, 'n aristocratisch-vergeestelijkt type. Ook hij beoefent de wetenschap, niet om 't weten als zodanig, maar slechts als 'n middel om tot innerlijke verrijking te komen. Zodra z'n meester de studie der wetenschap verlaten heeft en genoegens najaagt, vraagt Wag- ner ontslag en wijst Faust op de eeuwigheid van God, 't doel van zijn leven. De reactie op deze woorden zagen we reeds.

De derde hoofdfiguur is Hansworst, die door z'n niet principiële houding tussen Faust en Wagner instaat. Hij is een man in dienst van Faust, nuchter, maar met gevoel voor humor. Hij is de klaploper, die overal te vinden is waar iets is van zijn gading; 'n natuurmens die leeft voor eten en drinken en nooit beter of ernstig wil zijn. Zoals Brug- man hem echter tekent leeft diep in hem de overtuiging van de eeuwige waarde van zijn ziel en hij gaat er dan ook niet toe over zijn ziel aan satan te verkopen.

Maar hij geeft geenszins 'n verklaring

waarom de man trouw blijft aan z'n geloof en waaruit hij de kracht daartoe put. Is men niet eerder geneigd aan te nemen dat zulk 'n man 't voorbeeld van z'n meester zal vol- gen? Bij verschillende latere schrijvers ver- koopt Hans Worst dan ook zijn ziel aan de satan!

In „'t gegeven van Brugman“ stond Hans Worst eigenlijk naast Faust als zodanig. Men kan 't meer opvatten als de geestige noot, 'n soort tegenwicht tegen de dramatische figuur van Faust. Als zodanig bezien, merkt men direct 't valse karakter, de neiging om „elck wat wils“ te bieden.

Twaalf jaar leeft Faust in genot, weelde en wellust en hij komt er niet toe terug te ke- ren tot God, omdat, volgens zijn mening, geen redding en vergiffenis mogelijk is.

Zo sterft hij, en volgens 't contract ver- valt hij aan satan, aldus in tegenstelling met de vele andere bewerkingen waarin Faust door God's genade gered wordt.

H. S.

ZONDAG 7 DECEMBER.

Filmvoorstelling

HET LIED VAN BERNADETTE.

MAANDAG 22 DECEMBER

KERSTAVOND

1. Inleiding	narrator
„Weihnachts - Pastorale“
(G. Fr. Händel)	orkest
2. Isaias	narrator
3. Rorate Coeli	solo en allen
4. „Advent“ (Gabriel Smit)	
5. Getuigenis van St. Jan
de Doper	narrator
6. O alderbesten Jan Baptist ...
„Vision“ (Das Engelswunder)	volkszang
orkest
7. De Boodschap van den Engel	narrator
8. In 't steedetje van Nazareth	klein koor
9. Maria bidt tot God den Va-
der (A. v. Duinkerken ...	
10. Ave Maria (Ch. Gounod),
vioolsolo	Mhr. Noë
11. Reis naar Bethlehem	narrator
12. Wer klopfet an	solisten
„Berceuse“ (Maria an der
Krippe)	orkest

13. De geboorte van Christus ...	narrator
14. „Hodie apparuit”	Philosophenkoor
15. In dulci jubilo	klein koor
16. „Kerstlied” (Maria Viola) ...	
17. Nu sijt wellescome	lied voor allen
18. Stille Nacht	Philosophenkoor
„Hymnus” (Freude und Dank)	orkest
19. Herders op 't veld	narrator
20. Ere zij God (canon)	volkszang
21. Herders naar Bethlehem	narrator
22. Herders, Hij is geboren	klein koor
23. Adeste fideles	groot koor

WOENSDAG 21 JANUARI EN WAARDESTERBLEEF STILLE STAAN

van Felix Timmermans

Opgevoerd

door de R.K. Oirsbeekse Toneelvereniging.

Regie: Jules Pirnay.

Rolverdeling:

Polien Pap, waardin uit „Het Zeemeerminneken” . . .	Mia Houben
Pitje Vogel, palingvisserken . .	Jos. Brassé
Suskewiet, schaapherder . . .	Jos. Zelissen
Schrobberbeek, bedelaar . . .	J. Zuure
Maria	Irma Smeets
Jozef	
Het Kindeke Jezus	Wim Rutten
De Duivel	Jules Pirnay
Een Burgemeester	Seviër Beugels
Een Koster	Huib Beugels
Een Vrouw	Toos van Nielen
O. L. Vrouwke v. Zeven Weën	Bertha Beugels
O. L. Vrouwke van de Stille . .	Carol. Beugels
O. L. Vrouwke van Zoete Troost	Tini Leinders
1e Boer	L. Joosten
2e Boer	Huib Beugels (d)
3e Boer	Seviër Beugels (d)
Boerin	Lies Thijssen
Boeren, Boerinnen, Engeltjes.	

In dit Kerstspel verenigt Timmermans de twee hoedanigheden, die zo dikwijls de Vlaamse kunst kenmerken: „de klankrijke kleurenglans der zinnelijkheid met de innigheid van het gemoed, — de liefde voor uiterlijke luister van 't levensfeest met die intuïtieve zin van een hart, dat zich door zijn eenvoud zelf gelijk voelt met het mysterie”. Altijd worden zijn voorstellingen doortrokken van een verbeelding, die alles herschept tot dat wonderlijke rijk, dat alleen van hem-

zelf is. Nauw sluit hij hier aan bij de volkse taferelen van Pieter Breughel.

Pitje Vogel, de snoever, de groothandelaar in durf en onverschrokkenheid, de tevredene met z'n klein benepen hart, dat voos is van laffe angst. Maar desondanks blijft hij ons sympathiek, omdat hij zo echt menselijk wordt uitgebeeld. Van onverschilligheid naar ongehoof is voor hem maar één schakel; hij wil 't geluk dwingen en de poort naar het leven van zijn verlangens forceren. Als een vluchtige kus van hemelse verrukking ondergingen zij alle drie de gave goedheid van het wonder in de Kerstnacht: het spontane en offervardige geven aan mensen die nog armer zijn dan zij. Maar Pitje Vogel blijft niet trouw aan dit visioen; van ongeloof komt hij tot duivelsdienst. Verwärend en spectaculair is zijn levensstrijd om geluk. Maar met 'n plotselinge, heilig-sterke wil, gesmeed in het gloeiwitte vuur van eerlijk verlangen, vindt hij de kracht voor de sprong naar 'n hoger leven. „Het Lieve Vrouwke van Zeven smarten” kent de heldenromans van zijn kleine ziel en Zij schenkt hem de serene rust van 'n stil-blij, zeker weten.....

Suskewiet, de simpele onder hen, de herder van de eindeloze, stilmakende Kempenhei, de „zeveraar”, die altijd weer over z'n heimwee naar de schoonheid van de stille hei spreken moet, de tamme, in-goede dronkaard, die zijn heimwee tracht te benevelen door de „vriool” der vergetelheid. Maar alleen hij blijft trouw aan het hemels-blijge gebeuren in de Kerstnacht. Zó onaards-eenvoudig wordt hij, dat de mensen slechts medelijden met hem kunnen hebben. Maar hij krijgt de beloning, die alleen de eenvoudigen van harte toebedeeld wordt.

Schrobberbeek, de brutale, doorgefounerde bedelaar, de egoïst van nature; 'n reus van lichaamsbouw, toch de kleinste van de drie met zijn schriel, plat zieltje; om z'n willoosheid uit bange en berekende voorzichtigheid ook de minst sympathieke. Maar zelfs hij, met in zijn ziel de kervende vrees voor God, krijgt vergiffenis; hij mag Maria in zijn armen naar het feest van Haar Zoon dragen..... Het heerlijke wonder in 'n mensenleven, als hij door zijn spontaan en eerlijk handelen uit de dodende alledaagsheid gehe-

ven wordt naar de sfeer van een rijke blijheid om een koninklijk goed zijn voor anderen.

Het spel was aanvankelijk vrij zwak en haperend; een beetje onwennig leek het wel, het kwam niet los, er was geen overgave en bezieling. De hoofdrollen vonden echter spoedig 'n behoorlijke vertolking: Pitje Vogel en Schrobberbeek kwamen goed tot hun recht, Suskewiet was iets té „eenvoudig”.

De tweede helft kon ons meer bekoren, én door het gave en bezielende spel én door de kleurrijke dramatiek, terwijl de nevenrollen nu ook rustiger en vaster werden vertolkt. De regie berustte in veilige en kundige handen; de blijde eenvoud van het décor vormde een passende omlijsting van dit spel.

Het gezelschap heeft blijk gegeven van durf en aanpakken: de prestatie getuigt daarvan. Tot 'n volgende keer!

1 FEBRUARI

VIOOL- EN PIANORECITAL

door

Frans Ondracek en Karel Nogosseck.

Programma

1. Fuga, viool en piano	G. Tartini
2. Aria uit C-dur Suite	J. S. Bach
3. Romance in F	L. v. Beethoven
4. Slavische Dans II	J. Brahms
5. Scherzo in Bes	Fr. Chopin
6. La Cathédrale engloutie	Cl. Debussy
7. Sonate op. 13	E. Grieg

Een programma, naar men ziet, met meerdere oude, goede bekenden, en goede bekenden ziet men graag weer! Dit recital is dan ook zeer in de smaak gevallen. Het had weinig pretentie, doch wel de speciale moeilijkheid, om deze eeuwig jonge nummers op corresponderend frisse wijze weer te geven. Dat beide musici hierin geslaagd zijn, is hun verdienste. De luisteraars leefden mee, en dit beklonk het succes der goede uitvoering.

Na Tartini, van wie men een brillante en nogal ingewikkelde fuga had gekozen, kwamen twee onbekende nummers, waarvan het eerste o.i. iets te vrij, het tweede iets te star werd voorgedragen. Overigens is deze Romance op zichzelf al romantisch genoeg, en

deed de zakelijke uitvoering haar geen kwaad. De pianist ontvouwde zijn talent in twee nummers van uiteenlopend karakter, die tevens zeer verschillende eisen stellen. Ons kon Chopin het beste bevallen; het was bril-lant spel. Hoe mooi zou dit „Scherzo” op een vleugel tot zijn recht komen! Het best verzorgde werk, waarin beide musici elkaar ook het meest volmaakt aanvoelden en aanvulden, was het laatste nummer van het programma. Het was echt Grieg, die met klanken uit het land der Fjorden direct tot het gemoed spreekt. Deze Sonate is niet gemakkelijk, ook niet voor de toehoorders. De zeer vrije vorm deed ons soms verloren raken in de thema's, en de sterke eenheid, die er in dit werk ligt, ging langs ons heen. Toch was deze sonate het beste deel van het concert. Het gulle applaus was ten volle verdiend; het werd beloond met een pittige toegift in de vorm van Kreisler's „Schön Rösmarin”.

Mhr. Castermans gaf voor ieder nummer een korte uitleg, populair genoeg voor het bevattingsvermogen van de meeste toehoorders.

J. B.

MARIA LICHTMIS 2 FEBRUARI

„DE KLUCHT VAN DE GESTRAFTE MET DE KOORDE”

(La Farce du Pendu Dépendu)

Mirakelspel in drie bedrijven van
Henri Ghéon,

in de vertaling van Wies Moens.

Op te voeren door het Zuid-Limburgs
Toneel o.l.v.
Jef Schillings.

De vader	Hub. Steyns
De zoon	Réné Vroemen
De rechter	Hub. Consten
De gendarm	A. v. Loon
De waard, Escamillo	A. Meyers
De waardin, Carmen	Jeanne Wouters

Korte Inhoud:

„Eva is van alle tijden”, zegt de rechter wijs in Ghéon's stuk, en hiermee typeert hij juist Carmen, de waardin.

De hebzucht van de vrouw is sterker dan de wil van haar man en samen berokkenen zij een paar niets-

vermoedende pelgrims, die op weg zijn naar 't graf van de H. Jacobus te Compostella, en in hun herberg overnachten, onnoemelijk veel kwaad.

Maar de H. Jacobus beschermt zijn pelgrims

Over het geheel ligt de sfeer van het Middeleeuws mirakelspel, een wonderbare combinatie van ernst en scherts. Het psychologisch proces is goed verantwoord en door het vast spel van Carmen en Escamillo lijkt het zeer eenvoudig en logisch. Carmen, de Eva, droomt van geld en rijke bezittingen en wordt geboeid door de tas van twee arme pelgrims. Zij gaat spelen met gevaar, sust haar geweten met drogredeningen in slaap en sleept haar man mede in het ongeluk. Escamillo volgt haar weifelend en schoorvoetend.

Zeer goed zijn tevens de rechter met zijn gendarme, die in al hun zelfverzekerdheid en vooringenomenheid zulk een grote vergissing maken.

Tussen de hebzucht van Carmen en de nuchtere zakelijkheid van de rechter boeit ons de ontroerende eenvoud en argeloosheid van vader en zoon.

Heeft Ghéon de typen goed gegeven, zeker worden de karakters nog fijner getint en getekend door de kundige regie en het doorleefd spel van de spelers, waardoor wij van een zeer geslaagde voorstelling hebben mogen genieten.

W. H.

☆

VASTENAVOND-ZONDAG

8 FEBRUARI

Filmvoorstelling

MATTER OF LIFE AND DEATH.

☆

VASTENAVOND-MAANDAG

9 FEBRUARI

VOORDRACHT-AVOND

door

Gerard Heystee.

Gerard Heystee, 'n nog jong voordracht-kunstenaar, bood ons vanavond, zoals hij zelf aankondigde, een bont-gekleurd literair

menu aan. Een inderdaad zeer gevarieerd menu, bestaande uit middeleeuwse ballade, Vondel-poëzie, moderne poëzie en short-stories.

't Voorgerecht, o.a. bestaande uit de ballade „'t Daghet in den Oosten" was geenszins licht, zoals 'n voorgerecht toch behoort te zijn.

Onze middeleeuwse balladen hebben een sterk dramatisch karakter en staan op de grens van 't toneelspel. Als zodanig eisen zij zeer veel van de voordracht-kunstenaar, zowel voor de voordracht als ook voor de aanvullende pantomimische uitbeelding. Het is zeer moeilijk zulk een ballade in z'n geheel onaangetast te laten, n.l. de verschillende stemmen tot een gaaf geheel te binden.

Voornoemd gedicht is in feite 'n naspel op de dood die voorafging; de moord op de medeminnaar. Gerard Heystee slaagde er zeer goed in de stemming en sfeer te scheppen die 't gedicht ademt.

'n Schichtig, gejaagd, bijna fluisterend inzetten, dat aanzwelt tot 'n noodkreet:

.....ik voerde er uit den lande
min lief, min minnekin

't Tergend, rustig, fijn-ironische antwoord van de geliefde aan de vermoorde minnaar...

Daarna haar eenvoudige, diepe droefheid, zich uitend in 'n smartelijk verwijt:

Ach, lig die hier verslagen
vermoord al in uw bloed?

en tenslotte haar stil, devoot besluit, als van iemand die na diepe smart afgerekend heeft met dit leven, slepend, verpurend tot stilte...

Nu wil ik mi gaan begeven
in een klein kloosterken.....

Reeds in z'n eerste voordracht openbaarde Gerard Heystee z'n onloochenbaar talent, 'n meesterlijke beheersing van z'n stem, zijn veelzijdige stem-nuancering.

Wel heeft zijn stem nog niet de diepte en warmte, vereist tot volle lyrische gevoelsuitdrukking en de zwaarte, vereist tot dramatische uitbeelding, maar dit is een tekort wat men hem, gezien zijn jeugdige leeftijd, gaarne vergeeft.

Toch kwam dit laatste bezwaar sterk naar voren bij de voordracht van „Geuzenvesper". Graag hadden we hier Vondel's bijtend sar-

casme en felle ironie scherper naar voren zien komen.

De eigenlijke hoofdschotel, een fragment uit „Kaïn” van Rogier van Aerde, en 't grote gedicht van W. A. P. Smit „Mascheroen”, boden Heystee nogmaals de gelegenheid zijn kunnen tenvolle te bevestigen.

Het offer van Kaïn en Abel en Abels dood. Een mijmerend en vizionair beginnen, rustig verdroomd:

„De opbloei van de nieuwe dag”.

Vertellend, breed beeldend:

„Abel's Offer — —”

Een opwelling van onrust en innerlijke gekweltheid, aanzwellend tot razernij:

„Kaïn's wanhoop”.

Tenslotte de climax: het heigen en zwegen der strijdenden, afbrekend in 'n snik:

„Abel's dood.....”.

„Mascheroen” van W. A. P. Smit was te zwaar voor de nog jeugdige kunstenaar. „Mascheroen” is een dramatisch gedicht, geen toneelspel in de eigenlijke zin van het woord, het is een werk van epische aard, en vergt zodoende veel van de voordracht-kunstenaar, omdat hier tegelijk de eis gesteld wordt van een boeiend verhaal én van de dramatische uitbeelding en van de lyrische gevoelsuitdrukking.

Gerard Heystee schoot te kort in de eis z'n auditorium met dit gedicht te blijven boeien. Hij was niet in staat — 't gedicht was erg lang — de stemming en de sfeer van het gedicht tot 't uiterste te behouden.

In 't dessert van 't menu, 't humoreske gedeelte, toonde Heystee de andere kant van zijn veelzijdige aanleg. De verwonderlijke speelsheid en lichtheid van zijn stem-nuancering, zijn talent tot rake stem-imitatie.

Met dit gedeelte besloot Heystee z'n voordracht-avond en 'n daverend applaus beeweet hoezeer 't jeugdig auditorium 't gebodene waardeerde.

H. S.

ZONDAG „LAETARE” 7 MAART KONING DAVID HERSTELT

Treurspel door

Joost v. d. Vondel.

„De zoonzucht van den vader zou
Den zoon voor zijnen rijxstaf stellen,
Eer hij hem zaegh ter aarde vellen.
Wat is een vaders hart getrou!”
(Tegenzang IVe bedr.)

TREURSPELDERS:

Joab, Koning Davids veltheer ...	Harry Schillings
Sobi, de prins der Ammoniten ...	Xavier Bogman
De veerwacht aan de Jordaen ...	Frans David
David, de Koning van Israël ...	Wim Heuvelmans
Abisai, Joabs broeder	Jan Maenen
Wachtmeester	Piet Verkoyen
Amasa, Absolons veltoverste ...	Laurens Stijnen
Berseba, de Koningin	Justin Offermans
Jonathan, des aartspriesters zoon	Jo Hermans
Achimaäs, de eerste bode	Frans David (d.)
Chusi, de leste bode	Jo Driessen
Salomon, Zoon van David en	
Berseba	Piet Baltus
Rey van Hoveligen	

Reyzeggere ...	Justin Offermans (d.)
	Henk van Aalst
	Jan Lejeune
	Herman van den Berg

Legeroversten, Wachters, Slaven
Muziek der reyen van Huib Voncken
Zang onder leiding van H. Schrijen

Het spel begint vóór den dageraet en endight in den avont.

Het toneel is te Manaïm voor de poorte, in het leger.
Het treurspel telt vijf bedrijven
Rolduc's orkest o.l.v. Jean Noé
verleent zijn medewerking.

Vondel's treurspelen schijnen steeds moeilijker te worden voor de toeschouwer. Het lijkt alsof wij, moderne mensen, te zeer beïnvloed zijn door films en lectuur, die ons de onderwerpen uitwerken tot een licht verteerbare kost.

Het schijnt dat de geest trager werkt als spelers en rei-zeggere ons Vondel declameren. In de aula van Rolduc werd voor studenten en tal van genodigden, Vondel's treurspel „Koning David Herstelt” voorge dragen. De regie van Dr. G. Beckers — geassisteerd door Mhr. Wijnen en Timmermans — was duidelijk te bespeuren. Soms kon men vaststellen, dat het declameren een imitatie was van de regisseurs.

De veerwacht aan de Jordaen werd met een sterk Vondeliaans gevoel gespeeld en de

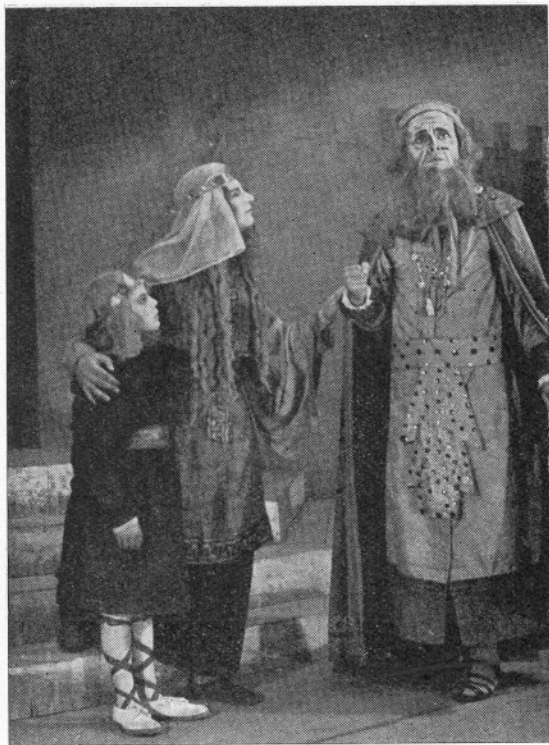

Foto L. K. A. v. d. Werff

teksten werden doordringend opgezegd. Koning David's veldheer, Joab, was een zeer

te maken. Soms had men moeite om Joab te begrijpen. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan het zich niet degelijk bewust zijn van het misleiden van Koning David. Diens rol werd vertolkt met grote waardigheid; door duidelijke declamatie en goed begrepen mimiek wist hij het spel tot een imponerende hoogte te brengen. Vooral de uitdrukking van smart in het 4de en 5de bedrijf was meeslepend. In het 2de bedrijf beheerste de koningin Berseba het toneel volkomen. Goede declamatie en doorleefde mimiek maakten haar spel levend.

Het dramatisch hoogtepunt lag in het conflict van de vader David en veldheer Joab. David wil de strijd tegen Absalon leiden om hem als zijn kind te sparen, terwijl Joab de koning wil misleiden, om Absalon toch te doden. De prins der Ammonieten, Sobi, werd soms met te veel zwier gespeeld. Bij de reizigers trad de regie van Dr. Beckers zeer op de voorgrond. Maar het beoogde doel werd bereikt. Plechtig en indrukwekkend werden de verzen gezegd. Dit droeg zeer veel bij tot het welslagen van het treurspel.

De muziek der reien werd gecomponeerd door kap. H. Voncken uit Meerssen. De muziek was goed aan de inhoud aangepast.

Foto L. K. A. v. d. Werff

moeilijke rol, maar werd verdienstelijk voorgedragen. Jammer dat stem en intonatie niet geheel meewerkten om deze rol tot de beste

Jammer dat soms wat te „droog” werd gezongen. Dit laatste moest men ook constateren bij enkele overige spelers.

Het prachtig décor, schitterende costuums en passende verlichting werkten mee om deze hoogst culturele namiddag een voldoening te maken voor oog en oor.

Limb. Dagbl.

Na de Paasvacantie werd ten bate van de Missie der Kleine Zusters van de H. Jozef een tweede opvoering gegeven op Zondag 18 April, waarbij Dr. G. Beckers de rol van Joab vertolkte. De *Tijd* schreef hierover:

„Koning David Herstelt” is ongetwijfeld geen der vaak opgevoerde treurspelen van Vondel. Misschien ten onrechte, want het komt ons niet minder aantrekkelijk voor dan b.v. „Joseph in Dothan” of „Peter en Pauwels”, minder dikwijls gegeven, doch niettemin af en toe op de planken. „De koning David herstelt, maar de vader David onherstelbaar in de ziel gewond”, resumeert de korte inleiding tot de Rolducse opvoering terecht dit spel.

Deze David is al te zeer en bijna onkoninklijk geobsedeerd door het verlies van zijn mooie, opstandige en zeker wat kwaadaardige zoon Absalon. Begrijpelijk; toen Vondel, nu waarlijk vader Vondel, het stuk schreef was hij al te zeer bevangen van rouw om het verlies van zijn eigen zoon. Het spel dreigt daardoor iets onevenwichtig te worden, doch wint meteen aan menselijkheid.

Een zelden of nooit gespeeld Vondelstuk te zien opvoeren vormt op zichzelf een aantrekkelijkheid; een andere schuilt in de creatie van de rol van Joab door Dr. G. Beckers van Beek, de leider van de speelgroep „Het Masker”. Dit gezelschap vooral zal immers straks de elementen opleveren voor het te vormen eerste beroepsgezelschap in Limburg. Naast de rol van David is die van Joab wel de belangrijkste; feitelijk aanschouwen we een tweestrijd zonder wapenen tussen de al wat murw geworden David en de harde veldheer Joab. De rol van laatstgenoemde stelt hoge eisen, vordert een sterke persoonlijkheid. Deze bleek de leider van „Het Masker” wel; hij acteerde en declameerde fel en overtuigend. Rolduc's traditie eerbiedigend noemen we nu verder geen namen, doch mogen wel vermelden, dat Joab in David een goede tegenspeler vond.

Foto J. Hegtermans

Dr. G. BECKERS als JOAB

In aanmerking nemend, dat we te doen hebben met vanwege hun leeftijd nog niet zo geroutineerde dilettanten, verdienen ook de andere acteurs een woord van lof. Er komt maar een vrouwenrol in voor; deze travestie was, behoudens de toch iets te zware stem, zeker aannemelijk te noemen.

De regie is in goede handen geweest; er werd vlot gesproken en gezongen; het samenspel en opstelling (der reien) liet weinig te wensen over. Aan de aankleding was zorg besteed. De grimering zal menigeen wel iets kras gevonden hebben. Afgezien van de proporties, voldeed ook het décor wel en met de belichting werd aardig gemanoeuvreed, zo dat er soms momenten ontstonden die rijk van kleur en fijn van stemming waren. De bekende musicus H. Voncken pr. had de muziek der reien geschreven in sobere kerkelijke stijl.

WOENSDAG 17 MAART
ZILVEREN PRIESTERFEEST

van

Drs. Fr. Stroux

Filmvoorstelling

DE SLEUTELS VAN HET
KONINKRIJK

DINSDAG 25 MEI

VIERDE JEUGDCONCERT

door het Maastrichts Stedelijk Orkest

o. l. v. Henri Arends.

PROGRAMMA

1. Mozart W. A. „Eine kleine Nachtmusik“
(1756-1791) Serenade v. strijkinstrumenten

2. Bizet G.
(1838-1857)

3. Tschaikowsky P.
(1840-1893)

- a. Allegro,
- b. Romance-andante,
- c. Menuet,
- d. Rondo.

1ste Arlésienne-suite

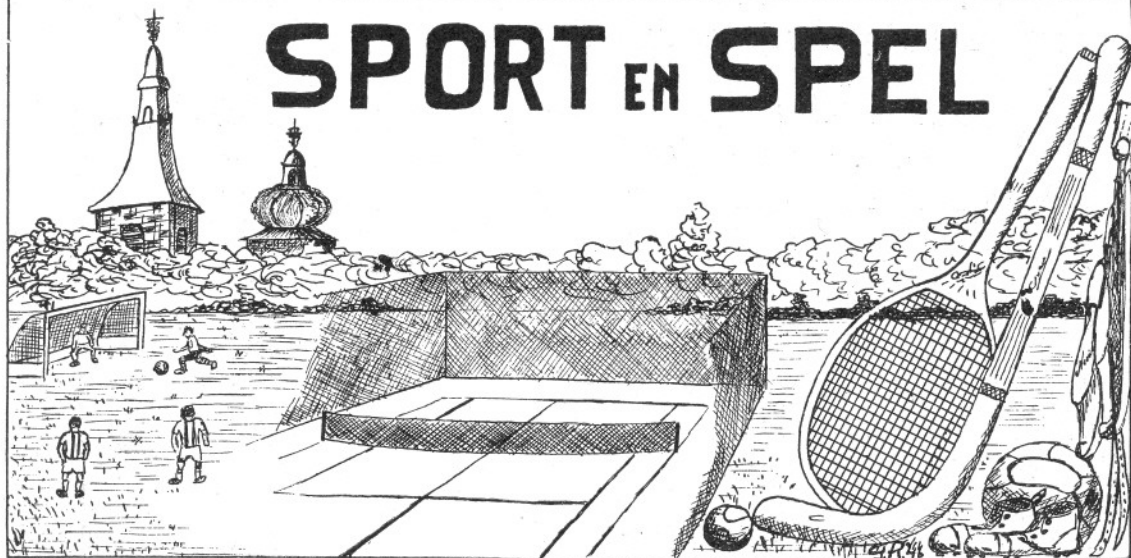
- a. Prélude,
- b. Menuetto,
- c. Adagietto,
- d. Carillon.

„Casse-Noisette“ (suite)

1. Ouverture-Miniature,
2. Danses caractéristiques,
 - a. Marche,
 - b. Danse de la fée dragée,
 - c. Danse Russe-Trepak,
 - d. Danse Arabe,
 - e. Danse Chinoise,
 - f. Danse des Mirlletons,
 - g. Valse des fleurs.

SPORT EN SPEL

Voetbal

Heel zelden hebben we dit jaar het Pantarei-lied of het schel-fluitende en joelende antwoord van de cour over 't voetbalveld horen klinken, omdat fighting spirit en enthousiasme, die anders zo dikwijls een sfeer brachten op het Rolducse sportveld, in de onderlinge wedstrijden ontbraken.

Dit verlies zou niet zo heel zwaar geweest zijn, als we in plaats daarvan maar 'n fijn technisch of tactisch spel te zien hadden gekregen; maar ook dat niet.

Zelfs de meest verstokte Minor-supporter had bij het begin van 't jaar niet durven denken, dat zijn club kampioen zou worden; algemeen werd Pantarei als zodanig genoemd, dat immers beschikte over de verdediging van het „nationale” Rolducse elftal.

Pantarei was geen panta rhei; niets in 't spel van deze ploeg deed de naam Pantarei eer aan. Geen élan geen soepelheid, geen frisheid, zelfs geen strijdlust. Pantarei miste in zijn voorhoede de schutter die in staat bleek de vele geboden kansen te benutten. Het samenspel tussen de verschillende linies was zeer matig, zo niet onvoldoende door gebrek aan training.

Minor beschikte weliswaar over een zwakkere verdediging, maar kon daar tegenover

een nog al vlugge en schotvaardige voorhoede stellen, hetgeen ook blijkt uit het doelgemiddelde waarmee ze de competitie beëindigde: 14—6.

Sparta, in alle opzichten de mindere van Minor, wist toch door een grote strijdvaardigheid Pantarei een gelijk spel af te dwingen, waardoor aan alle kampioensillusies van deze club een einde werd gemaakt.

ROLDUC'S ELFTAL.

Tussen de bedrijven door wordt er gewerkt aan de opbouw van 't Rolduc's elftal. We spelen verschillende oefenwedstrijden, maar over 't algemeen tegen zwakkere tegenstanders, hetgeen duidelijk blijkt op de intercollegiale te Weert, al moet worden toegegeven, dat ons elftal daar beneden zijn gewone kunnen blijft. (Zie hierover het verslag elders in 't Jaarboek).

Het heeft niet zozeer ontbroken aan training van ons elftal in ploegverband, maar meer aan voldoende training van de spelers individueel in de verschillende clubs. De meeste van onze spelers blijken te Weert technisch en daardoor ook tactisch de mindere van hun tegenstanders. Door de onder-

linge competitiewedstrijden op hoger peil te brengen zal ook het peil van 't Rolduc's elftal stijgen.

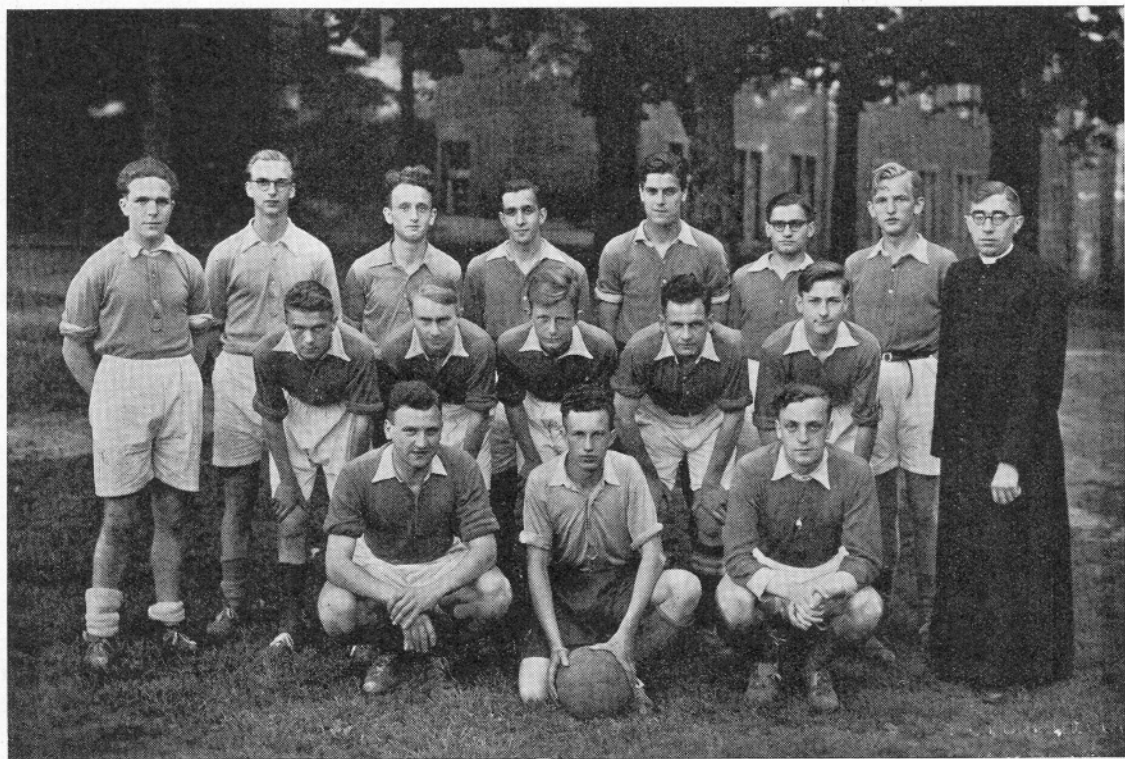
Rolduc—R.K. H. B. S. Heerlen 4—1.

In een druilerige regen heeft Rolduc op een glad veld veld zijn eerste zege behaald. Voor rust heeft Heerlen het beste van het spel en haar aanvallen zijn niet zonder gevaar. Uit een goed van achteren aangegeven

over het middenveld, weet de linksbuiten ineens in te kogelen 2—1. Nog geen vijf minuten later kopt de rechtsbinnen een cornerbal fraai in het doel 3—1. Ook onze midvoor weet het net te vinden, en als einde gefloten wordt heeft Rolduc verdiend met 4—1 gewonnen.

Rolduc—Miranda II 4—2.

Rolduc heeft het tegen deze ploeg niet te

ROLDUC'S ELFTAL

bal weet haar midvoor, die zich dan uitstekend vrij speelt, het eerst te scoren (0—1). Heerlen blijft iets meer in de aanval, maar onze verdediging ruimt resoluut op, ofschoon het plaatsen van de ballen beter kon. Hierdoor mist ons spel de nodige samenhang en blijven onze aanvallen ongevaarlijk; toch weet onze rechtsbinnen nog met een verhard schot de stand gelijk te maken 1—1.

Na rust speelt Rolduc een berekend, snel open-vleugel-spel; vooral over de rechter-vleugel wordt aanval op aanval ondernomen. Na een mooie voorzet van rechts, dwars

moeilijk gehad; de uitslag geeft de verhouding goed weer. Toch heeft deze wedstrijd, als oefenwedstrijd bedoeld voor de komende intercollegiale, ons niet geheel bevredigd. Backs en middenlinie hebben voldaan, maar keeper en voorhoede blijven zorgen baren. De aanvallen werden geheel gedragen door de zwoegende middenlinie, waarvan vooral de spil door zijn effectief spel veel heeft bijgedragen tot de overwinning.

Op 'n goedkope manier komt Rolduc aan 't eerste doelpunt door 'n misverstand in de Miranda-achterhoede 1—0, maar nog geen

drie minuten later is de stand weer gelijk door 'n goed schot van de Miranda-midvoor 1—1. Bij een volgende worsteling voor het Miranda-doel wordt tenslotte ingeschoten 2—1. Miranda komt nu iets meer in de aanval en een van deze aanvallen brengt succes. Rust 2—2.

Na rust blijft Rolduc in de aanval, maar we missen een schotvaardige voorhoede om gevaarlijk te zijn. Typerend hiervoor zijn de twee laatste doelpunten, die beide uit schermselingsen vóór het Miranda-doel gescoord worden. Einde 4—2.

Rolduc—R.K. H. B. S. Hoensbroek 1—6.

Daags na onze nederlaag in Weert speelt Rolduc in een nieuwe opstelling tegen Hoensbroek.

De eerste twintig minuten speelt Rolduc voortdurend op de Hoensbroekse helft, maar ook nu ontbreken de schutters in onze voorhoede. Alleen de linksbuiten weet af en toe met een hard schot het vijandelijke doel in gevaar te brengen, maar de keeper houdt telkens uitstekend. Dan herstelt Hoensbroek zich en gaat tot de aanval over. 't Combineren is goed, haar kort driehoeksspel effectief en als onze keeper aarzelt, verdwijnt 'n fraaie kopbal buiten het bereik in het doel 0—1. Herhaaldelijk wordt nu de Rolducse achterhoede omspeeld, waarbij twee doelpunten worden behaald. Rust 3—0 voor Hoensbroek.

Na rust komt Rolduc meer opzetten; onze hoop herleeft als de linksbuiten ineens inschiet 3—1. Maar dan neemt Hoensbroek weer het initiatief; wanneer zij voor de vierde maal hebben gescoord, speelt een vermoeid en gedeprimeerd Rolduc 'n verloren wedstrijd. Met 6—1 komt het einde; Hoensbroek heeft 'n verdiende overwinning behaald.

Rolduc—Roermond 4—1.

Vandaag speelt Rolduc, zonder filosofen, tegen het elftal der internen van het College te Roermond. Na enkele nederlagen in successie behaalt Rolduc weer 'ns 'n overwinning, mede doordat de voorhoede vandaag beter op schot is. Roermond is vandaag minder goed op dreef; verschillende opgelegde kansen blijven onbenut.

De twee eerste doelpunten zijn voor Rolduc. Twee maal is onze midvoor vlugger bij de bal dan de Roermondse keeper, op wie wordt teruggespeeld; resultaat 2—0. Roermond komt dan opzetten, maar de voorhoede schiet verschillende malen hoog over; bij een snelle doorbraak echter weet de midvoor te scoren 2—1.

Na rust zien wij aan beide zijden een traag spel; slechts enkele keren zet Rolduc de loomheid van zich af. Twee maal staat de Roermondse midvoor alleen voor doel, maar hij schiet telkens het doel voorbij. 'n Vliegend schot van de linksbuiten bezorgt Rolduc het derde doelpunt, terwijl no. vier de bekroning is van 'n mooie score van de rechtsbuiten.

Rolduc—R.K. H. B. S. Heerlen 4—2.

De oude sfeer ligt weer over het veld: binnen de lijnen twee elftallen, die zich voor 100% geven en in enthousiasme voor elkaar niet onderdoen, daarbuiten 'n massaal koor van de meelevende Rolducse gemeenschap.

Rolduc heeft z'n overwinning niet cadeau gekregen. Heerlen blijkt sterker dan bij de vorige ontmoeting: 'n ploeg zonder opvallend zwakke plaatsen met 'n uitstekende rechtsbuiten en goede rechts-achterspelers, die door Rolduc extra worden bewaakt.

Na ongeveer 10 minuten neemt Heerlen de leiding tengevolge van een aarzeling in de Rolducse achterhoede 0—1. Rolduc reageert fel en weet 'n viertal corners te forceren. De vierde corner brengt eindelijk de gelijkmaker: nadat de Heerlense keeper liefst vijf maal een kopbal heeft weggewerkt, komt de bal bij onze linksbinnen terecht, die met een hoog schot, dwars onder de deklát, de Heerlense keeper voor 't eerst passeert 1—1, waarmee we spoedig daarna de rust ingaan.

Na de hervatting zet Rolduc 'n offensief in; onze nieuwe midvoor wringt zich letterlijk tussen de backs door en plaatst de bal kalm in doel 2—1. Vijf minuten later plaatst onze rechtsbinnen een hoge bal voor, die, tegen alle verwachting, in een boog in de uiterste linkerhoek van het doel belandt, onhoudbaar voor de keeper 3—1.

Nu trekt Heerlen weer ten aanval en met succes; de rechtsbuiten speelt zich handig

vrij en weet de Rolducse doelman te passeren 3—2. Rolduc ziet zijn overwinning bedreigd, neemt opnieuw het initiatief over, forceert achter elkaar vier corners, waaruit wederom de midvoor het Heerlens doel doorboort. Wanneer met deze stand, 4—2, het einde komt, heeft de wijziging in de opstelling van het Rolduc's elftal bewezen een verbetering te zijn.

reeks van corners brengt tenslotte het vierde en laatste doelpunt in deze wedstrijd voor Rolduc.

COMPETITIE 1e KLAS.

Sparta I—Minor 0—3.

Ons sportterrein is onder de grote vacan-

MINOR

Rolduc—Lauradorp 4—1.

Na tien minuten spelen staat Rolduc met 1—0 achter en het ziet er naar uit, dat Lauradorp deze laatste ontmoeting in 't schooljaar '47—'48 gaat winnen. Maar dan ontplooit de Rolducse voorhoede een mooi combinatiespel; het Lauradoel wordt als 't ware belegerd en daarbij twee maal doorboord 2—1.

In de tweede helft is Rolduc voortdurend in de aanval; vooral in het laatste kwartier is het Lauradoel blijvend in gevaar. Een hele

tie gedeeltelijk nieuw ingezaaid; daarom spelen we de wedstrijd op het Kerkrade-terrein. 'n Wedstrijd zonder veel perspectieven; de lange rustperiode, nieuwe spelers en een onwennige opstelling komen het ploegverband niet ten goede. Sparta's middenlinie verleent te weinig steun aan de voorhoede en teveel aan de achterhoede. Minor heeft, ondanks eigen tekortkomingen, niet veel moeite om de overwinning te behalen door haar betere voorhoede, die haar voor rust reeds een veilige 3—0 voorsprong bezorgt, waarin de tweede helft geen verandering meer brengt.

Minor—Pantarei 3—2.

Vóór rust krijgt Pantarei geen vat op het spel, het rammelt geducht in haar gelederen, zelfs de verdediging schiet te kort vandaag. Minor, die aanval op aanval inzet, mist verschillende „opgelegde” kansen en moet zich met 'n 1—0 voorsprong in de eerste helft tevreden stellen.

Na rust komt Pantarei beter op dreef en weet zelfs spoedig gelijk te maken. De Pantarei-achterhoede dringt echter te ver op, ge-

goede aanvallen in, waarvan een met succes 1—0. Hierna ontwaakt Pantarei en blijft in de aanval. De Sparta-spil verricht wonderen in de verdediging; Sparta moet tenslotte zwichten, als de Pantarei-spil met een hard schot de stand op gelijke voet brengt 1—1. Tot doelpunten komt het verder niet en met een gelijk spel moet Pantarei zich tevreden stellen.

Pantarei—Minor 3—1.

Op een modderig en daardoor moeilijk be-

LIMBURGIA I

vaarlijk ver; enkele snelle Minor-uitvallen en de stand is 3—1. Pantarei blijft sterker na de rust, maar verschillende kansen worden gemist tot 'n formidabel schot van zijn midvoor de stand op 3—2 brengt, maar daar blijft het bij.

Sparta I—Pantarei 1—1.

De eerste aanvallen zijn voor Sparta, maar blijven zonder succes. Dan volgt een groot overwicht van Pantarei; legio zijn de kansen die de Pantarei-voorhoede krijgt, maar ze worden alle verknoeid. De midvoor bestaat 't zelfs om, alleen voor open doel staande, over te schieten! Rust 0—0.

Na de rust zet Sparta aanstonds enkele

speelbaar terrein speelt de Minor-voorhoede zeer onsamenvattend; vooral 't plaatsen laat veel te wensen over, waardoor de soliede Pantarei-achterhoede gemakkelijk en effectief kan ingrijpen. De Pantarei-voorhoede speelt weer haar rustig en langzaam spel, wat nu op het modderige veld een voordeel oplevert. Drie harde ballen, op een afstand van ongeveer twintig meter ingeschoten, brengen even zovele doelpunten.

Eerst na rust weet Minor de eer te redden, maar kan de overwinning van de tegenpartij niet meer in gevaar brengen. Eindstand 3—1, waardoor Pantarei revanche heeft genomen en een kans op het kampioenschap behoudt.

Minor—Sparta I 7—1.

Vóór de rust is Sparta overwegend sterker. De stand 1—1 aan het einde van de eerste helft geeft niet de juiste verhouding weer; 'n 2—1 of zelfs 3—1 voorsprong voor Sparta zou niet geflatteerd zijn.

De rust heeft Minor blijkbaar goed gedaan; met groot enthousiasme trekt zij onmiddellijk ten aanval. De voorhoede, voor rust slecht, combineert nu schitterend en geeft een snel partijtje voetbal ten beste. Binnen tien minuten is de stand 3—1 voor Minor; de kracht van Sparta is daardoor gebroken en Minor kan zonder veel moeite geleidelijk de stand opvoeren tot 7—1, waardoor 't kampioenschap van de 1ste klas behaald is. Proficiat! De wedstrijd Pantarei—Sparta I vervalt daarmee.

Eindstand:

Minor	4	3	0	1	6	14—6
Pantarei	3	1	1	1	3	6—5
Sparta I	3	0	1	2	1	2—11

COMPETITIE 2e KLAS.

Limburgia I is dit jaar onbedreigd kampioen geworden in deze klas. De ploeg beschikt over een puike achterhoede, terwijl de voorspelers echte goalgetters blijken. Toch moet deze superioriteit niet zo zeer gezocht worden in de bijzondere kwaliteiten van Limburgia, maar meer in de zwakte van de tegenstanders.

Avanti I, de kampioen van verleden jaar, heeft enkele spelers moeten afstaan aan Minor; het daardoor verzwakte elftal is voor het practisch ongewijzigde elftal van Limburgia geen serieuze concurrent gebleken.

Sparta II beschikt over het minst goede spelersmateriaal en is er dan ook niet in geslaagd ook maar een winstpunt te behalen. Haar machteloosheid wordt wel erg duidelijk onderstreept door de uitslag van de wedstrijd tegen Limburgia I.

De resultaten zijn hier:

Sparta II—Avanti I	1—3.
Avanti I—Limburgia I	2—3.
Limburgia I—Sparta II	12—1.
Limburgia I—Avanti I	8—1.

Hierdoor is Limburgia kampioen; de competitie wordt daarom beëindigd.

Eindstand:

Limburgia I	3	3	0	0	6	23—4
Avanti I	3	1	0	2	2	6—12
Sparta II	2	0	0	2	0	2—15

COMPETITIE 3e KLAS.

Veel krachtsverschil bestaat er niet tussen Limburgia II en Sparta III, dat tenslotte kampioen is geworden door een misstap van Limburgia II tegen Avanti II. Klein Rolduc stelt in deze competitie bijzonder teleur; na drie verloren partijen weet het eerst tegen Sparta II het eerste en enige winstpunt te behalen. Door verlies van enkele spelers ziet het zich tenslotte genoodzaakt zich uit de competitie terug te trekken, waardoor de door Klein Rolduc gespeelde wedstrijden vervallen.

De resultaten zijn hier:

Avanti II—Limburgia II	4—2.
Sparta III—Avanti II	3—0.
Sparta III—Limburgia II	1—1.
Avanti II—Sparta III	0—2.
Limburgia II—Avanti II	6—2.
Limburgia II—Sparta III	2—2.

Eindstand:

Sparta III	4	2	2	0	6	8—3
Limburgia II	4	1	2	1	4	11—9
Avanti II	4	1	0	3	2	6—13

BEKERWEDSTRIJDEN 1e KLAS.

De halve competitie voor de wisselbeker gaf een geheel ander beeld te zien dan de gewone competitie. Was Minor de sterkste in de eerste helft van het jaar, nu bleek zij verreweg de mindere zowel van Pantarei als van Sparta.

Pantarei—Sparta I 0—0.

Dit eerste treffen in de bekercompetitie is weinig hoopgevend. 't Is een vrij saai geval zonder één hoogtepunt. Geen der beide voorhoeden is in staat de vele geboden kansen te benutten en na negentig minuten spelen is de stand nog steeds 0—0.

Pantarei—Minor 4—1.

Pantarei vecht voor z'n laatste kans. Snel en enthousiast is het begin, de eerste aanval is al direct gevaarlijk, maar blijft toch zon-

der succes. Weer valt Pantarei aan, weer passeert de linksbinnen de beide Minorbacks en 'n hard laag schot in doel doet voor de eerste maal 't Pantareilied over het veld weerklinken. Nog geen vijf minuten later

van Pantarei er tussen uit, komt alleen voor doel te staan, maar zijn schot is te zacht en bezorgt de Minor-keeper geen moeilijkheid. De aanvallen van Minor verslappen tegen het einde van de wedstrijd en bij een snelle

PANTAREI

weet dezelfde speler partij te trekken van 'n te traag ingrijpen van de Minor-achterhoede 2—0. Pantarei blijft in de aanval; de Minor-voorhoede trekt zich terug om de achterhoede te hulp te komen. Twee maal weet de Minorkeeper uitstekend te redden, maar tenslotte moet hij zwichten als de Pantareilinksbinnen bij een worsteling voor doel nummer drie in de touwen schiet 3—0.

De wijziging in de Minor-opstelling na de rust blijkt een verbetering. Pantarei gaat verdedigen, de voorhoede moet zelfs komen helpen. Uit 'n corner weet Minor op een gelukkige manier aan 'n doelpunt te komen, wanneer een gevallen bal volgens het oordeel van de scheidsrechter door de keeper is opgevangen achter de doellijn. Dan trekt de midvoor

uitval weet de Pantarei-spil nog een vierde doelpunt te scoren.

Minor—Sparta I 0—2.

De wedstrijd is nog geen vijf minuten oud, als de Sparta-midvoor een vrije trap mag nemen enkele meters buiten het strafschoopgebied; 'n hard schot doet de bal laag over de grond, onder de vallende keeper door, in het doel verdwijnen 0—1. Aangemoedigd door dit succes valt Sparta fel aan, maar er zijn geen schutters. 'n Enkel goed gericht schot wordt door de Minor-doelman vallend weggestompt. 't Overwicht blijft, maar gescoord wordt er niet meer voor de rust.

Na rust zet Minor een offensief in, heeft zelfs vijf en twintig minuten het beste van

het spel, maar de voorhoede speelt te kort en de Sparta-verdediging kan daardoor telkens ingrijpen.

De zomerse hitte dooft het Minor-enthousiasme weer en Sparta is tevreden met haar kleine voorsprong. Toch weet de Sparta-midvoor bij 'n schermutseling voor doel nog eenmaal te scoren, waarmee de overwinning geheel is veilig gesteld.

Sparta en Pantarei hebben nu elk drie winstpunten behaald en een beslissingswedstrijd is noodzakelijk.

waarbij haar rechtsbinnen weet te doelpunten 2—0. Dan zet Sparta alles op alles en dringt Pantarei in de verdediging. Met man en macht verdedigt Pantarei maar zij kan niet verhinderen, dat de Sparta-midvoor de achterstand verkleint. Voortdurend zit Sparta voor het vijandelijke doel, maar de Pantarei-achterhoede houdt braaf stand. Onder geweldige spanning komt tenslotte het einde met een zwaar bevochten 2—1 overwinning en de beker 1948 voor Pantarei. Proficiat!

AVANTI I

Pantarei—Sparta I 2—1.

In een aan beide zijden slecht gespeelde, maar toch spannende wedstrijd behaalt Pantarei tenslotte de overwinning. Vooral de beide voorhoeden zijn slecht op dreef.

Pantarei begint onmiddellijk een offensief en dringt Sparta terug op eigen helft. Toch duurt het nog vijftien minuten eer Pantarei erin slaagt haar overwicht uit te drukken in een doelpunt 1—0.

Langzaam weet Sparta zich los te maken; het spel golft nu heen en weer; aan beide zijden worden kansen gemist. Vooral Pantarei heeft pech als tot drie maal toe de bal tegen de deklát stuit.

Na rust trekt Pantarei weer ten aanval,

Eindstand:

Pantarei	3	2	1	0	5	6—2
Sparta I	3	1	1	1	3	3—2
Minor	2	0	0	2	0	1—6

BEKERWEDSTRIJDEN 2e KLAS.

Ook hier bleek de kampioen van de afdeling, Limburgia I, de zwakste in de strijd om de beker; de meer enthousiast spelende Sparta II en Avanti I kwamen in de eindstrijd, waarin Avanti zegevierde.

Avanti I—Limburgia I 3—1.

Deze wedstrijd, gespeeld op de dag van „Schaesberg“, kon moeilijk een frisse wedstrijd worden,

Bij rust heeft Avanti een 2—0 voorsprong, hoofdzakelijk te danken aan beter teamwork. Bij Limburgia is alle verband zoek, de voorhoede schept geen kansen, de middenlinie blijft te ver achter en steunt de aanval daar door onvoldoende.

Na rust pakt Limburgia beter aan, maar... te laat, want eerst heeft Avanti zijn voorsprong op 3—0 gebracht. Gebrek aan doorzetten en schotvaardigheid belet hen vaker te doelpunten en zo komt het einde met 3—1 voor Avanti.

Sparta II—Limburgia I 2—0.

In deze snel en fair gespeelde wedstrijd heeft Limburgia haar minder goede vorm van verleden week bevestigd, en alleen aan haar hardwerkende verdediging is het te danken dat de nederlaag niet groter geworden is.

Voor rust werkt de Limburgia-verdediging prima en geen enkele aanval levert ernstig gevaar op. Ruststand 0—0.

Wanneer kort na de hervatting de Limburgia-keeper iets te laat uitvalt, komt Sparta op fortuinlijke wijze aan zijn eerste doelpunt 1—0. Enkele aanvallen van Limburgia leveren niets op door het volkomen falen van de voorhoede. Als Sparta uit een goed opgezette aanval voor de tweede maal doelpunt, berust Limburgia in de 2—0 nederlaag.

Sparta II—Avanti I 4—6.

Avanti trapt af met sterke wind in de rug, waarvan zij voortdurend profijt weet te trekken, zodat zij voor de rust haar overwinning reeds veilig heeft gesteld met een 5—1 voorsprong zonder dat er van fraai voetbal sprake is.

Ofschoon Sparta na de rust het voordeel van de wind moet missen, vergroot zij haar voorsprong onmiddellijk tot 6—1. Sparta opent dan een offensief, dat met een beetje meer geluk en een tikje meer doorzettingsvermogen misschien een gelijk spel zou hebben mogelijk gemaakt. Nu brengt zij het niet verder dan vier doelpunten, zodat Avanti I bekerhoudster wordt van de 2de klas, waarmee wij haar van harte gelukwensen.

BEKERWEDSTRIJDEN KLEIN ROLDUC.

Een merkwaardige en nog nimmer gekende gebeurtenis in de voetbalgeschiedenis van Klein-Rolduc heeft dit jaar plaats gevonden. Unitas was dit jaar samengesteld uit spelers enkel en alleen van de Voorbereidende klas. En aanstonds moeten we er bij vermelden: Ze hebben het lang niet slecht gedaan deze „Benjaminen”.

De eerste wedstrijd eindigde in een gelijk spel. 1—1. Beide partijen zijn volledig, doch haar normale spelpeil weet noch Concordia noch Unitas te bereiken; een licht onweersbuitje draagt hieraan schuld. Beide elftallen, met hun soliede middenlinies, zijn aan elkaar gewaagd; steeds blijven de achterspelers meester van het terrein, zodat de rust ingaat met blanco stand.

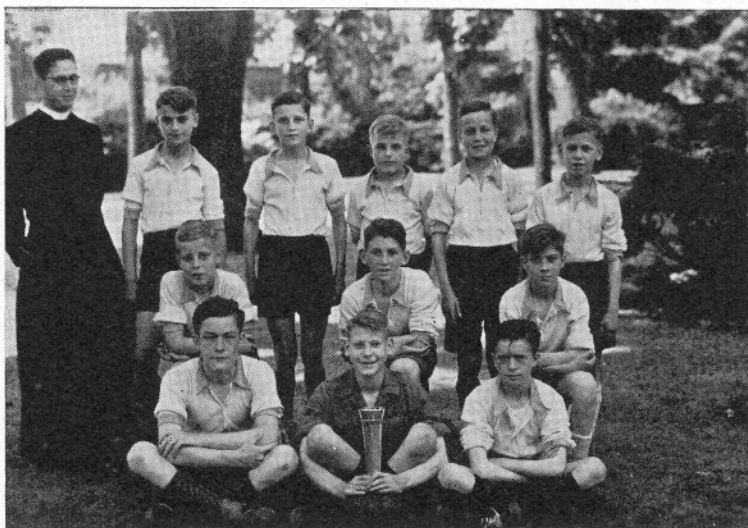
Na rust weet Unitas door een mooie goal de leiding te nemen. Doch reeds spoedig ziet ook Concordia haar hard werken beloond, als een ver naar voren geschoten bal belandt bij de linksbinnen, die van grote afstand op doel schiet. De Unitas-doelman laat deze gemakkelijke maar gladde bal jammer genoeg tussen handen en benen doorglippen. Hard wordt dan gestreden om het winnende puntje, maar in de stand komt geen verandering meer; als de scheidsrechter einde fluit, zijn beide partijen met deze uitslag tevreden.

De tweede wedstrijd zal de beslissing brengen. Jammer, dat Concordia met een invaller moet verschijnen voor haar beste speler; een sterk gewijzigd elftal komt daardoor in het veld. Ondanks deze tegenslag heeft Concordia harde tegenstand geboden.

De aanvallen wisselen snel en goed af en van overwicht is geen sprake. Maar het elftal van Unitas vormt een beter geheel en is voor doel gevaarlijker. Spoedig heeft de Unitas-midvoor succes, maar als Concordia de tanden op elkaar zet en door goed samenspel de Unitas-backs omspeelt, krijgt de Unitas-doelman geen schijn van kans (1—1). Bij een snelle aanval van Unitas krijgt de kleine maar gevaarlijke midvoor de bal te pakken; een schot, en buiten bereik van de keeper verdwijnt de bal in de touwen. Met de stand 2—1 voor Unitas gaat de rust in.

Vol vertrouwen begint Concordia de tweede helft, want verloren geven zij zich nog lang niet. Geleidelijk neemt Unitas echter het

het einde denken we, dat Concordia haar achterstand nog zal inlopen; de Unitas-keeper is reeds gepasseerd, maar op het laatste

UNITAS

heft in handen. De Unitas-spil krijgt de bal en een vrij veld voor zich. Een kogel vliegt op doel af en de Concordia-keeper is een geslagen man 3—1. Met de overwinning in zicht speelt Unitas nu rustig verder. Tegen

nippertje weet een der backs nog te redden. De stand blijft ongewijzigd.

Unitas van harte proficiat met het behaalde succes, maar ook Concordia met haar krachtig volhouden.

Tennisclub R.T.C.

Voorzitter: Paul Pierik.

Secr.-Penningmeester: Ruud de Sévaux.

Materiaal: Marcel van der Heyden.

Giel Levels.

Moderator: P. Slangen.

Veertien leden — bestuur inbegrepen — vormden in het begin van dit schooljaar onze R. T. C. Dit kleine aantal was een dreiging voor het bestaan der club, maar werd door het bestuur tevens als een flinke waarschuwing begrepen.

Het gebrek aan belangstelling voor de tennisport meende men in hoofdzaak te moeten verklaren uit het feit, dat nieuwe rackets vrij moeilijk te krijgen waren en dan nog zeer prijzig. De vraag was dus: „Kan onze club bij het aanschaffen van rackets helpen?”

Toen wij uit een onbekende bron de beschikking kregen over ruim f 200.—, was deze vraag spoedig beantwoord. Wij kochten een stel nieuwe rackets op rekening van de club en stelden deze tegen een relatief zeer lage huurprijs beschikbaar voor nieuwe leden, die geen eigen racket hadden.

Dat dit experiment — want dat was het — slagen zou, vermoedden en hoopten wij, maar, dat ons ledental binnen enkele weken het viervoudige zou bedragen, was moeilijk te voorzien. Zo schiep deze opbloei in de club tevens nieuwe problemen. Daar maar één baan voor ons bruikbaar was — de andere vertoont nog steeds de sporen van de oorlog —, werd het woekeren met de speeltijden, om de leden tenminste een minimum aantal beurten te geven. Dit was ook de oor-

zaak, dat wij nog velen, die in de loop van het jaar als leden wilden toetreden, hebben moeten afwijzen.

Hoe was het spel het afgelopen jaar? Met

laag te houden, hetgeen in een competitie moeilijk is, omdat men bang is te verliezen. Maar door de competitie werd ook een onderlinge spanning geschapen, die de club-

TENNISCLUB R. T. C.

zo'n groot aantal nieuwelingen mochten wij de verwachtingen niet hoog stellen. Jammer was het, dat serieuze training praktisch uitbleef. De mensen, die dit moeten en kunnen doen ontbreken of zijn te gering in aantal; met dit ledenaantal en slechts één baan zijn de speeltijden te kort en te gering in getal voor een goede training. Toch zal hier een oplossing moeten komen, willen wij ons spel op een redelijk niveau brengen; en dit laatste is nodig zowel voor eventuele wedstrijden tegen andere clubs, als ook en vooral om de gewekte belangstelling te bestendigen.

Tot het houden van een competitie in het derde trimester werd eerst na enig overleg overgegaan. Nadelen waren: alle speeltijden zouden hierdoor in beslag genomen worden, dus geen tijd meer voor training; vervolgens: men moet leren gedurfd te spelen en ballen

geest ten goede kwam. Er werd gespeeld in drie groepen.

De onderlinge sfeer bij de leden was goed. Wij denken bijvoorbeeld aan het grondig reinigen en vegen van de baan, waaraan de leden zelf in het begin van het jaar twee mid-dagen besteedden. Het spel was steeds fair play.

Alles bij elkaar: We zijn tevreden; de tennis-sport heeft haar voortbestaan in de Rol-duse sportwereld verzekerd. Dit jaar bracht ons rackets; indien het komend de laatste materiële rem wegneemt door het herstel van de tweede tennisbaan, zal de opgegroeide vitaliteit onze R. T. C. niet alleen niet doen ondergaan, maar langzaam, doch zeker brengen op de hoogte van vroeger.

Good luck!

R. d. S.

Hockeyclub „Unitas”

Voorzitter: Harry Rings.

Bestuursleden: Jo Moers.

Ben Derkx.

Moderator: P. Slangen.

Ga de laatste dag van het zomertrimester naar het voetbalveld en ga staan tussen een van de zes paar goalpalen: je zult — naar gelang het weer van die dag — staan in stof of modder, maar op die plaats zul je niet de kans krijgen om een sprietje gras plat te trappen. Doe hetzelfde de eerste dag, dat je in September te Rolduc bent en je zult zien,

dat zelfs tussen de goalpalen van ons veld gras groeit.

Zo „Unitas”. In het begin van dit jaar was onze hockeyclub er — zelfs telde ze rond dertig leden —; op het eind van het jaar was ze er ook, maar je zag ze niet. Het „Unitas-gras” was tot aan de wortel afge- lopen door de belangstelling die meer uit- ging naar andere sport, vooral echter door gebrek aan sticks. Maar die wortel houdt het leven van onze club vast en zal uitgaan op informatie bij de R. T. C. en je zult zien: dan komt er weer „Unitas-gras”, maar dan van een taaier soort.

Pingpongclub

Bestuur: H. Notermans.

M. Robbertz.

H. Brentjens.

Fr. Kessels.

Moderator: L. Wijnen.

Met fierheid mag de nog jeugdige ping- pong-club naast de oudere broeders staan die het Rolducse sportterrein met hun praesta- ties beheersen. In de twee jaren van haar be- staan is deze jonge vrucht geworden tot een opgeschoten knaap. Stel u gerust: niet on- beholpen en krachteloos zijn zijn gebaren, en zwaarlijvigheid is hier geen teken van kort- ademigheid. De genegenheid die hij opwekt, is dan ook niet de redeloze voorliefde welke nu eenmaal aan Benjaminsen altijd ten deel valt. Hij reageert snel, toont een grote be- drijvigheid en wat hij mist aan lichamelijke krachten, vergoedt hij door zijn vaardige vlugheid. Geen wonder, dat hij de waarde- rende belangstelling wekt van wie hem nader leren kennen. Dit sportkind met zijn kleine benodigdheden doet van zich spreken. Zijn korte levensloop moge het bewijzen.

Bij de geboorte van de club in 1946 waren wij anderhalve tafel en één net rijk. Onge- veer vijftig mensen gaven blijk van hun be- langstelling; van hun capaciteiten waren wij

in 't geheel niet op de hoogte. Al spoedig kregen wij een splinternieuwe tafel, zodat er het eerste en tweede trimester toch nog flink gespeeld kon worden. Wij durfden het zelfs aan, de handschoen, ons door het College van Sittard toegeworpen, op te nemen. Over- wonnen traden wij uit het strijdperk, maar met de vaste overtuiging dat ons dit geen tweede keer zou gebeuren. In het derde tri- mester speelden wij tegen de internen van Weert, van wie wij dank zij intensieve train- ing met ruime cijfers wonnen.

Wij begonnen het nieuwe schooljaar. Nog altijd waren de balletjes duur; de contributie bleek dan ook niet toereikend om een doorlo- pende voorziening te garanderen. Er werd gespeeld met grote tussenpozen. En terwijl 't ledental verdubbelde en 't aantal speelvel- den steeg tot vier, zagen wij vaak bats en tafels ongebruikt. Een competitie voor drie klassen werd op touw gezet, maar jammer genoeg moesten wij er al gauw mee op- houden.

Het tweede trimester vormde wel het hoogtepunt in het bestaan van de club. Er werd flink getraind om de nederlaag van verleden jaar tegen de grote rivaal Sittard te wreken. Als voorbereiding speelden wij een spannende wedstrijd tegen de eerste

klasser Kerkrade. Wij verloren volgens de verwachting, maar deden heel wat ervaringen op, die ons de volgende Zondag goed van pas kwamen, en Sitard werd verslagen. Het team dat deze roemvolle zege bevocht: J. Buck, G. Dohmen, H. Rings, M. van der Heyden.

Tot zover de opsomming van de hoogtepunten, welke in een jaarverslag behoren te staan. De besten immers maken de historie. Wij zouden echter onbillijk zijn, wanneer wij geen melding maakten van de toewijding

waarmee ook buiten de topklasse gespeeld werd. Zo werden de ontmoetingen Noord—Zuid en Cour—Philosophen beide tot een sportfestijn, zowel voor de spelers als voor hun geestdriftige aanhang. En wilt ge meer bewijzen, wees dan getuige van de rushes om de tafels vanuit eetzaal of klas, of zie met welk een zichtbare onwilligheid menigeen afstand doet van een moeizaam veroverd bat. Tenslotte zal ook de onkostenrekening u kunnen overtuigen, hoezeer het pingpong-spel in de smaak valt van de jeugd.

Courspelen

In het begin van dit jaar kon de surveillant nog rustig voortkuieren over de cour zonder gevaar te worden getroffen door verraderlijk heen en weer vliegende balletjes of te botsen tegen de door het spel verhitte jongelui. Langzaam is hierin verandering gekomen; het drukke spel op de cour werkte zelfs zo aanstekelijk, dat menig surveillant zich weer jong genoeg voelde om, al voetbalde hij ook geen compleet spelletje mee, toch zo nu en dan mee te trappen met de spelende jeugd.

Onze cour is weer echt een speelplaats geworden: de Rolducse jeugd speelde haar partijtje voetbal tussen de twee doelen, op de defecte tennisbaan, in alle mogelijke en onmogelijke hoeken, waarbij dozijnen ruiten gesneuveld zijn voor het goede doel. Later volgden de ouderen met berglopen, een spel dat het eerste trimester wel, maar het tweede, bij gebrek aan belangstelling, niet heeft overleefd.

Om het spel op de cour meer ingang te

doen vinden, ontketende de congregatie van de vijfde en de vierde klas een grootscheepse actie. Op gezette tijden kon men de jongens in klasseverband zien berglopen en jagerballen, terwijl ook doorstekertje en voetje-van-de-grond soms druk werden gespeeld. Zelfs werd de cour vaak omgetoverd in een korfbalveld, terwijl men op de genoemde defecte tennisbaan deed aan trefbal en volleij-spel en anderen 't cricketspel speelden op het sportterrein. Het laatste trimester werden nog de laatste ongebruikte stukken van de cour productief gemaakt, de beugelbanen, die geen enkele recreatietijd onbezet bleven.

Het afgelopen jaar heeft dagen gekend waarop de „ijzeren weg" wel getreurd moet hebben om zijn verlatenheid. Dit is geen verlies te noemen, integendeel; de recreaties van een druk bezette, eentonige studiedag worden het best besteed door 'n intens beoefenen van het spel op de cour.

SCHOOLJAAR 1947-1948

Lerarencorps

I. Priesterleraren.

van der Mühlen Drs. H. J., President.
(benoemd 1913, Directeur 1940, President 1946)

Everts Dr. P. S. 1912.
Deumens Dr. A. L. I. 1913.
Sittarz Drs. W. F. J. 1914.
Reijnen Drs. H. M. H. 1915.
Smits A. M. I. H. 1916 († 14 April 1948).
Stroux Drs. F. A. A. 1923.
Boosten Dr. J. P. 1924.
Turlings H. J. H. 1924.
Pop Dr. L. J. J. 1926.
Huysmans Dr. R. H. A. 1927.
Castermans Drs. P. G. F. 1928.
Bohnen J. H. J. 1930.
Janssen J. A. E. J. 1932.
Meisen P. J. W. 1934.
Vogels Drs. J. A. H. 1935.
Waterval M. J. J. 1935.
Senden Drs. J. F. J. E. 1936.
Thijssen Th. H. J. 1946.
Coenen H. C. 1937.
Houben P. J. 1937.
Schrijen J. H. 1938.
Beiten G. C. J. 1940.
Janssen Ch. A. I. 1942.
Meijs Drs. W. 1943.
Hermens Drs. V. J. H. 1940.
Bessems H. L. 1941.
Meertens A. H. Chr. 1941.

Wijnen L. W. 1946.
Lemmens H. H. 1942.
Timmermans A. B. J. 1942.
van Hees G. 1944.
Hommes G. P. 1944.
Berkels M. H. 1945.
Augustus F. L. 1946.
Penders F. J. 1946.
Rouwet J. P. H. M. 1946.
Slangen P. M. 1946.
Tagage Drs. J. M. B. 1946.
Salemans R. B. H. 1947.
Starmans M. E. J. 1947.
Stassen J. J. 1947.

II. Lekenleraren.

Eck P. J. A. 1910.
de Groot C. A. J. 1930.
Léger G. J. M. 1935.
van Loo E. M. 1939.
Jongen J. J. 1945.
Peters Drs. W. J. Th. 1948.

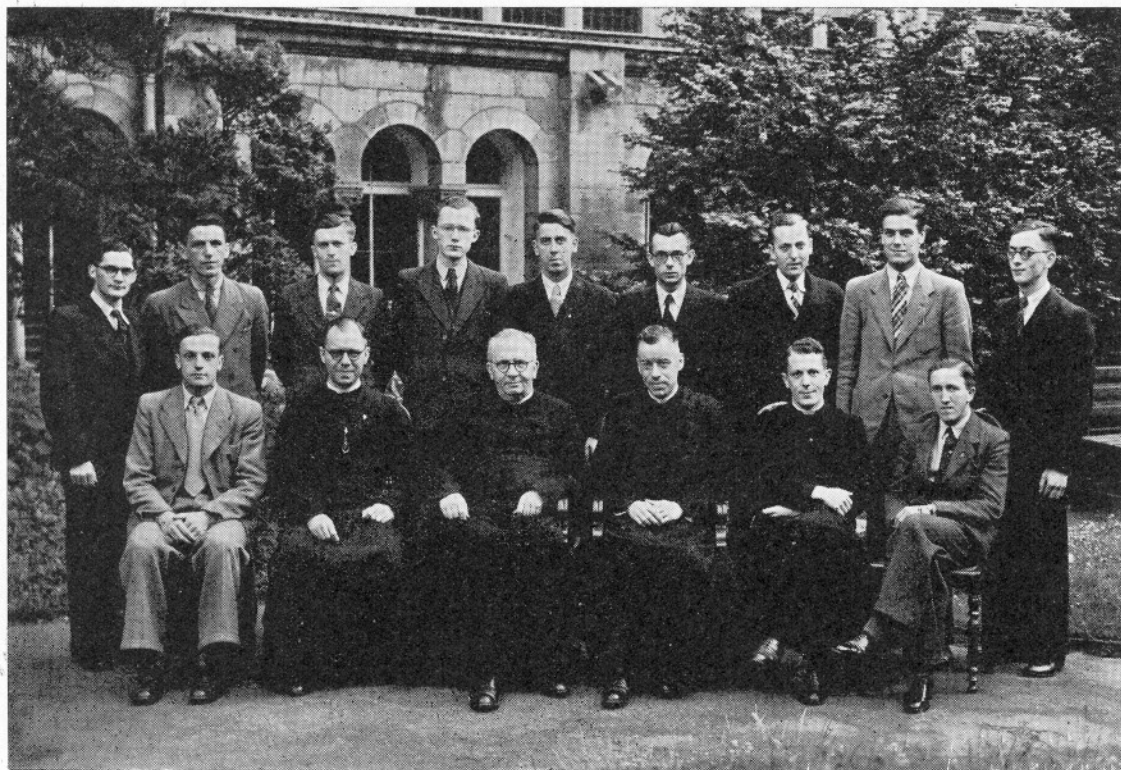
III. Onderwijzer voorb. school.

van der Heyden A. C. J. 1923 (Hoofd).

IV. Muziekleraren.

Zeyen P. 1901.
Noé J. H. 1937.

Leerlingen van het schooljaar 1947-1948

Philosophie Supérieure

Beenders Wim, Roggel.
 Bogman Xavier, Schimmert.
 Bors Jo, Steyl (Tegelen).
 Bruekers Jos., Nederweert.
 Buck Jos., Bleyerheide (Kerkrade).
 Cobben Sef, Heerlen.

Creemers Matthieu, Stramproy.
 Dohmen Guus, Kerkrade.
 Hanenbergh Harry, Heerlen.
 Krekelberg Theo, Maasbracht.
 Sprokel Nico, Kerkrade.
 Timmermans Piet, Neer.

Philosophie Inférieure

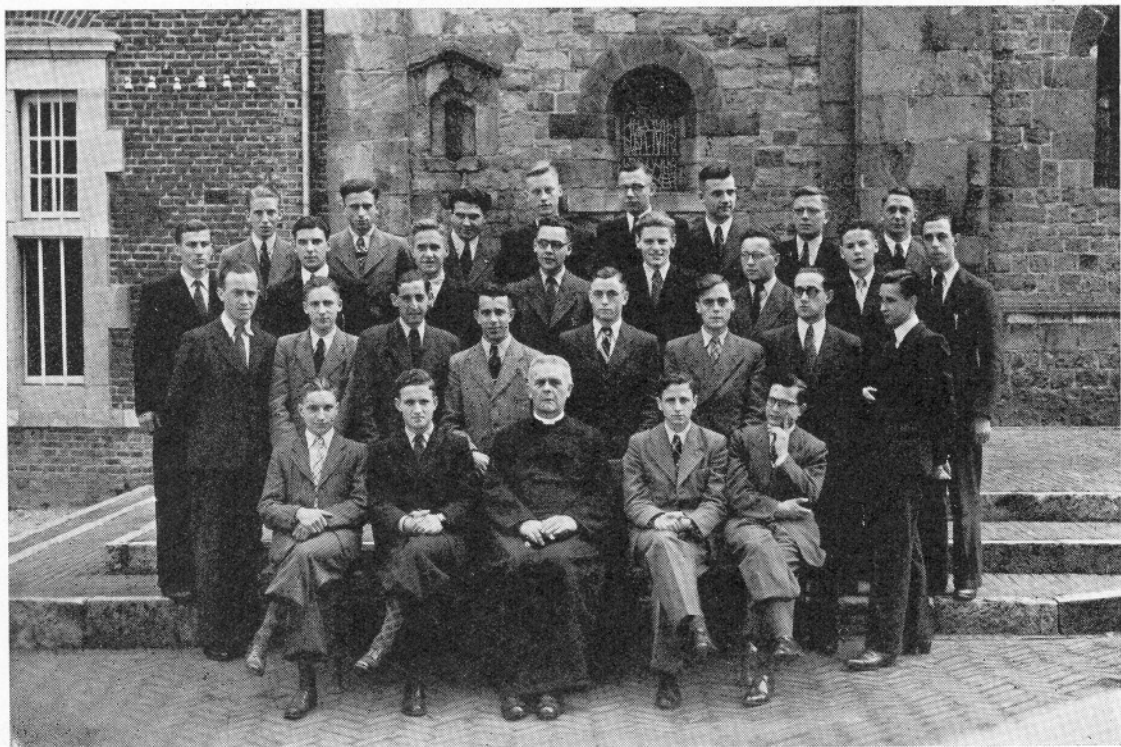
Billekens Jan, Sevenum.
 van den Boorn Hubert, Gronsveld.
 David Frans, Maastricht.
 Frantzen René, Kerkrade.
 Hegtermans Jean, Maastricht.
 In den Kleef Jan, Stramproy.
 Kallen Denis, Noorbeek.
 Offermans Justin, Kerkrade.

Pagen Felix, Schinveld.
 Peters Hubert, Heerlerheide (Heerlen).
 Rietjens Theo, Stramproy.
 Scheepers Sjef, Nieuwenhagen.
 Schillings Harry, Hulsberg.
 Schleipen Sef, Pey (Echt).
 Schleijsen Pierre, Wijlre.
 Schols Frans, Nuth.

Spiertz Matthieu, Nieuwenhagen.
 Veraart Han, Kerkrade.
 Vreuls Willy, Nieuwenhagen.

Vijgen Gerard, Ubach, over Worms.
 Wieërs Leo, Roermond.

Seminarie-Gymnasium

6de Klas.

Adriaens René, Weert.
 Albert Jan, Heerlerheide (Heerlen).
 Crousen Toon, Nieuw-Einde (Heerlen).
 Fraats Jan, Limmel (Maastricht).
 Geurts Koen, Velden.
 de Haan Jan, Eygelshoven.
 Hermans Jo, Swalmen.
 Heuvelmans Wim, Panningen (Helden).
 Heijmans * Jan, Weert.
 Hilkens Frits, Limbricht.
 Hoens Tonny, Passart (Hoensbroek).
 Huids Eugène, Berg en Terblijt.
 Leijgraaf Frans, Oosterhout.
 Mars Piet, Sittard.
 Mekel Sjef, Hoensbroek.

Notermans * Henri, Ulestraten.
 Oyen Pierre, Horn.
 Peters Emile, Venlo.
 Peters Jos., Geleen.
 Ploemen Willy, Mechelen (Wittem).
 Simons Frans, Maastricht.
 Snijders Hubert, Ransdaal (Valkenburg L.).
 Stijnen * Laurens, Stein.
 Veugelers Piet, Roermond.
 Vliegen Hein, Kerkrade.
 Vliexs Hubert, Simpelveld.
 Waltmans Marinus, Brunssum.
 Willems Hein, Kerensheide (Beek L.).
 Zinken * Jan, Overhoven (Sittard).

* Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1947—1948.

5de Klas, 1ste Afd.

Benden Hubert, Schaesberg.
 Daemen Theo, Nieuw-Einde (Heerlen).
 Delnoij Hubert, Terwinselen (Kerkrade).
 van Deursen Frans, Nederweert.
 Douven Joseph, Mechelen (Witttem).
 Frantzen Joseph, Kerkrade.
 Goossens Jean, Berg en Terblijt.
 Habets Matthieu, Guttecoven (Limbricht).
 Heggen Frans, Hoensbroek.
 Hermans Sjef, Heerlen.
 Houben Pierre, Holtum (Born).

Janssen Willy, Vijlen (Vaals).
 Kerckhoffs Tonny, Schimmert.
 Maenen Jan, Heerlen.
 Martens Leo, Meers (Stein).
 Menge Joep, Venlo.
 Notermans Jos., Kerkrade.
 Pierik Paul, Terborg.
 de Sévaux Ruud, Arnhem.
 Vandenbooren Gerard, Bunde.
 Verheggen Jo, Grevenbicht.
 Zinken Jan, Overhoven (Sittard).

5de Klas, 2de Afd.

Boonen Jan, Stramproy.
 Claessens Martin, Leunen (Venray).
 Cremers Theo, Leenhof (Heerlen).
 Gerards Emile, Heerlen.
 Goris Piet, Heerlerbaan (Heerlen).
 Henkens Jos., Hushoven (Weert).
 Jansen Otto, Weert.
 Koch Martin, Molenberg (Heerlen).
 Kuppens Michel, Kelpen-Oler (Grathem).
 Meijs Hubert, Munstergeleen.

Nijs Hub, Hushoven (Weert).
 Roggen Dré, Kessel.
 Rutten Gerard, Echt.
 Schrouff Willy, Schaesberg.
 Thomas Herman, Schaesberg.
 Vleeshouwers Jos., Hunsel.
 Weerts Jean, Maastricht.
 Welters Karel, Echt.
 Wiermans Toon, Roermond.
 de Wit Fons, Panningen (Helden).

4de Klas, 1ste Afd.

van den Berg Herman, Maastricht.
 Bergmans Piet, Steyl (Tegelen).
 Bertrand Cor, Wijlre.
 Bex * Joseph, Brunssum.
 Bloemen Jan, Chèvremont (Kerkrade).
 Brands Leo, Passart (Heerlen).
 Brunenberg Gerard, Schaesberg.
 Claessen Hub., Heerlen.
 Crousens Jo, Nieuw-Einde (Heerlen).
 van Daal Bas, Steenberg.
 Derks Theo, Overasselt.
 Diederens Cor, Doenrade (Oirsbeek).
 Dioncré Herman, Brunssum.
 Driessen Jo, Tegelen.

Engelen Wim, Belfeld.
 Fiddelaers Frans, Holtum (Born).
 Fleuren * Herman, Blerick (Venlo).
 Franken Frans, Gulpen.
 Frissen Jo, Schimmert.
 Gielen Jan, Broekhuizen.
 Grouls Leo, Kerkrade.
 Habets Harry, Heugem (Maastricht).
 Hermans Harry, Overhoven (Sittard).
 Klaassen Frans, Passart (Hoensbroek).
 Kroonen Giel, Reymersstock (Gulpen).
 Poulssen Guus, Lutterade (Geleen).
 Wagemans André, Buchten (Born).

4de Klas, 2de Afd.

van der Beek * Gerard, Merkelbeek.
 Borgers Theo, Maastricht.
 Claessen Ben, Lottum.

Heijmans Jan, Stramproy.
 Jans Sikko, Venlo.
 Jötten Hans, Spaubeek.

Linssen Piet, Maasbracht.
 Meertens Willy, Maastricht.
 Moers Jo, Kerkrade.
 Moonen Guus, Voerendaal.
 Notermans Hubert, Kerkrade.
 Ottenheim Cor, Heythuysen.
 Peters Jo, Heerlen.
 Pötgens Paul, Kerkrade.
 Poulssen Willy, Lutterade (Geleen).
 Rademakers Jean, Maastricht.
 Ramaekers Jan, Horst.
 Robbertz Matthieu, Kerkrade.

Severeijns Jean, Heer.
 Sieben Matthieu, Schimmert.
 Simmelink Harry, Nunhem (Haelen).
 Smits Thijs, Venray.
 Spiertz Jan, Nieuwenhagen.
 Stassen Eugène, Schimmert.
 Verdonschot * Jos, Eind (Nederweert).
 Vink Sjef, Sittard.
 Voorter Cor, Roggel.
 Weerts Piet, Weert.
 Wouters Guus, Limmel (Maastricht).

3de Klas, 1ste Afd.

van Aalst Henk, Schinveld.
 Aerts Louis, Broekhuizen.
 Alofs Piet, Puth (Schinnen).
 Backus * Gerard, Venlo.
 Baur Arnaud, Nieuwenhagen.
 Beeren Harry, Weert.
 Beumers Jo, Panningen (Helden).
 Bischoff Nico, Kerkrade.
 Brenninkmeijer Carl, Lichtenvoorde.
 Brinkman Wim, Vaals.
 Crolla Aloys, Valkenburg (L.).
 Dirks Harry, Eygelshoven.
 Dohmen Lambert, Lutterade (Geleen).
 van Elven Arie, Swalmen.
 Eussen Harry, Geleen.
 Geomini * Sef, Blerick (Venlo).

Goossens Piet, Ottersum.
 Hendrix Jan, Boxmeer.
 van der Heyden Marcel, Oirschot.
 Hoens Harry, Passart (Hoensbroek).
 Hüskens Jo, Susteren.
 Jacobs Wim, Heerlen.
 Kasdorp Tonny, Limmel (Maastricht).
 Klerken Cor, Nunhem (Haelen).
 Kremer Karel, Vaals.
 Laumen Hub, Kessel.
 Lemmen Wim, Laar (Weert).
 Levels Giel, Schandelen (Heerlen).
 Moonen Fons, Tungelroy (Weert).
 Mooren Naud, Vlodrop.
 Narinx Jérôme, Wijk (Maastricht).

3de Klas, 2de Afd.

Gijzen Jo, Sittard.
 Linssen Koen, Swalmen.
 Offermans Jos., Geleen.
 Oyen Leo, Horn.
 Pagen Frans, Schinveld.
 Peutz Jan, Heerlen.
 Quadvlieg Arnaud, Kerkrade.
 Quaadvlieg Gerard, Maastricht.
 Reinartz Hein, Schaesberg.
 Rings Harry, Limmel (Maastricht).
 Roex Harry, Heerlen.
 Rongen Frans, Schinveld.
 Rutten Piet, Heerlen.
 Schlijper Hein, Heerlerbaan (Heerlen).
 Schoenmaeckers Tonny, Scharn (Maastr.).

Simons Jan, Roermond.
 Smeets Pierre, Bunde.
 Snijders Jacques, Stramproy.
 Steeghs Jacques, Maasniel.
 Steeghs Matthieu, Maasniel.
 van Stiphout Nico, Weert.
 van Stokkom Tom, Breda.
 Tacken * Jan, Horst.
 Timmermans Gerrit, Blerick (Venlo).
 Turlings Joseph, Echt.
 Verkouwen Pierre, Venlo.
 Verreck Albert, Rimburch.
 Verstraaten Gerrit, Lottum.
 Vossen Jos., Bunde.
 Wingbermuehle Chris, Venlo.

2de Klas, 1ste Afd.

Aen de Kerk Hub., Stramproy.
 Aerts Jan, Grubbenvorst.
 van Basten Batenburg Guus, Tegelen.
 van Bergen Harry, Horst.
 Bertholet Hein, Spekholzerheide (Kerkrade).
 Bors Frans, Tegelen.
 Bours Louis, Banholt (Mheer).
 Brentjens Hub, Haelen.
 Busch Tonny, Ophoven (Sittard).
 Carboex Hubert, Ulestraten.
 Chaineux Gerard, Kerkrade.
 Cloudt Simon, Heerlerbaan (Heerlen).

Crompvoets Jacques, Meyel.
 Crousens Toine, Heerlerheide (Heerlen).
 Custers Nico, Graetheide (Sittard).
 Derckx Ben, Venlo.
 Dols Hub, Munstergeleen.
 Drenth Herman, Kerkrade.
 van Dijck Willy, Weert.
 van Els Leo, Wanssum.
 Fleischeuer Matthieu, Ophoven (Sittard).
 Geelen Frits, Beegden.
 Geomini * Piet, Blerick (Venlo).
 Janssen Gee, Afferden (Bergen).

2de Klas, 2de Afd.

Gielen Martin, Broekhuizen.
 Goessens Eddy, Gronsveld.
 Grubben Harry, Maasbree.
 Grubben Louis, Maasbree.
 Hacking Matthieu, Vaals.
 van der Hart * Miel, Venlo.
 Hausmans Leo, Pey (Echt).
 Hecker Herman, Montfort.
 Helmes Frans, Steyl (Tegelen).
 Hennen Pierre, Munstergeleen.
 Henssen Henk, Schaesberg.
 Heijmans Jacques, Stramproy.

van der Horst Paul, Roermond.
 Huppertz Leo, Bocholtz (L.).
 Husmann Kurt, Vaals.
 Jaeger Paul, Vaals.
 Janssen Piet, Ubbergen.
 Janssen Willy, Panningen (Helden).
 Jongen Joseph, Simpelveld.
 Kallen Hubert, Geleen.
 Kellenaers Leo, Tegelen.
 Kessels Frans, Leveroy (Heythuysen).
 Kiggen Giel, Tungalroy (Weert).
 Korsten Hub., Grubbenvorst.

2de Klas, 3de Afd.

Janssen Wim, Rumpen (Brunssum).
 Lejeune Jan, Maastricht.
 Lenssen Matthieu, Stein.
 Magusin Piet, Stein.
 Martens Wim, Hoensbroek.
 Meertens Sjef, St. Geertruid.
 Merckx Jan, Amstelveen.
 Meijers Hub., Rothem (Meerssen).
 Narinx Chris, Wijk (Maastricht).
 Naus Ton, Nunhem.
 Neefs Theo, Roermond.
 Nijskens Jan, Arcen.

Omloo Piet, Echt.
 Oudenhoven Leo, Venray.
 Peerlings Harry, Tungalroy (Weert).
 Perriëns Tonny, Roermond.
 Peulen Jan, Neer.
 Philips Martin, Valkenburg (L.).
 Ploum Jo, Chèvremont (Kerkrade).
 Recker Jo, Maastricht.
 Reijnen Jan, Blitterswijk (Meerlo).
 van Riel Jan, Arcen.
 Rieter Herman, Maashees.
 Rikers Albert, Simpelveld.

2de Klas, 4de Afd.

Rinkens Jos., Kerkrade.
 Robbertz Wim, Kerkrade.
 Rongen Wim, Heerlen.
 Schreurs * Giel, Weert.
 Seerden Frans, Laar (Weert).
 Senden Joseph, Spekholzerheide (Kerkrade).
 Smeets Hans, Nederweert.
 Smits Henri, Middelaar (Mook).
 Sonnenschein Harry, Spekholzerheide
 (Kerkrade)
 Steeghs Ton, Reuver.
 Sterk Jo, Kerkrade.

Theuws Piet, Venray.
 Titulaer Hub., Venlo.
 Tijssen Fons, Roermond.
 Valk Harry, Blerick (Venlo).
 Vanderheijden Willy, Bocholtz (L.).
 Vermin Louis, Maastricht.
 Voncken Frans, Berg en Terblijt.
 Vroemen * Frans, Geleen.
 van Wersch Hans, Molenberg (Heerlen).
 Widdershoven André, Nieuwstadt.
 Willems Harry, Maastricht.
 Willems Jackie, Maastricht.

1ste Klas, 1ste Afd.

Aarnink * Henk, Blerick (Venlo).
 Arets * Hubert, Doenrade.
 Baltus * Piet, Stein.
 van Beers * Eef, Hoensbroek.
 Cartigny * Bas, Roermond.
 Cremers Frans, Overhoven (Sittard).
 Creighton * Patric, Terwinselen (Kerkrade).
 Dirks Wim, Eygelshoven.
 Frijns * Theo, Beek (L.).
 Geurts Bennie, Maastricht.
 Hamers * Aloys, Rothem (Meerssen).
 Hanssen * Willem, Spekholzerheide
 (Kerkrade).

Honée * Eugène, Meerssen.
 Huysmans * Rudy, 's-Gravenhage.
 Jans Joseph, Heerlerheide (Heerlen).
 Jansen * Bernard, Lindenheuvel (Geleen).
 Klinkers Matthieu, Heerlerbaan (Heerlen).
 Koelman Harry, Heerlen.
 Konings * Ferdie, Baarlo.
 Körner * Antoine, Nederweert.
 Kuppens Joseph, Kelpen-Oler (Grathem).
 Pistors Paul, Voerendaal.
 Quaedvlieg * Jan, Houthem St. Gerlach.
 Sprenger Eddy, Maastricht.
 Steenaert Hans, Heerlen.

1ste Klas, 2de Afd.

van den Berg Hans, Maastricht.
 Janssen Jan, Stein.
 Kuppens * Michel, Tungelroy (Weert).
 van Laar * Joseph, Voerendaal.
 Leenen * Jan, Roermond.
 Leistra * Louis, Treebeek (Heerlen).
 Lenssen * Tonny, Stein.
 Linke * Jan, Voerendaal.
 Meertens * Henri, Nuth.
 Ramaekers * Herman, Voerendaal.
 Rousseau * Pierre, Maastricht.

Schlijper Matthieu, Chèvremont (Kerkrade).
 Schreurs * Jos., Nuth.
 Stoks * Frans, Posterholt.
 Theunissen * Harry, Horst.
 Tunissen * Piet, Leveroy, (Nederweert).
 Vermeeren Sjef, Maastricht.
 Verstraeten Gerard, Pey (Echt).
 Voncken Gerard, Terwinselen (Kerkrade).
 Werson * Theo, Roermond.
 Wijnen * Wijnand, Hegelsom (Horst).
 van Zandvoort Jo, Kerkrade.

1ste Klas, 3de Afd.

Adams Jean, Beegden.	Jorissen * Harry, Heel.
van Avesaath * Herman, Blerick (Venlo).	Kessels Fons, Grathem.
Bongers Felix * Kelpen (Grathem).	Kluts Léon, Maastricht.
Claessens Martin, Hushoven (Weert).	Lamberigts * René, Hunsel.
Driessen Jan, Horst.	van Neerven * Theo, Roermond.
Dumont Hubert, Terwinselen (Heerlen).	Scheenen Chris, Ospel (Nederweert).
Gerards * Willy, Tegelen.	Tielen * Jan, Meterik (Horst).
van den Hoven Bert, Passart (Hoensbroek).	Turlings Jacques, Pey (Echt).
Jansen Jan, Wijlre.	Turlings Jo, Pey (Echt).
Janssen * Hubert, Broekhem (Valkenburg).	Vaes * Jan, Roggel.
Janssen * Theo, Baarlo.	

1ste Klas, 4de Afd.

Backhuis Jos., Stein.	Rompen Jan, Vijlen (Vaals).
Bovens Lambert, Maastricht.	van Roij * Theo, Schaesberg.
Crombag Jacques, Beek (L.).	Schepers Jean, Stein.
Crutzen * Karel, Eys (Wittem).	Smeets * Pierre, Schaesberg.
Driessen * Piet, Melderslo (Horst).	Troisfontaine * Joseph, Sibbe-IJzeren
van Eijs * Niek, Heerlen.	(Valkenburg L.).
Janssen Toon, Eindhoven.	Vullings * Geert, Well (Bergen L.).
Joosten Paul, Wessem.	van Wersch * Jan, Voerendaal.
Meusen * Jean, Heer.	Winkelmolen Piet, Grubbenvorst.
Noij * Piet, Gennep.	Wolters * Wim, St. Odiliënberg.
Pelzer Hubert, Vaals.	Zijlstra * Wiro, Chèvremont (Kerkrade).
Plum * Willy, Lauradorp (Ubach o. Ws.).	

Voorbereidende Klas, 1ste Afd.

Bischoff * Jan, Vaals.	Jöbses * Jan, Vaals.
Bollen * Jan, Limmel (Maastricht).	Körver * Ferdie, Kerkrade.
Cleophas * Jo, Steyl (Tegelen).	Limpens * Matthieu, Spaubeek.
Cox * Piet, Brunssum.	Martens * Alfons, Schimmert.
Daemen * Joseph, Hoensbroek.	Nass * Naud, Reuver.
Dupont * Jean, Gronsveld.	Notermans * Leo, Schandelen (Heerlen).
van Dijck * Ben, Bergen (L.).	van Ool * Leo, Pey (Echt).
Eijssen * Hubert, Schimmert.	Rademakers Nico, Stein.
Frissen * Frans, Schimmert.	Sieben * Heiny, Schimmert.
Geelen Piet, Beegden.	Sillekens * Piet, Leveroy (Nederweert).
Hanssen * Hans, Chèvremont (Kerkrade).	Steegh * Frans, Leveroy (Nederweert).
Heiligers * Jo, Schimmert.	Tacken * Jan, Horst.
Hennus * Willy, Ubach over Worms.	Voncken * Jan, Vaesrade (Nuth).
Houtvast * Jules, Schinnen.	Wolthuis * Frans, Haanrade (Kerkrade).
Janssen * Frans, Brunssum.	

Voorbercidende Klas, 2de Afd.

Albers * Alex, Gennep.
 Beurskens * Harry, Swalmen.
 Brekelmans * Kees, Scharn (Heer).
 Damen * Gerard, Maasniel.
 Delnoij * Paul, Vijlen (Vaals).
 Dings * Hubert, Tegelen.
 Haenen * Guillaume, Breust (Eysden).
 Houben * Jan, Meterik (Horst).
 Lem * Henk, Mook.
 Lendfers * Joseph, Eygelshoven.
 Menge * Paul, Venlo.

Peters * Felix, Geleen.
 Poeth * Frans, Tegelen.
 Probst * Pierre, Tegelen.
 Rutten * Joseph, Heel.
 van der Schuren * Louis, Eygelshoven.
 Smits * Harry, Venlo.
 Sijstermans * Joseph, Bocholtz.
 Thissen * Henk, Kerkrade.
 Vliegen * Eddy, Gulpen.
 Vrolijk * Sjef, Passart (Hoensbroek).
 Willems * Antoon, Chèvremont.

PRIJSUITDELING

SCHOOLJAAR 1947-1948

Hebben met goed gevolg afgelegd:

I. Het toelatingsexamen tot de studie van de Philosophie:

Adriaens René, van Weert.
Albert Jan, van Heerlerheide.
Crousens Toon, van Nieuw-Einde.
Fraats Jan, van Limmel.
Geurts Koen, van Velden.
de Haan Jan, van Eygelshoven.
Hermans Jo, van Swalmen.
Heuvelmans Wim, van Panningen.
Heijmans Jan, van Weert.
Hilkens Frits, van Limbricht.
Huids Eugène, van Berg en Terblijt.

Mekel Sjef, van Hoensbroek.
Notermans Henri, van Ulestraten.
Oyen Pierre, van Horn.
Peters Emile, van Venlo.
Peters Jos., van Geleen.
Ploemen Willy, van Mechelen (L.).
Sniijders Hubert, van Ransdaal.
Stijnen Laurens, van Stein.
Vliegen Hein, van Holz-Kerkrade.
Willems Hein, van Kerensheide.
Zinken Jan, van Overhoven.

II. Het eindexamen van het Gymnasium Afd. A.:

Adriaens René, van Weert.
Crousens Toon, van Nieuw-Einde.
Geurts Koen, van Velden.
Hermans Jo, van Swalmen.
Hilkens Frits, van Limbricht.

Hoens Tonny, van Passart.
Peters Jos., van Geleen.
Sniijders Hubert, van Ransdaal.
Willems Hein, van Kerensheide.
Zinken Jan, van Overhoven.

III. Het Staatsexamen (Gymnasium Afd. A.):

Schols Frans, van Nuth (1947).
Heijmans Jan, van Weert (1948).

ALGEMENE PRIJZEN

Seminarie.

TWEEDE JAAR.

Nico Sprokel, van Kerkrade.

EERSTE JAAR.

Hubert van den Boorn, van Gronsveld.

Seminarie-Gymnasium.

VIJFDE KLAS.

1ste Afd.

Jan Zinken, van Overhoven.

2de Afd.

Toon Wiermans, van Roermond.

VIERDE KLAS.

1ste Afd.

Gerard Brunenberg, van Schaesberg.

2de Afd.

Hans Jötten, van Spaubeek.

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Jan Hendrix, van Boxmeer.

Marcel van der Heyden, van Oirschot.

2de Afd.

Jan Simons, van Roermond.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Leo van Els, van Wanssum.

2de Afd.

Giel Kiggen, van Tungelroy.

3de Afd.

Jan Merckx, van Amstelveen.

4de Afd.

Henri Smits, van Middelaar.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Bennie Geurts, van Maastricht.

Ferdie Konings, van Baarlo.

2de Afd.

Piet Tunissen, van Leveroy.

3de Afd.

Chris Scheenen, van Ospel.

4de Afd.

Jan Rompen, van Vijlen.

Geert Vullings, van Well.

Voorbereidende Klas.

1ste Afd.

Frans Steegh, van Leveroy.

2de Afd.

Pierre Probst, van Tegelen.

Harry Smits, van Venlo.

Seminarie.

TWEEDE JAAR.

Nico Sprokel, van Kerkrade.

Alg. pr., 1e pr. kerk. gesch., pr. theod., pr. psych.,
pr. eth., pr. gesch. wijsb., 1e pr. arch., 2e pr. crit.,
2e pr. econ., 2e pr. gew. wel., 2e pr. bijb. gesch.

Harry Hanenbergh, van Heerlen.

1e pr. bijb. gesch., pr. psych., 1e pr. econ., 2e pr.
kerk. gesch., 2e pr. arch., 3e pr. gew. wel.

1e verm. crit., 2e verm. theod., 2e verm. gesch.
wijsb.

Jos. Buck, van Kerkrade.

1e pr. crit., pr. eth., 1e pr. gew. wel., pr. kerk. muz.,
2e pr. bijb. gesch., pr. 6 verm.

1e verm. kerk. gesch., 1e verm. theod., 1e verm.
psych., 1e verm. gesch. wijsb., 3e verm. econ., 3e
verm. arch.

Jo Bors, van Steyl.

pr. kerk. muz., pr. 4 verm.
verm. eth., 2e verm. psych., 2e verm. econ., 3e
verm. gew. wel.

Piet Timmermans, van Neer.

pr. kerk. muz.
2e verm. bijb. gesch., 3e verm. kerk. gesch., 3e
verm. gew. wel.

Sef Cobben, van Heerlen.

3e verm. gew. wel., 6e verm. econ.

Matthieu Creemers, van Stramproy.

3e verm. bijb. gesch.

EERSTE JAAR.

Hubert van den Boorn, van Gronsveld.

Alg. pr., 2e pr. bijb. gesch., 2e pr. biol., 3e pr. ont., pr. 8 verm.

1e verm. log., 1e verm. gesch. wijsb., 1e verm. kerk. muz., 3e verm. cosm., 3e verm. gew. wel., 5e verm. kerk. gesch., 6e verm. econ., 6e verm. arch.

Denis Kallen, van Noorbeek.

1e pr. gesch. wijsb., 2e pr. kerk. gesch., 3e pr. econ., pr. 6 verm.

1e verm. bijb. gesch. 1e verm. cosmol., 1e verm. biol., 1e verm. gew. wel., 3e verm. kerk. muz., 6e verm. arch.

Frans Schols, van Nuth.

1e pr. ontol., 2e pr. cosmol., pr. 6 verm.

1e verm. gesch. wijsb., 1e verm. econ., 3e verm. kerk. gesch., 3e verm. log., 3e verm. gew. wel., 4e verm. biol.

Leo Wieërs, van Roermond.

1e pr. cosmol., 1e pr. gesch. wijsb., pr. 5 verm.

1e verm. kerk. muz., 2e verm. gew. wel., 3e verm. log., 3e verm. econ., 3e verm. arch.

Matthieu Spiertz, van Nieuwenhagen.

1e pr. biol., 3e pr. cosmol., pr. 4 verm.

2e verm. kerk. gesch., 2e verm. ontol., 3e verm. arch., 6e verm. kerk. muz.

Frans David, van Maastricht.

1e pr. kerk. muz., 2e pr. log.

5e verm. econ.

Pierre Schleijpen, van Wijlre.

1e pr. log., pr. 4 verm.

1e verm. ontol., 3e verm. biol., 3e verm. gew. wel., 5e verm. bijb. gesch.

René Frantzen, van Holz-Kerkrade.

3e pr. log.

3e verm. gesch. wijsb., 6e verm. kerk. muz.

Hubert Peters, van Heerlerheide.

2e pr. ontol.

Sef Scheepers, van Nieuwenhagen.

2e pr. kerk. muz.

Jean Hegtermans, van Maastricht.

2e verm. cosmol., 2e verm. biol., 4e verm. bijb. gesch.

Gerard Vijgen, van Ubach over Worms.

4e verm. gesch. wijsb., 4e verm. kerk. muz., 6e verm. bijb. gesch.

Harry Schillings, van Hulsberg.

2e verm. log., 3e verm. gew. wel.

Justin Offermans, van Kerkrade.

3e verm. gew. wel.

Sef Schleipen, van Pey.

3e verm. gew. wel.

Seminarie-Gymnasium.

VIJFDE KLAS.

1ste Afd.

Jan Zinken, van Overhoven.

Alg. pr., 1e pr. lat., 1e pr. fr., 1e pr. alg. gesch., 1e pr. cult. gesch., pr. gr., pr. eng.

2e verm. ned., 3e verm. vad. gesch.

Frans Heggen, van Hoensbroëk.

1e pr. vad. gesch., 1e pr. alg. gesch., pr. godsd., pr. eng., 2e pr. fr.

1e verm. lat., 4e verm. ned.

Hubert Delnoij, van Terwinselen.

1e pr. ned., 1e pr. aardrk., 2e pr. stelk., pr. 5 verm.

1e verm. lat., 1e verm. cult. gesch., 2e verm. godsd., 2e verm. stereom., 4e verm. scheik.

Jos. Notermans, van Kerkrade.

1e pr. lat., 1e pr. ned., pr. gr., pr. 4 verm.

1e verm. godsd., 1e verm. fr., 2e verm. eng., 2e verm. cult. gesch.

Gerard Vandenbooren, van Bunde.

2e pr. lat., 2e pr. hoogd., pr. 6 verm.

1e verm. eng., 1e verm. stelk., 1e verm. scheik., 2e verm. fr., 2e verm. eng., 3e verm. ned.

Matthieu Habets, van Guttecoven.

1e pr. stelk., 1e pr. stereom., pr. 5 verm.

1e verm. ned., 1e verm. vad. gesch., 2e verm. godsd., 3e verm. scheik., 4e verm. aardrk.

Joseph Frantzen, van Kerkrade.

1e pr. scheik., 2e pr. stereom.

3e verm. aardrk.

Hubert Benden, van Schaesberg.

pr. godsd.

1e verm. alg. gesch., 2e verm. eng., 2e verm. vad. gesch.

Jo Verheggen, van Grevenbicht.

2e pr. cult. gesch.

1e verm. lat., 1e verm. aardrk.

Pierre Houben, van Holtum (Born).

1e verm. scheik., 2e verm. alg. gesch., 2e verm. aardrk.

Joep Menge, van Venlo.

1e verm. vad. gesch., 3e verm. cult. gesch.

Leo Martens, van Meers.

2e verm. godsd., 3e verm. vad. gesch.

Theo Daemen, van Nieuw-Einde (Heerlen).

1e verm. hoogd.

Paul Pierik, van Terborg.

1e verm. stereom.

Jean Goossens, van Berg en Terblijt.

3e verm. alg. gesch.

VIJFDE KLAS.

2de Afd.

Toon Wiermans, van Roermond.

Alg. pr., 1e pr. gr., 1e pr. lat., pr. ned., 1e pr. vad. gesch., 1e pr. aardrk., 1e pr. stereom., 1e pr. stelk., 1e pr. scheik., 2e pr. godsd., 2e pr. cult. gesch.
1e verm. fr., 1e verm. alg. gesch.

Hubert Meijs, van Munstergeleen.

1e pr. godsd., 1e pr. stereom., 1e pr. scheik., 1e pr. cult. gesch., 2e pr. lat., 2e pr. vad. gesch., 2e pr. alg. gesch., 2e pr. aardrk., 2e pr. stelk., pr. 4 verm.
1e verm. gr., 1e verm. eng., 2e verm. hoogd., 3e verm. fr.

Martin Koch, van Molenberg (Heerlen).

pr. hoogd., 1e pr. alg. gesch., 2e pr. fr., 2e pr. eng.
1e verm. ned., 1e verm. vad. gesch., 1e verm. aardrk.

Gerard Rutten, van Echt.

1e pr. eng., 2e pr. godsd., 2e pr. gr., pr. 6 verm.
1e verm. lat., 2e verm. ned., 2e verm. fr., 2e verm. stereom., 4e verm. alg. gesch., 4e verm. aardrk.

Michel Kuppens, van Kelpen.

2e pr. godsd., 2e pr. stereom., 2e pr. cult. gesch., pr. 4 verm.
2e verm. vad. gesch., 2e verm. scheik., 3e verm. gr., 3e verm. alg. gesch.

Emile Gerards, van Heerlen.

pr. 9 verm.
1e verm. hoogd., 1e verm. stelk., 1e verm. scheik., 1e verm. cult. gesch., 2e verm. lat., 2e verm. gr., 3e verm. godsd., 4e verm. eng., 4e verm. vad. gesch.

Otto Jansen, van Weert.

1e verm. stereom., 2e verm. alg. gesch., 2e verm. aardrk.

Jean Weerts, van Maastricht.

1e verm. fr., 4e verm. aardrk.

Piet Goris, van Heerlerbaan.

1e verm. stereom., 3e verm. scheik.

Willy Schrouff, van Schaesberg.

2e verm. cult. gesch.

Theo Cremers, van Leenhof (Heerlen).

2e verm. stelk.

Karel Welters, van Echt.

3e verm. vad. gesch.

Herman Thomas, van Schaesberg.

3e verm. godsd.

Jan Boonen, van Stramproy.

3e verm. cult. gesch.

Fons de Wit, van Panningen.

4e verm. gr.

VIERDE KLAS.

1ste Afd.

Gerard Brunenberg, van Schaesberg.

Alg. pr., 1e pr. godsd., pr. gr., 1e pr. lat., 1e pr. ned., 1e pr. eng., 1e pr. fr., 1e pr. aardrk., 1e pr. natk., 2e pr. meetk.
1e verm. gesch., 2e verm. hoogd.

Wim Engelen, van Belfeld.

1e pr. lat., 2e pr. godsd., 2e pr. fr., pr. 5 verm.
1e verm. eng., 1e verm. handt., 3e verm. ned., 3e verm. natk., 4e verm. hoogd.

Jo Crousens, van Nieuw-Einde (Heerlen).

pr. gr., 2e pr. lat., 2e pr. natk.
2e verm. fr., 2e verm. stelk., 4e verm. eng.

Theo Derks, van Overasselt.

1e pr. meetk., 2e pr. ned., pr. 8 verm.
1e verm. lat., 2e verm. gesch., 2e verm. aardrk., 2e verm. natk., 3e verm. godsd., 3e verm. fr., 3e verm. eng., 3e verm. stelk.

Joseph Bex, van Brunssum.

2e pr. lat., 2e pr. eng., pr. 4 verm.
1e verm. fr., 1e verm. hoogd., 2e verm. ned., 2e verm. aardrk.

Guus Poulssen, van Lutterade.

2e pr. hoogd.
2e verm. aardrk., 2e verm. handt., 4e verm. gesch.

André Wagemans, van Buchten.

1e pr. hoogd.
2e verm. lat., 4e verm. fr.

Bas van Daal, van Steenberg.

2e pr. gesch.
4e verm. godsd., 4e verm. eng.

Giel Kroonen, van Reymerstock.

1e verm. stelk., 1e verm. meetk., 2e verm. eng.

Frans Klaassen, van Passart (Hoensbroek).

3e verm. hoogd., 4e verm. eng.

Frans Franken, van Gulpen.

4e verm. godsd., 4e verm. ned.

Leo Brands, van Passart.

1e verm. lat.

VIERDE KLAS.

2de Afd.

Hans Jötten, van Spaubeek.

Alg. pr., pr. ned., 2e pr. eng., 2e pr. cult. gesch.,
pr. 4 verm.

1e verm. godsd., 2e verm. meetk., 3e verm. aardrk.,
4e verm. hoogd.

Cor Ottenheim, van Heythuysen.

pr. stelk., 1e pr. meetk., 1e pr. natk., 2e pr. fr.
1e verm. gr., 2e verm. godsd., 3e verm. handt.

Matthieu Robbertz, van Kerkrade.

1e pr. godsd., 1e pr. gr., 2e pr. aardrk.
2e verm. lat., 2e verm. fr.

Gerard van der Beek, van Merkelbeek.

pr. lat., 1e pr. eng.
3e verm. fr.

Ben Claessen, van Lottum.

1e pr. fr., 1e pr. cult. gesch.
1e verm. eng.

Hubert Notermans, van Kerkrade.

2e pr. eng., pr. 6 verm.
1e verm. ned., 1e verm. hoogd., 1e verm. natk.,
2e verm. godsd., 4e verm. gr., 4e verm. aardrk.

Willy Meertens, van Maastricht.

1e pr. handt.
2e verm. aardrk., 4e verm. godsd.

Guus Moonen, van Voerendaal.

2e pr. gr.
2e verm. hoogd., 4e verm. cult. gesch.

Sjef Vink, van Sittard.

2e pr. fr.
1e verm. eng., 3e verm. cult. gesch.

Willy Poulssen, van Lutterade.

2e pr. hoogd.
2e verm. gr., 2e verm. cult. gesch.

Jan Spiertz, van Nieuwenhagen.

1e pr. hoogd.

Matthieu Sieben, van Schimmert.

2e pr. natk.

Jean Severeijns, van Heer.

pr. 4 verm.
1e verm. eng., verm. stelk., 2e verm. ned., 3e
verm. gr.

Jean Rademakers, van Maastricht.

pr. 4 verm.
1e verm. meetk., 1e verm. cult. gesch., 3e verm.
natk., 4e verm. aardrk.

Jo Peters, van Heerlen.

1e verm. meetk., 1e verm. aardrk., 1e verm. handt.,
4e verm. natk.

Harry Simmelink, van Nunhem.

1e verm. lat., 2e verm. meetk., 4e verm. fr.

Jan Heijmans, van Stramproy.

verm. stelk.

Jos. Verdonschot, van Eind (Nederweert).

2e verm. natk.

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Marcel van der Heyden, van Oirschot.

Alg. pr., 1e pr. godsd., 1e pr. ned., 1e pr. kerk.
gesch., 1e pr. vad. gesch., 1e pr. aardrk., 2e pr. gr.,
2e pr. lat., 2e pr. fr., pr. 4 verm.

1e verm. alg. gesch., 1e verm. scheik., 3e verm. eng.,
3e verm. handt.

Jan Hendrix, van Boxmeer.

Alg. pr., 1e pr. gr., 1e pr. lat., 1e pr. eng., 1e pr.
meetk., 2e pr. alg. gesch., 2e pr. aardrk., 2e pr. stelk.,
2e pr. scheik.
4e verm. ned.

Piet Goossens, van Ottersum.

1e pr. fr., 2e pr. godsd., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr.
eng., 3e pr. lat.
1e verm. gr., 4e verm. hoogd.

Wim Lemmen, van Laar (Weert).

1e pr. scheik., 2e pr. ned., 2e pr. stelk., pr. 9 verm.
1e verm. fr., 1e verm. vad. gesch., 1e verm. meetk.,
1e verm. eng., 2e verm. godsd., 2e verm. kerk. gesch.,
2e verm. gr., 3e verm. lat., 3e verm. alg. gesch.

Harry Hoens, van Passart (Hoensbroek).

2e pr. hoogd., 2e pr. meetk., 4e pr. lat., pr. 5 verm.
1e verm. ned., 1e verm. stelk., 2e verm. fr., 3e
verm. scheik., 4e verm. godsd.

Cor Klerken, van Nunhem.

1e pr. handt., 2e pr. eng., 2e pr. alg. gesch., pr.
4 verm.
2e verm. fr., 3e verm. gr., 3e verm. lat., 5e verm.
godsd.

Arie van Elven, van Swalmen.

1e pr. vad. gesch., 1e pr. alg. gesch., 3e pr. godsd.
3e verm. kerk. gesch.

Carl Brenninkmeijer, van Lichtenvoorde.

1e pr. stelk., 4e pr. lat., pr. 8 verm.
1e verm. godsd., 1e verm. kerk. gesch., 1e verm.
hoogd., 2e verm. alg. gesch., 2e verm. meetk., 2e
verm. scheik., 3e verm. ned., 4e verm. gr.

ers, van Panningen.
t., pr. 6 verm.
ned., 2e verm. eng., 2e verm. stelk., 4e
4e verm. meetk., 4e verm. scheik.

eren, van Weert.
ad. gesch.
lat., 4e verm. aardrk.

ackus, van Venlo.
ogd.
aardrk.

n Aalst, van Schinveld.
and.

ns, van Susteren.
m.
vad. gesch., 3e verm. lat., 3e verm.
verm. scheik., 4e verm. handt.

ooren, van Vlodrop.
godsd., 3e verm. eng., 7e verm. lat.

s, van Puth.
vad. gesch., 3e verm. alg. gesch.

choff, van Kerkrade.
handt.

Dohmen, van Lutterade.
hoogd.

els, van Schandelen (Heerlen).
aardrk.

olla, van Valkenburg (L.).
hoogd.

asdorp, van Limmel.
meetk.

DERDE KLAS.
2de Afd.

ns, van Roermond.
1e pr. kerk. gesch., 1e pr. aardrk., 1e pr.
handt., 2e pr. godsd., 2e pr. ned., 2e pr.
5 verm.
gr., 1e verm. lat., 3e verm. vad. gesch.,
4e verm. eng.

lijper, van Heerlerbaan.
godsd., 1e pr. vad. gesch., 2e pr. lat., 2e pr.
6 verm.
eng., 1e verm. alg. gesch., 1e verm.
verm. kerk. gesch., 2e verm. ned., 2e

rmans, van Geleen.
ng., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. gr., 2e pr.
ned., 2e verm. scheik., 4e verm. fr.

Tonny Schoenmaeckers, van Scharn.
1e pr. gr., 1e pr. lat., 1e pr. fr. 2e pr. eng.
2e verm. godsd., 3e verm. scheik.

Albert Verreck, van Rimborg.
2e pr. vad. gesch., 2e pr. alg. gesch., 2e pr. aardrk.
4e verm. scheik., 6e verm. godsd.

Jan Peutz, van Heerlen.
2e pr. aardrk., 2e pr. scheik., pr. 5 verm.
1e verm. handt., 2e verm. eng., 2e verm. alg. gesch.,
4e verm. kerk. gesch., 4e verm. gr.

Arnaud Quadvlieg, van Kerkrade.
1e pr. ned., pr. 4 verm.
1e verm. godsd., 1e verm. vad. gesch., 2e verm.
lat., 4e verm. stelk.

Frans Pagen, van Schinveld.
2e pr. fr.
1e verm. aardrk., 4e verm. vad. gesch., 4e verm.
alg. gesch.

Jo Gijsen, van Sittard.
1e pr. alg. gesch.
2e verm. vad. gesch., 3e verm. gr.

Jacques Snijders, van Stramproy.
1e verm. fr., 2e verm. aardrk., 4e verm. godsd.

Gerard Quaedvlieg, van Maastricht.
1e verm. stelk., 1e verm. meetk., 2e verm. handt.

Leo Oyen, van Horn.
2e verm. meetk., 3e verm. godsd.

Koen Linssen, van Swalmen.
3e verm. kerk. gesch., 3e verm. meetk.

Pierre Smeets, van Bunde.
1e verm. kerk. gesch.

Pierre Verkoijen, van Venlo.
1e verm. meetk.

Gerrit Timmermans, van Blerick.
2e verm. gr.

Jos. Turlings, van Echt.
3e verm. stelk.

Harry Rings, van Limmel.
3e verm. alg. gesch.

TWEDE KLAS.

1ste Afd.

Leo van Els, van Wanssum.

Alg. pr., 1e pr. gr., 1e pr. lat., 1e pr. vad. gesch.,
1e pr. alg. gesch., 1e pr. stelk., 1e pr. meetk., 2e pr.
ned., 2e pr. fr., pr. 4 verm.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. eng., 2e verm.
godsd., 2e verm. nat. hist.

Frans Bors, van Tegelen.

1e pr. godsd., 1e pr. ned., 2e pr. bijb. gesch., 2e pr. vad. gesch., 2e pr. nat. hist.
2e verm. alg. gesch., 3e verm. eng.

Jan Aerts, van Grubbenvorst.

2e pr. gr., 2e pr. ned., 2e pr. aardrk., pr. 6 verm.
1e verm. vad. gesch., 1e verm. meetk., 2e verm. fr.,
2e verm., eng., 3e verm. nat. hist., 4e verm. godsd.

Matthieu Fleischeuer, van Ophoven.

1e pr. fr., pr. eng., 2e pr. lat.
2e verm. gr., 4e verm. aardrk.

Tonny Busch, van Ophoven.

pr. handt., 2e pr. alg. gesch., pr. 5 verm.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. gr., 1e verm. stelk.,
2e verm. ned., 3e verm. aardrk.

Hub. Brentjens, van Haelen.

2e pr. stelk., 2e pr. meetk., pr. 5 verm.
1e verm. gr., 1e verm. lat., 1e verm. nat. hist., 3e
verm. ned., 3e verm. fr.

Gee Janssen, van Afferden.

1e pr. nat. hist., 2e pr. godsd.
1e verm. meetk., 1e verm. handt., 2e verm. aardrk.

Herman Drenth, van Kerkrade.

1e pr. bijb. gesch., 2e pr. vad. gesch.
1e verm. godsd., 4e verm. alg. gesch.

Willy van Dijk, van Weert.

pr. eng., 2e pr. fr.

Simon Cloodt, van Heerlerbaan.

pr. 4 verm.
2e verm. lat., 2e verm. vad. gesch., 2e verm. stelk.,
3e verm. eng.

Hub. Aen de Kerk, van Stramproy.

1e verm. gr., 3e verm. fr.

Hubert Carboex, van Ulestraten.

1e verm. aardrk.

Toine Crousen, van Heerlerheide.

3e verm. bijb. gesch.

TWEEDE KLAS.**2de Afd.****Giel Kiggen, van Tungalroy.**

Alg. pr., 1e pr. gr., 1e pr. lat., 1e pr. stelk., 2e
pr. fr.
1e verm. eng., 2e verm. ned., 4e verm. meetk.

Leo Hausmans, van Pey.

1e pr. ned., 1e pr. fr., 2e pr. godsd., 2e pr. gr.,
2e pr. vad. gesch., pr. 5 verm.
1e verm. alg. gesch., 1e verm. stelk., 1e verm.
aardrk., 2e verm. eng., 2e verm. meetk.

Hub. Korsten, van Grubbenvorst.

1e pr. vad. gesch., 1e pr. alg. gesch., 2e pr. lat., 2e
pr. eng., 2e pr. aardrk.
2e verm. godsd., 3e verm. ned.

Piet Janssen, van Ubbergen.

1e pr. nat. hist., 2e pr. alg. gesch., pr. 8 verm.
1e verm. lat., 2e verm. fr., 2e verm. eng., 2e verm.
aardrk., 3e verm. godsd., 3e verm. bijb. gesch., 3e
verm. stelk., 4e verm. gr.

Pierre Hennen, van Munstergeleen.

1e pr. bijb. gesch., 2e pr. ned., pr. 6 verm.
1e verm. vad. gesch., 2e verm. eng., 2e verm. nat.
hist., 3e verm. godsd., 3e verm. lat., 3e verm. meetk.

Paul van der Horst, van Roermond.

1e pr. meetk., 2e pr. stelk., pr. 5 verm.
1e verm. handt., 2e verm. bijb. gesch., 3e verm.
nat. hist., 4e verm. lat., 4e verm. vad. gesch.

Harry Grubben, van Maasbree.

1e pr. godsd., 2e pr. lat.
2e verm. gr., 2e verm. eng., 4e verm. bijb. gesch.

Henk Henssen, van Schaesberg.

1e pr. eng., 2e pr. gr.
1e verm. ned., 3e verm. aardrk.

Leo Kellenaers, van Tegelen.

pr. handt., pr. 6 verm.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. meetk., 1e verm.
nat. hist., 2e verm. vad. gesch., 2e verm. alg. gesch.,
4e verm. ned.

Louis Grubben, van Maasbree.

1e pr. aardrk.
3e verm. gr., 4e verm. lat., 4e verm. alg. gesch.

Paul Jaeger, van Vaals.

2e pr. meetk.
4e verm. gr., 4e verm. lat.

Kurt Husmann, van Vaals.

2e pr. nat. hist.
2e verm. eng., 2e verm. stelk.

Joseph Jongen, van Simpelveld.

1e verm. fr., 3e verm. vad. gesch.

Herman Hecker, van Montfort.

2e verm. lat., 4e verm. fr.

Jacques Heijmans, van Stramproy.

3e verm. alg. gesch., 4e verm. fr.

Willy Janssen, van Panningen.

4e verm. aardrk., 4e verm. nat. hist.

Eddy Goessens, van Gronsveld.

3e verm. fr.

TWEEDE KLAS.

3de Afd.

Jan Merckx, van Amstelveen.

Alg. pr., pr. stelk., 2e pr. gr., 2e pr. lat., 2e pr. fr.,
2e pr. vad. gesch., 2e pr. aardrk., 2e pr. nat. hist.,
pr. 4 verm.

1e verm. bijb. gesch., 2e verm. ned., 3e verm.
godsd., 3e verm. alg. gesch.

Jo Ploum, van Chèvremont.

1e pr. lat., pr. ned., 2e pr. godsd.

4e verm. gr., 4e verm. fr., 4e verm. eng.

Hub. Meijers, van Rothem.

1e pr. gr., 2e pr. lat., 2e pr. eng.

2e verm. bijb. gesch., 2e verm. fr.

Jan van Riel, van Arcen.

1e pr. godsd., 1e pr. bijb. gesch., 1e pr. alg. gesch.

Matthieu Lenssen, van Stein.

1e pr. vad. gesch., 1e pr. aardrk.

1e verm. ned., 2e verm. alg. gesch., 5e verm. lat.

Theo Neefs, van Roermond.

1e pr. nat. hist., 2e pr. alg. gesch.

1e verm. aardrk., 2e verm. godsd., 3e verm. vad.
gesch.

Piet Omloo, van Echt.

1e pr. fr., pr. 6 verm.

1e verm. lat., 1e verm. eng., 2e verm. alg. gesch.,
2e verm. aardrk., 3e verm. gr., 3e verm. ned.

Leo Oudenhoven, van Venray.

2e pr. bijb. gesch., pr. 4 verm.

1e verm. meetk., 2e verm. gr., 2e verm. eng., 3e
verm. lat.

Ton Naus, van Nunhem.

1e pr. meetk.

1e verm. vad. gesch.

Herman Rieter, van Maashees.

pr. 7 verm.

1e verm. godsd., 1e verm. alg. gesch., 1e verm.
handt., verm. stelk., 2e verm. meetk., 4e verm. lat.,
4e verm. aardrk.

Harry Peerlings, van Tungelroy.

pr. 5 verm.

1e verm. gr., 3e verm. fr., 3e verm. eng., 3e verm.
aardrk., 6 verm. lat.

Piet Magusin, van Stein.

1e verm. lat., 2e verm. vad. gesch., 4e verm. bijb.
gesch.

Jan Lejeune, van Maastricht.

1e verm. fr., 1e verm. eng.

Jan Nijskens, van Arcen.

4e verm. godsd.

TWEEDE KLAS.

4de Afd.

Henri Smits, van Middelaar.

Alg. pr., 1e pr. godsd., 1e pr. gr., 1e pr. lat., 1e pr.
ned., 1e pr. fr., 1e pr. eng., 1e pr. stelk., 2e pr. vad.
gesch., 2e pr. nat. hist.

2e verm. meetk.

Wim Rongen, van Heerlen.

1e pr. nat. hist., 2e pr. lat., 2e pr. fr., 2e pr. stelk.,
pr. 9 verm.

1e verm. ned., 1e verm. eng., 1e verm. gr., 1e verm.
vad. gesch., 1e verm. meetk., 2e verm. alg. gesch.,
4e verm. godsd., 4e verm. bijb. gesch., 4e verm.
aardrk.

Harry Willems, van Maastricht.

1e pr. bijb. gesch., 1e pr. vad. gesch., 1e pr. alg.
gesch., 1e pr. aardrk., 2e pr. fr., pr. 5 verm.

1e verm. godsd., 2e verm. gr., 3e verm. lat., 3e
verm. nat. hist., 4e verm. eng.

Hub. Titulaer, van Venlo.

1e pr. meetk., 1e pr. aardrk., 2e pr. godsd., 2e pr.
bijb. gesch.

1e verm. stelk., 4e verm. nat. hist.

Hans van Wersch, van Molenberg (Heerlen)

2e pr. gr., 3e pr. lat., pr. 6 verm.

1e verm. alg. gesch., 2e verm. ned., 2e verm. fr.,
3e verm. stelk., 3e verm. aardrk., 4e verm. eng.

André Widdershoven, van Nieuwstadt.

2e pr. eng., 2e pr. alg. gesch., pr. 4 verm.

2e verm. lat., 2e verm. nat. hist., 4e verm. fr., 4e
verm. vad. gesch.

Frans Seerden, van Laar (Weert).

2e pr. ned., pr. 8 verm.

1e verm. lat., 1e verm. vad. gesch., 1e verm. aardrk.,
1e verm. nat. hist., 2e verm. godsd., 3e verm. eng.,
3e verm. meetk., 3e verm. alg. gesch.

Fons Tijssen, van Roermond.

2e pr. meetk.

1e verm. vad. gesch., 3e verm. ned., 4e verm.
aardrk.

Harry Valk, van Blerick.

1e verm. bijb. gesch., 1e verm. aardrk., 3e verm.
godsd.

Hans Smeets, van Nederweert.

2e verm. bijb. gesch., 3e verm. fr., 4e verm. aardrk.

Giel Schreurs, van Weert.

2e verm. eng., 3e verm. bijb. gesch.

Frans Voncken, van Berg en Terblijt.

2e verm. stelk.

Wim Robbertz, van Kerkrade.

3e verm. alg. gesch.

Piet Theuws, van Venray.

4e verm. ned.

Frans Vroemen, van Geleen.

4e verm. stelk.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Bennie Geurts, van Maastricht.

Alg. pr., 1e pr. lat., 1e pr. ned., 1e pr. fr., 1e pr. stelk., 2e pr. aardrk.

2e verm. bijb. gesch.

Ferdie Konings, van Baarlo.

Alg. pr., 2e pr. gesch., 3e pr. lat., pr. 5 verm.

1e verm. godsd., 1e verm. fr., 1e verm. stelk., 1e verm. nat. hist., 3e verm. ned.

Wim Dirks, van Eygelshoven.

1e pr. aardrk., 1e pr. nat. hist., 2e pr. godsd., 2e pr. bijb. gesch., 2e pr. ned.

1e verm. lat., 1e verm. fr., 1e verm. gesch.

Joseph Jans, van Heerlerheide.

1e pr. godsd., 1e pr. bijb. gesch., 2e pr. stelk., pr. 4 verm.

2e verm. lat., 2e verm. nat. hist., 4e verm. ned., 4e verm. fr.

Paul Pisters, van Voerendaal.

pr. gesch., 2e pr. nat. hist.

3e verm. godsd., 3e verm. fr., 4e verm. lat.

Eugène Honée, van Meerssen.

2e pr. lat., pr. 5 verm.

1e verm. ned., 1e verm. gesch., 2e verm. stelk., 2e verm. aardrk., 4e verm. fr.

Joseph Kuppens, van Kelpen.

2e pr. fr.

1e verm. bijb. gesch., 4e verm. lat.

Willem Hanssen, van Spekholzerheide.

pr. 4 verm.

1e verm. aardrk., 3e verm. godsd., 4e verm. bijb. gesch., 4e verm. stelk.

Theo Frijns, van Beek (L.).

pr. 4 verm.

2e verm. lat., 2e verm. ned., 3e verm. stelk., 3e verm. aardrk.

Patric Creyghton, van Terwinselen.

1e verm. stelk., 2e verm. godsd., 3e verm. bijb. gesch.

Aloys Hamers, van Rothem.

4e verm. lat., 4e verm. aardrk.

Piet Baltus, van Stein.

1e verm. handt., 1e verm. voordr.

EERSTE KLAS.

2de Afd.

Piet Tunissen, van Leveroy.

Alg. pr., 1e pr. stelk., 2e pr. ned., pr. 5 verm.

1e verm. gesch., 1e verm. nat. hist., 2e verm. godsd., 2e verm. lat., 4e verm. fr.

Matthieu Schlijper, van Chèvremont.

1e pr. lat., 1e pr. ned., 2e pr. bijb. gesch., 2e pr. fr.

1e verm. voordr., 2e verm. stelk., 3e verm. godsd.

Joseph van Laar, van Voerendaal.

1e pr. stelk., 2e pr. gesch., 2e pr. aardrk., 2e pr. nat. hist.

1e verm. bijb. gesch.

Henri Meertens, van Nuth.

1e pr. fr., pr. handt., pr. 6 verm.

1e verm. godsd., 2e verm. ned., 2e verm. aardrk., 3e verm. bijb. gesch., 3e verm. stelk., 4e verm. gesch.

Jan Linke, van Voerendaal.

1e pr. bijb. gesch., 1e pr. gesch.

1e verm. aardrk., 3e verm. lat., 4e verm. ned.

Harry Theunissen, van Horst.

1e pr. aardrk., 1e pr. nat. hist.

2e verm. gesch., 3e verm. lat., 4e verm. stelk.

Jos. Schreurs, van Nuth.

2e pr. godsd., 2e pr. lat.

3e verm. fr., 3e verm. voordr., 4e verm. bijb. gesch.

Hans van den Berg, van Maastricht.

3e pr. voordr.

1e verm. ned., 2e verm. bijb. gesch., 3e verm. nat. hist.

Jan Leenen, van Roermond.

1e pr. godsd.

2e verm. voordr.

Frans Stoks, van Posterholt.

pr. 7 verm.

1e verm. lat., 1e verm. fr., 1e verm. stelk., 2e verm. nat. hist., 3e verm. ned., 3e verm. gesch., 3e verm. aardrk.

Wijnand Wijnen, van Hegelsom.

1e verm. handt., 4e verm. nat. hist.

Sjef Vermeeren, van Maastricht.

2e verm. fr.

Pierre Rousseau, van Maastricht.

4e verm. godsd.

EERSTE KLAS.

3de Afd.

Chris Scheenen, van Ospel.

Alg. pr., 1e pr. lat., 1e pr. ned., 1e pr. fr., 1e pr. stek., 1e pr. aardrk., 2e pr. godsd.

3e verm. alg. gesch., 4e verm. bijb. gesch., 4e verm. nat. hist.

René Lamberigts, van Hunsel.

1e pr. godsd., 2e pr. ned., 2e pr. vad. gesch., 2e pr. alg. gesch., 2e pr. stek.

1e verm. lat., 2e verm. fr., 2e verm. bijb. gesch.

Leo Kluts, van Maastricht.

1e pr. vad. gesch., 1e pr. alg. gesch., pr. handt., 2e pr. lat., pr. 4 verm.

1e verm. ned., 1e verm. nat. hist., 3e verm. godsd., 3e verm. fr.

Martin Claessens, van Hushoven (Weert).

1e pr. bijb. gesch., 1e pr. nat. hist., 2e pr. aardrk., pr. 4 verm.

1e verm. alg. gesch., 3e verm. vad. gesch., 4e verm. lat., 4e verm. ned.

Bert van den Hoven, van Passart (Hoensbr.).

2e pr. nat. hist., pr. 8 verm.

1e verm. godsd., 1e verm. bijb. gesch., 1e verm. ned., 1e verm. vad. gesch., 2e verm. lat., 2e verm. aardr., 3e verm. stek., 4e verm. alg. gesch.

Jan Vaes, van Roggel.

3e pr. lat., pr. 4 verm.

1e verm. fr., 2e verm. godsd., 2e verm. vad. gesch., 3e verm. nat. hist.

Jacques Turlings, van Pey.

2e pr. fr.

3e verm. bijb. gesch., 3e verm. lat., 4e verm. stek.

Fons Kessels, van Grathem.

2e pr. bijb. gesch.

3e verm. ned., 5e verm. lat.

Willy Gerards, van Tegelen.

1e verm. aardrk., 4e verm. ned., 6e verm. lat.

Theo van Neerven, van Roermond.

2e verm. alg. gesch., 4e verm. aardrk.

Harry Jorissen, van Heel.

3e verm. aardrk., 4e verm. godsd.

Hubert Dumont, van Terwinselen.

1e verm. stek.

Theo Janssen, van Baarlo.

2e verm. nat. hist.

EERSTE KLAS.

4de Afd.

Jan Rompen, van Vijlen.

Alg. pr., 1e pr. bijb. gesch., 1e pr. alg. gesch., 1e pr. aardrk., 1e pr. nat. hist., 2e pr. ned., 2e pr. vad. gesch., 2e pr. stek., 3e pr. lat.

2e verm. godsd., 2e verm. fr.

Geert Vullings, van Well.

Alg. pr., 1e pr. godsd., 1e pr. ned., 2e pr. stek., 2e pr. nat. hist., pr. 5 verm.

1e verm. vad. gesch., 1e verm. alg. gesch., 1e verm. aardrk., 2e verm. bijb. gesch., 4e verm. fr.

Jos. Backhuis, van Stein.

1e pr. stek., 2e pr. lat., 2e pr. nat. hist., pr. 4 verm.

2e verm. ned., 2e verm. vad. gesch., 2e verm. aardrk., 3e verm. fr.

Toon Janssen, van Eindhoven.

1e pr. vad. gesch., 1e pr. aardrk., 2e pr. bijb. gesch.

3e verm. alg. gesch.

Piet Winkelmolen, van Grubbenvorst.

1e pr. lat., 1e pr. fr.

1e verm. ned., 2e verm. stek.

Willy Plum, van Lauradorp.

2e pr. godsd., pr. 4 verm.

1e verm. bijb. gesch., 1e verm. alg. gesch., 3e verm. aardrk., 4e verm. vad. gesch.

Jean Schepers, van Stein.

2e pr. fr.

4e verm. godsd.

Niek van Eijs, van Heerlen.

2e pr. alg. gesch.

4e verm. aardrk.

Wim Wolters, van St. Odiliënberg.

pr. 4 verm.

1e verm. godsd., verm. lat., 3e verm. ned., 4e verm. fr.

Wiro Zijlstra, van Chèvremont.

3e verm. godsd., 3e verm. vad. gesch., 3e verm. alg. gesch.

Joseph Troisfontaine, van Sibbe-IJzeren.

4e verm. ned., 4e verm. fr.

Pierre Smeets, van Schaesberg.

1e verm. fr.

Voorbereidende Klas.

1ste Afd.

Frans Steegh, van Leveroy.

Alg. pr., 1e pr. bijb. gesch., 1e pr. ned., 1e pr. lat., 1e pr. rek., 2e pr. aardrk., 2e pr. handt.

1e verm. fr., 3e verm. zang, 4e verm. vad. gesch.

Jean Dupont, van Gronsveld.

1e pr. aardrk., 2e pr. rek.

1e verm. fr., 2e verm. lat., 2e verm. vad. gesch.

Jo Cleophas, van Steyl.

1e pr. zang, 2e pr. lat.

1e verm. handt., 2e verm. fr., 4e verm. godsd.

Nico Rademakers, van Stein.

1e pr. handt., 2e pr. ned.
1e verm. zang, 4e verm. rek.

Piet Cox, van Brunssum.

2e pr. fr., pr. 4 verm.
1e verm. bijb. gesch., 2e verm. godsd., 2e verm.
ned., 3e verm. vad. gesch.

Jo Heiligers, van Schimmert.

1e pr. fr.
1e verm. ned., 1e verm. vad. gesch.

Heiny Sieben, van Schimmert.

1e pr. godsd.
2e verm. zang, 2e verm. handt.

Matthieu Limpens, van Spaubeek.

2e pr. bijb. gesch.
1e verm. rek., 3e verm. godsd.

Joseph Daemen, van Hoensbroek.

1e pr. vad. gesch.
1e verm. aardrk.

Hubert Eijssen, van Schimmert.

2e pr. vad. gesch.
3e verm. handt.

Frans Frissen, van Schimmert.

2e pr. godsd.

Jan Voncken, van Vaesrade.

2e pr. zang.

Jean Bollen, van Limmel.

2e pr. voordr.

Frans Janssen, van Brunssum.

2e verm. bijb. gesch., 3e verm. rek., 4e verm. handt.

Alfons Martens, van Schimmert.

1e verm. godsd., 3e verm. lat.

Leo Notermans, van Schandelen (Heerlen).

1e verm. zang, 2e verm. rek.

Ben van Dijck, van Bergen (L.).

2e verm. aardrk., 4e verm. lat.

Piet Sillekens, van Leveroy.

3e verm. bijb. gesch., 3e verm. lat.

Jules Houtvast, van Schinnen.

3e verm. ned., 4e verm. fr.

Hans Hanssen, van Chèvremont.

1e verm. lat.

Piet Geelen, van Beegden.

3e verm. fr.

Leo van Ool, van Pey.

4e verm. bijb. gesch.

Jan Bischoff, van Vaals.

4e verm. aardrk.

Voorbereidende Klas.

2de Afd.

Pierre Probst, van Tegelen.

Alg. pr., 1e pr. bijb. gesch., 1e pr. fr., 2e pr.
godsd., 2e pr. rek., 2e pr. vad. gesch., 2e pr. natk.
1e verm. ned., 2e verm. zang.

Harry Smits, van Venlo.

Alg. pr., 1e pr. ned., pr. 5 verm.
1e verm. godsd., 2e verm. natk., 3e verm. lat.,
3e verm. vad. gesch., 4e verm. fr.

Guillaume Haenen, van Breust.

1e pr. godsd., 1e pr. aardrk.; 2e pr. bijb. gesch.,
pr. 4 verm.

1e verm. rek., 1e verm. natk., 3e verm. zang, 4e
verm. vad. gesch.

Kees Brekelmans, van Scharn.

1e pr. vad. gesch., 1e pr. zang, pr. 4 verm.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. lat., 3e verm. aardrk.,
4e verm. godsd.

Joseph Rutten, van Heel.

1e pr. natk., 2e pr. lat.
1e verm. aardrk., 2e verm. godsd., 3e verm. rek.

Felix Peters, van Geleen.

1e pr. rek., 2e pr. aardrk.
1e verm. ned., 2e verm. bijb. gesch.

Henk Lem, van Mook.

1e pr. lat., 2e pr. ned.
3e verm. godsd.

Paul Menge, van Venlo.

2e pr. zang, pr. 4 verm.
1e verm. fr., 1e verm. lat., 2e verm. rek., 4e verm.
ned.

Gerard Damen, van Maasniel.

2e pr. fr.

Jan Houben, van Meterik.

pr. 5 verm.
1e verm. vad. gesch., 1e verm. natk., 2e verm. fr.,
3e verm. ned., 4e verm. lat.

Hubert Dings, van Tegelen.

1e verm. aardrk., 3e verm. zang, 4e verm. rek.

Sjef Vrolijk, van Passart.

1e verm. zang.

Alex Albers, van Gennep.

2e verm. vad. gesch.

Antoon Willems, van Chèvremont.

2e verm. natk.

Frans Poeth, van Tegelen.

3e verm. fr.

Eddy Vliegen, van Gulpen.

3e verm. aardrk.

Personalia 1947-1948

De H. Priesterwijding ontvingen:

Willem Berden.
 Jan Bonnemayers.
 Piet Coenen.
 Leo Haanen.
 Jan Haenen.
 Antoon Henssen.
 Harry Houben.
 Joseph Leën.
 Gerard Lucassen.
 Hubert Meessen.
 Joseph Mertens.
 Leo van der Meulen.
 Sjef Narinx.
 Martinus Niessen.
 Piet Pörteners.
 Joseph Robbertz.
 Paul Sliwa.
 Hubert Vroomen.
 Jean Wijsen.
 Hein van der Zander.
 van het Bisdom Roermond.
 Wim Janssen.
 van het Bisdom 's-Hertogenbosch.
 Theo Görtz S. M. A. (1943).
 van de Societeit der Afr. Missiën.
 Jan Baeten S.J. (1946).
 Eddy Krekelberg S.J. (1947).
 Henk Wakkers S.J. (1947).
 van de Orde der Jezuïeten.

*De volgende examens werden afgelegd: **

R. K. Universiteit Nijmegen:

H. W. G. Huis in 't Veld, doct. ex. kl. lett.
 S. J. R. Rameckers, promotie lett. en wijsbeg.
 G. C. J. Beiten Pr., cand. ex. klass. lett.
 J. J. W. Augustus, cand. ex. rechten.
 F. H. H. Roex, cand. ex. Germ. lett. (Duits).
 J. L. Matti, cand. ex. rechten.
 W. J. Th. Peters, doct. ex. klass. lett.
 C. E. Schelfhout, doct. ex. rechten.

W. J. G. Heyltjes, cand. ex. rechten.
 G. Storms, promotie lett. en wijsbeg. c.l.
 E. G. G. M. Rutten, doct. ex. rechten.
 P. H. van Rijswijck Pr., promotie lett. en wijsbeg.
 S. L. J. Kerpen, cand. ex. rechten.
 P. J. Willems, cand. ex. psychol. c.l.
 L. Th. J. M. Gubbels Pr., doct. ex. klass. lett.

Universiteit Leiden:

D. Wintgens, artsex. 1e d.
 W. E. de Haes, cand. ex. med.
 L. H. C. Hulsman, doct. ex. rechten.
 H. H. Baggen, doct. ex. med. 1e d.
 J. J. Cobben, cand. ex. med.

Universiteit Utrecht:

M. F. J. van Sambeek, doct. ex. med. 2e d.
 L. E. J. Snijders, semi-artsex.
 L. A. R. Starmans, doct. ex. med. 2e d.
 E. Ph. J. Snijders, semi-artsex.
 H. P. J. Motké, apoth. ex. 2e d.
 W. L. M. Geilenkirchen, cand. ex. biologie.
 P. H. Loyson, tandartsex.
 F. B. M. Verhey, cand. ex. med.
 R. M. Olislagers, artsex.
 H. W. J. Verhey, artsex.
 J. A. Pinckaers, semi-artsex.
 W. A. M. Adriaansens, cand. ex. med.
 A. H. J. Cremers, cand. ex. med.
 G. J. H. M. Stroy, cand. ex. med.
 J. B. A. Essink, cand. ex. rechten.
 A. W. J. Motké, artsex.
 Ed. L. M. van Loo, theor. tandheelk. 1e d.
 H. Mous, tandartsex.
 F. J. Vonhoegen, theor. tandheelk. 1e d.
 J. J. C. van Well, semi-artsex.
 A. J. Geelen, cand. ex. veeartsenijk.
 H. Burger, tandartsex.
 P. M. A. Willemse, doct. ex. med.
 J. Th. J. Voorpool, semi-artsex.
 J. J. van Oldenbeek, cand. ex. med.
 H. P. M. Litjens Pr., cand. ex. soc. geogr.
 A. H. M. Welp, doct. ex. wis-en nat.k.
 H. M. H. L. Horbach, veeartsex.
 C. M. G. Vorage, cand. ex. med.

*) De examenlijst is afgesloten op 15 Juli. Oud-leerlingen worden verzocht opgave van door hen afgelegde examens te zenden aan Redactie van Rolduc's Jaarboek te Rolduc.

A. E. G. M. Weyenborg, artsex.
R. C. Wennekers, semi-artsex.

Universiteit Groningen:

Th. A. M. van Wessem, semi-artsex.
C. J. M. Willemse, semi-artsex.
W. P. Stoltz, semi-artsex.
B. E. Dechesne, cand. ex. wis- en natk.
J. P. Jaartsveld, semi-artsex.
H. M. ten Berge, promotie klass. lett.
H. J. J. Veeger, artsex.
H. H. Lemmens Pr., cand. ex. wis- en natk.
A. C. Schweigmann, semi-artsex.
A. H. M. Habets, artsex.

Universiteit Amsterdam:

C. C. S. M. Wijffels, doct. ex. med.
L. M. J. Nijst, doct. ex. med.
F. F. H. M. van den Assum, doct. ex. med.
H. H. R. Coppes, prop. ex. med.
A. M. F. B. Crousens, cand. ex. med.
C. L. B. J. Feitz, cand. ex. med.
M. J. Th. M. Jaspers, semi-artsex.
P. A. Th. Jaspers, cand. ex. pharm.
C. H. Juten, prop. ex. med.
J. W. Leijgraaf, cand. ex. med.
T. E. Sijpkens, prop. ex. med.
R. M. W. E. Tielens, cand. ex. med.
P. A. Th. Jaspers, doct. ex. pharm.

Techn. Hogeschool Delft:

H. J. M. E. Ramakers, prop. ex. bouwk. ing.
A. J. A. Hoefnagels, prop. ex. scheik. ing.
J. W. Lokin, ing. ex. werkt.k.
G. J. M. van Ruitenbeek, cand. ex. werktb.-ing.
J. H. M. Wiertz, prop. ex. scheik. ing.
B. G. J. Könning, prop. ex. werkt. b. ing.
R. A. Kasper, cand. ex. electrot. ing.
J. C. A. Hoogenbosch, ing. ex. scheepsb.
W. C. A. van Heesewijk, prop. ex. bouwk. ing.

Landbouw Hogeschool Wageningen:

B. C. Bos, prop. ex.
A. H. Crijns, cand. ex. Ned. landb.
B. F. Gelhard, cand. ex. Ned. landb.
H. V. F. M. van Hapert, prop. ex.
J. J. G. van Waes, cand. ex. Ned. landb.
E. H. B. Puylaert, cand. ex. Ned. landb.
A. A. M. de Bruyckere, prop. ex.
A. W. N. J. Crijns, prop. ex.

P. H. J. Everts, cand. ex. Ned. landb.
Th. H. Hulshof, cand. ex. Ned. landb.
W. J. Scholtens, prop. ex.
F. N. Sikkes, ing. ex. Ned. landb.
P. P. J. Buck, ing. ex. Ned. landb.
J. A. F. Hulshof, cand. ex. Ned. landb.
Th. P. M. de Wit, cand. ex. trop. landb.
A. H. Crijns, ing. ex. Ned. landb.
H. A. J. Moors, ing. ex. Ned. landb.

R.K. Hogeschool Economische Wetenschappen Tilburg:

Mgr. Dr. H. A. Poels, Erepromotie.
H. A. M. Claerhoudt, prop. ex.
A. A. M. Rijcken, prop. ex.
M. G. Ch. Vaessen, prop. ex.
F. J. Vreuls, cand. ex.
F. C. Dirken, cand. ex.
B. J. F. M. Caminada, prop. ex.
M. E. H. Camps, doct. ex.
P. Emondts, cand. ex.
P. L. J. Huberts, cand. ex.
L. J. M. Piercy, cand. ex.
G. S. A. P. Coenen, cand. ex.
A. B. J. A. Nijdam, doct. ex.
B. S. van der Meer, cand. ex.
J. G. L. Werry, cand. ex.
H. J. Seelen, cand. ex.
K. W. Buck, cand. ex.
A. J. Hunink, cand. ex.
E. H. J. Vreuls, doct. ex.
A. H. M. Wentholt, doct. ex.
Th. A. Adriaansens, doct. ex.
P. W. Sorbi, doct. ex.

Universiteit Leuven:

J. J. F. Cremers, doct. ex. pol. en soc. wetensch.
L. J. H. Crijns, doct. ex. pol. en soc. wetensch. 1e d. m.c.l.
M. J. H. A. Schrijnemakers, doct. ex. psych. 1e d.
A. Hutschemakers, cand. ex. pol. en soc. wetensch.
L. J. H. Crijns, doct. ex. pol. en soc. wetensch. s.c.l.
J. J. F. Cremers, doct. ex. pol. en soc. wetenschap.
A. Hutschemakers doct. ex. pol. en soc. wetenschap.
M. H. J. Wijnen, promotie scheik. wetensch. c.l.

Angelicum Rome:

J. W. Bosch, doct. ex. philos. c.l.

Gregoriana Rome:

L. J. M. R. Hermans Pr., lic. ex. S. Theol. m.c.l. (1947).

Bijbelinstituut Rome:

J. M. A. Weterman, lic. ex. S. Script. m.c.l. (1947).

J. A. M. Weterman, doct. ex. S. Script. (1947).

L. J. M. R. Hermans, bacc. ex. S. Script. m.c.l.

Staatsinr. M.O.:

J. M. N. Beugels.

Geschiedenis M.O.:

A. B. J. Timmermans Pr.

Lich. Oef. M.O.:

P. H. van Hoef.

Notarieel ex. 2e d.:

J. J. M. de Vries.

Ex. alg. statist. B.:

Th. J. van Vlokhoven.

Eindex. Hogere orgelcursus afd. Kerkmuziek Conservat. Tilburg:

N. M. J. Zeyen m.l.

Werden benoemd

tot tit.-bischop van Birtha en tot coadjutor van de Bisschop van Roermond:

Dr. J. M. J. A. Hanssen, hoogleraar aan het Groot Seminarie te Roermond.

tot Gouverneur van Curaçao:

Ir. L. A. H. Peters, Landbouwrapraad bij de Nederl. Ambassade te Washington.

tot Geheim Kamerheer van Z. H. de Paus:

P. J. M. Jenneskens, Algem. Dir. van de K.A. en Dir. van het mannelijk jeugdwerk in het Bisdom Roermond.

J. G. van Rijt, Bisschoppelijk Inspecteur van het Nijverheidsonderwijs te Maastricht.

Prof. Dr. M. J. H. Cobbenhagen, Hoogleraar aan de R. K. Hogeschool voor Economische Wetenschappen te Tilburg.

Prof. Dr. F. L. R. Sassen, Hoogleraar aan de Universiteit te Leiden.

J. W. L. Damen, Vice-rector van het Nederl. College te Rome.

J. J. Fr. Ingendaal, Pastoor-deken te Maastricht.

tot Kanunnik van het Kathedraal Kapittel van het Bisdom Roermond:

Ir. J. H. H. Bemelmans, Pastoor-deken te Heerlen.

M. P. J. Strijkers, Pastoor-deken te Venlo.

tot Ere-kanunnik van het Kathedraal Kapittel van het Bisdom Roermond:

J. M. Souren, Pastoor-deken van Weert.

tot deken van Nijmegen:

C. J. van Dijk, Pastoor te Nijmegen.

tot hoogleraar in de psychologie aan de Universiteit te Leiden:

Dr. A. M. J. Chorus, Lector aan de R. K. Universiteit te Nijmegen.

tot hoogleraar aan het Groot Seminarie te Roermond:

L. H. Pelzer.

tot Voorzitter van de Onderwijsraad afd. H.O.:

Mgr. Prof. Dr. F. L. R. Sassen, Hoogleraar aan de Universiteit te Leiden.

tot Lid van de Onderwijsraad afd. V.H. en M.O.:

Mr. F. J. C. M. Op de Coul, Directeur van het Bisschoppelijk College te Sittard.

tot Directeur van het Rijksmuseum voor Volkskunde te Arnhem:

Dr. Win. Roukens, Privaat-docent aan de R. K. Universiteit te Nijmegen.

tot Directeur van de R.K. M.M.S.:

te Kerkrade: P. J. A. Eck, Leraar te Rolduc.
te Sittard: Drs. M. H. J. Zeyen, Leraar te Baarn.

tot assistent aan de R. K. Universiteit te Nijmegen:

Drs. A. A. V. Tummers.

tot lid van de Nederl. Maatschappij voor Letterkunde:

F. J. A. Schleiden, Pastoor te Kerkrade-Holz.

tot Groot-Officier in de Orde van Oranje-Nassau:

Mgr. Dr. H. A. Poels, Oud-Hoofdaalmoezenier van de arbeid in het Bisdom Roermond.

tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw:

Dr. W. J. Drosen, Lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Mr. E. J. M. H. Bolsius, lid van de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland.

Prof. Mr. B. Hermesdorf, Hoogleraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen.

tot Officier in de Orde v. Oranje-Nassau:

Ir. J. H. C. A. P. Timmermans, Oud-rijksveeteeltconsulent te Roermond.

Dr. A. H. Versondert, Leraar aan het Bisschoppelijk College te Roermond.

J. M. Souren, Pastoor-deken van Weert.

P. J. A. Moors, Directeur van het Bisschoppelijk College te Weert.

tot lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal:

Mr. Th. R. J. Wijers, Vice-president van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch.

Ir. H. J. M. Verhey, Directeur van de Landbouwwinterschool te Didam.

Mr. B. M. Berger, Burgemeester te Venlo.

tot lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal:

H. J. M. Dassen.

Dr. W. J. Drosen.

tot Burgemeester van Schimmert:

Mr. H. M. A. J. Spuisers.

Werden begiftigd met de Médaille Commémorative Française de la guerre 1939—1945 avec barette Libération:

H. P. Houben, Kapelaan te Epen (posth.).

L. M. Penders, Kapelaan te Gulpem (posth.).

L. van den Dungen, Kapelaan te Breust.

OVERLEDENEN.

(achter de naam zijn de jaren aangegeven waarin zij als leerling op Rolduc verbleven).

Hubert J. M. Suilen (1940—1941). † 29 December 1944 te Neuengamme (concentratiekamp).

Prof. Dr. Frans A. H. Schreinemakers (1880—1882), oud-hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden. † 20 Februari 1945 te Roermond.

P. Henri Cupers (1880—1884), oud-hoofd van de L. School te Herkenbosch. † 10 October 1946 te Herkenbosch.

J. Frans H. Stroux (1879—1883), oud-hoofd van de L. School te Stramproy. † 31 Mei 1947 te Stramproy.

Michel C. P. Roelofs (1937—1940 en 1944—1947), leerling van Rolduc. † 5 Augustus 1947 te 's-Gravenhage.

Antoon M. C. N. van Dijk (1916—1921). † 11 Augustus 1947 te Eindhoven.

L. Jozef Thijssen (1941—1942), seminarist. † 21 Augustus 1947 te Nuth.

Pius M. S. Everts (1873—1876). † 30 Augustus 1947 te Nijmegen.

F. Antoon van Dijk (1900—1902), em.-leraar van het Bisschoppelijk College te Weert. † 22 October 1947 te Rome.

M. A. Hubert Durlinger (1912—1914), em.-pastoor te Posterholt. † 23 November 1947 te Heerlen.

P. Hubert Vaessen (1890—1899), em.-pastoor te Voerendaal. † 27 November 1947 te Hulsberg.

Leonardus C. Dongelmans (1935—1940), sergeant pag. peleton van de ondersteuningscompagnie. † gesneuveld 2 December 1947 te Keratjasa (Indonesië).

Joseph M. R. F. Beckers (1893—1897), oud-directeur van het gemeentelijk slachthuis te Venlo, Ridder in de Orde van Oranje Nassau, Chevalier de la Croix de mérite agricole. † 5 December 1947 te Venlo.

M. W. H. Victor Roebroek (1878—1886), em.-pastoor te Schimmert. † 11 December 1947 te Valkenburg (L.).

- Engelbert Gefken (1894—1896), notaris te Amsterdam. † 20 Januari 1948 te Amsterdam.
- Mathias F. Vrancken (1882—1884), rustend geneesheer te Weert, oud-lid van de Provinciale Staten van Limburg, begiftigd met de zilveren medaille de la reconnaissance française. † 4 Februari 1948 te Weert.
- August Pijls (1877—1882), oud-hoofd van de L. School te Bingelrade en Blerick. † Februari 1948 te Sevenum.
- P. P. Joseph Nicolaije (1894—1896), em.-pastoor-deken te Heerlen, Kanunnik van het Kathedrale Kapittel van het Bisdom Roermond, Officier in de Orde van Oranje Nassau, Ridder in de Orde van Polonia Restituta, Ridder in de Orde van de H. Sava van Joego-Slavië, Officier in de Kroonorde van Italië, begiftigd met het onderscheidingsteken van het Duitse Rode Kruis tweede klasse en met de gouden medaille der stad Heerlen. † 13 Februari 1948 te Heerlen.
- Pierre H. N. Esser C.I.C.M. (1904—1906), missionaris van Scheut. † 14 Februari 1948 te Peking.
- Joannes H. Hangx (1890—1892), pastoor te Susteren. † 18 Februari 1948 te Sittard.
- M. E. Guillaume A. Honée (1916—1918), pastoor te Margraten. † 26 Februari 1948 te Margraten.
- H. F. Jozef Welters (1903—1911), Directeur van de Distilleerderij „De Valk” te Maastricht. † 2 Maart 1948 te Maastricht.
- Father Henry Jansen C.S.J. (1887—1894), missionaris van Mill Hill. † 31 Maart 1948 te Miri (Sarawak).
- André M. J. H. Smits (1910—1912), leraar van Rolduc (1916—1948). † 14 April 1948 te Kerkrade.
- Hubert B. A. Steinhart (1895—1904), em.-pastoor te Vaesrade. † 28 April 1948 te Wessem.
- Mr. Paul M. J. E. Bloemarts (1869—1875), oud-president van de arr.-rechtbank te Breda, Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. † 29 April 1948 te 's-Gravenhage.
- Th. Cremers (1882—1884), Kanunnik van het Kathedrale Kapittel van het Bisdom Roermond, em.-pastoor-deken te Horst, Officier in de Orde van Oranje Nassau. † 12 Juni 1948 te Horst.
- L. J. Roumen (1925—1927), aalmoezenier van de arbeid te Maastricht. † 16 Juni 1948 bij Ettelbrueck (Luxemburg).
- J. Henri H. Stassen (1887—1891), pastoor te Oud-Valkenburg, Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, begiftigd met de Malteser ridderorde. † 10 Juli 1948 te Oud-Valkenburg.
- P. Joseph Martens (1888—1892), em. pastoor te Vlodrop. † 11 Juli te Roermond.

Ere-galerij van oud-Rolducse Helden

Tweede vervolg

Een tweetal oud-leerlingen die de heroïeke dood voor vaderland en levensovertuiging zijn gestorven, eisen de hun toekomstige plaats op in onze „Ere-galerij": *Hub Suilen* en *Leo Dongelmans*. Zij hebben elkander niet gekend: de eerste kwam op Rolduc toen de tweede het juist had verlaten. De bekroning van beider heldhaftig leven is door drie jaren gescheiden. Er liggen duizenden kilometers tussen de plaatsen, waar hun jonge toekomst-dromen bruut werden vernietigd. De een viel als gevangene, de ander als soldaat. Toch kunnen zij geen vreemden voor elkander zijn, omdat beiden hetzelfde ideaal hebben gediend.

HUB SUILEN.

Niet langer dan één jaar verbleef deze eenvoudige, stille jongen te Rolduc. Van 1940 tot '41 stond hij ingeschreven als leerling der A-afdeling van vier H.B.S. Na zijn vertrek uit ons huis is hij zes maal een concentratie-kamp binnengetrokken. Wat gaat er om in een mens die voor het eerst zijn stappen zet onder een onschuldig-uitziende, maar zwaar bewaakte poort, toegang gevend tot een „Lager"? „Arbeit macht frei" heeft hij gelezen. De ogen gaan hem weldra open. Hij ondervindt aan den lijve dat ingenieuze vinnigheids satanische camouflages zijn geworden, die mooie namen vinden voor onuitsprekelijk gemene wraakmethoden. Wat ondergaat een mens die weet, die deze „vrijmaking door arbeid" heeft ervaren? Een mens die andermaal, en weer, en weer gedreven wordt door zulk een poort naar de gruwel der verwoesting? De doelbewuste destructie van des Scheppers wonderwerk dat het lichaam is, om een vrije wil te buigen of te breken? „Wir haben es nicht gewusst", huichelden de Duitsers van 1945. Wij wisten het al in 1938 uit een boek „Die Moorsoldaten" van Langhoff. Hub Suilen wist het in 1942 uit de ervaring van een meest onbarmhartige realiteit. Hij passeerde zes maal zulk een poort. Met zijn

gevoelens van die ogenblikken heeft hij niemand ooit lastig gevallen. Maar dit staat vast: ook toen wilde hij een toekomst scheppen, trouw zijn, ongebroken blijven, leven.

In 1942 werd Hub opgeroepen om in Duitsland te gaan werken. Principieel-onverzettelijk als hij was, had hij daarop maar één antwoord; dat luidde: „Neen". De repliek van de S. D. was zijn arrestatie in het ouderlijk huis, 's nachts. De kinderen der duisternis plegen hun slag te slaan in de — voor hen — gevaarlose nachten. De eerste kamp-poort waar hun niets-vrezend slachtoffer — wat had het misdaan? — onder door gejaagd werd, lag in Amersfoort. Toen hij in Stuttgart eenzelfde poort zag, wist hij, wat hem te wachten stond. In de buurt van Berlijn passeerde hij de derde poort. Toen was er geen hoop meer in hem, zelfs geen twijfel meer over wat hem te wachten stond. Er bleef maar één redding mogelijk en die lag in de vlucht. Weloverwogen en rustig nam hij de kans waar, en slaagde. Na een lange, tocht, die een voortdurend trotseren van doodsgevaar betekende, bereikte hij de Nederlandse grens, bereikte hij de beschuttende zekerheid van zijn ouderlijk huis. De sporen van verdelgingssysteem en ontvluchting droeg hij pijnlijk in zijn lichaam: benen en voeten waren twee overgrote wonden. Toegewijde verzorging en rust deden hem langzaam herstellen.

Was hij roekeloos? Overschatte hij vermetel de betrekkelijke veiligheid van zijn geboorteplaats? Was het verraad actief? Men had hem signaleerd blijkens een oproep om zich te melden bij het gewestelijk Arbeids-Bureau. Hij verscheurde het papier, werd voorzigtiger, maar bleef thuis. De Sicherheits-Dienst sloeg andermaal toe: Hub werd ten tweeden male gearresteerd. Na zes weken cellulaire opsluiting volgde zijn transport met onbekende bestemming. Het bracht hem achter de kamp-poort van Ommen. Het raadselachtig sleuren van het Nazi-dier met zijn prooi voerde hem voor een met verrassing

en schrik herkende Lager-toegang, bij Amersfoort!

Bevrijdende troepen hadden onze grenzen overschreden: het monster legde de hakende klauw vaster in zijn buit en sleepte zijn slachtoffers naar het eigen hol. Op 15 September 1944, twee dagen vóór de bevrijding van zijn vaderstad Heerlen, stond Hub tussen ongetelde lotgenoten urenlang in stromende regen. Het verlossende mars-commando bleek de eindeloze rij te dirigeren naar een gereed-staande trein. Deze nam de massa menselijke wrakken slechts moeilijk op, maar bracht haar toch — althans grotendeels — in Neuengamme. Hub trad de laatste poort binnen; zij zou zijn hemelpoort worden. Op 29 December 1944 droegen anderen zijn afgestreden lichaam naar de rokende crematieovens. Zijn heldhaftige ziel had de enige uitweg gevonden, de weg naar omhoog. Hij was drie en twintig jaar oud.

Intussen had het front zich tussen hem en zijn familie geschoven, alle contact verhinderend. Na de nederlaag van Duitsland bleven alle nasporingen via Rode Kruis en radio zonder gevolg. Maanden verstreken voordat het officiële overlijdensbericht zijn dierbaren bereikte. Eén ooggetuige slechts heeft zich later gemeld om deze veelzeggende verklaring af te leggen: „Het is maar goed, dat zijn moeder hem op 't laatst niet meer gezien heeft”.

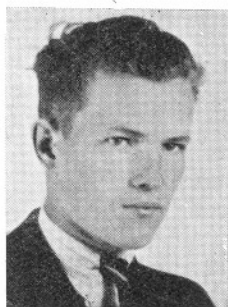
LEO DONGELMANS.

Het leven van Leo begint en eindigt in Nederlands Oost-Indië. Hij werd geboren op Java, te Tjimahi, 13 October 1919 en hij is gesneuveld op Java, 2 December 1947 te Kertajasa.

Door de vroegtijdige dood van zijn vader kwam hij in 1932 met moeder, zusjes en broer naar Nederland. De familie vestigde zich metterwoon in Abcoude. Het jaar 1935 bracht hem en zijn broer Nico op Rolduc, waar beiden de H.B.S. volgden.

Het is opmerkenwaardig dat Leo het „later” altijd zag als een soldatentoekomst. In de loop van zijn Rolducse tijd concreetiseerde zich dit verlangen: hij wilde zijn vaderland dienen als beroepsofficier van de Genie. Helaas, de ene teleurstelling volgde

de andere. Reeds vóór het eindexamen meldde hij zich als toekomstig kadet bij de Koninklijke Militaire Academie. Gekeurd en geschikt bevonden zag hij zijn plannen vernietigd nog voordat hem het toegang-gevend B-diploma kon worden uitgereikt: hij be kroonde zijn H.B.S.-studie in 1940, toen de

LEO DONGELMANS †

inval der Duitse horden elke Nederlandse officiers-carrière had onmogelijk gemaakt.

De Technische Hogeschool te Delft telde hem enige jaren onder haar studenten totdat het tekenen van de landsverraderlijke „loyaliteitsverklaring” werd geëist. Een soldaten-natuur als die van Leo kon dit zelfs niet in overweging nemen, noch ook het „aanmelden” voor het verrichten van werk in Duitsland. Hij weigerde en aanvaardde de consequenties daarvan: de onderduik. Niemand zal het verwonderen dat Leo contact kreeg met een verzetsgroep en dat hij daarvan een zeer actief lid werd. Ook dit had zijn consequenties: huiselijk leven heeft hij sindsdien niet meer gekend.

Het had er de schijn van dat het einde van de oorlog en de noodtoestand in Indië zijn oorspronkelijke plannen begunstigden. Natuurlijk behoorde hij tot de eerste vrijwilligers die een soldaten-contract voor Indië tekenden en nog in 1945 ging hij met 1-4-R.I. scheep om zijn geboorteland herstel van rust en orde te brengen. Alle rampzaligheden van de eerste troepentransporten maakte hij mee. De gevolgen van een overhaaste improvisatie, de onverwachte rem-methode van gewaand bevriende legers en de onverklaarbare draaltactiek deprimeerden uiteraard de jonge, vurige sergeant van de W-Brigade. Zij desillusioneerden hem sterker dan de anderen,

omdat hij land en volk kende uit zijn jeugd en uit contact met de relaties van zijn vader. Toen de verwachte en toegezegde officiers-promotie uitbleef, was de teleurstelling volkomen.

Toch zette Leo door, koppig en verbeten. Nu het leger hem geen toekomst bood, was hij andermaal gedwongen een nieuw plan te ontwerpen: Indië zou zijn zoon opnemen in een burgerwerkkring. Ook deze droom werd geen werkelijkheid.

Hij heeft zijn soldatenplicht vervuld in vele sectoren. Als sergeant van het Pag-peleton der ondersteuningscompagnie nam hij deel aan wat wij met een onnederlands woord „politionele actie” plegen te noemen. Die „oorlog” eiste offers, maar wellicht niet zoveel en stellig minder pijnlijke dan het door

de Veiligheidsraad afgedwongen bevel „Staakt het vuren”. De hachelijke „vrede” met onbetrouwbare vijanden werd ook Leo noodlottig. Op fourage-tocht, zittend in een auto reed hij 40 K.M. ten Zuiden van Cheribon. Uit de begroeiing van de weg-zoom floeten plotseling kogels. Eén daarvan trof een levend doel. Leo viel, terwijl hij, ongewapend, zijn taak volbracht, door een schot van een sluipschutter. Voor het laatst werden zijn zo vaak gedwongen veranderde plannen doorgekruist, nu door Gods geluk.

De Heer geve aan de helden die wij met trots herdenken, het loon dat Hij heeft toegezegd aan allen die trouw zijn aan een goede zaak, trouw tot in de dood.

BOHNEN.

André Smits †

In September 1910 werd André Smits student in de wijsbegeerte te Rolduc. Hij was achttien jaar en abituriënt van het St. Ignatius-college te Amsterdam. Geboren Amsterdammer was hij op het Klein Seminarie van het Bisdom Roermond een advena et peregrinus.

De klas, waartoe hij behoorde, telde 28 man, een voor die tijd uitzonderlijk groot aantal leerlingen. Ofschoon vreemdeling, verwierf hij, zonder er iets voor te doen of na

te laten, een besliste populariteit, die niets met luidruchtigheid of gemeenzaamheid had uit te staan en niet eens de zekere distantie wegnam, die er van het begin af tussen hem en zijn klasgenoten bestond. Zelfs werd deze distantie nog iets vergroot door de mening, die aanvankelijk bij hen heerste, dat hij voor de studie van de rechten bestemd was, maar dat zijn vader hem daartoe nog te jong achtte en hem eerst nog als inleiding tot die studie een of twee jaar wijsbegeerte wilde

laten studeren. Dit was in die tijd op Rolduc niet zó ongewoon als het thans klinkt; nog een ander klasgenoot was om dezelfde reden en met hetzelfde doel filosoof geworden en ging na het eerste jaar filosofie te Rolduc naar Amsterdam medicijnen studeren. Al zijn klasgenoten waren dus aanvankelijk van mening, dat André Smits niet de bedoeling had, eenmaal bij de clerus van het Bisdom Roermond te worden ingelijfd.

Bij nadere kennismaking bleek deze uitheemse filosoof een bijzondere vroomheid en een bijzonder inzicht in de heilige Liturgie te bezitten. Naar de wellicht wat simplistische mening van zijn klasgenoten leefde hij zelfs in een mystieke of althans lichtelijk buitenaardse sfeer; zijn vroomheid werd van een contemplatief soort geacht en de sereniteit van geest, die men bij hem waarnam, werd voor Benedictijns aangezien. Met een helder en schrandere intellect begaafd, legde hij nochtans geen overmatige belangstelling aan de dag voor al de nieuwe wetenschappen, waarmede de ontlukende geest op de filosofie voor het eerst in contact gebracht wordt. Des te groter echter was zijn belangstelling voor twee dingen: de heilige Liturgie en de orde der Benedictijnen, haar volmaaktste vertolkers. Op zijn onopdringerige wijze maakte hij reclame voor alles wat van de Benedictijnen kwam: het nieuwe *Liturgisch Tijdschrift* van de Keizersberg te Leuven, *Le Livre de la Prière Antique* van Dom Cabrol, *L'Année Liturgique* van Dom Guéranger. Ook was hij tot in de puntjes op de hoogte van alle liturgische voorschriften, die in de majestueuse kerkdiensten van Rolduc werden geobserveerd of overtreden. Zo begon de mening, dat hij een toekomstig advocaat was te wijken voor het vermoeden, dat hij een toekomstig monnik was: over een of twee jaar zou hij wel zijn intrede doen bij de Benedictijnen van Oosterhout, waar hij nu reeds kind in huis scheen te zijn.

Intussen kwam hij te behoren tot een nauwere vriendenkring van een vier- of vijftal klasgenoten, die voor alle actuele dingen van de geest een grotere intellectuele belangstelling scheen te bezitten, dan het merendeel der acht en twintig gaarne aan de dag legde. Deze grotere belangstelling vormde juist

de band, die deze vriendenkring bijeenhield. Nu onderscheidde deze groep jeugdige wijsgeren zich door een levendige en luidruchtige geïnteresseerdheid voor de toen heel katholiek Nederland in beroering brengende integralen-controverse, die hun ontlukende intellecten machtig aangreep, gestimuleerd als ze werden door de overvloedige literatuur, die hun professoren en leraren — al even sterk door deze dingen in beslag genomen — tot hun beschikking stelden met een mededeelzaamheid, een betere zaak waardig.

En zo kwam het, dat deze vriendenkring dag in dag uit in alle recreaties met de grootste hartstochtelijkheid verweekeld was in de zwaarwichtigste disputen over Rector Thompson en De Maasbode en Rome en De Tijd en Fogazzaro en Mgr. Duchesne en Dr. Poels en de Christliche Gewerkschaften en de Kölner en Berliner richting en Hochland en de Germania en de Kölnische Volkszeitung en Karl Muth en de Encyclyek over het Modernisme, terwijl de andere klasgenoten op het casino zaten te kaarten of op het voetbalveld een corpus sanum als woning voor een mens sana in gereedheid brachten. Maar André Smits bevond zich steeds in het gezelschap der disputanten, en hoewel men hem zelden het woord zag of hoorde voeren, volgde hij de disputen met gepaste belangstelling en nog groter geduld: en toch was hij de enige van het gezelschap, die door de andere klasgenoten noch met de Tijd-, noch met de Maasbode-Rome-richting vereenzelvigd werd. Er bestond ook nog een wijsgerig dispuut, dat nu en dan wat afwisseling bracht in de hooglopende integralen- en modernisten-discussies. De professor der filosofie, Dr. H. Derckx, was nl. zelf in een tijdschriften-polemiek gewikkeld met de Jesuïeten-pater Ermers over de vraag, of de menselijke kennis ook objectieve waarde heeft; of liever: over de vraag, of een katholiek wijsgeer die vraag wel mag stellen. De professor beantwoordde die vraag bevestigend, de pater ontkennend en in de filosofie maakte de professor zijn leerlingen tot deelgenoten van zijn bezwaren tegen de meningen van Pater Ermers, en de disputen hierover werden dan door de vriendenkring in de recreaties voortgezet; maar An-

dré Smits reageerde op dit alles met dezelfde belangstelling en hetzelfde geduld, dat hij ook voor de integralisme-kwestie scheen te bezitten.

Maar al was hij dan de minst hartstochtelijke debater, hij scheen in hogere mate dan zijn klasgenoten het charisma van het bidden te bezitten en naarmate hij langer in hun midden vertoefde, werd zijn monniken-vocatie voortdurend waarschijnlijker geacht. Dit verhoogde weer het interessante van zijn figuur en verleende hem tegelijk een zekere raadselachtigheid, zodat hij eigenlijk in die twee jaar nooit geheel geassimileerd is geraakt in het wellicht iets meer grofdradige Limburgse filosofendom, ofschoon er bij niemand de minste wrevel of onwelwillendheid bestond tegen de aanwezigheid van deze ietwat heterogene persoonlijkheid in hun midden.

Maar toen de tweejarige filosofie-cursus in 1912 ten einde was, ging Smits noch advocaat noch monnik worden, maar hij deed tegelijk met zijn klasgenoten zijn intrede in het Groot Seminarie te Roermond. Daar zette hij zijn enigszins gedistantieerd bestaan op dezelfde voet voort. Het is zeker, dat hij zelf verwonderd, het is zelfs mogelijk dat hij verontwaardigd zou zijn, dat iemand van zijn klasgenoten deze term zou gebruiken voor zijn aanwezigheid in hun midden; misschien hebben ook niet alle klasgenoten het als zodanig gevoeld. Er wordt in ieder geval niets opzettelijks zijnerzijds noch iets afwijzends hunnerzijds mee gesuggereerd, en er doorheen bleef ongestoord bestaan de rustige populariteit, die hem van het begin af was ten deel gevallen, en die hem in 1916 na de priesterwijding deed kiezen tot klasse-secretaris, die de weinig onereuse taak had, de jaarlijkse klasvergadering te registreren en uit te schrijven. Zijn studie der theologie voltooide hij tot tevredenheid van zijn professoren, doch zonder de eerezucht op te brengen op bijzondere wijze te willen uitmunten, waartoe zijn verstandelijke aanleg hem overigens wel zou hebben in staat gesteld, als hij niet met één bijzondere moeilijkheid had te kampen gehad, die hij levenslang niet overwonnen heeft. Deze moeilijkheid was tijdsgebrek, en dit tijdsgebrek was het gevolg van

een zeer persoonlijke gave, die hij in uitzonderlijk hoge mate bezat.

Deze gave bestond hierin, dat hij steeds overvloed van tijd beschikbaar had, om ieder ding waarmee hij bezig was, ook het alleronbeduidendste, met de meest volkomen perfectie te verrichten, maar veel en veel te weinig voor alle dingen te zamen, die tot zijn dagtaak behoorden. In het Groot Seminarie moest het waswater voor de morgen 's avonds vóór het slapengaan eigenhandig gehaald worden bij de waterkraan: het nachtelijke uur, waarop Smits de tocht naar de kraan ondernam, was dikwijls zó ver gevorderd, dat zijn voorbijkomende voetstappen zijn confraters wekten uit hun eerste slaap. Het zal dan ook wel geen overdreven bewering zijn, dat hij in zijn volwassen leven nooit aan het vereiste aantal uren nachtrust is kunnen toekomen.

In 1916 werd hij naast vier anderen van zijn klasgenoten door de Bisschop benoemd tot leraar van Rolduc. De Directeur van Rolduc wees hem, in overleg met Prof. Geurts, zijn broer, die Kerkhistorie doceerde in het Groot Seminarie en oud-hoofdredacteur van *De Tijd* was, aan om klassieke letteren te gaan studeren aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, zijn geboortestad. Deze studie heeft vrij lange tijd in beslag genomen, maar dit was een gevolg van het boven gesignaleerde feit, dat hij met de tijdsduur van een slechts vier-en-twintigjarige dag levenslang op gespannen voet gestaan heeft. In 1921 deed hij candidaats-examen in de klassieke letteren, het zogenaamde „groot-candidaats”, dat toen nog volledige bevoegdheid gaf tot het doceren van klassieke talen en oude geschiedenis op het gehele gymnasium. En van dat jaar af is hij zonder onderbreking leraar van latijn gebleven op Rolduc en heeft hij met zeldzame toewijding de leerlingen van de drie eerste klassen ingewijd in de gulden en zilveren regels van de latijnse grammatica en in de geheimen van de krijgskunde en de landhonger van Julius Caesar.

De verdere levensgeschiedenis van André Smits kan nauwelijks een geschiedenis genoemd worden. Zeven en twintig jaar heeft hij latijn en niets dan latijn gedoceerd, in

eenvoud en kinderlijkheid de kinderen overtreffend, die hij te onderwijzen had. Het was de kinderlijkheid, waaraan het hemelrijk beloofd is, die vrij was van alle eierzucht behalve één: nl. zich in gulle goedgeefsheid en hulpvaardigheid tegenover de jongens met wie hij te maken had door niemand te laten overtreffen. Zijn lessen waren helder en als er een gebrek aan kleefde, dan was het, dat ze te helder waren. Ook als docent was hij slachtoffer van zijn overmatige nauwgezetheid, die hem nooit tevreden deed zijn over zijn eigen duidelijkheid, over de accuratesse van zijn correctiearbeid, over de accuratesse van zijn leerlingen. Boven zijn schoorsteen stond in vroeger dagen de spreuk: *Nec cito, nec temere*, en hij hield zichzelf waarachtig die spreuk voor als een vermaning, terwijl er nooit een mens bestaan heeft, die deze vermaning minder nodig had dan hij. Want deze nauwgezetheid, gevoegd bij zijn souvereine minachting voor de tijd, die gluipende gauwdief, had tot gevolg, dat zijn lessen niet gegeven werden in het tempo, waarop het gymnasium-programma berekend is. Alle tekort, dat in zijn klassikaal onderwijs te ontdekken viel, is hiertoe te herleiden; hij ging te langzaam vooruit, omdat hij te nauwgezet te werk ging.

Maar zijn toewijding aan zijn jongens, en vooral aan zijn „derde gym” was mateloos: zijn gulheid met stoffelijke genietbaarheden, vooral vóór de oorlog, op zijn klassefeest, voor zijn toneelhulpers en voor zijn verkenners zal nooit worden vergeten door wie ervan hebben genoten.

Want als variatie in de eentonigheid van zijn zwaargeladen dagprogramma had hij twee stokpaardjes, die beide weer even sprekend getuigen van de kinderlijke eenvoud van zijn ziel. Hij was een vurig bewonderaar van de verkennersbeweging en een bijna fanatiek toneel-regisseur. In de grote vacaties bezocht hij de kamperende verkenners van Rolduc, en ook over deze groepen trachtte hij de gulle vrijgevigheid van zijn hart uit te storten.

Als verzorger van het toneel-decor waren het weer les défauts de ses qualités, die soms de toeschouwers lichtelijk prikkelden, omdat zij van mening waren, dat de uiterste

perfecties en de verblindende effecten die hij wist te bereiken te duur gekocht waren met de tijd, het geld en de arbeid, die hij er zelf aan ten koste legde, en zelfs te duur gekocht waren met de tijd alleen, die het wachten erop aan de toeschouwers kostte.

De oorlog en vooral de bevrijdingsmaanden van September 1944 tot Mei 1945 hebben hem fysiek geknakt. Toen hij na de evacuatie terugkeerde en de ravage zag, die de nieuwe beheerders van zijn dierbare aula onder de rijke en kostbare toneeldecors en costuums hadden aangericht, werd hij aangegrepen door een gevoel, dat met de naam kille wanhoop niet te sterk is aangeduid. Wezenloos staarde hij naar die gruwel der verwoesting, en wat nooit iemand voor mogelijk zou gehouden hebben, gebeurde: hij gaf de zorg voor de aula over aan jeugdiger handen. Hoe zwaar hem dit viel, weet niemand, want zijn gemoed werd met de jaren eer raadselachtiger dan doorzichtiger. Na de oorlog was er iets in hem gebroken en geknakt: een veerkracht, een élan, een vitaliteit, en dat is zijn dood geweest. Meer en meer raadselachtig, ontwikkelde hij met het toenemen der jaren een steeds groter angstvalligheid, die duidelijk genoeg zichtbaar was in zijn dagelijks werk, maar zorgvuldig verborgen werd, in zover ze zijn verhouding tot God en zijn geweten aanging. Deze angstvalligheid is zijn grote kruis geweest, en dat kruis moet hem des te zwaarder gevallen zijn, omdat hij niemand van de zwaarte ervan kon of wilde deelgenoot maken.

In de maand October 1947 werd hij op de weg tussen Heerlen en Kerkrade door een hartaanval getroffen en bewusteloos liggende naast zijn fiets aangetroffen. Hij werd naar Rolduc overgebracht en ofschoon het geval zich eerst vrij, ernstig liet aanzien, herstelde hij wonderbaarlijk snel en zette de vervulling van zijn zwaar dagprogramma voort. In de daaropvolgende maanden leek zijn gezondheidstoestand zelfs beter dan hij de laatste jaren geweest was: hij gaf zijn vele lessen met ongewone opgewektheid en was intussen zeer bedrijvig met het uitwerken van een plan: nl. van Mgr. Mutsaerts het privilege te krijgen, in de Kerstvacantie

te Nijmegen bij zijn hoogbejaarde moeder in de kamer het heilig Misoffer te mogen opdragen. Hiervoor reisde hij naar Den Bosch en zijn gelukkigste herinnering aan deze reis was de uiterst hartelijke ontvangst, die hem bij de Bisschop was ten deel gevallen. Het was, alsof er een nieuwe belangstelling in zijn leven gekomen was: met grote voortvarendheid begon hij zich in het bezit te stellen van alle benodigdheden: altaardwalen, missaal, tot een altaarsteen toe, terwijl hij de altaar-tabellen eigenhandig vervaardigde. In de Kerstvacantie smaakte zijn moeder het geluk, haar zoon driemaal in haar tegenwoordigheid te zien celebreren. Een maand later overleed zij. *

En daarna scheen er opnieuw iets in hem gebroken. Enige weken voor Pasen begon hij zichtbaar te vermageren, een grote ernst tekende zich dagelijks scherper af in zijn trekken, een uitdrukking van gespannenheid en oververmoeidheid tegelijk. De proefwerken voor de Paasrapporten had hij nog alle zelf gegeven en verbeterd. Maar voor het invullen van zijn klasse-rapporten moest hij vreemde hulp inroepen. Niemand wist wat hem mankeerde, hij wist het zelf niet, hij voelde zich ziek, mat en lusteloos. Omdat er door zijn vrienden zo sterk op werd aangedrongen, onderwierp hij zich, zeer tegen zijn zin, aan een medisch onderzoek. Dit onderzoek bracht niets verontrustends aan het licht, behalve een organisch gebrek, dat door een vrijwel gevaarloze operatie te verhelpen was. Omdat zijn dokter deze operatie zeer gewenst achtte, heeft hij, in een élan van heldhaftige overwinning van eigen oordeel, zich bij het advies van zijn geestelijke leidsman neergelegd en er zich aan onderworpen, ofschoon hij ze letterlijk vreesde als de dood.

De operatie, zo gevaarloos als een operatie maar zijn kan, slaagde, maar zijn gedrukte stemming verdween niet. Een kleine week later, toen de fysieke gevolgen van de operatie voorbij schenen, was zijn neef Patrice Cramer, pastoor van Pey en oud-collega van Rolduc, hem gaan bezoeken. Gedurende dit bezoek, dat door zijn neef op een toon van schertsende luchthartigheid werd ingeleid, begonnen zijn trekken plotseling zulke verontrustende tekenen te vertonen, dat zijn bezoeker het geraden achtte hem het heilig Oliesel toe te dienen. Hij had de heilige Olie bij zich, zoals hij deze als pastoor steeds bij zich droeg: maar het allerlaatste, waaraan hij kan gedacht hebben, moet zijn geweest, dat hij hem bij *dit* ziekenbezoek kon nodig hebben. Nochtans was dit het geval. Want de zieke heeft niets meer gezegd en zo is hij gestorven. Het was Woensdag 14 April, het Beschermfeest van St. Joseph, de patroon van de goede dood.

So passed this strong heroic soul away. Er is een lang verhalend gedicht van Tennyson, dat zo eindigt: een gedicht zonder grote dichterlijke waarde, dat echter in vroeger jaren op de hogere klassen van ieder gymnasium gelezen werd om het aangrijpend gegeven: de held van het verhaal sterft, ofschoon hij niet ziek is, omdat zijn taak op aarde is volbracht. Vindt men het fantastisch, dat iemand bij het sterven van André Smits aan deze versregel herinnerd wordt? *Strong heroic soul*: neen, deze woorden worden hier niet rhetorisch bedoeld en lichtvaardig op hem toegepast; wie een vermoeden heeft, onder welke inwendige belemming deze eenzame en verstorven man vooral de laatste jaren zijn zware dagtaak heeft vervuld, hij weet, dat ze de enig juiste zijn. Maar

omnis gloria eius ab intus.

*) De diamanten, die de lunula van het Rolducse ostensorium sieren, zijn haar eigendom geweest.

Michel Roelofs †

Heel toevallig vertelde mij 23 Aug. 'n klasgenoot, dat Michel Roelofs verongelukt was. Tijdens 'n rustkuur van enkele weken had ik geen post laten nazenden. Mich zou verdronken zijn in zee. Dat was 't hele bericht. Dat kon bijna niet waar zijn. Dat was geen stijl van de voorzichtige Mich om zo aan zijn einde te komen.

Bij de diepe smart om 't verlies van een onzer beste jongens voegde zich ergernis, een niet begrijpen. Dit groeide door een tweede mededeling nu van 'n oud-klasgenoot op 't station te Breda 26 Aug. Naar aanleiding van dit en andere ongevallen had hij ergens 'n waarschuwing gelezen in Scheveningen. Dit ongeluk trok zijn bijzondere aandacht, omdat er bijstond: Seminarist van het bisdom Roermond.

Waarom was dat gebeuren nodig? Ja, waarom? En toch heeft alles zin en betekenis. Mich wilde op zijn sterfdag met zijn broer Cor 's morgens hun vroegere rector en goede

vriend, thans pastoor in Den Haag, bezoeken. Even opbellen. Pastoor was niet thuis. Wat nu? Oom, waarbij zij logeerden, stelt voor: wij zullen samen de stad ingaan. Goed. Hij kleedt zich aan, maar wordt daarbij onwel. Dan maar per fiets 'n tocht langs 't strand. 't Mooi, zonnig weer lokt tot 'n verfrissend bad. 't Is nog stil aan zee. Zij rijden terug om bij tante badpakken te halen. Zij krijgen ze met de waarschuwing voorzichtig te zijn. Terug naar de uitgekozen plek, maar nu zijn er reeds mensen.

Thuis hadden ze de zwempakken onder hun kleren aangetrokken. Dit oponthoud, gevoegd bij de fietstocht heen en terug had tijd gekost. Volgens het oordeel van Mich was 't reeds te druk geworden, daarom trokken ze meer naar 't zuiden in de richting van Kijkduin. Daar vonden ze een stil gedeelte zonder publiek. Mich was 't eerste klaar met uitkleden. Cor zou wacht houden bij fietsen en kleren.

Voorzichtig, stapje voor stapje, ging Mich 't water in. Nu en dan ging hij zitten om zijn borst nat te maken en te genieten van hét afkoelend bad. Dan ging hij verdér, 't water kwam nog lang niet aan zijn knie. In eens 'n schreeuw om hulp en Mich zakt weg in een kuil door spelende kinderen gegraven.

In de buurt wandelde een heer en dame met hun twee kinderen. Vader had een dag verlof genomen en profiteerde met zijn gezin van het heerlijke weer. Zij hadden Mich en Cor zien aankomen en gemerkt dat de jongens min of meer onwennig deden. Vreemd vonden zij 't, dat zij hier kwamen zwemmen. Waarom niet een eind verderop onder de mensen?

Zij zien het ongeval gebeuren. Er lag een reddingslijn. De heer werpt ze Mich toe, die weer boven is gekomen, maar hij reageert niet, evenmin op een tweede. De golfslag brengt hem naar de kant. Een agent grijpt hem en draagt hem 't water uit. Hartmassage en kunstmatige ademhaling worden toegepast. Het baat niet meer. Lijkschouwing geeft als resultaat: doodsoorzaak onbekend.

Zeker is, dat Mich niet verdronken is. Hij had geen sterk hart. 's Avonds tevoren was hij op bezoek geweest bij een bekende familie en daar had men onder meer gesproken over een vriendje van een der kinderen, dat enkele dagen tevoren in zee verdronken was. 't Kan zijn, dat Mich bij 't plotseling wegzakken in de kuil door associatie met dit verhaal nog meer geschrokken is.

De moeder van het wandelend gezin vroeg aan Cor, waarom zij alleen waren gaan zwemmen. Deze antwoordde haar, dat zijn broer als seminarist niet onder gemengd publiek mocht noch wilde baden. Dus je broer is min of meer slachtoffer van zijn gehoorzaamheid, flitst 't door haar hoofd. Dat pakt haar en ook haar man. Ofschoon nog geen priester, werkte Mich reeds voor hen als priester. Zijn plotseling heengaan werd hun een grote zegen.

Mich stierf 5 Aug. 1947. Ondanks de warmte behield hij zijn blozend uiterlijk. De begrafenis had plaats 9 Aug. d.o.v. op het St. Barbarakerkhof te Sittard.

Mich kwam in 1937 op onze voorbereidende klas. Met de prijs voor uitmuntend gedrag ging hij als 2de in 1938 over naar één Gym, waar hij in 1939 de Prix Général behaalde.

Eind 1939 bleek dat Mich een tijd lang thuis moest gaan rusten. Ofschoon hij in Oct. '40 naar Rolduc kon terugkeren, werd dit uitgesteld tot na Kerstmis om goed op verhaal te komen. Maar na herstel volgde telkens een inzinking. Dit ging zo door tot Pasen 1942. Toen vertrok Mich naar het Sanatorium te Horn, dat hij in de winter na de bevrijding genezen verliet.

Bij elk ziekenbezoek aan Mich trof mij heel bijzonder, dat hij steeds even rustig en gelaten zijn kruis al die jaren droeg. Onder de grote vacantie van 1942 en 1943 was zijn gezondheid niet te best, maar nooit hoorde ik een klacht, hoezeer hij ook naar Rolduc en zijn studie terugverlangde. Hij wilde zo gaarne priester worden. Vanaf September 1939 was hij lid van de congregatie der seminaristen.

Geheel overgegeven aan Gods Heilige Wil bleef hij trouw aan de veelvuldige H. Com-

munie, dagelijkse rozenkrans en wekelijkse biecht; 2 à 3 keer per dag droeg hij zijn ziekte op aan God en maakte ze vruchtbaar voor zijn ideaal. Voor zover dit kon, hield hij zijn studie bij. Heel bewust verzorgde hij zijn ontwikkeling door een goede keuze van de te lezen boeken.

Ook als zieke had Mich altijd 'n klein lachje om de mond, dat later wel eens de foutieve indruk verwekte, alsof hij een beetje precious was en medelijdend zou lachen over de dwaasheden van zijn veel jongere klasgenoten. Mich was bijna twintig jaar, toen hij na Pasen 1945 in Rolduc terugkwam. De President wilde hem op 2 Gym zetten, waarvan hij in 1939 hoogstens twee maanden had afgemaakt, maar Mich vroeg en verkreeg toelating tot 3 Gym. Ondanks zijn ziekte had hij, gesteund door zijn helder verstand en sterke wil, zijn studie zelf voortgezet. Met geen enkel onvoldoende slaagde hij voor 4 Gym. Zijn Paasrapport 1946 was gemiddeld zeven en meer. Tengevolge van een blindedarmoperatie verloor hij vier weken, maar hij werd toch met goede cijfers doorgelaten voor 5 Gym A, dat hij afmaakte als eerste van zijn klas. Stralend van voldoening over zijn Prix Général, verkregen niet uit eerzucht maar als beloning van goed gebruikte talenten, zo staat Mich nog in mijn herinnering.

Met hem ging van ons heen een onzer meest belovende seminaristen. Hij was 'n prachtige synthese van het oude en het nieuwe Roda. Met gemengde gevoelens begon Mich 14 Sept. 1946 zijn laatste schooljaar. Hij had in 1945-'46 zulk een fijne klas gehad van erg prettige jongens en hij vond 't jammer, dat hij velen van hen niet meer zou terugzien. „'t Zal wel meevallen, Mich", zei vader. En werkelijk de nieuwe klas viel bijzonder mee, getuigde Mich met Allerheiligen en Kerstmis.

Een jaar heeft hij nog aan de vele nieuwe seminaristen een voorbeeld kunnen geven van wat studeren betekent. Al was hij begaafd, de goede uitkomsten van zijn examen waren voor een groot deel te danken aan zijn stipte, onverdroten plichtsbetrachting. Zeker, zijn langdurige ziekte had hem gerijpt, maar ook in die periode van zijn leven heeft hij

gewerkt zoveel 't mogelijk was. Hij hield van klassieke muziek (jazz was hem een ergernis) en goede literatuur. Hij had een vlotte pen en werkte ijverig mede aan de opbouw van de V.R.E.E. Nooit sprak hij over zich zelf, wel redeneerde hij gaarne. Dan praatte hij druk, misschien wat te veel vasthoudend aan eigen mening.

Hij was een vurig Rolducien. Werd Rolduc aangevallen, dan verdedigde hij het glansrijk. Bij zijn laatste bezoek in Den Haag sprak hij meer over Rolduc dan over thuis.

Mich bezat een diep godsdienstige natuur. Enkele uren na zijn laatste H. Communie riep God hem tot zich. Zijn stiptheid gold niet enkel zijn studie, maar ook zijn godsvrucht. Hij had een vurige verering voor O. L. Vrouw, getuige zijn lidmaatschap niet enkel van de congregatie, maar ook van het Marialegioen.

Hij was steeds stil en rustig, niet uitgelaten, maar toch altijd blij en opgewekt. Wij zagen in hem een uitstekend priester groeien, maar God heeft anders beschikt.

Tenslotte één voorbeeld van zijn bescheidenheid. Toen Mich na de Paasvacantie 1946 moest geopereerd worden, was in 't Zieken-

huis te Sittard geen kamertje vrij en kwam hij op de mannenzaal. Als de zuster 's avonds de rozenkrans wilde voorbidden, duurde 't enige tijd voor de vereiste stilte intrad. Sinds Mich dat deed, veranderde dit ten goede. Elke avond las hij bovendien een geestelijke oefening voor. Naderhand bood zijn vader hem een eigen kamertje aan. Hij weerde dit af, zeggend: „Ik gevoel me hier op mijn gemak”. Tijdens de dagen van herstel ging hij elke avond van huis terug naar de zieken van zijn zaal om iedereen 'n goed woordje te geven en dan de rozenkrans voor te bedden. Hij had op die mannen veel invloed. Deze episode kwam vader slechts toevallig te weten van de ziekenzuster, die zijn zielenijver prees. Mich zelf had er over gezwegen.

Wel heel schielijk en tragisch werd aan dit veelbelovend leven een einde gemaakt als een les voor al zijn dierbaren en vrienden.

Elk ogenblik kan 't laatste zijn.

Een ogenblik zal 't laatste zijn.

Dit ogenblik zal beslissend zijn voor de gehele eeuwigheid.

Bid voor hem.

A. D.

Bij een portret

Ongeveer een jaar geleden werd de eregalerij von Rolducse abten en directeurs verrijkt met een portret dat bijzonder onze aandacht verdient: het portret van de Hoogeerw. Heer President, geschilderd door Harry Koolen.

Gezien de plaats die het portret moest innemen, was het een goed idee naar een kunstenaar uit te zien met een gave, ja misschien iets traditionele schildertrant. Zo werd dit portret een werk dat in zijn omgeving niet uit de toon valt en toch een werk is van onze tijd. Picturaal gezien en zonder verdere overwegingen is dit portret de mindere van het portret van Mgr. van de Venne, geschilderd door Matthieu Wiegman. Dit laatste is monumentaler en geslotener van opbouw, krachtiger geschilderd, dieper en warmer van kleur. Wie echter enkele jaren geleden de grote tentoonstelling zag van Koolen's werk in het raadhuis te Heerlen, weet dat ook een warm oker en een gedurfd karmijn niet op het palet van deze schilder ontbreken.

Waarom dan deze soberheid van kleur, die okergrijze achtergrond, dit paars dat zo schuchter aandoet bij het enigszins kerkvorstelijk purper van Mgr. van de Venne?

Met deze vraag raken we aan Koolen's opvatting van het portret. Niet het picturaal schone staat de schilder primair voor de geest, maar de mens die hij zal uitbeelden en diens innerlijke wereld. Ook de kleur maakt hij dienstbaar aan het idee dat hij zich van zijn onderwerp vormt. Steunend op de waarheid van Schiller's woord: „Es ist der Geist der sich die Körper baut" tracht hij door sprekend en observerend met zijn object in contact te treden, die eigenschappen uit de toevallige verschijningsvormen te grijpen en vast te leggen, die bepalend zijn voor de structuur van de persoonlijkheid. Op deze wijze ontstond ook het portret dat wij bespreken.

Een zelfde idee stond Matthieu Wiegman voor de geest, maar hij achtte zijn onderwerp van die aard dat hij er enige picturale splendor aan kon verlenen. Zagen wij in zijn por-

tret een stoere persoonlijkheid, een reëel mens, die U welbewust aankijkt en die vastberaden en niet zonder enige trots een bouwplan in de hand heeft, in het portret van Koolen zien we een figuur van ontegenzeggelijk andere grootheid.

Koolen heeft de grootste aandacht besteed aan die delen die het meest het innerlijk van de mens kunnen uitdrukken: het gelaat en de handen. Ofschoon de handen de bedoeling van de schilder, zoals ze uit de rest van het portret spreekt, versterken, hadden we er toch meer tekening in willen zien. Wat kunnen handen alleen niet uitdrukken! Zie naar het machteloos pogende in de handen van Rodin's „Burgers van Calais" of naar de zorgende, werkende en biddende handen zoals Jonas die van zijn moeder schilderde. Ook een betere tekening van de Rolducse torens zou het werk ten goede zijn gekomen. Zó missen ze het wezenlijke en harmonisch schone van hun bouw. Als we het portret als geheel bekijken, maakt het een indruk van soberheid en bescheidenheid. Deze indruk wordt zeer versterkt door de kleur. Hier zien we een persoon die U vanuit een grotere ingekeerdheid en rust, uit een niet zo grijpbare verte aankijkt, een persoon met enige sceptische gereserveerdheid voor waarden die we in het portret van Mgr. van de Venne aanvaard zien. Het is een mens met berusting, een idee dat versterkt wordt door de houding der handen, maar daarom toch niet minder een mens van kracht: zie de forse opbouw van het geheel en de geslotenheid der handen die een bereidheid en kracht tot handelen verraden.

Mogen deze enkele meer concrete beschouwingen iets bijdragen tot een dieper begrip van dit waardevolle werk.

Heeft ieder kunstwerk, naar stijl of onderwerp beschouwd, een eigen schoonheid, het psychologisch portret bezit een schoonheid van meer geestelijke en bijzonder algemeen menselijke waarde. Hier weet een kunstenaar in lijn en kleur iets tastbaar vast te leggen van bij uitstek menselijke en geestelijke waar-

MGR. DRS. H. VAN DER MÜHLEN *Foto J. C. L. v. Straaten*

den en de beschouwing van zulk een portret betekent een verrassende en verrijkende ontmoeting met de geestelijke grootheid van een ander mens of ook, in andere portretten maar evenzeer tot onze verrijking, met zijn desolate armoede.

Om deze reden heeft ook het portret waarover wij spreken een meer algemene waarde

dan een toevallig portret van deze of gene persoon. Het beschouwen van zulk een portret betekent ook voor de komende generaties een meer intieme ontmoeting van mens tot mens, waarin zij verrijkende algemeen menselijke waarden ervaren.

JOS. STASSEN.

De volgende leraren van Rolduc ontvingen de H. Priesterwijding in onze Kerk:

van Mgr. A. Paredis, Bisschop van Roermond:

op 26 December 1852:

P. Marres, van Maastricht

E. van Boom, van Venlo

H. Voragen, van Heerlen

op 20 Januari 1856:

A. J. Deutz, van Kerkrade

op 15 Maart 1857:

G. Slits, van Horst;

van Mgr. W. van de Ven, Bisschop van 's-Hertogenbosch:

op 27 Februari 1898:

J. Hilgers, van Roermond

H. Janssens, van Maastricht

E. Petry, van Ulestraten.

van Mgr. Lemmens, Bisschop van Roermond:

op 5 Augustus 1945:

M. Berkels, van Sevenum.

De Dienaar Gods Mgr. P. J. Savelberg

Naar aanleiding van het gouden jubileum van de vestiging der kleine Zusters van St. Jozef te Rolduc heeft men mij verzocht om een bijdrage voor het Jaarboek over Mgr. Savelberg, de Stichter van die Zusters-Congregatie, en zelf oud-Rolducien.

Graag heb ik die uitnodiging aangenomen, niet alleen omdat ze mij in de gelegenheid stelt daardoor een bewijs te geven van mijn sympathie en belangstelling voor een inrichting als Rolduc, maar ook om de persoon van die eerbiedwaardige Priester, voor wie ik de hoogste verering en bewondering koester.

Nu heeft echter Pater Dr. E. Eykemans C.ss.R. in Rolduc's Jaarboek 1937 reeds een uitvoerig artikel geschreven over hem, en daarin dat rijke Priesterleven in grote lijnen geschetst, en speciaal die feiten gecommemoëerd, die dat leven aan Rolduc hebben verbonden: zijn studiejaren, zijn latere vriendschaps-relaties met Rolduc's Professoren, de vestiging van zijn Zusters aldaar voor de huishoudelijke werkzaamheden, enz. Ik moet het dus over een andere boeg gooien. Het feit nu, dat Rolduc sedert twee jaar zuiver Klein-Seminarie is geworden, wijst me haast van zelf de richting aan voor dit artikel.

Toen de Dienaar Gods Joseph Savelberg in 1846 voor de tweede maal naar Rolduc kwam, thans om er zijn voorbereidende studies te beginnen voor het Priesterschap, was het feitelijk ook het Klein-Seminarie van het toen nog Apostolische Vicariaat Roermond. Met die bedoeling was het in 1843 door Mgr. Paredis van het Bisdom Luik overgenomen. Vandaar dat de meeste studenten van de Latijnse school in Rolduc in die eerste jaren feitelijk Priesterstudenten waren. (Katholiek Nederland I, blz. 271, 272 en 275). Ik zou daarom willen aantonen, hoe uit de degelijke grondslag in Rolduc gelegd, zich in hem ontwikkeld heeft zo'n heilig en vruchtbaar Priesterleven, dat het ten volle verdient als een lichtend voorbeeld gesteld te worden voor allen.

Wat hij in Rolduc aan deugdvorming ontvangen heeft, en heeft aangenomen door trouwe medewerking, heeft hij in zijn later leven tot een volmaaktheid opgevoerd, die ons met de hoogste bewondering vervult.

Bij zijn komst aldaar, als jongen van 19 jaar, toont hij al aanstonds, hoe hoog hij zijn roeping opvat. Als Priester moet hij geheel van God zijn, om zich ter liefde Gods geheel te kunnen geven aan de mensen. Daar is een soliede vorming voor nodig van geest en hart, en hij begrijpt van hoeveel gewicht een vaste leiding in de jaren van voorbereiding daarvoor is. Met de eenvoud van een kind geeft hij zich dan ook over aan de leiding van Directeur en Professoren en bijzonder van zijn zielsbestuurder. Het reglement is hem heilig, en hij wijkt er geen vingerbreed van af. Het schreef o.a. voor, dat onder de recreatie Frans moest gesproken worden. Hij hield er zich stipt aan zonder menselijk opzicht. Werd na de ontspanningstijd het teken met de bel gegeven, dan kwam er geen woord meer over zijn lippen. Het gezag was voor hem de uitdrukking van Gods H. Wil. Moest hij geheel van God worden, dan moest hij zich van de beginne af aan oefenen in eerbied en in eenvoudige onderwerping aan alle wettig gezag.

Die eerbied voor en onderwerping aan het gezag, in Rolduc begonnen, zien we in zijn later leven stijgen tot heldhaftigheid toe. Het „Nil sine Episcopo” „Niets zonder de Bishop” doortrilt heel zijn leven als Priester. Ook al worden er zware offers van hem gevraagd, hij onderwerpt zich blindelings, zonder de minste kritiek, of zonder enige ontstemming te laten blijken; ja, een wens, een verlangen van zijn Bisschop is voor hem wet, en wordt zonder meer nauwgezet uitgevoerd.

Op een geheel op misverstand berustende keiharde brief van Mgr. Boermans, gepaard met een ernstige berisping over een kwestie van de Latijnse school, die de Dienaar Gods in Heerlen gesticht had, antwoordde deze zo nederig, zo onderdanig, met een onbaatzuchtigheid, die eigen werk, wanneer gehoor-

zaamheid spreekt, even gemakkelijk afbreekt, als hij het moeitevol opbouwde, dat een bejaarde Priester, die beide brieven had gelezen, spontaan uitriep: „Dat kreeg ik niet klaar; dat kan alleen een heilige”.

Een ander feit: Bij de vestiging van zijn Congregatie in Waubach waren ernstige moeilijkheden ontstaan met het Bestuur. De Dienaar Gods heeft toen alles aan de Bisschop voorgelegd. In dat schrijven zegt hij o.a.: „Wij hebben geen ander verlangen, als dat die zaak tot meerdere eer van God en tot heil der zielen geregeld worde..... Daarom stellen we heel gerust die zaak in Uwe opperherderlijke handen”. Om wille van de vrede werd hem toen de raad gegeven zijn Zusters terug te trekken. Onmiddellijk heeft hij daaraan gevolg gegeven, hoe pijnlijk het, om verschillende redenen voor hem was, en dat zonder de minste rancune.

Wat zijn zielsbestuurders betreft: hij die zelf honderden in het geestelijk leven vormde en voor tallozen een raadsman was, bleef zelf volgzaam en openhartig als een kind.

Wat hij dan ook op 74-jarige leeftijd aan een jonge Priester schreef, typeert heel zijn eigen leven: „Geloof me, waarde vriend, de eenige weg, die tot het heil geleidt, is de weg van eenvoudige onderwerping aan het wettig gezag; en alle bemoeiingen, die buiten dien weg liggen, al zijn ze op zich zelf nog zoo loffelijk, loopen op bederf uit, vooral bij Priesters en kloosterlingen”.

Als Priester zou hij ook een geschikt werktuig moeten worden in Gods hand, om mensen tot God te kunnen brengen. „Ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis, quae sunt ad Deum” (Hebr. 5, 1). „Uit de mensen genomen, wordt hij voor mensen aangesteld in al hun betrekkingen tot God”. Daarom legt hij zich reeds in Rolduc met ernst toe op alle deugden die daarvoor nodig zijn. Een medestudent uit die jaren heeft later van hem getuigd: „Hij was vroom, zonder vertoon; vriendelijk zonder gemaaktheid; eenvoudig zonder slordigheid; opgeruimd zonder luidruchtigheid, ijverig en nauwlettend om geen tijd te verliezen, zonder overmatige inspanning en overspanning van krachten”.

Door die gestadige oefening heeft hij voor

zijn later leven die wilskracht en evenwichtigheid verkregen, waardoor hij altijd en in alle omstandigheden dezelfde was; die gelijkheid van geest en van uitwendige manieren, waarvan de H. Franciscus van Sales zegt, dat ze wel geen aparte deugden zijn, maar wel het in- en uitwendig sieraad van een waar vriend van Jezus Christus.

De kracht voor die volhardende deugdoefening vond hij in een intens gebedsleven, dat alweer in Rolduc is begonnen, en dat in zijn later leven alles zou overheersen.

Van af zijn komst als student in Rolduc is heel zijn leven een altijd intensere opgang naar God. Van den beginne af aan tracht hij zich zo diep mogelijk te doordringen van Gods Alomtegenwoordigheid. Die waarheid wil hij beleven zo goed hij kan. Iedere dag oefent hij zich met een taaie volharding. Om zó tot een doorlopend verkeer met God te geraken, voedt hij het door bijzondere gebedsoefeningen. Behalve de gemeenschappelijke gebeden, zoals morgen- en avondgebed, H. Mis, Rozenkrans, Lof en Bezoek bij het H. Sacrament, brengt hij iedere avond een flink gedeelte van de recreatie door in de Kapel voor het Tabernakel; iedere week gaat hij te biechten en te Communie (veel voor die tijd) en om het zo goed mogelijk te doen, brengt hij na de biecht de rest van de avond door met het overwegend lezen van Thomas à Kempis. Zo heeft hij in Rolduc de grondslag gelegd voor dat latere diep in God verborgen leven, dat ons in hem het meeste treft, en waaruit, als uit een rijke bron, al zijn andere deugden zijn gestroomd: zijn diepe nederigheid, zijn grenzenloos Godsvertrouwen, zijn belangeloze naastenliefde. Meer en meer voelt hij zich van Gods Grootheid en Majesteit omringd, omhuld, doordrongen; hij voelt zich doorgrond van Gods Alwetendheid, gedragen door Zijn almachtige Goedheid, van Zijn oneindige beminnenswaardigheid vervuld. Hij leeft geheel in God. God is de sfeer, aldus Pater Molenaar, waarin hij denkt en handelt, de lucht waarin hij ademt, tussen bidden en niet bidden bestaat bij hem nauwelijks nog verschil: hij bidt feitelijk altijd. Nooit, zo getuigt Pater Kronenburg van hem, heb ik iemand ontmoet, die zo in God leefde als Mgr. Savelberg.

Eerbied en liefde doorstraalde dan ook heel zijn gedrag, vooral echter in de tegenwoordigheid van het Allerheiligste Sacrament des Altaars. Daar wist hij zijn God en Zaligmaker op een geheel bijzondere wijze aanwezig en gelijk hij het zelf in een van zijn conferenties zou uitdrukken: „Daar moest zijn geloof op een buitengewone wijze levendig zijn, daar moest zijn hart gloeien, en in duizend verzuchtingen vuriger dan ooit ontvlammen, om Hem zijn liefde te kunnen geven”. Hoeveel uren hij als Rector in Nonnenwerth, als Kapelaan en Rector in Heerlen heeft doorgebracht in knielende houding, nooit zittend of leunend, onbeweeglijk, dat weet de Hemel alleen.

Dat leven-in-God verspreidde over heel zijn wezen een bijzondere glans, iets wat moeilijk onder woorden te brengen is, en waardoor hij een haast onweerstaanbare invloed op zijn omgeving uitoefende. „Men voelde zich door hem als door een magneet tot God getrokken. Zijn uitwendig optreden, zijn voorkomen was een les”, zo getuigde na zijn dood een oud-leerlinge van Nonnenwerth over hem.

Dat leven in God was voor hem zelf de bron van een onuitputtelijke naastenliefde, waardoor hij alles voor allen geworden is. Allen, die zich, hoe dan ook, lijdend of ongelukkig voelden, vonden in hem een vaderlijke vriend. Vooral echter de armen en hulp-

behoevendenden en de verlaten weeskinderen kon hij niets weigeren. In hen vond hij zijn arme en lijdende Jezus terug. Dat blijkt wel uit zijn woord: „Wij mogen geen arme afwijzen, die ons de eer aandoet, zich tot ons te wenden”. Voor hen stichtte hij een dubbele Congregatie van Zusters en van Broeders, niet minder dan twintig huizen heeft hij voor hen geopend ten koste van onbeschrijfelijk grote offers, zonder noemenswaardige menselijke steun, meer tegengewerkt dan geholpen, maar sterk door een onverwoestbaar vertrouwen op Gods vaderlijke Voorzienigheid door Wie hij zijn leven geleid wist.

Ziedaar wat een trouwe beantwoording aan de leiding hem in Rolduc geschonken, later in hem heeft uitgewerkt; hoe hij gestegen is van deugd tot deugd, en hoe hij ten slotte een graad van volmaaktheid heeft bereikt zo groot, dat de Kerkelijke Overheid niet heeft gearzeld het proces zijner Zaligen heiligverklaring in te leiden.

Moge zijn stralend voorbeeld voor alle seminaristen van Rolduc een opwekking zijn om op hun beurt dankbaar en ijverig mee te werken met de leiding die ze in Rolduc ontvingen, om daardoor eveneens een soliede grondslag te leggen voor een later vruchtbaar en heilig Priesterleven.

M. J. H.

Zestiende Sociale Week

cliché Limb. Dagblad

Reeds ligt de komende Sociale Week in het verschiet nu ik me neerzet om de indrukken weer te geven van de vorige. En toch is dit geen hopeloze taak, omdat iedere Sociale Week een gebeurtenis is, aan wier indrukken men niet na enige dagen of weken volkomen ontgroeit is.

Natuurlijk ligt dit aan het geheel eigen karakter van deze „week”, dat wellicht het beste essentieel uitgedrukt wordt door de be-

naming „Rolducse Studieweek”. Juist het feit, dat deze studiedagen te Rolduc plaats vinden, geeft aan het geheel dat eigen cachet, die eigen sfeer, dat typisch eigen-aardige, waardoor deze officieel genoemde „Limburgse Sociale Studieweek” een nationale betekenis gekregen heeft.

De Rolducse Studieweek is een traditie geworden, zestien jaren achtereen — met onderbreking van de oorlogsjaren — werd zij

gehouden, op initiatief van Dr. Poels en met royale en spontane medewerking van Rolduc's Directeur Mgr. van de Venne en thans van Mgr. van der Mühlen.

Belangrijk waren deze weken, als we alleen maar denken aan de vraagstukken, die er aan de orde werden gesteld: de taak van het katholicisme in de moderne wereld, de dwalingen van het moderne heidendom, het gevaar van de neutraliteit en vele andere. Belangrijk ook door de mensen, die er spraken en iets te zeggen hadden. Belangrijker nog meer door de alles en allen beheersende figuur van Dr. Poels, die de beraadslagingen leidde en die de bekende praatavonden op deze dagen, die haast altijd iets als het ware sensationeels brachten, registreerde.

Dit jaar zweeg de Doctor, maar alleen het feit, dát hij er was gaf weer dat vertrouwd gevoel in bekende kring te zijn. De Doctor was oud, was moe, het leven zonder rust, geladen met de dynamiek van de geest, kernachtig uitgedrukt in zijn wapen „misereor super turbam“, stelt nu eenmaal zijn eisen, waaraan zelfs reuzen onderworpen zijn. Hij zat en luisterde en slechts eenmaal uitte hij zijn bijval met een spontaan voorstel stelling te nemen tegen de vormen van het hedendaagse tourisme, dat alle normen zelfs van welvoegelijkheid met voeten treedt.

Behalve dat ene forse „bravo“ kwam geen woord over zijn lippen en toch was het hem aan te zien, dat hij zich hier temidden van zijn arbeiders en temidden van de gasten zijner arbeiders tehuis voelde. Ook het onderwerp van deze week moet hem befallen hebben, ja meer dan dat, moet hem uit zijn hart gegrepen zijn.

Het gevaar van de neutraliteit; heel zijn leven was het zijn zorg daartegen op te komen en te waarschuwen, omdat hij in de neutraliteit nooit iets anders zag en zien kon, dan een miskennis van de alleen-bevrijdende-Waarheid.

Vele begrippen zijn tijdens de bezetting en de overheersing van het heidense Nationaal-socialisme gedevalueerd, ook het begrip waarheid. En nauwelijks was de Doctor weer in ons midden uit zijn ballingschap teruggekeerd of met de scherpste van blik hem eigen en een buitenstaander blijkbaar in die om-

standigheden alleen mogelijk, constateerde hij deze ontwaarding. Reeds in het voorjaar 1946 richtte hij zijn „Ernstig woord“ tot de arbeiders in Limburg en over hun hoofden tot alle katholieken in Nederland. Hij nam stelling tegen de z.g. doorbraakgedachte — het moderne product van de eeuwige neutraliteit — die zich demonstreerde op politiek en ook op sociaal terrein. Thans was dit gevaar der neutraliteit onderwerp van de besprekingen der Rolducse Studieweek. Zijn visie bleek ook nu de juiste!

Mét Poels was deze studieweek weer de oude, maar ook en niet op de laatste plaats mét Rolduc.

Het is uiteraard klinkklare onzin te beweren, dat een Rolducse studieweek zonder Rolduc onbestaanbaar is. Aan het bewijs van een dergelijke „stelling“ behoeven verder geen woorden verknoeid te worden. Maar U begrijpt wat ik bedoel. De Limburgse Sociale Studieweken zijn wat ze zijn, niet op de laatste plaats doordat zij in Rolduc gehouden worden.

Met het verbeterd fanatisme een oud-Rolducien eigen, ben ik zelfs in staat te verklaren, dat juist Rolduc op de allereerste plaats het specifieke en bepalende element vormt van deze studieweken. Wie het ook zij, hij komt onder de bekoring van de wijding, van de sfeer, van de traditie, van de architectonische schoonheid van Rolduc. Dat ongrijpbaar-aanwezige in het Rolducse klimaat doet zich gevoelen bij allen, die de studiedagen meemaken en schept in weinige uren een geest van saamhorigheid en verantwoordelijkheid die juist de meest gunstige waarborg biedt voor het tot zijn recht komen van de ernstige onderwerpen, die behandeld worden.

De vele oud-cursisten van de Limburgse Studieweken zijn de Directeur van Rolduc dan ook zeer erkentelijk, dat hij — ondanks de vele moeilijkheden, die dit voor „het huis“ meebrengt — de traditie, door zijn voorganger begonnen, heeft willen voortzetten en ons voor het eerst na de oorlog weer gastvrijheid heeft willen verlenen binnen de muren van het enige en eeuwige „Felix Roda“.

Studiedagen

voor Katholieke Limburgse studenten

Rolduc 6—9 Augustus 1947.

Voor de tweede maal na de bevrijding zijn de studiedagen voor de Katholieke studenten gehouden. De opkomst is niet zo groot geweest als verleden jaar, maar de besprekingen en het persoonlijk contact zijn daarvoor zoveel intiemer en hartelijker geworden en daarom zijn deze dagen volkomen geslaagd; wij zijn weer een reuze stap vooruit.

We kunnen niet alles vermelden in dit verslag, we willen ons beperken tot het aspect dat ons inziens het meest op de voorgrond is getreden. We mogen niet vergeten, dat het pas de tweede keer is, dat een paar honderd Limburgse hoogstudenten, door het jaar verspreid over de verschillende universiteiten en hogescholen, bijeengekomen zijn. Allen stonden dan ook in het begin wat onwennig tegenover elkaar; tussen al deze mensen een intiem en hartelijk contact te leggen, daar kwam het op aan.

Professor Rutten hakt onmiddellijk bij de opening de knoop door; hij vraagt om alle angst, alle gereserveerdheid te laten varen. We mogen gerust zeggen, dat, zelfs al waren de spreekbeurten, de debatten en de culturele avond op een mislukking uitgelopen, deze studiedagen dan nog een succes zouden zijn geweest. Eerst moeten we elkaar leren kennen, eerst moeten we samen eens de grootste „gijn” hebben gehad..... de rest komt dan vanzelf. Het voornaamste is het persoonlijk contact.

We hebben ons goed geamuseerd; we hebben de nodige contacten gelegd, zodat ieder deelnemer zich aangetrokken zal voelen om de volgende keer weer van de partij te zijn. Professor, leraar, dichter, journalist, afgestudeerde of niet, eerste-jaars of twaalfde-jaars, allen hebben naast elkaar gezeten, hebben samen sigaretten gerookt, samen pintjes bier gedronken, zij hebben van gedachten gewisseld en de kelen hees geschreeuwd. Ze hebben zelfs een partijtje voetbal gespeeld

de grootste uitblinkers waren..... Professor Rutten en Professor Dewez op de backline.

Noch Tilburg, noch Nijmegen, noch het sterke elftal van Kerkrade heeft het kunnen halen tegen dat z.g. „povere restje”. Dewez blijkt het stopperspilsysteem volkomen te beheersen en Rutten zorgt wel, dat de deur ge-

sloten blijft en niemand de sleutelpositie vindt. Wie herinnert zich niet onze sportieve scheidsrechter Professor Grond? Van de hele voetbalsport kent hij niet één spelregel; maar daarom heeft hij, zoals in de colleges, zijn assistent meegebracht, die als een schoothondje om hem heen blijft draaien en bij iedere overtreding aanslaat, zo weet de Hooggeleerde Heer wanneer hij de „halve kerkklok” luiden moet; een fluit is er niet. Zo wint „het restje” de fles oude Bols, maar tot op heden weet niemand waar ze gebleven is.

Ofschoon dus „het restje”, evenals de rest, genoeg heeft moeten nemen met water of bier, zijn de kelen toch los gekomen. De traditionele studentenliederen worden gezon-

gen: „Gegroet, Mijn Limburg” wordt uitgevoerd in een nieuwe acht-stemmige bewerking van een onbekend toonkunstenaar, waarvoor zelfs „Pancratius” van Heerlen zou moeten afdruipeu.

De zusters ontvangen de eerste serenade vanaf de dortoirs 's nachts om twee uur; de „Leichte Cavallerie” stormt, gehuld in lakens, pyama's en wat al spullen meer, over chambretten, bedden en balken heen, aangevoerd door generaal Hanssen, zodat de zusters maar vlug capituleren en „hoger gezag” opbellen, waarna ieder kan gaan genieten van een welverdiende rust. 'n Tweede ovatie wordt haar aangeboden in de keuken, waar „En zonder zusters kunnen wij niet leven” wordt uitgevoerd, Polyphonie a capella, speciaal gecomponeerd voor deze gelegenheid. De zusters kijken heel bedeesd naar de grond, zo'n „hemels” gebrul hebben ze nog nooit gehoord; ze zijn zelfs zo onder de indruk, dat ze vergeten te applaudisseren na afloop.

Wie Rolduc zegt, denkt aan Sjang. Hij wordt gehuldigd met zijn jubileum als portier van Rolduc, en omhangen met 'n bloemenkrans maakt hij een ererondje door de eetzaal; 't is alsof de hel is losgebroken. Al de directeuren van Rolduc zien van hun plaats aan de muur met een lachend gezicht toe bij deze algemene vreugde. Sjang dankt met tranen in de ogen en nodigt ons meteen maar uit voor de volgende jaren.

De ster aan het Rolducse firmament is echter Dr. Verhagen, die zich verheugt in aller volste sympathie. Groninger van geboorte, is hij volledig Limburger geworden met de Limburgers; de oude man met het jeugdig hart, die trouw de drie dagen van het congres heeft bijgewoond en nu niet weet hoe hij zijn dank moet uiten aan deze jonge generatie, zo gul met uitbundige huldeblijken,

maar die tenslotte toch het juiste woord vindt: „Ik nodig mij bij dezen maar reeds uit voor de volgende keer”.

't Is er gezellig geweest op Rolduc. Iedereen zal nog vaak terugdenken aan die echte smakelijke Limburgse grappen van Rector Linssen, aan het heerlijk sappige Limburgse proza van Fons Tuinstra, aan het eeuwigstralend gezicht van onze sympathieke jonge Limburgse professor Peters, aan het kattendrama van Jo Hanssen, aan het uitstapje-perbus naar de kerken van Bleyerheide, Terwinselen, Heksenberg, Huskeskolonie en Eygelshoven.

We hebben op Rolduc plezier gehad, we hebben gelachen, we hebben allen veel mee genomen van de verschillende sprekers. Rolduc biedt de sfeer voor de studiedagen, die we nergens in Limburg of waar dan ook terugvinden. Er is maar één Rolduc!

We danken de Hoogerwaarde Heer President allerhartelijkst voor de geboden gastvrijheid, we danken de zusters en het personeel voor al de moeiten en zorgen om ons het leven op Rolduc te veraangenameu, we danken tenslotte, en niet het minst, Professor Rutten, de wetenschappelijke leider, en onze onrustige en toch ook kalme Moderator, Mhr. Meijs, de grote stuwkracht van heel de beweging, met heel zijn staf van helpers. Gesteund door zijn onoverwinnelijk doorzettingsvermogen, geleid door onze sympathieke Limburgse professoren durven wij de toekomst aan; wij zullen tonen, dat de Limburgse student, met in het hart een heerlijk, sprankelend idealisme naast een gezond realisme, zijn beste krachten geven wil voor Kerk, Volk en Vaderland; wij willen zijn echte Limburgse studenten, die naam waardig, dus trouwe Nederlanders, fiere wereldburgers, maar voor alles Katholiek.

L. CRIJNS.

Rolducse Dag

Onder de klanken van de bel veer ik met 'n sprong de nieuwe dag in. Heerlijke gedachte is dat — „Vandaag zal 't een bijzondere dag worden”. Gisteravond waren reeds voortekenen daarvan te zien en alleen al door 't ongewone komt men bij 't alledaagse van een „trimesterleven”, onwillekeurig in feeststemming.

Drukte om niets? Lood om oud ijzer? Traditie-stuipen? Dat vooringenomen standpunt wil ik niet delen met de sceptische jongelui, die zo gemakkelijk oordelen..... en vooral veroordelen. Wel heb ik respect voor de ruime dosis idealisme, waarmee dit georganiseerd wordt.

Hoe zal de reactie zijn? Het is zo 'n gloednieuw begrip: Rolducse dag! Maar één winstpunt is er al: de belangstelling is gaande gemaakt — er is spanning. Tenslotte vindt de oer-degelijke Hollandse deugd van „de kat-uit-de-boom-kijken” overal veel beoefenaars. Ook al omdat dit zo gemakkelijk en veilig is!

Geïnteresseerd ga ik naar beneden. En inderdaad — daar begint 't feest al. De anders zo stil-witte gangen zijn nu omgetoverd tot expositieruimte voor een respectabel aantal schilderijen. Overstelpende indruk maakt dat, zo in 't voorbijgaan naar de gemeentemuseum.....

Trompetters in fleurige kleding blazen om half tien verzamelen. Imponerend en massaal is het gevormde carré. Onwenning kijken we rond en lachen begrijpend tegen elkaar. Alles draagt er toe bij om indruk te maken. De herauten doen de geschiedenis herleven in koperglans, trompetgeschetter en kleurenweelde. De vlag gaat in top en bezielend klinkt de proclamatie. „Vindicamus hereditatem patrum nostrorum — Bewoners van het aloude Roda — — —”

Heel langzaam komt er iets in ons dat rustiger maakt. Maar dan doet het défilé voor Ailbertus ons weer twifelen. Het ietwat stuntelige van deze massa-rhythmiek is 'n bewijs, dat men nog niet goed begrijpt, wat het doel is ofwel dat men nog niet geïmponeerd is.

De Hoogmis staat in 't teken van de Bis-

schops-wijding. Mhr. Hommes preekt enthousiast. Rolduc's fundament is God. Grote mannen leefden hier — heilige mannen. Traditie van eeuwen erven wij; ook ons fundament moet God zijn.

Om 12 uur gaan we luisteren naar 'n overzicht van Rolduc's geschiedenis. 1104—1947! Tijd is het verloop tussen twee eindpunten. Maar wat 'n tijd en welk 'n verloop! 't Begrip „historie” groeit, wordt veelomvattender. Traditie! Vaak dringt iets tot ons door — van 'n gebrek, 'n gemis. Hebben wij wel 't juiste gevoel? Zien we de verhouding der dingen wel goed?..... 'n Vlaming kwam naar deze streken, 'n man, die de eenzaamheid zocht. Het nederig werk, dat uitgroeide tot 'n centrum van geestelijk leven en cultuur. Bloei en verval; verwoesting, herbouw en uitbreiding. Wisseling van eindigheden. Eeuwen, fragmenten van eeuwigheid! En wie zal de waarde peilen voor God? Rijkdom aan historie en traditie. Dit bevangt ons, maakt ons klein. En toch ook weer trots, als bewoners van zo 'n plaats, die nu als klein seminarie nog een hogere bestemming kreeg.

In de bibliotheek zien we iets van deze rijkdom. Daar vlak voor ons liggen archiefstukken, eeuwenoude handschriften, incunabelen, prachtig monnikenwerk. Brieven vanaf Philips II en Maria van Oostenrijk tot Alberdijnck Thym — weelde van historische gegevens. Om stil te worden, heel stil. Dit overrompelt ons; een ondefinieerbaar gevoel van stille trots wordt vaardig over ons; rijke erfgenamen zijn wij!

Hoe dikwijls waren wij hier in deze kerk en crypte zonder al deze rijkdom te vermoeden! Wat zagen wij weinig van de overvloed, die ons nu getoond wordt, die ons overstelpt. Schoonheid wordt ontdekt en bloeit op in bogen en gewelven, in pilaren en zuilen, in constructies en schilderijen.

De ruime, witte kruisgangen lenen zich uitstekend als expositieruimte voor schilderijencollecties. Oude Abten, onze Limburgse Bisschoppen en Rolduc's Directeuren zien op ons neer..... En wij zien naar Hen op

met steeds stiller wordende aandacht; met 'n interesse, die gaat uitgroeien tot warm begripen. Wij vormen inderdaad een schakel in de eeuwen; wij zagen te weinig in, wat wij hoog te houden hebben. Het dringt nu tot ons door, dat dit zelfs moeilijk is en iets van ons vraagt, begrip voor de grootheid en de waarde van deze plaats.

Als na het Lof 'n variatie op „Lève Rolduc” als slot van het orgelconcert de Kerk rondwarrelt, slaat 'n breed en blij gevoel los; machtige fanfares, ruisende engelenrijen, stil-devoot klankenspel van innigheid, gloed van jeugd en bezieling, aaneenschakeling van weelde..... Wij zijn onder invloed van deze dag; wij geven ons gewonnen; wij zien in.....

't Bewustzijn te leven in 'n plaats, waar 'n leven zo mooi en diep gemaakt kan worden door 't open te stellen voor de schoonheid, voor het begripen van de verhouding tussen mensenwerk en eeuwigheidswaarden. Dit complex van gevoelens kan rijpen in ons en culmineren, als we ruim en harmonisch willen leven, als opgevoed mens, als man van stijl en diepgang. Ruim 400 jongens laten deze klanken-waaiers over zich neerdalen en luisteren, stil, heerlijk stil. Dit is 'n bewijs, dat de wil er is om naar het schone te streven; een teken, dat goede beloften inhoud voor de toekomst.

Deze Rolducse dag culmineerde in de lezing van Dr. van Can. Aan hetgeen wij deze dag gezien, gehoord en vooral ontdekt hebben, kunnen wij zijn enthousiaste woorden toetsen. De waarde van Rolduc als cultuurcentrum wordt inderdaad duidelijk gemanifesteerd door het feit, dat het zijn eigen stijl bewaarde, hoewel het op de Germaans-Romaanse grens lag en omringd was door de Westfaalse, Hollandse, Vlaamse en Waalse bevolkingsgroepen. Men moet zin hebben voor historie en traditie en ook 'n enigszins geestelijke rijpheid, wil men Rolduc's invloed ondergaan, wil men de zin proeven der tradi-

tie. Als men ons nu zou vragen „Waarom voel je je tot Rolduc aangetrokken?” dan kunnen wij van antwoord dienen..... Ontdekkingstocht naar verborgen schoonheden; weelde van gewelven en nissen; van zuilen, pilaren en pilasters; van priesterkoor en crypte; van kruisgangen en schilderijen; de adem der eeuwen is rond ons.

Geslachten kwamen en gingen. Het is alsof de tijd toefde in stille hoeken en binnenplaatsen. Monniken, leefden hier en deden hun werk. Wij hebben de erfenis der eeuwen, Rolduc's traditie, gekregen en daarmee de plicht te handhaven en te bewaren.

Ook de waarde van Rolduc als Nationaal Instituut, vooral in latere tijd wordt ons nu duidelijk. En als Dr. van Can aan 't einde van zijn lezing spontaan en met klem ons, op de man af, zegt: „Wij rekenen op jullie, in naam van duizenden zeg ik dit”, dan komt een heilig vuur van jeugdig willen over ons; ja, wij willen, wij zullen, wij kunnen!

De geslaagde gezellige avond, als slot van deze dag, was hier al 'n klein bewijs van.

Bewust moeten wij leven binnen de rijke beslotenheid van deze muren en ook ruim — de muren verbredend, wegdenkend — op onze mooie en bevoorrechte plaats in de wereld. Mooi was deze dag, leerzaam en uitermate verrijkend. Wij groeiden dichter naar de historie, leerden de waarde van de traditie in het juiste licht zien en wij werden ons bewust, dat we inderdaad iets groots hoog te houden hebben. Maar dat slechts als jongens, die doelbewust leven, die mensen willen worden, harmonisch gevormde mensen.

Hulde aan de initiatief-nemers, die de waarde zagen van zo'n dag en de rijkdom, die daardoor geschonken kon worden — de durvers, de idealisten. Wij danken hen van harte. Onze waardering, ons medeleven en onze overtuiging als bewijs hiervoor!

J. H.

Rolduc, Verleden en Heden

Een woord tot de tegenwoordige generatie.

Wanneer twee oud-rolduciens elkaar in een willekeurig milieu ontmoeten, dan wordt voor hen elk onderwerp, dat niet over Rolduc gaat, onbelangrijk, dan dreigt zelfs het overige gezelschap lucht te worden. Men zal het ervaren op vergaderingen en in de trein, in de collegezaal en op de kroeg, in Maastricht zowel als in Den Haag. Vaak heb ik mij afgevraagd: Hoe is deze specifieke Rolducse stempel, die een blijvende indruk achterlaat bij allen, die langere tijd op Rolduc vertoefd hebben, hoe is deze geheel eigen Rolducse mentaliteit te verklaren? Vervang het woord Rolducs door een ander en het zegt U (en anderen — wat belangrijker is) niets meer.

En de tweede gedachte, daarbij aanknappend: Gelukkig het geslacht, dat deze traditie mag voortzetten. Maar ook: Welk een verplichting en verantwoordelijkheid rust er niet op de generatie, die thans Rolduc bevolkt, die Rolduc is en uitmaakt.

De eerste vraag: Hoe is het te verklaren, dat ieder die met Rolduc in aanraking komt, indien hij een nobel hart heeft — deze reserve is niet van mij maar plagiaat — ongemerkt en ongewild misschien, onder invloed komt van de oude abdij, haar sfeer, haar traditie en nooit vergeten kan, wat hij daar onderging? Deze vraag blijkt moeilijker te beantwoorden dan men aanvankelijk vermoedt, wanneer men er zich toe zet een verklaring te vinden. Verwacht van mij geen lyrische ontboezeming, geen poëtische ontlading, geen mystieke vervoering, evenmin een psychologische analyse, ik zal U enkel kunnen zeggen, hoe ik die beïnvloeding ondergaan heb.

Wanneer men voor het eerst met Rolduc kennis maakt, staat men verward en perplex, de veelheid van indrukken overstelpt U. Men heeft lange tijd, soms jaren nodig om die indrukken te verwerken. Zo is het mij gegaan, zo is het U gegaan of juist gezegd: velen van U verkeren nog in dat stadium van verwardheid en perplexiteit. Deze categorie zij dus gewaarschuwd: de tijd om een oordeel

te vellen is voor hen nog niet aangebroken. Wanneer dan de vaagheid der beelden vermindert, de indrukken bezinken en vastere vormen aannemen, kom je meteen tot de ontdekking dat Rolduc je in zijn greep heeft, je gevangen houdt in zijn ban. Nooit meer zul je je daaraan kunnen onttrekken, je bent Rolducien geworden. Er zijn enkelen, die het nooit worden, het is niet altijd hun eigen schuld, maar het blijven de uitzonderingen, die de regel bevestigen. Zij die meenden Rolduc anders te moeten zien en beoordelen dan anderen, zij die Rolduc miskend, ja verguisd hebben, zij zullen huns ondanks het merkteken van Rolduc blijven gevoelen en hun leven lang meedragen. Is er wel iemand die Rolduc zo miskend, belasterd en verkeerd voorgesteld heeft, als van Deyssel (het is met aarzeling dat ik zijn naam noem) en toch: diezelfde van Deyssel zou nu in staat zijn een dithyrambe op Rolduc te schrijven, zoals hij het eens ondernam Rolduc voor heel Nederland aan de schandpaal te slaan. De „Kleine Republiek” is wel eens voorgesteld als een wraakoefening, m.i. ten onrechte. Dat hij het verdiende door Directeur Everts verwijderd te worden, daarvan was zelfs „Karel de Stoute”, zoals de jonge Thijm ergens in een brief aan zijn vader betiteld wordt, overtuigd. Maar van Deyssel deed niets anders dan zijn sensitivistische impressie-woede bot te vieren op Rolduc. Hij had net zo goed andere bladzijden uit zijn leven kunnen beschrijven en heeft dit ook gedaan. Zoals de heer Netscher in de bekende tirade: „Ik houd van het proza” slechts een aanloop vormde voor een der beroemdste stukken uit onze Nederlandse literatuur, zo was Rolduc voor van Deyssel een toevallig object, waarop zijn subjectieve schrijverskunst zich met zekere wellust kon oefenen en uitleven. Maar diezelfde van Deyssel zou het liefst naar Rolduc gesneld zijn, toen hij eens — jaren na het schrijven van zijn verderfelijke boek — in Aken was. Zijn hart trok hem naar Rolduc, niet zoals een misdadiger naar de

plaats van zijn misdaad getrokken wordt, maar zoals iemand die weet misdaan te hebben en behoefte gevoelt iets goed te maken. Een van zijn oudere tijdgenoten uit zijn Rolducse jaren, Dr. Sterck, die hem van heel nabij heeft kunnen volgen, heeft het mij verzekerd, trouwens ook in de biografie van zijn vader plaatst van Deyssel de Rolducse figuren in een heel wat milder licht. Zo bewijst zelfs deze in dit opzicht zo tragische figuur, zoon die het vaderhuis verloochende, mijn stelling, dat Rolduc een onweerstaanbare aantrekkingskracht bezit, waaraan uiteindelijk niemand zich kan onttrekken.

Hoe die band tussen Rolduc en zijn bewoners of vrienden ontstaat, we waren bezig die vraag te beantwoorden, of liever we zagen dat die vraag zich oplost in het constateren van feiten. Men kan slechts vaststellen, dat er een bijna magische kracht is, waaraan niemand ontkomen kan. Het is de eerbiedwaardigheid van zijn ouderdom, de stem van het verleden, het is de liefde tot de traditie, die zeldzamer in ere wordt gehouden en verloren dreigt te gaan in onze hedendaagse vermechaniseerde wereld, waarin techniek en materie tot afgod zijn verheven, het is de sfeer van het huis, het is de levensstijl van zijn bewoners. Meen niet dat deze levensstijl enkel met uiterlijke beschaving, met uiterlijke levensnormen te maken heeft, het is de som van alle eigenschappen, resulterend in de *civitas*, die iemand, zoals Huizinga in zijn „Geschonden Wereld” opmerkt, tot een volmaakt burger stempelt. Die levensstijl moet zo zijn, dat een buitenstaander er de invloed van ondergaat en ze bewust wordt. Thijm, de grote vriend van Rolduc — en met voorliefde plaats ik hier de vader tegenover de zoon van zo even — Thijm heeft die levensstijl geproefd en gewaardeerd. Hij introduceerde er P. Cuypers, Didron Ainé, Aug. Reichensperger en wees andere Europese beroemdheden op Rolduc als het oudste Nederlandse cultuurst centrum waar de cultuur niet tot fossiel verstand was en toen hij in de maatschappij van Nederlandse Letterkunde een felle aanval deed op de bekrompenheid, die katholieke leden buitensloot, beklemtoonde hij het verzuim van zijn andersdenkende landgenoten door hen te wijzen op de professoren van Rolduc, wier le-

vensstijl en „humaniteit” hun recht gaf op een plaats in het exclusieve gezelschap zijner medeleden (zie het Rolducse Jubileumboek 1843-1943, blz. 158-159).

Dat was in 1868. In onze dagen lijkt het soms, dat historie, traditie en sfeer verouderde begrippen zijn, die niet meer passen in onze moderne structuur. Wie geen cultuur bezit, kan ze niet aanvoelen, begrijpen en waarderen. Ten bewijze daarvan iets, dat wel in schrille tegenstelling staat tot het zo even geciteerde, maar juist door zijn contrast mijn stelling accentueert. Het dateert uit de tijd, dat de Amerikanen op Rolduc na de bevrijding gaarne geboden en dankbaar aanvaarde gastvrijheid en onderdak vonden. Bij hun vele voortreffelijke eigenschappen misten ze ene, die hen in staat zou gesteld hebben iets te beseffen van de metamorfose die het Rest-Center de abdij had doen ondergaan. Slechts weinigen, en dan waren ze gewoonlijk van Poolse, Ierse of Franse origine, beseften iets van wat Rolduc voor iemand die in de cultuuropvattingen van het oude Europa is opgevoed, betekenen moet. Ik herinner mij in dit verband een karakteristiek voorval. Terwijl de kanonnen nog in de verte dreunden, de oorlog nog in volle gang was en Rolduc nog een belangrijke plaats in de Amerikaanse publiciteit innam, werd een bezoek aangekondigd van de Press. Er zouden grote artikelen verschijnen in alle Amerikaanse kranten en ik stelde mij er dus heel wat van voor, toen mij het voorrecht te beurt viel het gezelschap rond te leiden. Het bleek mij evenwel al spoedig dat de interesse van de dames en heren in een heel andere richting ging; „Montre-en-main” of nog juister met de vinger op de stopwatch wilden zij Rolduc „doen”. En wat mij toen vooral hinderde, was dat zij van de betekenis van Rolduc als cultuurcentrum niets afwisten, er niets voor voelden en er niets voor wilden voelen. Toen zij mij na een korte uiteenzetting van de geschiedenis en de stijl van de kerk, vroegen, wat „de zaak” gekost had, ben ik er maar mee opgehouden.

Nooit is mij duidelijker geworden dat mijn leermeester Prof. Huizinga in zijn boek „Amerika levend en denkend” terecht heeft aangetoond dat het land van de onbegrensde mogelijkheden geen cultuur bezit in de

betekenis die de Europeaan er aan toekent.

De gewraakte Amerikaanse mentaliteit wordt echter minder verwonderlijk, als men bedenkt, dat de Nieuwe Wereld zijn beschaving begon op een tijdstip, dat Europa reeds Oudheid, Middeleeuwen en Renaissance achter de rug had en minder ergerlijk mag ik erbij voegen, als men constateert, dat ook in de Oude Wereld, ook in het voor traditionalistisch doorgaande Nederland zich zovelen als „homines novi” tegenover de aristocratie van de cultuur gedragen.

Waarmee ik alleen wilde zeggen: om Rolduc te begrijpen, moet men zin hebben voor historie en traditie. Mensen met een fijn ontwikkeld gevoel voor kunst en oudheidkunde, mensen die de vervlakking van de hedendaagse cultuur nog niet zo ondergaan hebben, dat ze afgestompt raken, en die nog openstaan voor hogere waarden, zullen Rolduc liefhebben om alles wat ze er zien en elders zo vaak vergeefs zoeken. Wie weet te luisteren, hoort er de stemmen der eeuwen fluisteren en in de gangen en lanen treden hem de gestalten tegemoet van allen, die Rolduc bewoond hebben vanaf de 12e eeuw tot heden, en van de velen, die naar Rolduc kwamen om het te leren kennen en lief te krijgen. Verwacht nu geen historisch overzicht van het leven der oude abdij (ook gebouwen hebben hun leven!); de geschiedenis der stenen, der annalen en manuscripten is geboekstaafd, ze getuigt van de bovennatuurlijke stichting, het wonderbaarlijke behoud in de loop der eeuwen, de lotgevallen en wederwaardigheden van zijn bewoners; ik doel hier niet op de indrukwekkende reeks artikelen en boekdelen door historici van naam aan Rolduc gewijd, maar op de levende taal van de natuur, waarvan de bekoorlijkheid reeds door Ailbertus geprezen werd, op de taal der stenen, zuilen en gewelven. Ga op een stil uur naar de kerk, bewonder de rondingen der bogen, het statige priesterkoor, daal af in de crypte en let op de verscheidenheid van de zuilen, een verscheidenheid die de harmonie niet verstoort, maar vooral: let op de lichtstralen, die door de ramen vallen en op het spel van schemer tot donker met zijn vele schakeringen en effecten. Wandel door de kruisgangen, door de verdoken hoeken, nissen en binnenplaatsen; soms

schijnt het u toe, dat de tijd is blijven toeven. U geeft er zich geen rekenschap van, maar het is de geest van het verleden, die u doet huiveren. Geslachten kwamen en gingen en namen alle iets mee van het ondefinieerbare, dat Rolduc meegeeft aan wie het begrijpen en met eerbied naderen. Monniken leefden er en hielden stand in de branding der tijden. Vaak is de hand der Voorzienigheid zichtbaar, het ingrijpen van boven tastbaar, wanneer Rolduc of zijn bewoners bedreigd worden; dan komen de nieuwere tijden en Rolduc begint zijn periode van nationaal instituut: prelaten, staatslieden, literatoren werden hier gevormd, maar ook technici, leraren en kooplieden; het gedenkboek dat verleden jaar verschenen is, heeft u vele namen, velerlei wederwaardigheden geboekstaafd.

Toen kwam de tijd dat de erfenis van vele geslachten op jullie overging; jullie, die thans Rolduc bevolkt, zijt de erfgenaam van dat rijke bezit en ik mag er jullie gelukkig om prijzen, ja, ik zou er jullie om kunnen benijden. Dat moment van ingrijpende verandering ligt nog te kort achter ons om volledig de grote betekenis daarvan te beseffen. Er ging ontegenzeglijk — ook de grootste voorstanders van die verandering geven dat grif toe — er ging ontegenzeglijk iets groots verloren; des te zwaarder wordt jullie verantwoordelijkheid als voortzetters van de beproefde Rolducse traditie. Er rust op jullie de plicht het erfdeel als een kostbaar kleinood te bewaren en te bewijzen, dat de aard der Rolducse traditie, en hieronder versta ik dan begrip voor historie, zin voor een bepaalde levensstijl, door verandering in bestemming geen wijziging behoeft te ondergaan. Het is mijn vaste overtuiging dat een klein-seminarie geen betere huisvesting kon vinden, want waar kan de roeping tot het priesterschap beter gedijen dan in een milieu waar alles herinnert aan de primaire taak van de mens: God te dienen en waar alle voorwaarden vervuld zijn om dat God te dienen om te zetten in de meest verheven vorm: dienaar van God te worden. Rolduc had zijn monniken, Rolduc had zijn priesters, Rolduc had steeds zijn priesterstudenten. De ogen van velen zijn op jullie gericht. Allen die ooit op Rolduc waren of eraan gehecht waren, verwachten van jul-

lie, dat jullie zult voortzetten wat zij doorleefd hebben of moesten afbreken, m.a.w. dat jullie Rolduciens zult zijn in de waarachtige en volle zin van het woord, Rolduciens d.w.z. met hart en ziel verknocht aan Rolduc d.w.z. de liefde voor Rolduc uitdragend ver buiten zijn muren, d.w.z. handhavend zijn oorspronkelijk en beproefd karakter, voortzettend de tradities der voorgelachten d.w.z. de fakkel overnemend en brandend houdend. Dat alles natuurlijk niet uiterlijk. De ware Rolducien was een harmonisch gevormde persoonlijkheid, zich bewust van zijn verantwoordelijkheid, met open oog en oor voor het schone, ontvankelijk voor kunst en wetenschap; maar ook, overtuigd dat uiterlijke beschaving wel

vaak samengaat met innerlijke, doch dat de eerste zonder de laatste niet meer dan vanitas is, van een levensstijl tenslotte die culmineert in het besef, dat God de oneindige schoonheid is en bron van alle wijsheid. Wanneer jullie aan het ideaal van die Rolducien beantwoordt en in staat bent de rijke erfenis te beheren en uit te breiden, dan is de prijs der verandering niet te hoog geweest. Aan jullie, toekomstige priesters van ons bisdom, de taak om te bewijzen, dat ik mij niet vergis. Uit naam van allen, wie Rolduc ter harte gaat en dat zijn er duizenden, in Limburg, in Nederland, in verre gewesten: Ik reken op jullie!

Dr. M. VAN CAN.

Nationale Dodenherdenking

Toespraak op 10 Mei 1948

Het is de eerste week van Mei in het jaar 1945.

Op enige militair-onbelangrijke stukken na is Europa bevrijd, uitgezonderd een strook van het uiterste Noorden van Duitsland tot diep in het Zuiden, van de Oostzee tot aan de grens van Italië. In deze strook, nergens veel breder dan 250 K.M., gaat een wereld ten onder, een wereld van geweld, die door geweld omkomt. De gecombineerde legermachten van alle volken vallen dit smalle, lange stuk land van beide zijden aan en tussen de beide fronten razen en ratelen op alle wegen de laatste resten van wat eens de allesoverweldigende vijandelijke oorlogsmacht was. En boven dit lint van Panzerfausten, brisantbommen en barstende granaten zingen vliegende fort en snelzwenkende jagers het monotone lied van de dood.

Hiér is het rijk van de dood.

* * *

Onberoerd door het razend geweld en vredig glanst de Oostzee in de sereniteit van haar rust. 'n Heldere lucht overspant de eindeloze grijsheid van de kalme wateren en de zon beschijnt een boot, die doelloos lichte stoomwolken uitstoot. De landen zijn onder de horizon weggezonden en te ver is het oorlogsgeweld verwijderd om tot deze plaats door te dringen. Doch, ook hiér is het rijk van de dood. Een licht geronk, dat opstijgt van aan de horizon, en het schichtig wegduiken der S.S.-bemanning van het schip kondigt de dreigend-snelle nadering van de vijandelijke jager. Eénmaal cirkelt hij rond het schip, dan barst het dek uit elkaar en laait het vuur aan alle zijden op. Zwaar en zwart walmend en langzaam kantelt het schip in de rustige zee. Een tiental Duitsers vindt de dood. Maar met hen, 1500 tot 2000 gevangenen uit alle streken van Europa, opgesloten in de schemering van de beroeste romp van de Kap Arkona.

Hén herdenken wij en hun roemloze dood. Hun roemloze dood na hun strijd voor de vrijheid.

De zon gaat, zoals al weken lang na een steenharde vriesnacht, op over het dennebos. De vogels maken door hun gefluit de morgen nog blijder en helderder dan hij reeds is. Engelsen zijn de vorige avond tot aan de rand van dit bos gekomen en door hun verkenners weten ze dat hier geen tegenstand te vrezen is. Langzaam rukken ze afzonderlijk tussen de bomen op. Langzaam wel, maar toch door de pracht van de morgen, van zon, licht en bos, zorgeloos: vër lijkt nu immers de dood. Zij stoten op een doodlopende spoorlijn met een stille, verlaten goederen trein. Dennenaalden ritselen, vogels fluiten en stil is het bos rondom hen. Rust en anders niets of niemand, behalve de dood. Ergens kreunen enige mensen zacht. Soldaten breken de zwaar gegrendelde treindeuren open. Ze worden bedolven onder de lijken van skelet-magere mensen: 100 of meer in iedere wagon, 50 wagons, de een na de ander: gevangenen uit alle landen van Europa, bevroren en door honger gestorven in wagens voor beesten.

Hén herdenken wij en hun roemloze dood. Hun roemloze dood na hun strijd voor de vrijheid.

* * *

Zegevierend rukken de legers van Amerika op, het vijandelijke front schuift voor de druk van hun macht als de rulle aarde voor de kracht van een bulldozer. Steeds dieper dringen zij door in het vijandelijke land tot aan de grenzen van de Lüneburger Heide. Ze zijn door steden gekomen met voor hen vreemd-klinkende namen: Bielefeld, Minden, Hannover, Celle en de tocht bracht hen het nieuwe, het avontuurlijke, de steeds wijken-de horizonten. Maar dan plotseling staan zij voor Bergen, dat nu met Belsen verbonden is. In de moerassen daar vinden zij een menselijke nederzetting groter dan vele steden van Europa, die zij zagen. Doch de inwoners van deze grauwe barakkenstad: gevangenen uit alle delen van Europa. En als ze de poorten van deze gevangenis opengooien, ko-

men in de doodstilte, die hen nu eerst opvalt, enige uitgeteerde gevangenen naar hen toe: „be careful, blijf op een afstand, hier heerst vlektyphus”: ongeveer 1000 doden per dag, meer dan 2 maanden lang.

Deze doden herdenken wij en hun roemloze dood. Hun roemloze dood na hun strijd voor de vrijheid.

* * *

Wijd is het mecklenburgse land en mooi, doch een hel nu in Mei. In het Oosten bulderen rusiese kanonnen en amerikaanse in het Westen. Steden en dorpen worden steeds weer opgeschrikt door daverende materiaal- en troepentransporten. De wegen zijn volgepropt met boerekarren, mannen, vrouwen, kinderen, 'n ordeloze vlucht voor de soldaten van het Oosten. En temidden van die zwaaiende karren en ijlende legers trekt een lange stoet, een tiental dagen reeds. Lang is de stoet, een halve dagreis ver, mannen naast en achter elkaar: haveloze armen, schameler gekleed dan bedelaars uit de ghetto's der steden, met grote, rode kruisen op hun rug en lange, rode strepen op hun broek. Wat hongrige honden niet lustten, dat eten ze en ze strompelen reeds onder de schouderklop van

de hand van de dood. Boeren slaan hen met hun zweep en de geweerkolven van soldaten jagen hen rusteloos op. En 's nachts horen dorpelingen hoe buiten in hagel en natte sneeuw hun tocht vergezeld gaat door ononderbroken schoten. 'n Oude vrouw slaat mischien een kruis, want zij allen, zij zijn bestemd voor de dood. Het zijn de „Glorieuzen” van alle volken van Europa, de vrijheidstrijders, die hier in de donkerte van de nacht en de eenzaamheid van een bos neergeschoten worden en stervend vallen in de modder langs de weg: vuil, vergeten, verlaten. 16 duizend in 4 dagen tijd.

Hén herdenken wij en hun roemloze dood. Hun roemloze dood na hun strijd voor de vrijheid.

* * *

Broeders, dit zijn 4 gevallen onder ontelbare anderen. En die allen herdenken wij. Wij herdenken alle vrijheidstrijders, die stierven in verzet, in kampen of gevangenis; wij herdenken hen, want groot was hun leven, maar roemloos hun dood. Roemloos hun dood na hun strijd voor de vrijheid..... van U.

V. H.

Intercollegiale te Weert

De motor ronkt.

„Allen aanwezig?“ „Nee, Joes nog niet“.

„Ah, daar is-tie. Nou kunnen we vertrekken“.

Net draait om de hoek bij de aula-minor een tweede bus, groter dan de onze. De bus voor Schaesberg, denken we. „De bus voor Weert“, zegt de chauffeur.

„Ja maar, wij moeten naar Weert“.

„Had dat dan direct gezegd, dan hoefden jullie nu niet om te stappen“.

Geen twee minuten later hebben we onze nieuwe plaatsen ingenomen, dan vol gas en Rolduc schuift van ons weg; kleiner wordt het Auspice Deo boven het balkon, onleesbaar, nou zijn we weg, de poort uit..... Voor ons wijkt de laan van bomen uiteen. We zijn op weg naar Weert.....

Er liggen een paar weken van trainen achter ons. Een paar weken..... te weinig. Een paar wedstrijden..... te weinig. Bovendien heeft het weer ons parten gespeeld, net nog de laatste dagen, zodat de oefenwedstrijd Rolduc—Haanrade niet kon doorgaan.

We hebben een nieuwe opstelling, 'n experiment dus..... Zal het lukken? Afwachten!

Zwaar ronkend trekt de bus de eerste berg op, maar het ronken wordt overstemd door de eerste uiting van vreugde van vijftien Rolducse jongens om een dag naar buiten: Limburg mijn Vaderland.....

Over de heuvels gaan we, langs smalle wegen, over hobbelige kasseien.

Hoog van de schacht van Staatsmijn Emma wappert onze nationale driekleur. Kijk, van hier zie je ze nog, hier van uit Oirsbeek. Vijftien paar ogen zien ingespannen naar het kleine wapperende vlaggetje in de verte.....

Jongens, hier Sittard, het College, nu zingen. Er volgt een eigenaardig liedje, waar Sittard, cognac en een zak bij te pas komen: Cognac, en Sittard wordt de zak, en van je hééélaa...

De tijd verloopt, de motor ronkt, wij zingen. Echt — Roermond — en dan, even vóór Weert het eerste symptoom van de intercol-

legiale: een lange sliert van fietsende jongens, getooid met grote oranje-papieren-mutsen.

Hup, Roermond, hup!

Tien minuten later staan we op het Wit-Zwart terrein. Op ieder van de vier hoekpunten wappert majestueus een grote driekleur, daartussen een aantal kleinere vlaggen in alle kleuren van de regenboog.

Binnen de witte lijnen op het groene veld vechten Roermond en Weert reeds vijftig minuten fel en enthousiast om een doelpunt. We zijn nog net op tijd om Weert te zien winnen. De linksbuiten zet een bal laag voor doel. Die is voor de keeper, denkt iedereen, maar de rechtsbinnen denkt er anders over en met een fraaie duiksprong zet hij zijn hoofd onder de bal en Roermond is geslagen. Want terwijl het Beraveld nog dreunt van de enthousiaste toejuichingen van de Weertse supporters, wandelt de linksbinnen door de Roermondse verdediging heen en doet voor de tweede maal het net trillen... Weert is in de finale en nu... wij. Weert was het lot ons ongunstig en moeten we de strijd aanbinden tegen de gevreesde tegenstanders, tegen Sittard.

Hup, Rolduc! — 'n enkele kreet gaat verloren tussen het geroezemoes van stemmen.

Wat gaat dat stroef vandaag, zonder enthousiasme. Hup, Rolduc — maar niemand roept het, want onze supporters zijn thuis.

Wat nu? Middenbal? Zit die? Waarachtig! 'n Misverstand in de achterhoede; als je wacht met wegwerken, is het te laat.

Niemand juicht. Men is slechts verwonderd. Er ligt een vreemde stille beklemming over het terrein; geen enthousiasme bij Rolduc, geen enthousiasme bij Sittard. Rolduc is zijn zelfvertrouwen kwijt, de voorhoede faalt volkomen. 'n Corner! Een misgreep van de keeper... 2—0. Als even later de dreunende fabriekssirenen twaalf uur aankondigen en de rust begint, is er eigenlijk niemand meer over verwonderd, dat Sittard een veilige 3—0 voorsprong heeft..... ik zelfs niet meer.

Na de rust is Rolduc agressief en even

keert mijn hoop weer terug, als na tien minuten Ben, onze linksbuiten, een juweeltje van een doelpunt maakt.

Waarachtig, daar, onze midvoor alleen vóór de keeper... dat wordt 3—2. Van puur enthousiasme trapt een klein kereltje tegen mijn benen... „schiet dan” roept hij. De midvoor trapt... grandioos mis. „Had ik daar maar gestaan”, zegt het ventje spijtig. De stand blijft 3—1, ondanks mooie kansen voor onze voorhoede, en Rolduc zal na tafel moeten uitkomen in de verliezersronde.

Ondanks de klassieke regel, dat een volle maag niet graag voetbalt, doen onze jongens de tafel alle eer aan en of het aan dat diner gelegen heeft, ik weet het niet, maar in elk geval bindt een enthousiast en fel spelend Rolduc de strijd aan tegen Roermond. Aanval op aanval ondernemen de Rolducse spelers op de Roermondse veste en succes blijft niet uit: een juweel van een doelpunt van onze linksbuiten. Ik ga al maar vast dicht bij het Roermondse doel staan om de goals beter te kunnen tellen.

Hup, Rolduc, gilt een kolonie Weerter schooljongens, alleen maar om de Roermondse keeper te plagen. Hup, Rolduc! Weg met „die kaaie kook”.

Maar bij het Rolducse doel voltrekt zich een nieuw drama, dat later een psychologisch moment blijkt te zijn. Onze rechtsback heeft voor de variatie de bal met de hand bewerkt; het fluitje van de scheidsrechter bezorgt me reeds bij voorbaat een koude rilling. Onze keeper valt uit naar een bal die vlak naast hem geschoten wordt — een tactische fout. Nu is hij net even te laat en de bal verdwijnt in het doel 1—1. Naast me scheldt de kolonie kereltjes op de dikke die „hands” maakte. „Had die vent er met z'n poten afgebleven! Dat was toch nie nodig geweest”.

Roermond, aangemoedigd door dit onverwachte succes, komt iets meer in de aanval, maar onze linksback werkt voor twee. Aanvallen van Rolduc lopen op niets uit door de schotloosheid van onze voorhoede. Naast me kan een kereltje maar niet uitgesproken komen over de penalty..... Rolduc valt nog steeds aan, maar geen resultaat, geen schoten.

Dan opeens, terwijl ik een heftig debat sta

te beluisteren over de vraag of Rolduc nu wel in België of bij Valkenburg ligt, voltrekt zich het vonnis over Rolduc. 'n Doorbraak..... 'n schot... 2—1.

„Meneer, berg dat fototoestel maar op, want nu komt er niks meer aan deze kant”, merkt de kleine wijsneus op. Ik heb hem later gelijk moeten geven, want na een 3—1 achterstand wist Rolduc slechts in de allerlaatste minuut nog eens te scoren.

'n Nederlaag ondanks een gestadig overwicht. „Die lui kunnen niet schieten”, was het laatste dat ik een van de kereltjes hoorde zeggen.

Met een gerust hart en zonder zenuwen heb ik tenslotte kunnen genieten van de finale van dit sportief gebeuren, heb ik kunnen bewonderen enthousiasme, snelheid, sportiviteit en zelfs techniek. 'n Enthousiast en agressief spelend Weert, gestuwd door de bezielende roep van die honderden langs de lijn, dringt Sittard in de verdediging. Sittard wordt in het eerste kwartier overspeeld en 't is geenszins te verwonderen, dat Weert de leiding neemt met een doelpunt van uitnemend gehalte door hun midvoor. 'n Kei-hard schot, waar de uitstekende Sittardse doelman vergeefs naar grijpt.

Maar Sittard houdt vol en de stand wordt weer gelijk, wanneer de rechtsbuiten doorloopt op een schijnbaar verloren bal, die de Weerter doelman echter niet onder contrôle krijgt. Uit de handen van de keeper rolt de bal in het doel.

Dan komt Sittard op volle toeren, aangespoord door zijn eveneens honderdtallige supporters-schare en het noodlot voltrekt zich over Weert als tien minuten vóór het einde de rechtsback een bal terugspeelt naar zijn doelmaai. Maar dan schiet onverwacht een been tussen bal en keeper en voor iemand zich kan realiseren hoe dit mogelijk is, ligt de bal voor de tweede maal in het net van Weert, 2—1. Sittard wint hiermee de intercollegiale van 1948.

Dank aan Weert, dat alles zo keurig verzorgd heeft, tot ziens aan alle deelnemers in 1949 op Rolduc!

HARRY SCHILLINGS.

Slaperige Herinneringen

Bij het doorbladeren der Rolducse Jaarboeken — een altijd gezellige bezigheid op regenachtige en ook regenloze achternamiddagen — is me vaak de totaal ontbrekende belangstelling voor de slaapzaal — dortoir zei men op Rolduc — opgevallen. Psychologen zullen hier ongetwijfeld een zeer geleerde — althans geleerd klinkende — verklaring voor kunnen geven; ik wil vandaag een poging doen, om dit hoogst onbillijke verzuim in te halen.

Want ruim één derde van je Rolducse tijd — van kwart vóór negen 's avonds tot kwart vóór zes 's morgens bracht je op je chambrette door. Nergens op Rolduc heb ik gelukkiger, tevredener, zaliger uren gesleten dan op de dortoir, ook niet aan tafel — hoe gezellig de feestdiners overigens ook waren — ook niet in het rookzaaltje, al zal ik de daar verdampte rookkoffers van een vooroorlogse samenstelling steeds met intense vreugde, en zelfs een tikje weemoed blijven gedenken.

Maar aan tafel, in het rookzaaltje, in de klas zowel als in de studiezaal was je als op bezoek, en ik zal van de daar aanwezige gastheren geen kwaad woord schrijven, de hemel beware me voor zulk een snoodheid, maar op je chambrette was je thuis, je stond en lag er op je persoonlijk bezit; je voelde je er als een boer, die Zondagmiddag na het Lof naar zijn boomgaard wandelt, en die dan met de trots van een bezitter over *zijn* grond en *zijn* gras langs *zijn* fruitbomen naar *zijn* koeien kijkt. En de kwajongens, die zijn fruit komen stelen vluchten onmiddellijk, als ze hem bij het hek zien aankomen, want ze weten, dat het zijn wei is.

„De liefde voor eigendom is ieder aangeboren” zou een variant op Vondel's beroemde versregel over „de liefde tot zijn land” in de Gijsbrecht van Aemstel kunnen luiden. Proudhon en zijn dwaze leer van: „Eigendom is diefstal” ten spijt kan men beter beweren, dat het communisme geen leer is voor mensen, maar voor geestelijke slaven. En je chambrette beschouwde je als je eigendom. Zo schenen de bestuurders van Rolduc het

trouwens ook te beschouwen, want boven de ingang stond in prachtig schoolschrift en in sierlijke schoon-schrijf-letters je naam gecalligrafeerd, als een door de overheid gewaarmerkt certificaat van persoonlijk bezit...

Een cel is maar twee meter lang
En maar twee meter breed.....

dichte Jan Campert kort voor zijn vroege dood in zijn nu reeds beroemde zwanenzang: „Het Lied der achttien Doden”; nog kleiner was mijn chambrette op Rolduc, maar geen plekje in het reusachtige gebouwencomplex gedenk ik met groter warmte en dieper genegenheid.

Toen ik op Rolduc kwam, werd mij op dortoir II cel 74 als slaapplaats toegewezen, ik ben er tot mijn eind-examen blijven „wonen” en ik ben er volkomen gelukkig geweest. De plaatsen in de kerk, studiezaal en refter werden je telkens voor één jaar of nog kortere tijd toegewezen, de plaats in de klas kon je alleen door eigen schuld of domheid voor een tweede jaar continueren; maar de chambrette bleef een bepaald aantal jaren je eigendom tot je een nauwkeurig bepaalde tijd leerling van Rolduc was om je dan eindelijk een „raam-chambrette” te zien toegewezen. Ik wil eerlijk toegeven, dat ik die fortuinlijke bezitters van een raam-chambrette soms in stilte, maar daarom niet minder hevig heb benijd..... Een klasgenoot van me, die een chambrette bezat, die op de cour en dus op Herzogenrath en het met natuurschoon zo rijk bedeelde Wormdal uitzag, kon hevig opgeven over de voordelen van zijn raam-chambrette, de frisse lucht, het verrukkelijk uitzicht, tot diep in Duitsland en over de Dom van Aken heen”, dat ik mijn witgekalkte en raamloze muur wel eens met verwijtende blikken bekeken heb. Toen ik een vriend het geval vertelde begon deze te lachen en zei: „Laat die Karel toch kletsen, hij schept op, want Aken is van Rolduc uit volmaakt onzichtbaar; hij beweert ook altijd dat de konijnen, die zijn vader schiet zo groot zijn als hazen, en de hazen zijn nooit kleiner dan

een volwassen geit". Na deze nuchtere explicatie was ik met mijn chambrette weer even tevreden als de Japanse steenhouwer uit de Max Havelaar, wanneer hij op het eind van de parabel weer stenen hieuw uit de rots.

Op de chambrette begon en eindigde je Rolducse dag.

Om klokslag half zes stond de filosoof,¹⁾ die in mijn tijd de uiterst belangrijke functie van „belhamel" met veel toewijding en grote stiptheid waarnam — hij is trouwens nu nog op Roda en resideert geen vijf meter boven de hoofdingang — met gestrekte arm op zijn post; de vingers omsloten de glad-gesleten greep van het handvat van de Rolducse wekker: de grote bel..... Een krachtige ruk en een Niagara van koperen klanken daverde door de gebouwen..... een nieuwe kost-schoolslag was geboren.....

Om kwart voor negen 's avonds — in het zomertrimester werd het bij mooi weer wel eens kwart over en zelfs nog later — marcheerden twee rijen jongens onder dezelfde bel door, stappend met snelle schreden, die klikkend klonken op de blauwe plavuizen, maar hol-rommelend daverden over de zware eiken-houten vloeren, die dof vibreerden van de regelmatige cadans der voortstappende jongensvoeten. Bij de ingang van Dortoir II stond Directeur van de Venne altijd te brieven of zijn rozenkrans te bidden, soms een al te driftige of haastige stap van een al te slaaplustige jongen matigend met bezwerend handgebaar of met waarschuwend gefronste wenkbrauwen.....

Het kwartier, dat nu volgde, behoort tot mijn aangenaamste Rolducse herinneringen... Je was op je chambrette, je was thuis, je was bij jezelf op bezoek..... Uit klas en studie-zaal kon je voor kortere en zelfs voor langere tijd verwijderd worden, nooit heb ik gehoord, dat een Rolducien zijn slaapgelegenheid ontnomen is. Nergens was je rustiger en tevredener, nergens deed je zoveel kracht en gezondheid op, nergens hadden de sur-

veillanten minder last van je, en omgekeerd. Als je sliep was je veilig opgeborgen, geen leraar ergerde zich aan je gebrekkige kennis van het door hem gedoceerde „hoofdvak" — zelfs de wiskunde-leraar probeerde zichzelf en ons wijs te maken, dat „zijn" vak voor ons Alpha's een hoofdvak was — geen surveillant behoefde naar zijn vaak zeer beduidend notitieboekje te grijpen, om je voor de gebruikelijke, steeds door de directeur in het Frans voorgelezen noten, in te „potloden".

Met welk een hevig genoeg herinner ik me die talloze kwartiertjes — vaak duurde het zelfs langer — die de slaapbel voorafgingen..... Zacht suizend hing de gaslamp aan het witte plafondvlak te glanzen boven je dakloos miniatuur-huisje, dat als een reuzen-doos zonder deksel zo maar in de reusachtige ruimte van de slaapzaal stond. Er was altijd wel wat op te ruimen, een nieuwe ansichtkaart met een nieuw bouwwerk of een prachtig brok natuurschoon moest op de meest geschikte plaats aan de wand „gepunaisé" worden. En dan het rommelen in je muurkast, waar het trommeltje met de „heerlijkheden" stond, de Kwatta- of Sickesrepen, toen zonder bon, en in elk gewenst quantum te koop. Na Nieuwjaar de Limburgse wafels met bergen en dalen van tongstreling, na de kermis vla of koek, en altijd snoep, de „babbélère", zoals ze met hun Limburgse doopnaam genoemd werden. Eigenlijk lust een jongensmaag wel altijd iets lekkers, maar 's avonds voor het slapen gaan smaakte het toch altijd dubbel heerlijk. Het overblijvende werd weer keurig verpakt en gerangschikt, vlak voor de sluiting voelde je je even als Tantalus onder zijn honig-zoete druiventrossen, maar knip zei de trommel dan, en zelf zuchtte je: „Tot morgenavond".

Naast je hoorde je de vertrouwde geluiden van schoenen, die gepoetst werden — dat was op 72 waar een Erdal-amateur huisde — iets verder ging een kastdeur knorrend open en even later schurend weer dicht, terwijl een sleutelbos zacht rinkelde; je hoorde iemand, die blijkbaar bij het uittrekken van een schoen zijn evenwicht verloor, tegen het planken beschot botste, en daarbij „Lieve Hemel" of eigenlijk een ietwat sterker term mompelde.....

*) Van chambrette 74 kan men natuurlijk niet zien, dat de „belhamel" van half zes feitelijk een lid van het Rolducse personeel is. (Red.).

Bij de grote zinken wasbakken met de door de zusters altijd glimmend gepoetste koperen kranen was geruis van uitstromend water, gepoets van tanden, gewrijf van handen en gegorgel van jongensmonden, een vaag gedruis van ineens smeltende geluiden als het geluid van een regelmatig aanrollende zee, dat men monotoon en vaag hoort van tussen het helmgras op een duintop.

Alle kwartieren tussen kwart voor — en negen uur leken op elkaar, en toch was geen enkel gelijk aan een ander; ik herinner me een uitzonderlijk warme Juni-avond van het jaar 1921 vlak voor het eind-examen; na enig gezellig gerommel in de muurkast had ik mijn zwaar in de vaselinen gewreven schaatsen opgediept, en ze zonder er eigenlijk veel bij te denken stevig ondergebonden. Was het de tastbare hitte, of het onbewuste verlangen naar koelte of ijsbaan dat me inspireerde, ik zou het niet meer kunnen zeggen; maar in minder dan geen tijd sneden mijn scherpe, smalle ijzers zo hoorbaar door de eiken-houten vloerbedekking tussen bed en beschot, dat mijn buurman Freddy Hoekstra tegen het wankel muurtje begon te kloppen; ik beschouwde dit als een aanmoediging, maakte nog breder nog langer streken, schoot steeds sneller over mijn imaginaire ijsbaan voort, bleef echter plots met mijn linker schaats in de afhangende gehaakte bedsprei haken, ik verloor mijn evenwicht, viel door de linnen „voordeur” van mijn chambrette, en lag languit in de gang, precies voor de voeten van mijnheer H. M. H. Reijnen, toen nog geen Drs., en misschien nog geen kandidaat in de Engelse taal- en letterkunde; maar zijn reactie was toen toch reeds typisch-Engels; even keek hij lichtelijk verbaasd en geamuseerd naar mij en mijn voor deze broeikas-atmosfeer vrij dwaze voetbekleding, en zei toen gewild streng: „De vijvers liggen nog niet dicht, beste vriend, je kunt misschien beter een voetenbad nemen, en dan gaan slapen”..... En hoofdschuddend, en misschien mediterend over de aanhef van een beroemd bloemlezing-

stukje van Johannes Pieter Hasebroek: „Hoe een duimbreed ijzer iemand veranderen kan!”, kuierde hij rustig verder.....

Tegen de tijd der overgangs-examens, maar vooral als de schaduw van de eind-examens als een onweerswolk over Rolduc gestolpt werd, onderging menige chambrette een algehele metamorfose. Familiephoto's, bidprentjes, ansichtkaarten en sierprullen verdwenen van het planken beschot, de examen-koorts begon rond te spoken door de slaapzalen en langzaam begon ieder beschikbaar houtvlak de witte sporen van het krijt-tijdperk te vertonen. H.B.S.-ers krijtten de meest ingewikkelde en de meest langdradige formules op het geduldige hout, Gymnasias-ten oefenden Griekse en Latijnse vormen, woorden en uitdrukkingen, afgewisseld met stamtijden en Romeinse antiquiteiten; en beide groepen kalkten ministeries — van Thorbecke 1849 tot Ruys de Beerenbrouck 1918 —? (verder waren we toen gelukkig nog niet).

Rond negen uur begon de stilte op dortoir II hoorbaarder te worden; de waterkranen begonnen met groter bescheidenheid te lopen en te druppelen en droogden weldra geheel uit, voetstappen ebden weg achter een dicht-ruisend voorhang. Kalm en waardig wandelde de filosoof, die bij de wasbakken met ernstige gelaatsuitdrukking had staan surveilleren, volkomen zich bewust van de grote verantwoordelijkheid, die het huis-reglement op zijn nog zo jeugdig-wijsgerige schouders gelegd had, naar zijn chambrette, een laatste blik gleed over de hem toegewezen „wijk”, en ook hij was van het toneel verdwenen..... Een onzichtbare hand schakelde de gaskronen op nachtsterkte, de schemering viel met donkere schaduwen over de zaal-ruimte, die langzaam omgetoverd werd tot een kerkhof van gezond-levendenden, een sluimerende verzameling van schijn-doden, een centrale van zich opnieuw met energie vullende menselijke motoren.....

Eindhoven.

J. P. BOYENS.

Afstamming van H. M. Koningin Wilhelmina

van

Karel de Grote

Rolduc, dat telkens als de gelegenheid zich voordeed, onze nationale feesten meevierde, wil het regeringsjubileum van onze landsvrouw op 'n uitzonderlijke manier gedenken. Zo werd aan Jef Heydendael opdracht gegeven het spel „Genaderijke Walram” (d.i. Walram III, hertog van Limburg) te schrijven.

Dit stuk werd voor ons aanleiding om de afstamming van ons Vorstenhuis van de machtige Keizer Karel de Grote door het Limburgse huis wat nader te belichten.

Hoe de Limburgse hertogen met Karel de Grote verwant zijn, moge blijken uit de hierbij afgedrukte tabel I.

De verwantschap van ons Vorstenhuis met genoemde hertogen zullen wij uitvoeriger toelichten.

Deze afstamming loopt langs twee lijnen, één directe door een huwelijk van een Nassau (Laurenburg) met een Limburgse, een tweede door Limburg-Valkenburg-Salm-Polanen.

Eerst een enkel woord over de directe afstamming.

De bewezen stamreeks der Nassau's begint met Dudo of Rupert (?), graaf van Laurenburg, gehuwd met Irmgard, dochter van Lodewijk II, graaf van Arnstein, overleden vóór 1124. Dit echtpaar had twee zonen o.a. Rupert I, stichter der oudere lijn, die te Laurenburg overleed vóór 13 Mei 1154. Hij stichtte het klooster Schöna. Vóór 1135 huwde deze Beatrix, dochter van Walram II, bijgenaamd „Paganus” of de Heiden, graaf van Limburg en hertog van Lotharingen. Zij moet op 12 Juli na 1159 overleden zijn. Beatrix van Limburg is dus in zekere zin de stammoeder van het Koninklijk Huis.

De naam Oranje werd bij die van Nassau gevoegd doordat Hendrik III, graaf van Nas-

sau, heer van Breda en de Lek (geb. Siegen 12 Januari 1483, overleden te Breda in 1538) huwde met Claudia, prinses van Oranje, dochter van Jan II, prins van Oranje, en van Philiberte van Luxemburg. Hun zoon René van Chalons verkreeg de bezittingen van Oranje in het Zuiden van Frankrijk en door het overlijden van diens enige dochter gingen deze in 1514 over op Willem I de Oude van Nassau.

Door het kinderloos overlijden van Willem III van Nassau, stadhouder van Holland en Zeeland en koning van Engeland, stierf in 1702 de tak, waartoe ook Willem de Zwijger behoorde, in mannelijke lijn uit. Het prinsdom Oranje ging toen over op Jan Willem Friso van de tak Oranje-Nassau-Dietz of de Friese tak, zo genoemd, omdat de leden daarvan erfstadhouder waren van Friesland. Van deze Jan Willem stamt ons huidig Koningshuis.

Doordat Willem Frederik van Nassau, grootvader van genoemde Jan Willem Friso, in 1652 huwde met Albertine Agnes, prinses van Oranje-Nassau, dochter van Frederik Hendrik en van Amalia van Solms, stamt ons Vorstenhuis, zij het in vrouwelijke lijn, ook af van Willem de Zwijger, grootvader der genoemde prinses Albertine. De achterkleinzoon van Jan Willem Friso, Willem van Oranje, werd in 1813 uitgeroepen tot koning van Nederland.

Voor het overige mogen wij verwijzen naar stamreeks tabel III.

Over de tweede manier waarop de verwantschap van Nassau met Karel de Grote kan bewezen worden, het volgende:

Reeds in „Rolduc in Woord en Beeld” deelt wijlen Directeur Dr. R. Corten een

stamreeks mede, die gedeeltelijk met de onze overeenstemt, doch die op verschillende punten onjuist is, zoals wij zullen zien.

Dr. Corten bouwde zijn stamreeks op de verwantschap van Limburg in mannelijke lijn met het huis Valkenburg en die van Valkenburg met het huis Nassau langs een huwelijk van een Vianden met een Valkenburgse. Hij volgde hierbij de bekende geschiedschrijvers Ernst en Butkens.

Zowel het één als het ander is onjuist.

Allereerst een woord over de verwantschap Limburg-Valkenburg.

Met Gozewijn IV, + 1212, stierven de heren van Valkenburg uit het Heinsbergse huis uit. Ernst laat op deze Gozewijn een Walram uit het huis van Limburg volgen, zoon van Walram III van Limburg en van Cunigonda van wie de familienaam niet vaststaat. Hij neemt op gezag van Butkens aan, dat deze Cunigonda uit het geslacht van Valkenburg stamde. Hierdoor werd Gozewijn IV van Valkenburg, die kinderloos stierf, neef van Walram van Montjoie-Limburg en kon deze als heer van Valkenburg worden aangenomen. Op deze Walram laat Ernst dan diens zoon Dirk I volgen als heer van Valkenburg, hetgeen echter totaal onjuist is.

Beneden zullen wij zien hoe het wel geweest is; eerst echter nog een enkel woord over de verwantschap Limburg-Valkenburg-Vianden-Nassau, zoals ook Dr. R. Corten deze heeft weergegeven in het hiervoor genoemde boek.

Hij volgt hier de stamreeks door Butkens meegedeeld, welke reeks echter niet juist is. Deze laat Hendrik II van Vianden, overleden vóór 1348, trouwen met Margaretha van Valkenburg, dochter van Reinoud van Valkenburg en kleindochter van Walram de Rosse. Het echtpaar Hendrik II van Vianden en Margaretha van Valkenburg zou twee kinderen hebben gehad nl. Maria, die met Simon van Spanheim huwde, en Adelheid, die met Otto I van Nassau-Dillenburg gehuwd was. Dit laatste is wel juist; de echtgenote van Hendrik II van Vianden, van wie beide genoemden dochters zijn, was echter Maria van Namen en hierdoor vervalt de bloedverwantschap Valkenburg-Vianden-Nassau. Ook is het onjuist, dat genoemde Maria en Adelheid

van Vianden dochters zouden geweest zijn van Godfried III van Vianden, want deze was kanunnik te Keulen.¹⁾

Wel waren de Nasau's door de van Vianden aanverwanten van de Valkenburgers nl. door het huwelijk van voornoemde Margaretha van Valkenburg met Hartrad van Schoenecken uit het huis Vianden.

De bloedverwantschap Valkenburg-Nassau liep langs andere lijnen.

Gozewijn II, heer van Heinsberg-Valkenburg had twee zonen, Gozewijn III, welke heer van Valkenburg werd en Godefridus, die in Heinsberg opvolgde. Deze laatste had slechts één dochter Aleidis, welke met Arnold van Kleef gehuwd geweest is en een zoon Dirk had. Toen nu Gozewijn IV, zoon van Gozewijn III, heer van Valkenburg, kinderloos stierf, volgde genoemde Dirk als heer van Valkenburg in 1212 zijn achterneef Gozewijn op.

In 1228 volgde Dirk II zijn vader Dirk I in Valkenburg op en hij werd de schakel, die het illustere huis Limburg met de Valkenburgse dynastie verbond, en waardoor de verbinding tot stand kwam, waarlangs de verwantschap met Karel de Grote van het huis Nassau kan bewezen worden.

Dirk II van Valkenburg huwde nl. Bertha, dochter van Walram de Jonge of de Lange van Limburg, heer van Montjoie en Sittard en van Isabella van Bar. Zoals men op tabel II kan zien, stamde deze Bertha van Montjoie-Limburg in rechte lijn af van Walram I van Limburg en Jutta van Luxemburg en hierdoor van Karel de Grote.

Walram de Rosse, heer van Valkenburg, de roemruchtige ridder, vooral bekend om zijn deelname aan de slag van Woeringen, zoon van Dirk II en Bertha van Montjoie-Limburg had o.m. een zoon Jan, die heer wordt van Born en omstreeks 1338 Sittard koopt. Met zijn tweede echtgenote Catharina van Virmenburg had Jan van Valkenburg, heer van Born, een dochter Philippina, die met Jan van Salm huwde. Uit dit huwelijk sproot een dochter Odilia, die Johan II van

¹⁾ De gegevens omtrent de van Vianden, die goed gefundeerd zijn, ontvingen wij van Mr. H. Har denberg, Rijksarchivaris te 's-Gravenhage, die wij oprecht danken voor zijn welwillendheid.

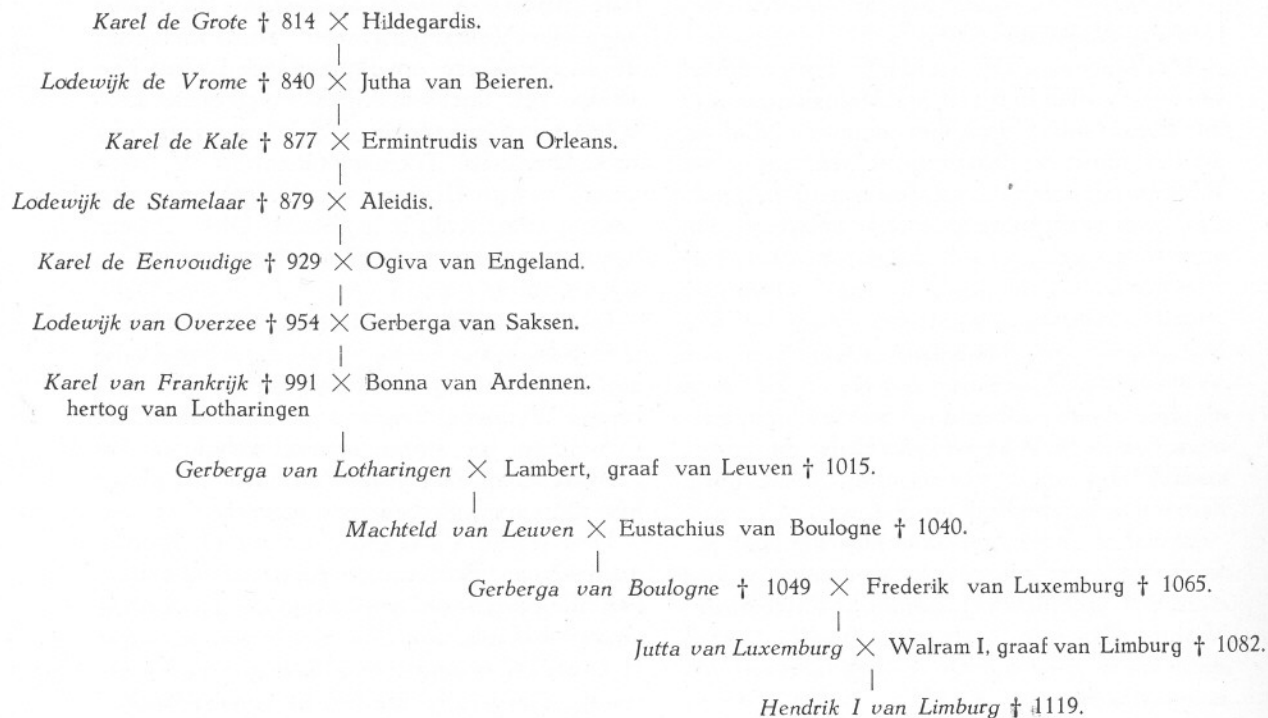
Polanen, heer van Breda, de Lek enz. tot echtgenoot had. Hun dochter Joanna nu trouwde op 1 Augustus 1405 met Engelbert I, graaf van Nassau-Dietz en Vianden, heer van Breda en de Lek en bracht hierdoor het verband tussen Karel de Grote-Limburg-Valkenburg en Nassau tot stand.

Hiermede eindigen wij en bieden de lezers onze excuses aan voor deze, nu eenmaal niet te vermijden, droge genealogische opsommingen.

J. M. VAN DE VENNE

hoofddommies a. h. Rijksarchief in Limburg.

TABEL I

(Zie verder: Tabel II).

Hendrik I van Limburg † 1119.

X

Aleidis van Bodenstein.

|

Walram II (de Heiden) † 1139.

X

Jutta van Gelder (begraven te Rolduc).

|

Hendrik II † 1167 (begraven te Rolduc).

X

Machteld van Saphenberg (begraven te Rolduc).

|

Hendrik III † 1212.

X

Sophia van Saarbrücken.

|

Walram III † 1226 (begraven te Rolduc).

X

Cunigonda

|

Margaretha van Limburg.

X

Frederik van Altena (Isenburg).

|

Dirk van Isenburg.

|

Eberhard 1272—1301.
Styrum

|

Hendrik IV

X

Irmgard van Berg.

|

Adolf VI van Berg
1247—1259

|

Adolf VII
1259—1296
verkoopt zijn rechten
op Limburg in 1283
aan Brabant*Walram IV.*

Irmgard

X

Reinoud van Gelder
(slag van Woeringen)
1288*Walram van Montjoie* X 1242.

|

Bertha van Montjoie.

Beatrix X *Rupert I van Laurenburg.*
zie tabel III.*Gozewijn II van Valkenburg.*

|

*Gozewijn III**Godfried van Heinsberg.**Gozewijn IV*
† ± 1212*Arnold van Kleef* X *Aleida.*

|

Dirk I van Valkenburg † 1228.

|

Dirk II van Valkenburg † 1268.

X

Walram I de Rosse † 1302.

X

Philippa van Gelder

|

Jan van Valkenburg † 1356.
heer van Born.

X

Catharina van Virnenburg.

|

Philippa van Valkenburg.

X

Jan IV van Salm † 1386.

|

Odilia van Salm.

X

Johan III van Polanen † 1394.

|

Johanna van Polanen.

X

Engelbert van Nassau † 1442.

Zie tabel III.

TABEL III

Beatrix van Limburg † na 1159 × *Rupert van Laurenburg* † vóór 1154.

|
Walram I van Nassau † 1198 × *Kunegonda van Ziegenhain*.

|
Hendrik de Rijke † vóór 1251 × *Mechteld van Gelre-Zutphen*.

|
Otto I van Nassau † vóór 1290 × *Agnes van Leiningen*.

|
Hendrik van Nassau × *Adelheid van Heinsberg-Blankenberg*.

|
Otto II van Nassau † 1350 × *Adelheid van Vianden*.

|
Jan I van Nassau † 1416 × *Margaretha van der Marck*.

|
Engelbert I van Nassau † 1442 × *Johanna van Polanen* † 1445.

|
Jan IV de Oude † 1475 × *Maria van Loon-Heinsberg*.

|
Jan V de Jonge † 1516 × *Elisabeth van Hessen-Marburg*.

|
—
Willem de Oude † 1559 × *Juliana van Stolberg*.

|
Hendrik × *Claudine van Oranje*

|
René van Chalons.

|
—
Jan † 1606 × *Elisabeth van Leuchtenberg*.

|
Willem de Zwijger † 1581 × *Louise de Colligny*.

|
Ernst Casimir † 1632.

|
Frederik Hendrik † 1647.

×
Sophia van Brunswijk Wolfenbittel.

×
Amalia van Solms Braunfels.

|
Willem Frederik † 1664.

×
—
Albertine Agnes van Oranje Nassau.

|
Willem II † 1651.

|
Hendrik Casimir † 1696.

×
Henriette Maria Stuart.

×
Henriette Amalia van Anhalt-Dessau.

|
Willem III (Koning van Engeland) † 1702.

Henriette Amalia van Anhalt-Dessau.

Willem III (Koning van Engeland) † 1702.

|
Jan Willem Friso † 1712.

×
Maria Stuart.

×
Marie Louise van Hessen-Kassel.

|
Willem IV † 1751.

×
Anna van Groot-Brittannie.

|
Willem V † 1806.

×
Fred. Sophia Wilh. van Pruisen.

|
Koning Willem I † 1843.

×
Frederica Louisa Wilh. van Pruisen.

|
Koning Willem II † 1849.

×
Anna Polowna grootvorstin v. Rusland.

|
Koning Willem III † 1890.

×
Adelheid Emma Wilha. Th. van Waldeck en Pyrmont.

|
Koningin Wilhelmina.

×
Hendrik, hertog van Mecklenburg-Schwerin.

|
Prinses, 1948 Koningin Juliana.

×
Bernhard, prins van Lippe-Biesterfeld.

|
Prinses Beatrix Prinses Irene Prinses Margriet Prinses Maria.

Het oudste Rolduc als Letterkundig Centrum

Het is uilen naar Athene dragen, als men opmerkt, dat de abdij Rolduc tijdens haar eerste bloeiperiode (12e—13e eeuw) een uitstralend centrum was van spiritualiteit, apostolaat en wetenschap, maar men zal nog menigeen verbaasd doen staan, als men beweert, dat Rolduc toen ook een letterkundig centrum was.

Als ik hier deze laatste bewering tot de mijne maak, wil ik daarmee volstrekt niet zeggen, dat men het bestaan van een Rolducse school, traditie, atelier of stijl inzake litteratuur moet aannemen, al ontken ik de mogelijkheid van zulk een bestaan niet. Voorlopig wil ik slechts volhouden, dat de abdij een litterair centrum was in die zin, dat zij als een spiegel het letterkundig leven van de omgeving opnam en rijker weerkaatste.

Zoal Rolduc geen scheppende haard van artisticeit was (van een abdij was dat ook niet in de eerste plaats te verwachten), het is toch op zijn minst in letterlijke zin een brandpunt geweest, waar vele stralen samenkamen en verhevigd opnieuw werden uitgezonden.

De middeleeuws-latijnse letterkunde ga ik hier voorbij. Buiten een aantal fraaie passages in de oudste *Annales Rodenses* (1104—1157) is geen enkel artistiek letterproduct in de Latijnse taal bekend, dat in het oudste Rolduc ontstond. Het Latijn was trouwens in die dagen meer voertaal van vroomheid en wetenschap dan middel van artistieke uitdrukking.

Ik beperk mij tot het bijeenbrengen van enkele producten der middelnederlandse letterkunde, wier ontstaan en verbreiding op een of andere wijze samenhangen met Rolduc. Nu eens diende de abdij als localisatiefactor, dan weer was zij bron van inspiratie; een andere maal was zij het doorgangshuis bij de verbreiding van een bepaalde stof; een enkele maal ook wel heeft een harer kanunniken zelf de stof geleverd.

Mijn bedoeling is niet om volledig te zijn. Hoe zou dat trouwens kunnen? Ik onderneem iets, dat nog nooit is beproefd. Ik ben

tevreden, als ik de eerste mag zijn, die een nieuw pad van onderzoek wijst. Anderen, meer bevoegden, mogen het aangewezen pad verder bewandelen en het onderzoek de volledigheid nabij brengen.

De jongleur Arnold

Ten jare 1119, zo verhaalt de Annalist, kochten abt Richerus en broeder Embrico van Mayschosz een hoeveelheid bouwland, groot ongeveer 12 H.A. (één *mansus*), van zekere jongleur (*mimus*) Arnold, en nadat men zich hierover had verstaan met graaf Adolf van Saffenberg, werd dit land aan de abdij overgedragen. Bedoeld land was gelegen aan deze zijde van Haanrade tussen Meinweide en de Worm.

Een belangrijk detail van het bericht is, dat de verkoop moest worden goedgekeurd door de graaf van Saffenberg. Daaruit volgt met zekerheid dat de jongleur Arnold een dienstman was van de graaf van Saffenberg aan de Ahr. Arnold hield dus zijn muzikale en kluchtige voordrachten aan 's graven hof, hetzij op het kasteel Saffenberg, hetzij op het kasteel 's Hertogenrade.

Nu mene men niet, dat Arnold meestentijds in Saffenberg verbleef en zo nu en dan eens in het gezelschap van zijn heer in 's Hertogenrade verscheen. Integendeel uit de *Annales* blijkt, dat de graaf, tevens kloostervoogd, vaak in 's Hertogenrade verbleef. En Arnold moet zijn gewone bezigheid juist in 's Hertogenrade hebben gehad, anders zou hij door zijn heer niet zijn begiftigd met goederen nabij Rolduc.

Als kapelaan van het slot 's Hertogenrade deed een der kanunniken van Rolduc dienst. Arnold zal dan ook bij zijn voordracht in de regel een of meer kanunniken der abdij onder zijn gehoor hebben geteld. Op deze wijze moet men in de abdij vroegtijdig zijn trouwd geraakt met de toenmalige modemotieven der dicht- en vertelkunst.

Juist in die dagen bloeide in het Rijnland de kunst der jongleurs, door de Duitsers „Spielmannskunst” genoemd. Steeds meer

blijkt, dat deze speellieden gestudeerde personen waren. Hun voordracht was nog niet zo beschaafd als die van de latere hoofsepiek, maar toch getuigt deze vroegste Rijnlandse woordkunst reeds van inwerking der Franse. Tot hun actieggebied behoorde ook het Limburgse land dat pas in de 12de eeuw zich meer en meer op het Franse taalgebied ging oriënteren. Hun répertoire bevatte o.a. „Koning Rother”, „Oswald”, „Orendel”, „Salmon en Marolf” en de oudere redactie van het „Alexanderlied”.

Wat hiervan is in Rolduc doorgedrongen en blijven hangen? Toen omstreeks 1170 (volgens de datering van H. A. Diepen) in de crypte van Rolduc een aantal kapitelen werden gebeeldhouwd door Doornikse sculpteurs, werd daar ook een voorstelling uitgebeeld, welke Dr P. S. Everts in jaargang 1942 van dit jaarboek heeft verklaard als de luchtreis van Alexander de Grote. Houdt men ermede rekening, dat het Alexanderlied in die dagen een der modemotieven was van de Rijnlandse speellieden, dan blijkt de verklaring van Dr Everts heel plausibel.

De toen in omloop zijnde redactie van het Alexanderlied werd in de eerste helft van de 12e eeuw opgesteld door een Beiers geestelijke. De eerste (Richerus, 1111—1122) en een latere prelaat (Frederik, 1129—1134) van Rolduc waren Beieren. In 1123 werd het kathedrale kapittel van Salzburg hervormd van Rolduc uit en werden alle canoniëen van het diocees Salzburg, dat een groot deel van Beieren omvatte, gesteld onder de congregatie van Rolduc.

De Alexandersagen kunnen in Rolduc zijn bekend geworden door tussenkomst van een Rijnlands speelman van het type van Arnoldus, maar evengoed langs rechtstreekse weg wegens de vele kloosterlijke betrekkingen tussen Beieren en de Limburgse abdij.

Hendrik van Veldeke

Meer en meer neemt men tegenwoordig aan, dat Hendrik van Veldeke niet meer in de Rijnlandse, maar in de Limburgse traditie stond, dus ook in groter mate Franse invloed heeft ondergaan dan zijn Rijnlandse collega's. Steeds meer blijkt, dat niet hij de Duitsers, maar de Duitsers hem hebben nagevolgd.

Zijn Leven van Sint Servaas wortelt naar inhoud zowel als versbouw en epische formules in een Limburgse traditie. Zijn klassieke roman Eneïde is een vrije bewerking van een Frans model. Zijn lyrische poëzie vertoont diepgaande sporen van de Provençaalse minne-opvatting, en slechts toevallig in een Duitse bewerking bewaard.

Heeft Hendrik van Veldeke Rolduc gekend? is hij er wellicht ooit geweest?

In een zijner minnedichten klaagt hij, dat hij door zijn dwaasheid de genade heeft verloren van de schoonste en de beste vrouwe aan deze zijde van de Rijn tussen Roden en de Souwe.¹⁾ Onder de Souwe is misschien de rivier de Sour in Luxemburg te verstaan. En onder Roden? Er zijn weliswaar vele plaatsen met de naam Rode, maar een Limburger als Hendrik van Veldeke kan bij het gebruiken van die naam moeilijk aan iets anders hebben gedacht dan aan de beroemde Limburgse abdij Rode, die later Rolduc zou heten, of althans aan het kasteel Rode ('s Hertogenrade).

Is Hendrik ooit opgetreden voor de hertog van Limburg, die sedert 1136 bezitter was van het kasteel Rode en voogd van de gelijknamige abdij? Omstreeks 1174, toen hij bovengenoemd lied dichtte, verbleef hij waarschijnlijk aan het grafelijk hof van Kleef. Ook van het hof van Loon schijnt hij de gast te zijn geweest. Het ligt voor de hand, dat hij zich ook wel eens heeft laten zien bij de hertog van Limburg. Zo ja, dan moet hij noodzakelijkerwijs hebben kennis gemaakt met de heren van Rolduc.

Dat aan het kasteel Rode omstreeks 1119 een speelman was verbonden, doet vermoeden, dat daar een zekere litteraire traditie heeft bestaan. Arnold zal er wel opvolgers hebben gehad. En dan ligt het voor de hand, dat de grote troubadour van de streek, Veldeke, wel eens in dat milieu zal hebben verkeerd.

Volgens wijlen Prof. Van Ginneken zou Veldeke's Eneïde omstreeks 1180 zijn omgewerkt, niet in het Thüringisch, maar in het dialect van Spaubeek²⁾. Stel, dat dat waar

¹⁾ L. Ettmüller, *Heinrich von Veldeke*. Leipzig 1852 S. 3.

²⁾ Jac. v. Ginneken in *Onze Taaltuin*, II (1933) 9.

is. Dan kan die vertaling bezwaarlijk door iemand anders zijn gemaakt dan door de parochiegeestelijke van Spaubeek en deze was in die dagen hoogstwaarschijnlijk een kanunnik van Rolduc. Immers, kort vóór of in 1148 werd de kerk van Spaubeek door Adeleidis, echtgenote van Reinier van Beek, geschonken aan Rolduc, dat deze kerk nog bezat in 1246³⁾).

Zoals bekend ontstond de middelnederlandse bewerking van de roman *Floris en Blancefloer* omstreeks 1170 in de omgeving van Rolduc, zoals men heeft kunnen opmaken door vergelijking van de daarin gebezigde taal met de huidige Zuid-Limburgse dialecten.

Ook de Wachtendonkse psalmvertaling ontstond omstreeks 1170 ergens in het Limburgse land, zoals de vorsers eenstemmig aannemen. Prof. Van Ginneken heeft zelfs geopperd, dat ze in Rolduc zou zijn ontstaan, vanwege de overeenkomsten met het dialect van Kerkrade.

Zo zijn er dan drie monumenten van onze vroegste middelnederlandse letterkunde, welke omtrent 1170 in Limburg ontstonden en wel in een dialect, dat thuis hoort in de omgeving van Rolduc.

Men ontkomt niet aan de indruk, dat abdij en kasteel van Rolduc het middelpunt waren van de omstreeks 1170 bloeiende Limburgse litteraire traditie.

De Wachtendonkse psalmen

De Wachtendonkse Psalmen worden zo genoemd, omdat een handschrift ervan in de 16e eeuw door J. Lipsius werd gevonden bij de Luikse kanunnik Wachtendonk. Men heeft hier te doen met een interlineaire psalmvertaling uit de 9e eeuw, overgeleverd in een bewerking van de 16e eeuw. De letterkundige waarde is gering, maar er is geen werk uit de vroege middeleeuwen, waarvan de taal zo dicht staat bij de onze. De taal van

het handschrift is ten dele Middelfrankisch, ten dele Nederfrankisch, wat wel de oorspronkelijke taal is geweest van de hele verzameling.

De Oost-Nederfrankische tekst van het geheel zou kunnen zijn ontstaan in de 12e eeuw. Als vaderland moet worden beschouwd het Limburgse land, Nederland's oudste cultuurgebied, met name het hertogdom Limburg, d.w.z. het Noord-Oosten van de provincie Luik of het Zuiden van de provincie Nederlands Limburg.

Tot zover de in de handboeken gangbare mening. Alleen Van Mierlo laat zich niet uit over het probleem der localisatie⁴⁾. Zijn reserve in dit punt schijnt te zijn ingegeven door de opmerking van Langohr, dat Rolduc en het hertogdom Limburg niets met elkaar hadden uit te staan. Een volkomen ongegronde opmerking, zoals onder zal blijken.

Van Ginneken uitte in 1937 het vermoeden, dat de Oost-Nederfrankische tekst zou zijn ontstaan in Rolduc⁵⁾. Een jaar later kwam Langohr hiertegen in het geweer en verwierp Van Ginneken's opinie op grond hiervan, dat Rolduc nooit heeft behoord tot het hertogdom Limburg⁶⁾. Volgens Langohr ontstond de Oost-Nederfrankische tekst (een vertaling van een oudere Hoogduitse tekst uit Straatsburg of Trier) in de pastorie van Baelen of in de schrijfkamer van het naburige hertogelijk slot Limbourg. Als auteur wijst hij aan een zekere Lambertus, die omstreeks 1170 pastoor van Baelen was en tevens fungeerde als kapelaan en schrijver van het hertogelijk kasteel.

Laten wij de argumenten van Langohr een voor een onder de loupe nemen.

Toegegeven zij, dat Rolduc officieel niet deel uitmaakte van het hertogdom Limburg. Daar staat tegenover, dat het Land van Rolduc of 's Hertogenrade sedert 1136 met Limburg in personele unie was verenigd. De abdij zelf werd door de Limburgse hertog bevoogd. Haar kerk was de familiebegraaf-

³⁾ Het bezit van deze kerk is aanleiding geworden tot het maken van enige valse oorkonden. Toch staat het feit van het bezit door Rolduc vast. Nog in 1246 vergaf abt Marsilius de kerk blijkens een eigenhandige notitie bij Heyndal's vervolg der *Annales Rodenses* ad annum 1246. Deze notitie ontbreekt in de uitgave bij Ernst, *Histoire du Limbourg*, VII, 83.

⁴⁾ *Geschiedenis van de Letterkunde der Nederlanden*, I (Den Bosch 1939) 59.

⁵⁾ *Onze Taaltuin*, 1937, blz. 154.

⁶⁾ J. Langohr, *Het Land van Overmaas en de Karolingische of Wachtendonksche psalmvertaling*, in: *Publications de Limbourg*, LXXIV (1938) 211-270.

plaats der hertogelijke familie. In de eerste helft der 13e eeuw was de kanselarij van Limburg innig aan de abdij Rolduc verbonden. Niet alleen werden de hertogelijke oorkonden in het schrijfatelier der abdij gemundeed, maar het was een kanunnik van Rolduc, die optrad als kanselier van het hertogdom. De kanunnik-kanselier placht te zijn de investitus der kerk van Baelen. Ook na de ondergang van het hertogdom (1288) is de herinnering aan deze toestand blijven voortbestaan ⁷⁾.

Een meer innige band tussen Rolduc en Limburg is niet denkbaar. Rolduc was waarlijk niet alleen het geestelijke, maar ook het administratieve centrum van Limburg, ook al vormde de abdij vanwege haar immunitaire positie een exterritorialiteit. Gans de redering van Langohr verliest hiermede haar basis. Het is onbegrijpelijk, hoe Prof. Van Mierlo zich daardoor heeft kunnen laten impressioneren.

Doch laten wij verder gaan met de ontleding van Langohr's argumenten.

Toegegeven zij, dat de vertaling kan zijn ontstaan omstreeks 1170 — de litteratuur-historici opteren algemeen voor de 12e eeuw. Toegegeven zij ook, dat een zekere Lambertus omstreeks 1170 investitus was van Baelen ⁸⁾. Toegegeven zij nog, dat de toren van het slot Limbourg, waarin de schrijfkamer zich bevond, in de latere middeleeuwen naar deze Lambertus de Lambrechtstoren werd genoemd (stuk van 1480).

Maar volgt daaruit nu, dat de vertaling werd gemaakt in Baelen of Limbourg en dat de vertaler geen kanunnik van Rolduc kan zijn?

Het is Langohr ten enen male ontgaan, dat Rolduc het patronaat bezat over de kerk van Baelen. In 1178 werd de abdij in het bezit daarvan bevestigd, en zij heeft dit recht uitgeoefend tot aan het einde van het Ancien Régime. En het was steeds een zijner kanun-

niken, die de abt van Rolduc benoemde tot pastoor van Baelen. Doch er is meer: deze pastoor behoefde niet in Baelen te resideren, want hij had de kwaliteit van *investitus*. Hij kon dus in Rolduc blijven wonen. Verder was hij in zijn hoedanigheid van investitus van Baelen ambtshalve kanselier van het hertogdom Limbourg.

Geen enkel argument dus van Langohr is steekhoudend. De enige basis van zijn betoog is zijn onkunde van de werkelijke verhoudingen en toestanden. En deze werkelijke verhoudingen pleiten eerder voor een ontstaan der psalmvertaling in Rolduc dan in Baelen of Limbourg, zijn eerder een steun voor de gissing van Van Ginneken.

Doch nu ga ik de zaken niet omkeren en beweren: de psalmvertaling ontstond zeker omstreeks 1170 in Rolduc en werd gemaakt door kanunnik Lambertus. Immers, waarop berust Langohr's veronderstelling, dat de vertaling precies rond 1170 ontstond en niet b.v. rond 1150? Voorts is het mogelijk, dat de kanunnik van Rolduc, die tevens investitus van Baelen was, de vertaling maakte tijdens een zijner residenties in Baelen. Tenslotte is het niet absoluut zeker, dat de Lambertus van 1172 een kanunnik van Rolduc was. Al waren al zijn opvolgers kanunniken van Rolduc, Lambertus zelf, tijdens wiens pastoraat de kerk aan Rolduc werd geschonken, behoeft geen kanunnik van Rolduc te zijn geweest, al is hij het gezien de intieme relaties tussen Rolduc en Limbourg waarschijnlijk wel geweest ⁹⁾.

Een oplossing van het probleem der localisatie is derhalve niet verkregen, maar de gegeven historische bijzonderheden verschaffen aan Van Ginneken meer kans op gelijk dan aan Langohr. Tenslotte zal het taalkundige argument moeten beslissen en dit wijst volgens Van Ginneken in de richting van Rolduc.

⁷⁾ Hierover meer in mijn nog te verschijnen studie over de oudste oorkonden en het scriptorium van Rolduc.

⁸⁾ Ernst, *Histoire du Limbourg*, VI, 149 (anno 1172): *Data per manum Lamberti capellani nostri investiti ecclesie de Bailus*. Baelen heet in het Waals Bailous.

⁹⁾ Langohr gelooft, dat Lambertus, de investitus van Baelen, identiek zou zijn met de Lambertus, kanunnik van O. L. Vrouw te Aken, die wordt vermeld in een charter van 1163 (Ernst, *Histoire du Limbourg*, VI, 80). Het is mogelijk dat het zo is, maar het argument zegt weinig.

Het geestelijk volkslied

Toen St. Bernard van Clairvaux in 1147 te Maastricht de tweede Kruistocht predikte, trof het hem, dat er geestelijke liederen in de volkstaal werden gezongen. Het Limburgse land schijnt een uitgelezen oord te zijn geweest voor een vroegtijdige beoefening van de religieuze volkszang. Niet veel later immers, omstreeks 1170, wordt er bericht van liederen in de volkstaal, welke daar werden gezongen ter ere van de kortelings overleden heilige Gerlach van Houthem¹⁰⁾.

Hoe snel na hun zalig afsterven in de 12e eeuw heilige mannen en vrouwen in liederen werden bezongen, wordt op sprekende wijze bewezen door het voorbeeld van de zalige Karel de Goede, graaf van Vlaanderen. Nog in het jaar van zijn vermoording (1127) werd deze graaf herdacht in een reeks van gedichten, waarvan een zestal zijn overgeleverd en waarbij er minstens één is, dat kon worden gezongen¹¹⁾.

Als ik deze liederen volksliederen noem, dan doe ik dat in een andere zin dan welke men aan de volksliederen van de 15e en 16e eeuw pleegt te geven. Zij kwamen niet uit het volk zelf voort, maar waren het werk van geleerden, van geestelijken dus. In zoverre zij bij het volk ingang vonden, werden zij volksliederen.

Ik vraag mij af, of ook de stichter van Rolduc, de eerbiedwaardige priester Ailbertus van Antoing, soms niet door middel van dit geestelijke „volkslied” in de herinnering van het nageslacht is blijven voortleven.

Leest men de biographie van Ailbertus, waarmede de *Annales Rodenses* openen, dan blijft men onwillekeurig stilstaan bij een vijftiental rhythmische strophen¹²⁾. Op het jaar 1122 treft men er enkele, die een eigenaardig avontuur behandelen, dat aan Ailbertus zou zijn overkomen.

In het jaar 1122 verliet Ailbertus de door hem gestichte eremitage Clairefontaine in Noord-Frankrijk, en nam de zwerversstaf weder op, om, zoals de Annalist geloofde, terug te keren naar zijn geliefde Rolduc en daar te sterven temidden der zijnen. Het werd inderdaad zijn laatste tocht, maar Rolduc zou hij niet meer levend bereiken.

Gekomen ergens in het Overrijnse, was hij eens de gast van een aanzienlijk heer, tesamen met een valse Jeruzalempelgrim. De gastheer dacht, dat beide personages bij elkander hoorden, zodat het bedrog aanvankelijk niet tot hem doordrong. Terwijl zij nu de volgende morgen in de kerk waren en Ailbertus de H. Mis las, ging de valse pelgrim er van door met het paard van de gastheer. Ailbertus werd voor het gerecht gesleurd, ter dood veroordeeld en zou zijn geëxecuteerd, als niet op het juiste ogenblik het paard zou zijn teruggekeerd zonder de dief, door welke terugkeer als door een wonder werd bewezen, dat de priester niet medeplichtig was aan de diefstal.

Dit zonderlinge avontuur wordt in de *Annales Rodenses* bezongen in de volgende strophen:

Mane autem illis
ecclesiâ ingressis
et functo Dei sacerdote divinis
elapsus est peregrinus
cum equo hospitis
et quibusdam vestimentis
quasi revector
sacerdotem ab ecclesia
ne gravaretur molestia
tanti itineris.
Quibus statim agnitis
et quod latro comes
fuisset sacerdotis
conicitur ab universis
convocant concilium
adeunt iudicium
trahunt eum ad aculeum
iudicantes eum
mortis esse reum.

De regelmatige heffingen, de rijmen, de strophenvorm, kortom het liedachtige voorkomen van het geheel frapperen onmiddellijk. Ook het lichtelijk parodistische karakter

¹⁰⁾ D. A. Stracke, *Uit het leven van den heiligen Gerlach*, in: Tijdschrift voor Taal en Letteren, XV (1927) 93-100.

¹¹⁾ J. M. de Smet, *Bij de Latijnsche gedichten over den moord op den gelukz. Karel den Goede Graaf van Vlaanderen in: Miscellanea historica in honorem Alb. De Meyer*, I (Leuven 1946) 418-443.

¹²⁾ Ik gaf deze strophen aan in mijn *Rodensia*, I (Maastricht 1941) 55-60.

valt terstond op; associaties aan bepaalde hymnen en Evangelieteksten worden gewekt. Het metrum van enkele regels is karakteristiek voor de vagantenpoëzie.

Er is geen twijfel mogelijk: men heeft hier voor zich een lied op Ailbertus van Antoining naar de stijl der vagantenpoëzie. In de kringen der kanunniken van Rolduc moet men er zich kostelijk mede hebben geamuseerd.

Het lied is door de Annalist te boek gesteld tussen 1240 en 1250. In zijn huidige redactie zal het dateren van na 1234, omdat erin sprake is van een valse Jeruzalemvaarder. In 1234 immers werd Rolduc bezocht door zulk een bedrieger, die zich uitgaf voor Armeens bisschop en het convent verblijdde met een onhandig geconfectioneerde aflaatbrief¹³). Dat de vrome Annalist, die een hervorming van het kloosterleven in zijn communautiteit nastreefde, de dichter zou zijn, kan ik niet geloven, teminder niet, omdat het lied niet volledig is overgeleverd: het behandelt slechts een deel van het avontuur.

Het Ailbertus-lied, waarvan slechts een brokstuk door de Annalist werd overgeleverd, is ontegenzeggelijk ouder dan de *Annales Rodenses* en, naar het mij toeschijnt, zelfs ouder dan het jaar 1234. De valse Jeruzalemvaarder zal er na 1234 aan toegevoegd zijn. Verder wekt het lied de indruk, dat het een Latijnse vertaling is van een lied in de Limburgse volkstaal: een reden temeer om zijn ontstaan te dateren in de 12e eeuw, de bloeitijd van de kunst der speellieden of jongleurs.

Contemporain aan het afsterven van Ailbertus (1122) kan het lied niet zijn; de jongleur Arnold van 1119 komt niet in aanmerking als dichter. Immers, Ailbertus overleed te Sechtem bij Bonn, zijn gebeente werd niet overgebracht naar Rolduc en tot 1134 was het convent verdeeld inzake de observantie.

Haast zonder het te willen, zoek ik samenhang met het paard, dat rond 1170 door een Doorniks beeldhouwer aan een der kapiteelen in de crypte van Rolduc werd aange-

bracht. Is het lied gemaakt naar aanleiding van dit beeld? Of is dit beeld geïnspireerd op het lied?

Zuiver religieus, louter gewijd aan de verering van Ailbertus is het lied niet. Een zuiver religieus lied zou alleen te verwachten zijn geweest, als Ailbertus in Rolduc hadde begraven gelegen en rond zijn graf zich een cultus hadde ontwikkeld, zoals met de H. Gerlach en de Zalige Karel van Vlaanderen het geval was. De toon is trouwens te parodistisch om echt religieus te kunnen zijn.

Ik vermoed, dat we hier een motief van zuiver profane oorsprong voor ons hebben: een sage of een vertelsel over een wonderlijke geschiedenis met een paard, die in de loop van de 12e eeuw door een of andere jongleur of door een zwervende „clerck” in liedvorm werd overgebracht. Die herdichting moet in of rond Rolduc hebben plaats gehad, want het motief is daarbij geadapteerd aan de traditie van Rolduc. Aan een der twee pelgrims uit de sage (aan de goede pelgrim natuurlijk) is daarbij de naam van Ailbertus gegeven. Diens boze tegenspeler, de valse pelgrim, werd herdoopt tot een valse Jeruzalemvaarder. De herdoping van het laatste personage heeft misschien eerst plaats gehad na 1234, na de kennismaking met een echt heerschap van dat soort.

Het lied past wonderwel in de compositie van Ailbertus' levensbeschrijving, zoals de Annalist haar heeft nagelaten. Gelijk daarin de wereldse convers Embrico van May-schosz wordt geschilderd als de zwarte tegenspeler van de louter naar God gekeerde Ailbertus, zo wordt in het lied de valse pelgrim gesteld tegenover de ware pelgrim Ailbertus. Het theologische dualisme van het geheel vindt zijn herhaling in het anecdotisch, volks, grappig dualisme van het lied. Aan het verheffende beeldhouwwerk van het koorgestoelte ontbreekt de misericorde niet.

Het doet weldadig aan, bij de hervormingsgezinde Annalist, die geestelijk thuis hoort in de armoedebeweging en het spiritualisme¹⁴), deze humor te vinden. Hij blijkt daarin een rasechte Zuid-Nederlandse te zijn. In de Noord-Nederlandse Moderne Devotie was voor de humor geen plaats.

¹³) B. H. van 't Hooft, *De sage van den Wandellende Jood en een Rolducsche aflaatbrief*, in: *Historisch Tijdschrift*, XIV (1935) 97-142.

¹⁴) Vgl. Rolduc's Jaarboek, 1947, blz. 106-111.

Chansons de geste

De Noord-Franse epiek heeft in de Nederlanden een grote verbreiding gevonden, zowel in vertaling als navolging. Het eerste in Vlaanderen, van daar uit ook in Brabant, Limburg en Holland. Rond het midden van de 12e eeuw was het einde van haar bloeitijd gekomen.

Het heeft de aandacht getrokken, dat wat van de uitgebreide stof der chansons de geste werd overgebracht in het middelnederlands, betrekking heeft op de Merovingen en de Pippiniden (tot Karel Martel). De Franse romans met latere herinneringen vonden bij ons geen aftrek. Voorbeelden van dit laatste, ons vreemde, soort romans zijn *Gérard de Roussillon* en *Raoul de Cambrai*.

Ik wil even stilstaan bij deze twee met name genoemde romans. Zij werden inderdaad niet vertaald in het middelnederlands, maar dat wil niet zeggen, dat zij in de Nederlands sprekende gouwen onbekend bleven. Juist in het Franstalig gebied van de Opper-Schelde en in Henegouwen waren zij zeer verbreid. Het kon dan ook niet uitblijven of aan de Nederlandse zijde van de taalgrens moest iets daarvan doordringen. Inderdaad, bevat de Vlaamse historiografie er tal van herinneringen aan.

Ik geloof, dat ook de *Annales Rodenses* iets aan genoemde romans schuldig zijn. Wie zal dat verwonderen? Rolduc immers was gesticht door een Waal, de priester Ailbertus uit Antoing bij Doornik. Omstreeks 1170 zijn Doornikse beeldhouwers werkzaam geweest in Rolduc's crypte. Over het algemeen was het geestesleven van het twaalfde-eeuwse Rolduc georiënteerd op de bisschopsstad Luik.

De sage van Gérard de Roussillon, oorspronkelijk thuis horend in Provence, werd al vroegtijdig geadapteerd door Noord-Franse en Waalse zangers en door dezen gelocaliseerd in de gouw Brabant, *Braibant*, en wel in dat gedeelte van de gouw, dat Waalstalig was en bij Doornik aan de Schelde grensde.

In deze Noord-Franse-Waalse adaptatie werd Gérard bezongen als een Vlaming, droeg hij stevast de toenaam *Flamens* (zo-

wel in het Latijn als in het Frans). En deze Gerardus Flamens zou in de Scheldestreek een aantal abdijen en kapittels van Regulieren hebben gesticht en een aantal kerken, toegewijd aan de H. Maagd. Onder deze kerken behoorde ook de kerk van Antoing met het daarbijbehorende kapittel. De heren van Antoing beschouwden Gerardus Flamens als hun voorvader¹⁵⁾.

In de aanhef van zijn *Annales Rodenses* vermeldt de Annalist een Gerardus Flamens als voorvader van Ailbertus van Antoing. Het kan moeilijk anders, dunkt mij, of hij zinspeelt hier op de bekende stamsage van het huis van Antoing.

Uit de sage *Raoul de Cambrai* hebben Waalse zangers de figuur van Guéric le Sor gelicht om daarmee te vereenzelvigen de figuur van de historische Guéric, stamvader der heren van Avesnes. Zo ontstond een zelfstandige sage *Guéric le Sor* en wel reeds vóór 1204. En in deze nieuwe sage wordt Guéric le Sor o.a. voorgesteld als burchtheer van Antoing. Uit Antoing zou hij de plaatselijke heren hebben verdreven.

Moet men ook hierbij niet denken aan de aanhef der *Annales Rodenses*, waarin wordt verhaald, hoe Gerardus Flamens, stamvader der heren van Antoing, werd verjaagd uit zijn vaderland?

Het lijkt mij niet voor redelijke twijfel vatbaar, dat de Annalist van Rolduc de sagen van Guéric le Sor en Gérard de Roussillon heeft gekend.

Het toeval wil, dat ook de stamvader der graven van Gelre de naam Gerardus Flamens droeg. De Annalist zal deze gelijknamigheid der stamvaders van Gelre en Antoing (de ene legendarisch, de andere historisch) hebben bemerkt en daaruit de conclusie hebben getrokken, dat zowel de graven van Gelre als de heren van Antoing afstamden van die Gerardus Flamens. Zo meende hij het bewijs te hebben geleverd, dat de graven van Gelre (en daarmee ook de dynasten van Wassenberg, Heinsberg, Kriekenbeek en Kleef) verwanten waren van Rolduc's stichter, Ailbertus van Antoing.

¹⁵⁾ Daarover meer in mijn *Rcdensia*, I (Maastricht 1941) 81-83.

In de 13e eeuw was het onder de Waalse abdijen mode, een held uit de chansons de geste als haar stichter aan te wijzen. Zo was er een groep, welke voorgaf te zijn gesticht door de gemelde Guéric le Sor. Een andere groep noemde Gerardus Flamens als haar grondlegger. Dan was er nog een groep, welke als haar stichter aanwees een zekere Ailbertus (*Ybert*), een der hoofdpersonen uit *Raoul de Cambrai*.

Rolduc werd gesticht door de historische Ailbertus van Antoin, dien de Annalist voorstelt als afstammeling van de legendarische Gerardus Flamens. Heeft Rolduc onder de Annalist ook willen deelnemen aan de wedstrijd der Zuid-Nederlandse abdijen om een epische held tot stichter te hebben? Het vermoeden dringt zich op, al kan het niet worden gestaafd. Heeft de Annalist *Raoul de Cambrai* en *Gérard de Roussillon* gekend en verwerkt, dan is het vrij zeker, dat hij met bijzonder genoegen zal hebben opgemerkt de naamsgelijkheid van zijn stichter en van de legendarische Ybert.

Dat een kloosterkroniek werd begonnen met een deels historische, deels fantastische genealogie, waarin de geslachten van de geestelijke stichter en van de wereldlijke fundator (later voogd) aan elkander werden gekoppeld, was in de 13e eeuw heel gewoon. Ook in dit punt vertonen de *Annales Rodenses* de stijl van hun tijd.

Alleen vraagt men zich nog af: waarom heeft de Annalist de kloostervoogd, de hertog van Limburg, niet opgenomen in de genealogie? waarom vermeldt hij in de eerste plaats de heer van Wassenberg?

Deze vragen lossen zich vanzelf op, wanneer men aanneemt, dat de *Annales Rodenses* pas ontstonden tegen het midden van de 13e eeuw. Voor een uitvoerige uiteenzetting van de dynastieke verhoudingen rond Rolduc verwijs ik naar mijn eerlang te verschijnen studie over de oudste oorkonden van Rolduc. Ik wil hierop slechts vooruitlopen met de volgende mededelingen.

De dynastie, welke Wassenberg bestuurde in de dagen van de Annalist, was een mannelijke zijlinie van het huis Limburg. Als apanage had de heer van Wassenberg ontvangen een deel van het hertogdom Limburg

alsmede een deel van de voogdij over..... de abdij Rolduc. Er was dus voor de Annalist alle reden om de heer van Wassenberg in het zonnetje te zetten. Te meer omdat de hertog van Limburg in die dagen door de kerkelijk gezinde personen werd geschuwd. In 1225 was door de aartsbisschop van Keulen een Kruistocht tegen hem afgekondigd. Daarna was hij verscheidene jaren in de grote ban vanwege zijn gedragingen in het H. Land. En bijna tot het einde bleef hij een der hardnekkigste steunpilaren van de Hohenstaufen.

Over de geëxcommuniceerde mocht in de plechtige aanhef der *Annales Rodenses* niet worden gerept!

Minder omzichtigheid zou later worden betracht door de dichter van de roman *Heinric ende Margriete van Limborch*, waarin juist de rol, die hertog Hendrik in het H. Land aan de zijde van keizer Frederik II speelde, wordt verheerlijkt¹⁶⁾. Het werk werd geschreven in de jaren 1291—1318 door zekere clerc Hein, die men vroeger wel ten onrechte heeft vereenzelvigd met Hein van Aken.

De daarin vervatte verheerlijking van de geëxcommuniceerde hertog is op zich al een genoegzame aanwijzing, dat deze roman niet in Rolduc, althans niet door een der heren van Rolduc, kan zijn gedicht. Het geestelijk verval moge in Rolduc omstreeks 1300 reeds in volle gang zijn geweest, het inmiddels plaats gehad hebbende uitsterven van het Limburgse huis moge tot een milder oordeel hebben geleid, de geest van Rolduc was zeker nog wel zo rechtgelovig en kerkelijk, dat men er niet aan zou hebben gedacht, een epos aan een geëxcommuniceerde te wijden.

In gans het langademige dichtwerk komt de naam Rolduc niet éénmaal voor, evenmin enige zinspelende op de abdij en haar omgeving. De frivole wijze van behandeling wijst op een ontstaan in zuiver wereldlijke omgeving.

Rolduc, Ruusbroec en Thomas a Kempis

Op 28 Mei 1309 werd een zekere kanunnik Macharius door de bisschop van Luik

¹⁶⁾ Uitgegeven door L. Ph. C. van den Bergh in 1846-47.

aangewezen als visitator van Rolduc's dochterpriorij Hoydonk¹⁷⁾. Het is deze Macharius, die ook een onderzoek instelde naar het Mirakel van het H. Sacrament te Niervaart (Klundert) en voorkomt als een der personages in het bekende *Spel van den Heiligen Sacramente van der Nyeuwervaart*. Mogelijk deed hij eveneens onderzoek naar het Mirakel van het H. Kruis, in Hooïdonk's kloosterkapel voorgevallen in 1244 bij gelegenheid van haar consecratie door de H. Bonifacius, ex-bisschop van Lausanne.

De betrekkingen tussen deze Macharius en Rolduc moeten van vrij innige aard zijn geweest, maar meer dan het bovenstaande is daarover niet bekend. Met meer succes meen ik relaties aannemelijk te kunnen maken tussen Rolduc en de zalige Jan van Ruusbroec, de grote mysticus van Groenen-daal (bij Brussel).

Ruusbroec correspondeerde o.a. met een zekere ridder Reinier van den Bongart in de eremitage bij St. Pantaleon te Keulen¹⁸⁾. Deze Reinier, overleden vóór 1383, behoorde tot het adellijke geslacht Van den Bongart (De Pomerio), dat thuishoorde in de omgeving van Rolduc. Het zetelde op het kasteel Bongart onder Bocholtz. Leden van het geslacht vindt men sedert 1288 in dienst van de hertog van Brabant als drossaard van het Land van 's-Hertogenrade en ondervoogd van de abdij Rolduc.

Niet alleen via de Bongart's kan men in Rolduc van Ruusbroec hebben gehoord. In 1363 vindt men onder de kanunniken van Rolduc vermeld een diaken *Egidius de Bruxella*, een Egidius van Brussel¹⁹⁾. Deze Brusselaar kende Ruusbroec van eigen aanschouwing, mag men veronderstellen.

Het is bekend, dat Ruusbroec's Brabants proza met zijn rhythmische clausules (*cursus*-systeem) en andere stijleigenaardigheden niet denkbaar is zonder het monachaal-humanistische Latijnse proza uit Frankrijk. Tegen

het einde van de 14e eeuw werd het monachaal-humanistisch proza, volgens Van Ginneken, in Noord-Nederland vervolmaakt door de Kartuiser Hendrik Eger van Calcar. In deze vervolmaakte vorm vond het zijn grootste verbreiding in de geschriften onzer Moderne Devoten en zijn hoogtepunt in de *Imitatio* van Thomas a Kempis.

Het is verleidelijk, het enig litterair-Latijnse document, dat wij uit Rolduc bezitten — nl. de levensbeschrijving van Ailbertus van Antoing, ingelast in de *Annales Rodenses* — te situeren in de monachaal-humanistische traditie. Ik zal dat hier niet doen, om het kader van dit opstel, dat zich beperkt tot de litteratuur in de volkstalen, niet te buiten te gaan. Ik zal volstaan met enkele punten aan te stippen, daarbij weder vooruit lopend op een latere publicatie.

De stijl van de levensbeschrijving van Ailbertus, welke de Annalist tegen het midden van de 13e eeuw schreef met gebruikmaking van een ouder model, hoort inderdaad thuis in de monachaal-humanistische traditie. Hij behoort tot de fase daarvan, welke ligt tussen de Franse school van de 12e eeuw en de Nederlandse van de 14e—15e eeuwen. Daardoor doet hij nu eens aan de ene, dan aan die denken. Naast Franse elementen vertoont hij eigenaardigheden, welke reeds voortuit lopen op Thomas a Kempis. Een juiste karakterisering van die stijl is niet mogelijk zonder rekening te houden met de eigen plaats, welke de Annalist inneemt in de traditie van de Nederlandse spiritualiteit. Er loopt een lijn van het Neo-Augustinianisme der 12e eeuw naar de Annalist van Rolduc en vandaar naar Ruusbroec en Thomas a Kempis.

Door mijn nieuwe datering komen de Annalist van Rolduc en Ruusbroec vrij dicht bij elkaar te staan in tijdsorde. Steeds meer wordt het duidelijk, vooral door de recente onderzoekingen van de Leuvense hoogleraar O'Sheridan, dat men Ruusbroec moet zien tegen de achtergrond van het spiritualisme der 13e eeuw, welke achtergrond door zijn biografen met opzet is verdoezeld. Mij komt het voor, dat ook de Annalist van Rolduc niet kan worden verstaan, als men de armoedebeweging en het spiritualisme, zoals zij

¹⁷⁾ A. M. Frenken, *De voormalige priorij van Hooïdonk*, in: Bossche Bijdragen, XIX (1947) 1-93. Aldaar blz. 11.

¹⁸⁾ Dom J. Huyben in: *Jan van Ruusbroec. Leven. Werken*. 1931. blz. 126-127.

¹⁹⁾ *Analecta Vaticano-Belgica*, IX (Rome etc. 1928) no. 835 (1363).

zich voordeden in de eerste helft van de 13e eeuw, over het hoofd ziet.

Beide peilers der traditie (armoedebeweging en spiritualisme) hebben eveneens ten grondslag gelegen aan de Moderne Devotie. In verband hiermede moet ik wijzen op een algemeen verbreide fout in de geschiedschrijving over Thomas a Kempis. Het heet geregeld, dat Thomas een Geldersman was.

In werkelijkheid echter lag Thomas' geboorteplaats Kempen op Keuls gebied, weliswaar aan de rand daarvan, dicht bij de grensscheiding tussen Gelre, Gulik en Keulen, maar toch nog op Keuls gebied. Er stond zelfs een aartsbischoppelijke burcht, op welks wallen Thomas als kind zal hebben gespeeld.

Voor al de geschiedschrijver van Rolduc mag dit feit niet voorbijgaan, omdat Rolduc juist in de Westelijke zone van het Keulse Sticht ten Zuiden van Kempen vele bezittingen had (Ameln en omgeving) en daaruit een aantal zijner kanunniken betrok. Een zekere psychische en geestelijke affiniteit tussen Thomas a Kempis en Rolduc is dan ook te verwachten.

Een streekgenoot van Thomas a Kempis was b.v. kanunnik Gerard van Hasselsweiler, die in Rolduc als prior fungeerde en tevens investitus was der kerk van Baelen en kanselier van Limburg. Als prior had hij de geestelijke leiding van de novicen en het bestuur van de kloosterschool. Het is bekend, dat hij als *investitus* van Baelen ernst maakte met de uitoefening van de zielzorg en zoveel mogelijk resideerde, tegen het gebruik van die tijd in. Deze ijverige en vergeestelijkte kanunnik overleed in of kort vóór 1257.

Ik vermoed, dat men in deze Gerard de Annalist heeft te zien. De tijd, waarin hij leefde, en zijn functies pleiten daarvoor; evenzo het hervormingsprogram en de historische critiek, waarvan de *Annales Rodenses* blijk geven. Hij is zeker niet identiek met een der vervalsers, welke in het begin der 13e eeuw in de abdij werkzaam waren. Integendeel, hij laat geen gelegenheid voorbij gaan om de scheve voorstellingen, door deze vervalsers gewekt, recht te zetten.

Samenvatting

Zonder te willen beweren, dat Rolduc een

litterair atelier was, mag men toch veilig volhouden, dat het een centrum was van de Limburgse litteraire traditie in de volkstaal. Er is bezwaarlijk anders te verwachten, want in het hertogdom Limburg was Rolduc tot omstreeks 1200 de enige abdij en dan nog wel de hertogelijke familieabdij en kanselarij.

Gelegen in een grenszone der culturen, weerspiegelde Rolduc beurtelings alle litteraire stromingen, zowel die uit de Romania als die uit de Germania. Omstreeks 1170 was het zelfs een centrum (ook *het* centrum?) van de eigen Limburgse literatuur, welke, voor zover men tot nu weet, de oudste verschijningsvorm is van onze middelnederlandse letterkunde.

De Rijnlandse speelmanskunst is in het begin der 12e eeuw in en rond Rolduc vertegenwoordigd door de jongleur Arnoldus. Wellicht zijn de geestelijke banden der abdij met Salzburg een ander kanaal geweest, waarlangs Zuid-Duitse motieven in Limburg doordrongen.

Als omstreeks 1170 de eigen Limburgse letterkunde haar hoogste bloei bereikt, komen verschillende litteraire monumenten tot stand in dialecten, welke in en rond Rolduc werden gesproken, b.v. *Floris ende Blancefloer*, de Wachtendonkse psalmvertaling en een Eneïde-bewerking van Hendrik van Veldeke. Nadere vergelijking van de taal dier monumenten met de huidige rond Rolduc gesproken dialecten is gewenst om behoorlijke zekerheid te krijgen. Indien de door Van Ginneken gemaakte localisaties op dialectologische gronden juist mochten blijken te zijn, zouden de Wachtendonkse psalmvertaling en de bewerking van Veldeke's Eneïde tot stand zijn gebracht door kanunniken van Rolduc. Dan zou Rolduc in die dagen niet alleen een centrum van de Limburgse letterkunde, maar zelfs een atelier zijn geweest. In een zijner liederen maakt Veldeke zelf melding van de abdij.

Dat Rolduc omstreeks 1170 litteraire leiding zou hebben uitgeoefend, mag niet verwonderen. Het was toen de geestelijke en materiele bloeitijd der abdij. Na de weinig bevredigende proefnemingen met Beierse en Franse observanties van de aanvangstijd, had zich onder abt Erpo (1141—1178) een

observantie gevormd van een geheel eigen en autochtoon type, die werd nagevolgd tot in Friesland toe (de abdij Ludingakerke en haar zes à zeven dochterstichtingen).

Van het geestelijke volkslied, dat in het Limburgse rond het midden der 12e eeuw reeds welig bloeide, zijn in Rolduc geen rechtstreekse sporen gevonden, maar wel is in de *Annales Rodenses* een brokstuk overgeleverd van een lied op de kloosterstichter Ailbertus van Antoin. Het is overgeleverd in het Latijn, maar zonder twijfel vertaald uit het Limburgs. De stijl en de parodistische toon plaatsen het lied in de vagantenpoëzie. Waarschijnlijk heeft men te doen met een vagantische, quasi-religieuze bewerking van een ouder, profaan volksliedje of vertelsel.

In de eigen Limburgse letterkunde was de Franse invloed reeds groter dan de Duitse; met name de ridderlijke epiek (*chansons de geste*) en de Provençaalse minnellyrik hebben er sterk op ingewerkt. De laat-Karolingische heldenstof, zoals die in Noord-Frankrijk en Wallonië door plaatselijke hofzangers (*curiales*) ten gevalle van hun broodheren werd verwerkt is door de middel nederlandse letterkunde niet gerecipieerd. Wel heeft zij via de Waalse chroniqueurs haar weg gevonden naar de Vlaamse chroniqueurs en — naar nu is gebleken — ook naar de huischroniqueur van Rolduc (tevens chroniqueur der dynastie van Limburg), de Annalist. In de aanhef van de *Annales Rodenses* zijn kennelijk herinneringen verwerkt aan de Waalse legendarische historiographie, met name die van het Henegouws-Vlaamse grensgebied, zulks wel in verband met de afkomst van de kloosterstichter Ailbertus van Antoin. Deze invloed van de Waalse historiographie op Rolduc mag niet verwonderen, niet alleen omdat Rolduc meer op Luik dan op Aken was georiënteerd, maar vooral omdat aan het Limburgse hof de Franse taal zeer vroegtijdig ingang vond, zoals ik elders hoop uiteen te zetten.

In dezelfde tijd, waarin de Limburgse dynastie uit de geschiedenis verdwijnt (ca. 1280), is het ook in alle opzichten met de grootheid van Rolduc gedaan. De abdij vervalt feitelijk tot een seculier kapittel. Nu

Limburg met Brabant is verenigd, heeft Rolduc zijn centrale positie in het Limburgse hertogdom verloren. Reeds sedert het midden der 13e eeuw had het met Gelre en Gulik aan anti-Brabantse zijde gestaan en het heeft zich onder het meer „moderne”, centraliserende Brabantse regiem aanvankelijk slecht weten te schikken. Men krijgt de indruk, dat de Rijnlandse invloed er in de latere middeleeuwen overweegt. Tekenend is b.v., dat er na het midden der 13e eeuw geen betrekkingen met Maastricht meer worden gemeld.

Sedert het midden der 13e eeuw heeft Rolduc voor de Limburgse — en daardoor voor de Middelnederlandse — letterkunde niets meer betekend. Zelfs het ontstaan omstreeks 1300 van het nationale Limburgse epos *Heinric ende Margriete van Limborch* is buiten Rolduc om gegaan.

Rolduc is dan terzijde gaan leven, althans terzijde van de Zuid- en West-Nederlandse gemeenschap. Blijkbaar had het zich meer gericht op de Oost-Nederlandse gemeenschap, waarvan het besef juist omstreeks die tijd in Gelre, Gulik, Kleef, Mark en Oversticht was beginnen te leven. Een literatuur in de volkstaal is door deze gemeenschap niet voortgebracht, wel een indrukwekkende vrome, monachaal-humanistische, Latijnse letterkunde. Misschien is het 13e-eeuwse Rolduc, vertegenwoordigd door zijn Annalist, een der vroegste bakermatten daarvan geweest.

In de boven gegeven schets van de literaire betekenis van het oudste Rolduc zit nog al wat speculatiefs, dat haar een voorlopig karakter verleent. Zeker zal voortgezet taalkundig onderzoek meer klaarheid kunnen brengen. Met de mogelijkheid om door het strict historisch onderzoek tot scherper omlijning te komen, is het daarentegen slecht gesteld. Men bezit, immers voor Rolduc vrijwel geen contemporaine documenten uit de 12e eeuw. Ik meen zelfs, dat buiten de pauzelijke bulle van 1122 van alle documenten van Rolduc, welke voorgeven uit de 12e eeuw te stammen, geen enkel contemporain is.

Dr. P. C. BOEREN.

Inhoud

Mgr. Dr. A. Hanssen, Bisschop-Coadjutor (Drs. P. Evers)	5
Rolduc en Oranje (Ch. J.)	7
Kroniek 1947—1948	12
Jaarverslagen:	
Mariacongregaties	38
Missievereniging „Rolduc”	41
Jeugdconferentie „H. Joannes Bosco”	46
Academie „St. Augustinus”	48
Academie „Alberdingk Thijm”	50
Toneel, muziek en film:	
Tweede Jeugdconcert M. S. O. (J. B.)	51
Toneel „De Wijze Kater” (N. S.)	52
Derde Jeugdconcert M. S. O. (Th.)	54
„Faust” (H. S.)	55
Toneel „En waar de Ster bleef stille staan” (J. H.)	57
Viool- en Pianorecital (J. B.)	58
Toneel „De Klucht van de Gestrafte met de Koorde (W. H.)	58
Voordracht-avond van Gerard Heystee (H. S.)	59
Toneel „Koning David Herstelt” (Limb. Dagbl.—De Tijd)	60
Sport en Spel:	
Voetbal	64
Tenniscub R. T. C.	73
Hockeyclub „Unitas”	75
Pingpongclub	75
Courspeken	76
Lerarencorps	77
Lijst van Leerlingen	78
Prijsuitdeling	86
Personalia	97
Ere-galerij van oud-Rolducse Helden — 2e vervolg (Bohnen)	102
André Smits † (H. R.)	105
Michel Roelofs † (A. D.)	110
Bij een Portret (Jos. Stassen)	113
Priesterwijdingen van Rolducse leraren te Rolduc	115
De Dienaar Gods Mgr. P. J. Savelberg (M. J. H. C.ss.R.)	116
Zestiende Sociale Studieweek (H. Dassen)	119
Studiedagen voor Katholieke Limburgse Studenten (L. Crijns)	121
Rolducse Dag (J. H.)	123
Rolduc, Verleden en Heden (Dr. M. van Can)	125
Nationale Dodenherdenking (V. H.)	129
Intercollegiale te Weert (H. S.)	131
Slaperige Herinneringen (Dr. J. P. Boyens)	133
Afstamming van H. M. Koningin Wilhelmina van Karel de Grote (J. M. v. d. Venne)	136
Het Oudste Rolduc als Cultureel Centrum (Dr. P. C. Boeren)	142